

โครงการจัดทำระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์
และกำหนดมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลและกระบวนการทำงานในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้
ภายใต้โครงการเสริมสร้างความร่วมมือพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบฐานข้อมูลกลาง
กระบวนการยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดปัญหาชายแดนใต้

คณะผู้วิจัย

พันตำรวจตรี ดร.ชวนัสต์ เจนการ และคณะ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมกับ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

กุมภาพันธ์ 2562

สนับสนุนโดย สำนักงานกิจการยุติธรรม

โครงการจัดทำระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์
และกำหนดมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลและกระบวนการทำงานในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้
ภายใต้โครงการเสริมสร้างความร่วมมือพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบฐานข้อมูลกลาง
กระบวนการยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดปัญหาชายแดนใต้

คณะผู้วิจัย

พันตำรวจตรี ดร.ชวนัสต์ เจนการ และคณะ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมกับ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
กุมภาพันธ์ 2562

สนับสนุนโดย สำนักงานกิจการยุติธรรม

คณะผู้วิจัย

ผู้รับผิดชอบโครงการ สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ผู้ดำเนินงานโครงการ วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คณะวิจัย ประกอบไปด้วย

- พ.ต.ต.ดร.ชวนัสร์ เจนการ	หัวหน้าโครงการ
- ดร.ณัฐพล แสงอรุณ	นักวิจัย
- ผศ.ดร.อัทชัย เอื้ออนันต์สันต์	นักวิจัย
- ดร.สันธนา ชัยมนตรี	นักวิจัย

คำนำ

โครงการจัดทำระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์และกำหนดมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลและกระบวนการทำงานในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ภายใต้โครงการเสริมสร้างความร่วมมือพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบฐานข้อมูลกลางกระบวนการยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดปัญหาชายแดนใต้) เป็นโครงการความร่วมมือของสำนักงานกิจการยุติธรรมและวิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความพร้อม ปัญหาอุปสรรค ความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเสนอแนวทางในการพัฒนาระบบการเชื่อมโยงข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลเดิมให้สามารถเชื่อมโยงและส่งต่อข้อมูลที่มีในระบบให้เกิดขึ้นจริง โดยพัฒนามาตรฐานในการแลกเปลี่ยนข้อมูลจากฐานข้อมูลเดิมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้และกำหนดกระบวนการทำงานที่มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและลดขั้นตอนการทำงานในกระบวนการยุติธรรมให้เกิดประสิทธิผลต่อไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการวิเคราะห์ระบบฐานข้อมูลที่มีอยู่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมโดยเป็นความพยายามในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ให้ได้ผลสูงสุดและสามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการพัฒนาระบบข้อมูลคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังช่วยสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมที่เกิดขึ้นในภาพรวม ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้มีความน่าสนใจที่สามารถนำมาช่วยในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมของประเทศในภาพรวมได้ด้วยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าต้นแบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์จากผลการศึกษาไม่ว่าจะเป็นการแก้ปัญหาคำสั่งการทำงานซ้ำซ้อนกันระหว่างงานเอกสารและการบันทึกข้อมูลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ การบูรณาการงานในหลายกระบวนการที่ซ้ำซ้อนไม่จำเป็นในระบบงานอิเล็กทรอนิกส์ รูปแบบและระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูล (Data Exchange) และมาตรฐานการทำงานร่วมกันของแต่ละหน่วยงานภายใต้กระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ จะนำไปสู่การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานต่างๆ รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคตควรคำนึงถึงการทบทวนระบบงานเอกสารของหน่วยงาน โดยพัฒนาแบบฟอร์มเอกสารที่ง่ายต่อการทำงานในระบบอิเล็กทรอนิกส์ การแก้ไขระเบียบงานสารบรรณบางประการอาจเป็นอุปสรรคในกระบวนการหลายอย่าง เมื่อมีการเชื่อมโยงหรือส่งต่อข้อมูลผ่านระบบฐานข้อมูลแล้วสามารถยกเลิกงานเอกสารที่ไม่จำเป็นได้ และพัฒนาระบบงานให้สอดคล้องกับการใช้งานสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพต่อไป

คณะผู้วิจัย

บทสรุปผู้บริหาร

หลักการและเหตุผล

ภาพรวมของสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบันนั้น ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่อย่างต่อเนื่องและทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นในบางช่วงเวลา โดยที่ทุกๆ รัฐบาลที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญและมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างจริงจัง โดยในการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศถือเป็นนโยบายสำคัญอย่างหนึ่ง ปัจจุบันมีการลงทุนพัฒนาระบบฐานข้อมูลในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ก็ยังพบปัญหาและอุปสรรคหลายประการ อาทิ เช่น ขาดการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงาน และขาดการพัฒนาฐานข้อมูลที่เป็นในการดำเนินคดีให้สามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนกันระหว่างหน่วยงานได้ ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการทำงานและขาดข้อมูลที่สำคัญประกอบการตัดสินใจ

สำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะเลขานุการของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ จึงได้จัดทำโครงการระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์และกำหนดมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลและกระบวนการทำงานในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อศึกษาปัญหาข้อขัดข้องจากการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่และพัฒนาต้นแบบการใช้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพบนพื้นฐานการทำงานของระบบฐานข้อมูลที่มีอยู่ รวมถึงพัฒนามาตรฐานในการแลกเปลี่ยนข้อมูลจากฐานข้อมูลเดิมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้ และกำหนดกระบวนการทำงานที่มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพและลดขั้นตอนในการทำงานที่สามารถดำเนินการได้จริง

ระเบียบวิธีการศึกษา

การพัฒนาระบบทดลองเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ต้นแบบในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้จะเป็นการพัฒนาฐานข้อมูลขึ้นใหม่เท่าที่จำเป็นซึ่งจะต้องเป็นการพัฒนาระบบเพื่ออำนวยความสะดวกการทำงานให้รวดเร็วและลดความซ้ำซ้อนในการทำงานโดยไม่ให้ระบบที่พัฒนาขึ้นใหม่เพิ่มภาระงานของหน่วยงานในการกรอกข้อมูลอีก โดยในการพัฒนาระบบในครั้งนี้จะเป็นการลงไปวิเคราะห์หาแนวทางลดความซ้ำซ้อนระหว่างภาระงานเอกสารกับระบบฐานข้อมูลบนพื้นฐานการใช้งานฐานข้อมูลเดิมที่มีอยู่ตลอดจนทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลที่เป็นต้องใช้ร่วมกันระหว่างฐานข้อมูลที่มีอยู่ของแต่ละหน่วยงาน ผลการศึกษาดังกล่าวควมที่ปรึกษาได้จำลองระบบทดลองเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ต้นแบบในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ และออกแบบรูปแบบที่กระบวนการรับส่งข้อมูลคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อการปฏิบัติงานที่รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และเป็นเอกภาพมากขึ้น โดยได้นำกรอบแนวคิดของระบบงานคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่พัฒนาขึ้นมาสอบถามกับผู้แทนหน่วยงานที่

เกี่ยวข้องตั้งแต่การรับแจ้งคดี การแจ้งข้อหา การควบคุมตัว การสอบสวน การสั่งคดีของพนักงานอัยการ การพิพากษาคดี และการส่งตัวผู้กระทำผิดไปรับโทษและพัฒนาพฤตินิสัย จนกระทั่งปล่อยตัวกลับคืนเข้าสู่สังคม โดยการจัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อระดมความคิดเห็นร่วมกันในการออกแบบกระบวนการทำงานในกรณีที่ต้องการความเห็นและข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ซึ่งจากผลการศึกษาวิเคราะห์และสอบถามกับผู้แทนหน่วยงานต่างๆ ได้นำไปสู่การออกแบบระบบทดลองเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ต้นแบบในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยในการศึกษาได้รับความร่วมมือจากคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พัฒนาระบบฐานข้อมูลต้นแบบเพื่อแสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการใช้งานจริง

ผลการศึกษา

ผลการศึกษากระบวนการทำงานกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน พบว่า ในส่วนงานตามกฎหมายความมั่นคงพิเศษซึ่งมีใช้เฉพาะจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังไม่มีมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลรองรับเพื่อสนับสนุนการทำงาน หน่วยงานส่วนใหญ่มีการทำงานซ้ำซ้อนกันระหว่างงานเอกสารและการบันทึกข้อมูลลงฐานข้อมูลทำให้เจ้าหน้าที่มีภาระงานมากขึ้น ในบางหน่วยงาน เช่น อัยการ มีการทำงานซ้ำซ้อนกันระหว่างฐานข้อมูลที่ใช้งานอยู่เดิมกับฐานข้อมูลกลางที่พัฒนาขึ้นใหม่ ขาดการเชื่อมโยงและส่งต่อข้อมูลที่ใช้งานร่วมกัน ซึ่งในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลได้มีการทดลองพัฒนาระบบทดลองต้นแบบและทดลองการใช้งานระบบการทำงานคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ดังนี้

1) ระบบข้อมูลหมายจับและคำร้องขอควบคุมตัวเพื่อซักถามตามกฎหมายพิเศษ

พัฒนาต้นแบบระบบการยื่นขอคำร้องหมายจับ และคำร้องขอควบคุมเพื่อซักถามตามกฎหมายสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยออกแบบให้สามารถดำเนินการยื่นคำร้องแบบอิเล็กทรอนิกส์จากเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงซึ่งเป็นผู้ขอผ่านระบบและสามารถส่งต่อข้อมูลไปยังศาลได้โดยอัตโนมัติพร้อมสามารถพิมพ์เอกสารแบบฟอร์มตัวจริง (Hard Copy) เพื่อนำเสนอศาลได้โดยไม่ต้องทำงานซ้ำซ้อนอีก

2) ระบบสำนวนคดีพนักงานสอบสวน

พัฒนาต้นแบบระบบช่วยเหลือพนักงานสอบสวนในการทำคดีโดยเป็นระบบแยกสามารถติดตั้งอยู่กับเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัวของพนักงานสอบสวนซึ่งจะช่วยลดความหนาแน่นในการใช้ข้อมูลพร้อมกัน โดยระบบได้ทดลองการรวมงานที่เกี่ยวข้องกัน (เช่น การจัดการข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สิน การจัดการข้อมูลเกี่ยวกับผู้ต้องหา) ไว้ด้วยกันเพื่อให้การบริหารจัดการคดีรวดเร็วขึ้น และสามารถออกแบบฟอร์มต่างๆ ในสำนวนการสอบสวนพร้อมส่งข้อมูลซ้ำซ้อน

3) ระบบคติความมั่นคงอัยการ

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในระบบ AGO Case ซึ่งเป็นระบบที่สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 3 ใช้อำนวยความสะดวกในการถ่ายโอนข้อมูลไปใช้ต่อในระบบสารบบคดี สำนักงานอัยการสูงสุดซึ่งเป็นระบบกลางเป็นการแก้ปัญหาความซ้ำซ้อนของการทำงานของระบบฐานข้อมูลคดีที่ซ้ำซ้อนกันสองระบบให้เหลือเพียงระบบเดียว

4) ระบบการยื่นคำร้องหมายจับและฝากขังทางอิเล็กทรอนิกส์

พัฒนาต้นแบบระบบยื่นคำร้องขอหมายจับและยื่นฝากขังให้กับศาลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตั้งแต่ขั้นการทำสำนวนการสอบสวนในระบบสำนวนการคดีของตำรวจ ซึ่งจะช่วยลดภาระการจัดพิมพ์เอกสารแบบฟอร์มที่ต้องเสนอศาลโดยสามารถจัดพิมพ์จากระบบได้เลย และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลแจ้งเตือนพนักงานสอบสวนในกรณีที่มียื่นขอฝากขังบุคคลซึ่งถูกหมายจับในคดีอื่น

5) ระบบการแลกเปลี่ยนประวัติการกระทำผิดกับผลคดี

พัฒนาระบบต้นแบบในการแลกเปลี่ยนผลคดีและวันพ้นโทษระหว่างฐานข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงข้อมูลผู้กระทำผิดอันได้แก่ ระบบฐานข้อมูลอาชญากร (Criminal Database System: CDS) ของกองทะเบียนประวัติอาชญากร ระบบฐานข้อมูลสารบบคดีของสำนักงานอัยการสูงสุด และระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานพัฒนาพฤติกรรมในสังกัดกระทรวงยุติธรรม (กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุมประพฤติ) บนพื้นฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลโดยบริการทางเว็บ (Web Service) ซึ่งแสดงให้เห็นความเป็นไปได้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลผู้กระทำผิดในประเด็นข้อมูลสำคัญซึ่งจะทำให้แต่ละหน่วยได้ข้อมูลการจับกุม การฟ้องคดี ผลคำพิพากษา และวันพ้นโทษของผู้กระทำผิด และสามารถนำไปจัดทำรายงานสถิติได้อย่างครบถ้วน

นอกจากนี้ในการศึกษาคั้งนี้ยังได้ทำการร่างข้อกำหนดกรอบแนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (Code of Conduct) แยกรายหน่วยงานในกรณีที่มีการนำระบบทดลองต้นแบบไปใช้งานจริงพร้อมแนวทางการกำหนดมาตรฐานในการแลกเปลี่ยนข้อมูล และนโยบายในการป้องกันการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ ซึ่งหากมีการพัฒนาระบบทดลองต้นแบบไปใช้งานจริงก็จะสามารถนำร่างข้อกำหนดดังกล่าวเหล่านี้ไปพัฒนาต่อในระบบงานจริงได้เลย การแลกเปลี่ยนข้อมูลในปัจจุบันจะยังไม่เปิดให้หน่วยงานภายนอกเข้าถึงและใช้ประโยชน์ข้อมูลกันโดยตรง แต่ภายใต้ระบบทดลองต้นแบบโดยหลักแล้วจะเป็นการทำงานด้วยบริการผ่านเว็บไซต์ (Web Service) ซึ่งเป็นการทำงานผ่านระบบภายในซึ่งจำกัดให้ต้องเป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบในคดีเท่านั้นอยู่แล้วเป็นผู้เข้าถึงและใช้งานในคดีที่ตนรับผิดชอบโดยเจ้าหน้าที่ทั่วไปจะไม่มีโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลได้จึงเป็นมาตรฐานการจัดการข้อมูลที่มีความปลอดภัยมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบข้อมูลคีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้

การพัฒนาระบบทดลองต้นแบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์จังหวัดชายแดนภาคใต้ครั้งนี้ ได้ศึกษาถึงกระบวนการใช้งานฐานข้อมูลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่มาใช้ ประโยชน์ให้ได้ผลสูงสุดและสามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากการที่ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นระบบฐานข้อมูลกลางที่ใช้เป็นการทั่วไปการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบข้อมูลคีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นยังได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหากระบวนการยุติธรรมที่เกิดขึ้นในภาพรวมด้วย ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จึงมีความน่าสนใจที่สามารถนำมาช่วยในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมของประเทศในภาพรวมได้อีกด้วย จากการทดสอบระบบต้นแบบได้พบข้อค้นพบสำคัญที่ควรนำมาพิจารณาในการพัฒนาปรับปรุงระบบการทำงานและฐานข้อมูลคีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระยะต่อไป ดังนี้

1) ปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนกันระหว่างงานเอกสารและการบันทึกข้อมูลลงฐานข้อมูลนั้นถือเป็นปัญหาสำคัญในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศด้านกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย โดยผู้ใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในหน่วยงานตำรวจ กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเดียวกันว่าการมีระบบฐานข้อมูลกลับทำให้เจ้าหน้าที่ต้องทำงานเพิ่มขึ้นเพราะยังมีภาระต้องจัดทำเอกสารต่างๆ อยู่และต้องมาบันทึกข้อมูลลงฐานข้อมูลอีก ยกเว้นในหน่วยงานสำนักงานอัยการสูงสุดและศาลยุติธรรมที่สามารถจัดพิมพ์เอกสารต่างๆ ในทางคดีออกจากระบบฐานข้อมูลที่ใช้งานอยู่ได้เลย ปัญหาที่เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากแต่ละหน่วยงานยังยึดติดรูปแบบเอกสารแบบดั้งเดิมที่กำหนดไว้ระเบียบ แม้ว่าการพัฒนาระบบทดลองต้นแบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ครั้งนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการจัดทำเอกสารผ่านระบบฐานข้อมูลในรูปแบบของไฟล์เอกสาร MS Word และเปิดช่องให้เอกสารสามารถแก้ไขเพิ่มเติมได้ อย่างไรก็ตามเอกสารที่ผลิตออกมาจากระบบก็ไม่สามารถสร้างเอกสารที่ถูกต้องสมบูรณ์ตามระเบียบงานสารบัญของแต่ละหน่วยงาน จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่าฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานที่มีปัญหาส่วนใหญ่เคยมีความพยายามในการพัฒนาแบบฟอร์มเอกสารที่สามารถผลิตออกมาจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์กันอยู่ก่อนแล้วทั้งสิ้น แต่เนื่องจากระบบงานเอกสารที่มีอยู่มีความซับซ้อนจากระบบการกรอกข้อมูลก่อนหลังหรือระบบงานเอกสารที่เน้นการบรรยายเนื้อหามากกว่าการแสดงข้อมูลในลักษณะช่องข้อมูลในแบบฟอร์ม และผู้ใช้งานในหน่วยงานยังยึดติดรูปแบบเอกสารดั้งเดิมของหน่วยงานที่ไม่สามารถออกแบบให้สร้างออกมาจากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้ ซึ่งแม้แต่การศึกษาในครั้งนี้ก็ไม่สามารถที่จะออกแบบระบบการผลิตเอกสารจากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับทุกหน่วยงานได้หมด ในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในระยะต่อไปควรที่หน่วยงานต่างๆ จะต้องมาทบทวนระบบงานเอกสารของหน่วยงานก่อนโดยพัฒนาแบบฟอร์มเอกสารที่ง่ายต่อการทำงานในระบบอิเล็กทรอนิกส์ มีการแก้ไขระเบียบงานสารบัญที่เป็นอุปสรรค ในกระบวนการงาน

หลายอย่างเมื่อมีการเชื่อมโยงส่งต่อข้อมูลผ่านระบบฐานข้อมูลแล้วก็สามารถยุบเลิกงานเอกสารที่ไม่จำเป็นได้ และพัฒนาระบบงานให้สอดคล้องกับการใช้งานสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพต่อไป

2) โดยหลักทั่วไปข้อมูลทางคดีและข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้กระทำผิดที่บันทึกในระบบฐานข้อมูลกระบวนการยุติธรรมนั้นถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการซึ่งห้ามไม่ให้มีการเปิดเผยข้อมูลไปให้กับบุคคลอื่นหรือหน่วยงานอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนคดีเด็กและเยาวชนซึ่งห้ามเปิดเผยหรือนำประวัติการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนไปพิจารณาให้เป็นผลร้าย หรือเป็นการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมแก่เด็กและเยาวชนนั้น หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยจะถือเป็นหลักปฏิบัติค่อนข้างเคร่งครัดว่าจะเปิดให้เข้าถึงข้อมูลได้เป็นการภายในหน่วยงานเท่านั้นจึงเป็นอุปสรรคต่อการแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน แม้จะมีการกำหนดข้อยกเว้นไว้ว่าหากเป็นการเปิดเผยเพื่อป้องกันการฝ่าฝืนกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน การฟ้องคดี นั้นสามารถกระทำได้แต่ก็ยังมีปัญหาในการตีความกฎหมาย เช่น หากเป็นการเปิดเผยข้อมูลประวัติผู้กระทำผิดของตำรวจให้กับหน่วยงานพัฒนาพฤตินิสัยเพื่อการวางแผนบำบัดฟื้นฟูและปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดนั้นอาจจะไม่เข้าข้อยกเว้นให้เปิดเผยข้อมูลแก่หน่วยงานอื่นได้ดังกล่าว หากพิจารณาจากหน่วยงานที่มีการอนุญาตให้แลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้อย่างเช่นตำรวจกับอัยการ หรือในส่วนของกองทะเบียนประวัติอาชญากรกับกรมคุมประพฤติก็ถือว่าเป็นการให้ข้อมูลเพื่อประกอบการฟ้องคดี แต่ในกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลประวัติการกระทำผิดกับผลคดีที่ได้ออกแบบระบบทดสอบไว้นั้นก็ยังมีปัญหาการตีความว่าการส่งข้อมูลประวัติการกระทำผิดให้หน่วยงานพัฒนาพฤตินิสัยนำมาใช้วางแผนบำบัดฟื้นฟูจะสามารถทำได้โดยถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ ในการแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมทั้งในระบบทดลองต้นแบบหรือในอนาคตในประเด็นอื่นก็ตามหากมีปัญหาการตีความกฎหมายข้อมูลข่าวสารก็ควรมีการนำเสนอให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของทางราชการซึ่งเป็นผู้มีอำนาจตีความตามกฎหมายพิจารณาตัดสินชี้ขาด ซึ่งหากเป็นประเด็นการใช้ข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้แต่ติดขัดข้อกำหนดก็ควรนำเข้าสู่การพิจารณาปรับแก้ไขกฎหมายต่อไปไม่ควรทิ้งให้ประเด็นปัญหาข้อมูลข่าวสารของทางราชการมาเป็นอุปสรรคในการแลกเปลี่ยนข้อมูล

3) การแลกเปลี่ยนข้อมูลในระบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์นั้นหากมีการดำเนินการอย่างเต็มรูปแบบในอนาคตย่อมจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่อาจเกิดปัญหาการปฏิบัติในอนาคต เช่น ความน่าเชื่อถือและคุณภาพของข้อมูลที่แต่ละหน่วยงานส่งมาให้ทำการแลกเปลี่ยน ความครบถ้วนของข้อมูลที่นำเข้าสู่ระบบ กรณีเกิดเหตุการณ์รั่วไหลของข้อมูลหรือการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ข้อมูลมีการรั่วไหลก็อาจเป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานผู้มีหน้าที่ในการดูแลรักษาข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้แม้จะได้ทำการวางกรอบแนวทางปฏิบัติและมาตรฐานในการแลกเปลี่ยนข้อมูลไว้แล้วแต่ก็ไม่สามารถเป็นเครื่องยืนยันได้อย่างสมบูรณ์ว่าจะไม่เกิดปัญหาดังกล่าวขึ้น ในการพัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงข้อมูลในอนาคตควรจะมีการตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการข้อมูลกระบวนการยุติธรรมซึ่งมีผู้แทนทั้งฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ

และตัวผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นผู้ใช้ข้อมูลจริงนำปัญหาข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นดังกล่าวมาพิจารณาวางแผนป้องกัน และแก้ไขปัญหา แนวทางการชดเชยเยียวยา และการวางแผนวางระบบงานใหม่ในอนาคตเพื่อป้องกันไม่ให้เกิด การนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบในทำนองเดียวกันอีก ปัจจุบันแม้จะมีคณะกรรมการเทคโนโลยี สารสนเทศกระบวนการยุติธรรมอยู่แต่ก็ทำหน้าที่ในการประสานงานเท่านั้นยังไม่ได้มีบทบาทหน้าที่ในการ บริหารจัดการข้อมูลในเชิงปฏิบัติ ซึ่งต่อไปในอนาคตหากมีแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงข้อมูลกันจริงคณะ กรรมการบริหารจัดการข้อมูลในลักษณะดังกล่าวจะมีความสำคัญอย่างมากต่อการทำงานร่วมกันในการ แลกเปลี่ยนเชื่อมโยงข้อมูล

4) การดำเนินโครงการทดลองต้นแบบในครั้งนี้เป็นเพียงการออกแบบระบบทดลองต้นแบบในการ พัฒนาระบบการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งควรนำเข้าสู่การพิจารณาของผู้บริหาร หน่วยงานในการพัฒนาให้ใช้งานได้จริงต่อไป

5) การดำเนินโครงการพัฒนาระบบทดลองต้นแบบในครั้งนี้เป็นลักษณะการทำงานของวิเคราะห์ ระบบ (System Analysis) ซึ่งหากพิจารณาจากงานการใช้ฐานข้อมูลในหน่วยงานที่มีปัญหานั้นมักจะเกิดขึ้นจาก การกำหนดให้ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศต้องทำงานและพัฒนาระบบข้อมูลโดยอ้างอิงระบบงานเอกสารเดิมตาม ระเบียบแนวทางการปฏิบัติงานดั้งเดิมทั้งหมดโดยขาดการวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมว่าเอกสารใดสามารถผลิต จากระบบสารสนเทศได้ เอกสารใดไม่สามารถทำได้หรือหากทำได้ก็จะเป็นการสร้างภาระงานที่มากกว่างานที่ ปฏิบัติอยู่เดิม หรือเป็นงานที่อ้างอิงกระบวนการแบบดั้งเดิมตามระเบียบหรือกฎหมายทั้งที่ระบบเทคโนโลยี สารสนเทศสามารถช่วยลดขั้นตอนและทำงานได้รวดเร็วมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ไม่สามารถนำรูปแบบงาน ทันสมัยมาใช้ได้เนื่องจากขัดระเบียบ ปัญหาดังกล่าวถือเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาระบบกระบวนการ ยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นต้นเหตุทำให้เกิดปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนระหว่างงานเอกสารและระบบฐานข้อมูล ในการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศของทุกหน่วยงานควรมีหน่วยงานหรือบุคคลที่มีอำนาจในการพิจารณา วางระบบงานตั้งแต่ต้น (System Analyst) เพื่อพิจารณาวางแผนการทำงานและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ สอดคล้องกันตั้งแต่ต้นเพื่อนำเสนอผู้บริหารหน่วยงานในการพัฒนาปรับปรุงระเบียบการปฏิบัติหรือยกเลิก ปรับปรุงแบบฟอร์มเอกสารต่างๆ ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถใช้ ประโยชน์ได้เต็มศักยภาพ

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์	2
ขอบเขตการดำเนินงาน	2
ข้อกำหนดการดำเนินงาน	4
ผลผลิต	6
ระยะเวลาในการดำเนินการ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
แผนการดำเนินงาน	7
กรอบแผนการดำเนินงาน	9
บทที่ 2 กรอบแนวคิดและการศึกษาทบทวนวรรณกรรม	10
2.1 หลักการและแนวคิดเรื่องฐานข้อมูลและการเชื่อมโยงฐานข้อมูล	10
2.2 การพัฒนาระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลกระบวนการยุติธรรม	16
2.2.1 แนวคิดในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางกระบวนการยุติธรรม	18
2.2.2 ระบบศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม	19
2.3 ปัญหากระบวนการยุติธรรมคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลคดี	21
2.3.1 ปัญหากระบวนการยุติธรรม	21
2.3.2 ปัญหาข้อมูลสารสนเทศที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม	23
2.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	24
2.4.1 ความผิดทางอาญา	24
2.4.2 การใช้กฎหมายพิเศษ	27
2.4.3 กฎหมายเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล	29
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
กรอบแนวคิดในการศึกษา	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	34
3.1 การศึกษาเชิงคุณภาพ	34
3.2 การจัดทำตัวแบบทดลองในพื้นที่เป้าหมาย (Pilot test)	35
3.3 กำหนดนโยบายการแลกเปลี่ยนข้อมูล	36
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	37
บทที่ 4 ระบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้	38
4.1 กระบวนการดำเนินคดีและปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนใต้	38
4.1.1 กระบวนการตามกฎหมายพิเศษด้านความมั่นคง	39
4.1.2 กระบวนการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐาน	43
4.1.3 กระบวนการพิจารณาสั่งคดีโดยพนักงานอัยการ	48
4.1.4 กระบวนการดำเนินคดีและการพิจารณาคดีในชั้นศาล	50
4.1.5 กระบวนการดำเนินการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดของกรมราชทัณฑ์	53
4.1.6 กระบวนการดำเนินการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดของกรมคุมประพฤติ	56
4.1.7 กระบวนการดำเนินการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	58
4.2 แนวคิดการพัฒนาระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ต้นแบบ	63
4.2.1 การพัฒนาระบบข้อมูลหมายจับและคำร้องขอควบคุมตัวเพื่อซักถามตามกฎหมายพิเศษ	63
4.2.2 การพัฒนาหน้าจอจัดทำสำนวนคดีพนักงานสอบสวน	70
4.2.3 การพัฒนาระบบการเชื่อมโยงข้อมูลคดีความมั่นคงอัยการ	82
4.2.4 การพัฒนาระบบการส่งคำร้องผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์	82
4.2.5 การพัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนประวัติการกระทำผิดกับผลคดี	85
4.3 แนวทางปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานภายใต้กระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ต้นแบบ	96
4.3.1 เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง	96
4.3.2 พนักงานสอบสวน	99

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.3.3 พนักงานอัยการ	103
4.3.4 ศาล	106
4.3.5 เรือนจำ	108
4.3.6 สำนักงานคุมประพฤติ	110
4.3.7 กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	112
4.4 มาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลและนโยบายการรักษาความปลอดภัยและการ ป้องกันการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ	115
บทสรุปการจัดทำระบบทดลองต้นแบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์จังหวัด ชายแดนภาคใต้	118
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	122
5.1 สรุปผลการศึกษา	123
5.2 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบข้อมูลคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้	127
บรรณานุกรม	131
ภาคผนวก (ผนวก ก) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสาร	135
ภาคผนวก (ผนวก ข) สรุปผลการประชุมการรับฟังและให้ความเห็นระบบทดสอบต้นแบบ กระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์และเชื่อมโยงข้อมูลระบบฐานข้อมูลคดีความมั่นคง จังหวัดชายแดนภาคใต้	139

สารบัญตาราง

ตารางหัวข้อ	หน้า
ตารางตัวอย่างตารางเทียบข้อหากับระบบ CRIMES	74
ตารางการวิเคราะห์ระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ ในการจัดทำฐานข้อมูลการ กระทำผิดซ้ำ	87
ตารางการวิเคราะห์ประเด็นข้อมูลสำหรับจัดทำบริการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลบริการทางเว็บ (Web Service)	90

สารบัญแผนภาพ

หัวข้อ	หน้า
แผนภาพที่ 2.1 สถาปัตยกรรมของระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูล	13
แผนภาพที่ 2.2 รูปแบบการทำงานของบริการทางเว็บ (web services) ในระดับสูง	14
แผนภาพที่ 2.3 องค์ประกอบของ SOAP web service	14
แผนภาพแสดงระเบียบวิธีการศึกษา	37
แผนภาพที่ 4.1 แผนภาพแสดงกระบวนการดำเนินคดีอาญาและฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	62
แผนภาพที่ 4.2 กระบวนการรับส่งข้อมูล (Data Workflow Diagram) ระบบข้อมูลหมายจับ และคำร้องขอควบคุมตัวเพื่อซักถามตามกฎหมายพิเศษ	69
แผนภาพที่ 4.3 กระบวนการรับส่งข้อมูล (Data Workflow Diagram) ในระบบหน้าจอจัดทำ สำนวนคดีพนักงานสอบสวน ระบบ E-Filing ในชั้นสอบสวน และกระบวนการงานอื่นที่ เกี่ยวข้องในชั้นสอบสวน	85
แผนภาพแสดงการเชื่อมโยงข้อมูลผลคำพิพากษา/คำสั่งฟ้องคดีอัยการกับกองทะเบียนประวัติ อาชญากร	92
แผนภาพแสดงการเชื่อมโยงข้อมูลการกระทำผิดซ้ำระหว่างฐานข้อมูลของหน่วยงานพัฒนาพฤตินิสัย อัยการกับกองทะเบียนประวัติอาชญากรรม	92
แผนภาพที่ 4.5 กระบวนการรับส่งข้อมูลระบบการแลกเปลี่ยนประวัติการกระทำผิดกับผลคดี	95

สารบัญรูปรภาพ

หัวข้อ	หน้า
ภาพแสดงกระบวนการขอหมายจับในขั้นตอนขอหมายของเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง	64
ขั้นตอนที่ 1 บันทึกข้อมูลเจ้าหน้าที่ผู้ขอหมาย	
ภาพแสดงกระบวนการขอหมายจับในขั้นตอนขอหมายของเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง	65
ขั้นตอนที่ 2 บันทึกข้อมูลผู้ถูกออกหมายและพฤติการณ์	
ภาพแสดงกระบวนการขอหมายจับในขั้นตอนขอหมายของเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง	65
ขั้นตอนที่ 3 พิมพ์แบบฟอร์มคำร้องขอหมายจับ	
ภาพแสดงกระบวนการขอหมายจับในขั้นตอนเจ้าหน้าที่ธุรการคดีของศาลลงบันทึกรับเรื่อง	66
ขั้นตอนที่ 1 ระบบจะส่งข้อมูลคำร้องเข้าระบบบันทึกและตรวจสอบข้อมูลหมายจับของศาลรอไว้	
ภาพแสดงกระบวนการขอหมายจับในขั้นตอนเจ้าหน้าที่ธุรการคดีของศาลลงบันทึกรับเรื่อง	66
ขั้นตอนที่ 2 เจ้าหน้าที่ธุรการศาลลงรับหนังสือ	
ภาพแสดงกระบวนการขอหมายจับในขั้นตอนเจ้าหน้าที่ธุรการคดีของศาลลงบันทึกรับเรื่อง	67
ขั้นตอนที่ 3 เมื่อผู้พิพากษาพิจารณาแล้วเจ้าหน้าที่ธุรการศาลบันทึกข้อมูลผลหมายเข้าระบบ	
ภาพแสดงกระบวนการขอหมายจับในขั้นตอนเจ้าหน้าที่ธุรการคดีของศาลลงบันทึกรับเรื่อง	67
ขั้นตอนที่ 4 ข้อมูลหมายจับเข้าสู่ระบบสามารถตรวจสอบค้นหาและออกแบบรายงานหมายค้ำง	
ภาพระบบการแจ้งเตือนอัตโนมัติเมื่อเปิดหน้าจอ	68
กระบวนการงานที่ 1 การจัดทำสำนวนการสอบสวนผ่านระบบทดลองต้นแบบในขั้นตอนบันทึกคดี	71
เบื้องต้น ขั้นตอนที่ 1 การบันทึกข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคดี	
ภาพเปรียบเทียบหน้าจอบันทึกคดีในระบบ CRIMES	72
ภาพหน้าจอช่วยบันทึกข้อมูลข้อกล่าวหา	73
ภาพหน้าจอบันทึกข้อมูลผู้กล่าวหาหรือพยาน	75
ตัวอย่างเอกสารคำให้การผู้กล่าวหาหรือพยานที่พิมพ์จากระบบ	76
ภาพหน้าจอการบันทึกข้อมูลทรัพย์สินถูกประทุษร้าย	77
หน้าจอประกาศสืบจับทรัพย์สิน	78
หน้าจอบัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้าย	78
ภาพเอกสารบัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้าย	79
ตัวอย่างหน้าจอกระบวนการงานผู้ต้องหา	80
ภาพหน้าจอแก้ไขข้อมูลผู้ต้องหา	81
ภาพการพัฒนากระบวนการส่งคำร้องหมายจับอิเล็กทรอนิกส์	83

สารบัญรูปภาพ (ต่อ)

หัวข้อ	หน้า
ภาพเอกสารขอหมายจับจากระบบฝากขังอิเล็กทรอนิกส์	84
ภาพข้อมูลจากระบบสารบบคดีสำนักงานอัยการสูงสุด	93
ภาพการเพิ่มเติมผลคดีในฐานข้อมูลประวัติผู้กระทำความผิด (Criminal Database System: CDS)	93
ภาพข้อมูลผู้พันโทษของกรมราชทัณฑ์	94
ภาพแสดงการเรียกข้อมูลเลขคดีสถานีตำรวจและชื่อสถานีตำรวจจากระบบสารบบคดีสำนักงานอัยการสูงสุด	94

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ภาพรวมของสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบันนั้น ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่อย่างต่อเนื่องและทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นในบางช่วงเวลา โดยที่ทุกๆ รัฐบาลที่ผ่านมาก็ได้ให้ความสำคัญและมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาคือความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างจริงจัง อีกทั้งยังให้การสนับสนุนงบประมาณจำนวนมาก ในการจัดทำแผนงาน โครงการและกิจกรรมต่างๆ รองรับเพื่อแก้ไขปัญหาทั้งเร่งด่วน ระยะสั้น และระยะยาว แต่ก็ยังไม่สามารถทำให้สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่บรรเทาหรือลดลงได้อย่างเป็นรูปธรรมได้ เป็นผลให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดความหวาดกลัว หวาดระแวง ความไม่ไว้วางใจ และความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งขบวนการก่อการร้ายยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยการปลุกกระตมแนวร่วมหรือปราชญ์ให้ประชาชนให้ความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐหรือทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม

ปัจจุบันมีการลงทุนพัฒนาระบบฐานข้อมูลในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ สำนักงานอัยการ เรือนจำ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน สำนักงานคุมประพฤติ รวมถึงหน่วยงานด้านความมั่นคง เช่น กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า สภาคความมั่นคง ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ฯลฯ อย่างไรก็ตาม จากการประชุมของคณะอนุกรรมการพัฒนานโยบายและประสานงานกระบวนการยุติธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งเป็นคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติได้มีการสรุปประเด็นปัญหาและอุปสรรคของการบริหารงานยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไว้หลายประการ ซึ่งประเด็นสำคัญประการหนึ่งได้แก่ปัญหาขาดการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงาน และขาดการพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เป็นในการดำเนินคดีให้สามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนกันระหว่างหน่วยงานได้ ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการทำงานและขาดข้อมูลที่สำคัญประกอบการตัดสินใจ

ดังนั้น สำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะเลขานุการของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ จึงได้จัดทำโครงการเสริมสร้างความร่วมมือพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบฐานข้อมูลกลางกระบวนการยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้น เพื่อพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลจากฐานข้อมูลในหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องที่ยังมีปัญหาให้สามารถใช้งานได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อสนับสนุนการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีประสิทธิภาพและทันสมัยมากขึ้น โดยในการดำเนินการตามโครงการดังกล่าวให้มีการจ้างที่ปรึกษาผู้มีความเชี่ยวชาญมาทำการวิเคราะห์ระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ และจัดทำ

มาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลและกระบวนการทำงานภายใต้ระบบการเชื่อมโยงข้อมูลที่สามารถปฏิบัติได้จริงและมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อวิเคราะห์ความพร้อมและปัญหาอุปสรรคในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเสนอแนวทางพัฒนาระบบการเชื่อมโยงข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลเดิมให้สามารถเชื่อมโยงและส่งต่อข้อมูลให้เกิดขึ้นจริง

2.2 เพื่อพัฒนามาตรฐานในการแลกเปลี่ยนข้อมูลจากฐานข้อมูลเดิมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้ และกำหนดกระบวนการทำงานที่มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพและลดขั้นตอนในการทำงานที่สามารถดำเนินการได้จริง

2.3 เพื่อจัดทำระบบต้นแบบในการทดสอบระบบการเชื่อมโยงข้อมูลจากฐานข้อมูลที่มีอยู่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. ขอบเขตการดำเนินงาน

3.1 ทำการวิเคราะห์ระบบฐานข้อมูลที่มีอยู่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อทราบถึงกระบวนการทำงานและวิธีการบันทึกข้อมูลลงในระบบฐานข้อมูลของหน่วยงาน และวิเคราะห์ประเด็นข้อมูล (Field) ที่แต่ละหน่วยงานสามารถใช้งานร่วมกันได้ โดยอ้างอิงจากระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานดังนี้

3.1.1 ระบบบริหารข้อมูลคดีสถานีตำรวจของกองบังคับการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง (Criminal Record Information Management Enterprise System: CRIMES) ซึ่งใช้บันทึกข้อมูลคดีอาญาที่ใช้กับสถานีตำรวจทั่วประเทศ

3.1.2 ระบบศูนย์บริหารคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งใช้ในการบันทึกข้อมูลคดีพิเศษและตรวจสอบติดตามแรงรัดคดีของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

3.1.3 ระบบฐานข้อมูลอาชญากร (Criminal Database System: CDS) ของกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งใช้บันทึกข้อมูลการตรวจสอบประวัติพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ต้องหา

3.1.4 ระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์ สำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งใช้บันทึกข้อมูลคดีอาญาของพนักงานอัยการ โดยจะทำการวิเคราะห์เทียบเคียงควบคู่ระบบ AGO Case ซึ่งมีการพัฒนาในสำนักงานอัยการจังหวัดปัตตานีเพื่อใช้ในการบริหารจัดการคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเฉพาะ

3.1.5 ระบบบริหารจัดการคดีของศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นระบบฐานข้อมูล MS Access ที่ใช้แยกในแต่ละหน่วยงานศาล โดยจะทำการวิเคราะห์เทียบเคียงกับระบบฐานข้อมูลที่ศาลยุติธรรมกำลังพัฒนาได้แก่โครงการพัฒนาระบบบูรณาการข้อมูลคดีศาลยุติธรรม (Electronic Court Database หรือ e-Database) และระบบศาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-court Information Management System หรือ CIMS)

3.1.6 ระบบสารสนเทศงานคดีอาญาเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่ใช้บันทึกข้อมูลเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กับศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ

3.1.7 ระบบข้อมูลผู้ต้องขัง กรมราชทัณฑ์ ซึ่งใช้บันทึกข้อมูลนักโทษและผู้ต้องขังที่ถูกจำคุกหรือควบคุมตัวในเรือนจำต่าง ๆ ทั่วประเทศ

3.1.8 ระบบงานสอดส่อง กรมคุมประพฤติ ซึ่งใช้บันทึกข้อมูลผู้ถูกคุมประพฤติที่ใช้กับสำนักงานคุมประพฤติทั่วประเทศ

3.1.9 ระบบศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC: Data Exchange Centre) ของสำนักงานกิจการยุติธรรม

3.2 ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้บริหาร/ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้รับผิดชอบงานเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงาน และผู้ปฏิบัติงานจริงในระบบงานคดีความมั่นคงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่การรับแจ้งคดี การแจ้งข้อหา การควบคุมตัว การสอบสวน การสังคดีของพนักงานอัยการ การพิพากษาคดี และการส่งตัวผู้กระทำผิดไปรับโทษและพัฒนาพฤตินิสัย จนกระทั่งปล่อยตัวกลับคืนเข้าสู่สังคม รวมถึงการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับใช้ออกแบบระบบการเชื่อมโยงข้อมูลต้นแบบ กระบวนการทำงานที่เหมาะสมซึ่งเป็นระบบงานที่ทันสมัยและมีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งวิเคราะห์ถึงปัญหาและข้อจำกัดต่างๆ ที่อาจทำให้การเชื่อมโยงข้อมูลไม่ประสบความสำเร็จ

3.3 คัดเลือกหน่วยงานตัวอย่างจากหน่วยงานพื้นที่ซึ่งเป็นหน่วยงานปฏิบัติงานจริงในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อทดลองพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลจากฐานข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ ดังกล่าว ตั้งแต่การรับแจ้งคดี การแจ้งข้อหา การควบคุมตัว การสอบสวน การสังคดีของพนักงานอัยการ การพิพากษาคดี และการส่งตัวผู้กระทำผิดไปรับโทษและพัฒนาพฤตินิสัย จนกระทั่งปล่อยตัวกลับคืนเข้าสู่สังคม ซึ่งในการทดสอบดังกล่าวจะใช้ระบบจำลองในเครือข่ายจำลองซึ่งไม่กระทบกับระบบหลัก และใช้ข้อมูลคดีย้อนหลังกับให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจริงเป็นผู้ร่วมทำการศึกษาเพื่อทำการทดสอบระบบในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง ทั้งนี้จะดำเนินการเฉพาะกับหน่วยงานที่ยินยอมให้ดำเนินการทดสอบระบบ

3.4 ทดสอบระบบการเชื่อมโยงข้อมูลต้นแบบ วิเคราะห์ความเป็นไปได้และปัญหาอุปสรรคในการเชื่อมโยงข้อมูลจากฐานข้อมูลและวิเคราะห์กระบวนการงานในการทำงานที่เหมาะสมกับระบบฐานข้อมูลแต่ละตัวตามสภาพการปฏิบัติงานจริงให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3.5 จัดประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำร่างมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูล และนโยบายในการรักษาความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อป้องกันการนำข้อมูลไปใช้โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลนำเสนอในระดับนโยบายของแต่ละหน่วยงานต่อไป

3.6 ทำการศึกษากระบวนการงานและระบบงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และทำการทดลองระบบงานที่เหมาะสมซึ่งเป็นระบบงานที่ทันสมัยและมีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

3.7 จัดทำระบบการเชื่อมโยงข้อมูลต้นแบบเพื่อทดสอบระบบการเชื่อมโยงข้อมูลที่มีอยู่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการสานิิตการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นเปรียบเทียบกับระบบการทำงานเดิมเพื่อให้เห็นประโยชน์จากการเชื่อมโยงข้อมูลที่ชัดเจน

3.8 นำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาระบบการเชื่อมโยงข้อมูลคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งในเรื่องการแก้ไขปัญหาข้อจำกัดเรื่องระเบียบกฎหมาย ข้อกำหนดในเรื่องระบบงานและกระบวนการทำงานที่ไม่สอดคล้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงาน การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในส่วนที่เป็นปัญหาที่ทำให้การเชื่อมโยงข้อมูลไม่สามารถทำได้จริง และแนวทางในการสนับสนุนข้อมูลเพื่อการบริหารงานยุติธรรมด้านอำนวยความยุติธรรมคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีประสิทธิภาพให้กับผู้บริหารในการพัฒนาระบบการเชื่อมโยงข้อมูลคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระยะต่อไป

4. ข้อกำหนดในการดำเนินงาน

ในการดำเนินการวิจัยศึกษาจัดทำระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ และกำหนดมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูล และกระบวนการทำงานคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีการดำเนินการอย่างน้อยดังต่อไปนี้

4.1 ระยะเวลาที่ 1

- กำหนดแผนการดำเนินงาน และแนวทางการจัดทำรายละเอียดโครงการ
- ทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดในการศึกษาเบื้องต้นทั้งในส่วนของสภาพปัญหาคดีความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระบบสารสนเทศในกระบวนการยุติธรรม และปัญหาการเชื่อมโยงข้อมูล
- จัดทำรายงานการจัดทำรายละเอียดโครงการ (Inception Report) ซึ่งประกอบด้วย บทนำ วัตถุประสงค์ กรอบแนวคิดในการศึกษา ทบทวนวรรณกรรมเบื้องต้น วิธีการศึกษา และแผนการดำเนินการ

4.2 ระยะเวลาที่ 2

- ดำเนินการทบทวนวรรณกรรม กรอบแนวคิดในการศึกษา และวิธีการศึกษาลงขั้น
- สัมภาษณ์และจัดสัมมนากลุ่มย่อยร่วมกับนักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดประเด็นในการวิเคราะห์และกำหนดแนวทางในการพัฒนาระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ การกำหนดมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูล และกระบวนการทำงานในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวบรวมข้อมูลปัญหาข้อขัดข้องในระบบกระบวนการทำงานแบบเดิม

- ร่างกระบวนการรับส่งข้อมูลคคีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Data Workflow Diagram) และกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (Code of Conduct) ภายใต้ระบบงานที่ทันสมัยและมีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงาน

4.3 ระยะที่ 3

- จัดทำระบบการเชื่อมโยงข้อมูลต้นแบบเพื่อทดสอบระบบการเชื่อมโยงข้อมูลที่มีอยู่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับคคีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ และทดสอบการทำงานภายใต้กระบวนการทำงานตามกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (Code of Conduct) ที่ออกแบบไว้

- วิเคราะห์ความเป็นไปได้และปัญหาข้อขัดข้องในการเชื่อมโยงข้อมูล และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายทั้งในเรื่องการแก้ไขปัญหาข้อจำกัดเรื่องระเบียบกฎหมาย ข้อกำหนดในเรื่องระบบงาน และกระบวนการทำงานที่ไม่สอดคล้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงาน การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในส่วนที่เป็นปัญหาที่ทำให้การเชื่อมโยงข้อมูลไม่สามารถทำได้จริง และแนวทางในการสนับสนุนข้อมูลเพื่อการบริหารงานยุติธรรมด้านอำนวยความยุติธรรมคคีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีประสิทธิภาพ

- จัดทำร่างรายงานการศึกษาฉบับเต็ม (First draft)

4.4 ระยะที่ 4

- จัดประชุม/สัมมนานำเสนอรายงานผลการจัดทำระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ และกำหนดมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูล และกระบวนการทำงาน

- จัดทำเอกสารรายงานฉบับสมบูรณ์

- จัดทำรายงานสรุปผลฉบับย่อและบทความวิชาการ

4.5 ข้อกำหนดด้านเนื้อหา

- วิเคราะห์ความพร้อมและข้อจำกัดของระบบฐานข้อมูลคคีความมั่นคงและความพร้อมของบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเชื่อมโยงข้อมูลคคีความมั่นคง

- ประเมินความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยงคคีจากระบบฐานข้อมูลที่มีอยู่ และออกแบบกระบวนการทำงานภายใต้ระบบข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ลดการบันทึกข้อมูลซ้ำซ้อน

- จัดทำระบบการเชื่อมโยงข้อมูลต้นแบบเพื่อทดสอบระบบการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อแสดงการเชื่อมโยงที่สามารถปฏิบัติได้จริง

- จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายโดยมีเนื้อหาครอบคลุมถึงการแก้ไขปัญหาข้อจำกัดทางกฎหมาย ข้อจำกัดเรื่องระบบการทำงาน ข้อจำกัดเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ และการให้บริการข้อมูลเพื่อการบริหารคคีความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

5. ผลผลิต

5.1 รายงานข้อมูลการจัดทำระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ และกำหนดมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูล และกระบวนการทำงานคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ พร้อมข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

5.2 ระบบการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้

5.3 กรอบแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (Code of Conduct) ภายใต้ระบบการทำงานเทคโนโลยีสารสนเทศ

5.4 บทสรุปผู้บริหาร บทความทางวิชาการ และประเด็นข้อค้นพบที่สำคัญที่ได้จากข้อมูล

6. ระยะเวลาในการดำเนินการ

150 วัน นับแต่วันลงนามในสัญญา

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 มีแนวทางในการพัฒนาระบบเชื่อมโยงจากฐานข้อมูลเดิมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้สามารถเชื่อมโยงและส่งต่อข้อมูลให้เกิดขึ้นจริงทำให้ผู้บริหารงานยุติธรรมและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ เพื่อกำหนดนโยบายยุติธรรมในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการเชื่อมต่อข้อมูลกระบวนการยุติธรรมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

7.2 มีกระบวนการทำงานที่มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพและลดขั้นตอนในการทำงานที่สามารถดำเนินการได้จริง

7.3 ระบบต้นแบบในการทดสอบระบบการเชื่อมโยงข้อมูลจากฐานข้อมูลที่มีอยู่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้

แผนการดำเนินงาน

การดำเนินโครงการระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ และกำหนดมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูล และกระบวนการทำงานคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้กำหนดแผนการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายของข้อกำหนดการดำเนินการในแต่ละระยะ โดยแบ่งวิธีการศึกษาออกเป็นแต่ละส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนสภาพปัญหาคดีความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ การพัฒนาระบบสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมโดยครอบคลุมทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สภาพปัญหาในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการเชื่อมโยงข้อมูล ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิดในการพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูล พร้อมจัดทำรายงานการจัดทำรายละเอียดโครงการ (Inception Report) เสนอผู้ว่าจ้าง

ส่วนที่ 2 ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อลงไปประเมินกระบวนการทำงานและการใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านคดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ พร้อมประเมินความเป็นไปได้ และเทคนิควิธีที่เหมาะสมในการวางระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์คดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการณ์การใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านคดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ ลงไปสัมภาษณ์เชิงลึกและจัดสัมมนากลุ่มย่อย (Focus Group) ร่วมกับผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงาน ผู้รับผิดชอบงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงาน ผู้รับผิดชอบและผู้ปฏิบัติงานคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อกำหนดประเด็นในการวิเคราะห์และกำหนดแนวทางในการพัฒนาระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์คดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ให้ครอบคลุมหน่วยงานตำรวจ กรมสอบสวนคดีพิเศษ อัยการ ศาล กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ส่วนที่ 4 ร่างกระบวนการรับ-ส่งข้อมูลคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Data Workflow Diagram) และกรอบแนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (Code of Conduct) ภายใต้ระบบการปฏิบัติงานกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ และวิเคราะห์ประเด็นข้อมูล (Field) ที่มีความต้องการใช้ข้อมูลร่วมกันเพื่อจัดทำมาตรฐานในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เหมาะสม

ส่วนที่ 5 จัดทำระบบเชื่อมโยงข้อมูลต้นแบบบนพื้นฐานที่ว่าในกรณีที่หน่วยงานอนุญาตให้ทดลองใช้ระบบฐานข้อมูลที่มีอยู่ของหน่วยงานจะใช้การทดสอบระบบต้นแบบบนสถานการณ์ของระบบข้อมูลที่มีอยู่แล้วของหน่วยงาน กรณีหน่วยงานใดยังขาดความพร้อมของระบบเทคโนโลยีหรือมีข้อกังวลเกี่ยวกับการใช้งานระบบฐานข้อมูลจริง นักวิจัยจะใช้วิธีการจัดทำฐานข้อมูลจำลองและแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านเครือข่ายจำลองเพื่อทดสอบการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์คดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ และทดสอบกระบวนการทำงานตามกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (Code of Conduct) ซึ่งในการทดสอบดังกล่าวจะใช้ระบบจำลองในเครือข่ายจำลองซึ่งไม่กระทบกับระบบหลัก และใช้ข้อมูลคดีย้อนหลังกับให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจริงเป็นผู้ร่วมทำการศึกษาเพื่อทำการทดสอบระบบในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง ทั้งนี้จะให้ผู้ปฏิบัติงานจริงในแต่ละหน่วยงานร่วมเป็นผู้ทดสอบระบบ

ส่วนที่ 6 วิเคราะห์กระบวนการทำงานและปัญหาข้อขัดข้องหลังจากได้ทดสอบระบบ และปรับปรุงมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูล แล้วจัดทำกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (Code of Conduct) และมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูล และระบบจำลองต้นแบบที่เหมาะสมสำหรับการใช้งานกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์คดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่การรับแจ้งคดี การแจ้งข้อหา การควบคุมตัว การสอบสวน การส่งคดีของพนักงานอัยการ การพิพากษาคดี และการส่งตัวผู้กระทำผิดไปรับโทษและพัฒนาพฤตินิสัย จนกระทั่งปล่อยตัวกลับคืนเข้าสู่สังคม

ส่วนที่ 7 จัดประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำร่างมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูล และนโยบายในการรักษาความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อป้องกันการนำข้อมูลไปใช้โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลนำเสนอในระดับนโยบายของแต่ละหน่วยงานต่อไป

ส่วนที่ 8 จัดทำระบบสารสนเทศการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นเปรียบเทียบกับระบบการทำงานเดิม เพื่อให้เห็นประโยชน์จากการเชื่อมโยงข้อมูลที่ชัดเจน พร้อมรายงานการวิเคราะห์ต้นทุนความคุ้มค่า ทั้งนี้เปรียบเทียบในคดีไม่รู้ตัว คดีออกหมายจับ คดีมีตัวผู้ต้องหา

ส่วนที่ 9 วิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมทั้งหมด และสรุปผลการจัดทำระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ พร้อมข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาระบบการเชื่อมโยงข้อมูลคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อพัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์คดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระยะต่อไป

ส่วนที่ 10 จัดประชุมสัมมนาเพื่อนำเสนอผลงานและวิพากษ์ร่างรายงานฉบับสมบูรณ์

ส่วนที่ 11 จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

กรอบแผนการดำเนินงาน

กิจกรรม/ระยะเวลา (เดือน)	1	2	3	4	5
1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จัดทำ Inception Report					
2. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงไปประเมิน กระบวนการทำงาน					
3. เก็บข้อมูลสภาพการทำงานกระบวนการยุติธรรม อิเลคทรอนิกส์ สัมภาษณ์เชิงลึก จัดประชุมกลุ่มย่อย					
4. ร่าง Data Workflow Diagram, Code of Conduct มาตรฐานการรับส่งข้อมูล					
5. จัดทำระบบทดสอบ เจ้าหน้าที่ทดลองใช้ข้อมูลใน สถานการณ์จริง					
6. วิเคราะห์กระบวนการและปรับปรุงระบบทดสอบ					
7. จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับมาตรฐานการ แลกเปลี่ยนข้อมูล และนโยบายการรักษาความปลอดภัย ของข้อมูล					
8. จัดทำระบบสถิติ ประเมินความคุ้มค่า					
9. จัดทำร่างรายงาน					
10. จัดประชุมสัมมนาเพื่อนำเสนอผลงานและวิพากษ์ร่าง รายงาน					
11. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์					

บทที่ 2

กรอบแนวคิดและการศึกษาทบทวนวรรณกรรม

ในการดำเนินโครงการจัดทำระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ และกำหนดมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลและกระบวนการทำงานในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น คณะผู้ดำเนินการได้ดำเนินการศึกษางานวิจัย แนวคิดและความพยายามที่ผ่านมาในการดำเนินการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม โดยได้ศึกษาถึงกรอบแนวคิดดังต่อไปนี้

1. หลักการและแนวคิดเรื่องฐานข้อมูลและการเชื่อมโยงฐานข้อมูล
2. การพัฒนาระบบการเชื่อมโยงฐานข้อมูลกระบวนการยุติธรรม
3. ปัญหาของระบบกระบวนการยุติธรรมคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลคดี
4. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 หลักการและแนวคิดเรื่องฐานข้อมูลและการเชื่อมโยงฐานข้อมูล

การจัดทำฐานข้อมูลนั้นในเอกสารประกอบการสอนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2552) ได้ให้ความหมายของระบบฐานข้อมูลคือเซตขององค์ประกอบที่สัมพันธ์กันซึ่งรวบรวม ประมวลผล จัดเก็บและเผยแพร่สารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ และควบคุมในองค์การ ประกอบด้วยข้อมูลนำเข้า การประมวลผล สารสนเทศ โดยมีข้อมูลย้อนกลับเป็นตัวควบคุม ซึ่งระบบฐานข้อมูลที่ดีและมีประสิทธิภาพควรประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้

- 1) ตรงกับความต้องการ (Relevancy) ต้องมีการสำรวจเพื่อหาความต้องการของหน่วยงาน องค์กร ผู้ใช้งาน และความลึกความกว้างของข้อมูล
- 2) ความตรงต่อเวลา (Timeline) รวดเร็วและเป็นปัจจุบัน ทันต่อความต้องการของผู้ใช้ และสามารถตีความหมายสารสนเทศได้ทันต่อเหตุการณ์
- 3) ความเที่ยงตรงถูกต้องแม่นยำ (Accuracy) ซึ่งรวมถึง ความครบถ้วนสมบูรณ์ (Completeness) และความถูกต้อง (Correctness) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ข้อมูลน่าเชื่อถือสามารถนำไปใช้อ้างอิงได้อย่างมั่นใจ
- 4) ความปลอดภัย (Security) มีระบบรักษาความปลอดภัยที่เพียงพอ
- 5) ประหยัด (Economy) ระบบฐานข้อมูลที่ดีไม่จำเป็นต้องเป็นระบบที่มีราคาแพง
- 6) ประสิทธิภาพ (Efficiency)

ซึ่งการจัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูลนั้น เพื่อให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานหลายประการ ในงานของ ปริศนา มัชฌิมา (2556) เกี่ยวกับการจัดการฐานข้อมูลได้สรุปประโยชน์ของการจัดให้มีฐานข้อมูลไว้ดังนี้

- 1) ลดความจำเป็นของการดูแลงานเอกสาร ซึ่งเป็นงานที่บุคลากรมักรู้สึกจำเจเบื่อหน่าย โดยสามารถใช้โปรแกรมจัดการฐานข้อมูลปฏิบัติงานแทนมนุษย์ได้
- 2) ข้อมูลที่จัดเก็บมีความทันสมัย ตรงต่อเหตุการณ์ และความต้องการของผู้ใช้มากขึ้น
- 3) ลดความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บข้อมูล เนื่องจากข้อมูลที่จำเป็นจะถูกเก็บและรวบรวมในระบบชุดเดียว ซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถเรียกใช้ข้อมูลที่ต้องการได้
- 4) หลีกเลี่ยงความขัดแย้งของข้อมูล จากการที่ข้อมูลถูกจัดเก็บชุดเดียว ทุกฝ่ายที่นำเสนอข้อมูลจะใช้ชุดข้อมูลเดียวกัน
- 5) ใช้ข้อมูลร่วมกันได้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้พร้อมกัน
- 6) การควบคุมมาตรฐานของข้อมูล เมื่อข้อมูลในหน่วยงานถูกรวบรวมเข้ามาในระบบผู้บริหารระบบฐานข้อมูลจะต้องวางมาตรฐานในการรับส่งข้อมูลให้สามารถใช้งานร่วมกันได้ ซึ่งจะช่วยให้แต่ละหน่วยงานทำงานบนพื้นฐานของมาตรฐานข้อมูลเดียวกัน
- 7) จัดทำระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 8) ควบคุมความถูกต้องของข้อมูลได้

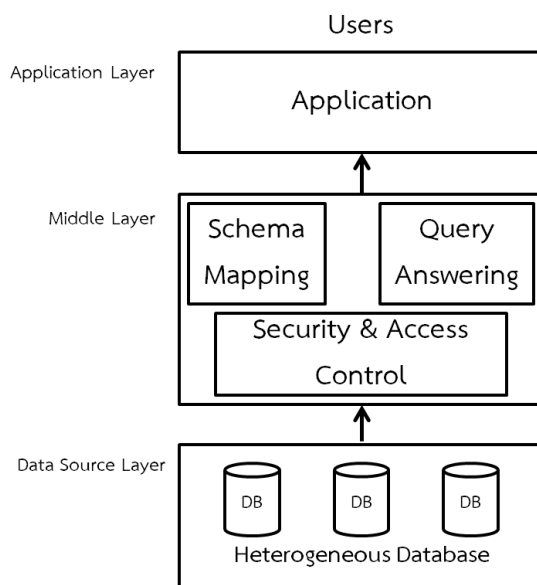
การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ (data exchange) ระหว่างองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นับว่ามีความสำคัญในการพัฒนางาน หรือปรับปรุงประสิทธิภาพของงานในแต่ละองค์กร อย่างไรก็ตาม ปัญหาขั้นต้นที่พบคือในแต่ละองค์กรมีการเก็บข้อมูลในระบบฐานข้อมูลที่แตกต่างกัน (heterogeneous database) ทำให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างองค์กร หรือหน่วยงานไม่สามารถทำได้โดยตรงจากโครงสร้างข้อมูลแบบเดียวกัน ดังนั้น หลักการขั้นต้นของการแลกเปลี่ยนข้อมูลจากฐานข้อมูลที่แตกต่างกัน เป็นการนำข้อมูลที่มีโครงสร้างที่ถูกสร้างในเค้าร่างต้นทาง (source schema) มาปรับโครงสร้างใหม่แล้วแปลงให้อยู่ในรูปของโครงสร้างใหม่ที่เค้าร่างปลายทาง (target schema) ตามความต้องการใช้งานที่กำหนดไว้ ดังนั้น การแลกเปลี่ยนข้อมูลทางคอมพิวเตอร์จึงเหมือนการแปลข้อมูลจากต้นทางมายังปลายทาง ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานนับตั้งแต่การเริ่มใช้งานคอมพิวเตอร์ในยุคแรก ๆ ที่ต้องการส่งผ่านข้อมูลระหว่างโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่แตกต่างกัน (Housel, Taylor, Ghosh & Lum, 1977) นับตั้งแต่นั้น นักวิชาการและผู้ที่ทำงานที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ได้ให้ความสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูล โดยเฉพาะในช่วงสิบปีที่ผ่านมา (Bernstein, 2003) ระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลคอมพิวเตอร์ต้นแบบระบบแรกที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไปคือระบบ Clio ซึ่งถูกพัฒนาโดย IBM และมหาวิทยาลัยโทรอนโตในปี ค.ศ. 1999 ซึ่งวัตถุประสงค์ของ Clio คือ

การสร้างระบบอัตโนมัติที่สามารถแปลงรูปเค้าร่าง (schema mapping) ระหว่างฐานข้อมูลที่มีความแตกต่างกัน และทำให้สามารถสืบค้น (queries) ข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันจากฐานข้อมูลหลาย ๆ ฐานข้อมูลได้ (Miller et al., 2001; Fagin et al., 2009) นอกจากนี้จุดเริ่มต้นสำคัญของความสนใจในการพัฒนาและศึกษาหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ปรากฏขึ้นหลังจากการนำเสนอหลักการและทฤษฎีเบื้องต้นเกี่ยวกับการกำหนดอินสแตนซ์ปลายทาง (materializing target instances) และการตอบคำถามจากการสืบค้น (queries answering) โดย Fagin, Kolaitis, Miller, & Popa (2005) ซึ่งการศึกษาดังกล่าวทำให้เกิดการพัฒนาต่อยอดที่สำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางคอมพิวเตอร์และการแปลงรูปเค้าร่างในด้านต่าง ๆ (Kolaitis, 2005; Bernstein and Melnik, 2007; Barceló, 2009)

Arenas, Barceló, Libkin and Murlak (2014) ได้ระบุว่าหลักการทำงานที่สำคัญของการแลกเปลี่ยนข้อมูลสามารถเทียบได้กับหลักการทำงานในฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ (relational database) คือสามารถแบ่งการทำงานออกได้เป็นสองส่วนหลัก ๆ ได้แก่ การวิเคราะห์ และการจัดการกับข้อมูล สำหรับในส่วนของการวิเคราะห์ในฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ คือการสร้างบรรทัดฐาน (normalization) ให้เหมาะสมกับการขึ้นต่อกันของข้อมูล (dependency) ในฐานข้อมูล แต่สำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ ส่วนของการวิเคราะห์จะเน้นที่การแปลงรูปเค้าร่างว่ามีความเป็นไปได้ หรือมีความสม่ำเสมอในการแปลงจากเค้าร่างต้นทางไปยังเค้าร่างปลายทางหรือไม่ รวมถึงการจัดการการแปลงเค้าร่างให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของเค้าร่างต้นทางได้อีกในส่วนของการจัดการเกี่ยวกับข้อมูล ซึ่งในฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์จะเน้นที่การจัดการเกี่ยวกับการสืบค้น และการอัปเดตข้อมูล สำหรับการจัดการข้อมูลของการแลกเปลี่ยนข้อมูลนั้น เน้นการทำงานในส่วนของการกำหนดอินสแตนซ์ปลายทางว่าจะต้องสามารถแปลงจากต้นทางได้ถูกต้อง ไม่มีข้อมูลที่ไม่จำเป็นถูกรวมอยู่ และต้องมีความคุ้มค่าในการประมวลผล นอกจากนี้การตอบคำถามการสืบค้นที่ปลายทางจำเป็นต้องให้คำตอบที่สอดคล้องกับเค้าร่างทางต้นทางอีกด้วย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการจัดการเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลจำเป็นต้องตระหนักถึงทั้งความเป็นไปได้และการจัดการการแปลงเค้าร่าง และการตอบคำถามการสืบค้นเป็นสำคัญ เพื่อให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกิดความถูกต้องและมีประสิทธิภาพจากต้นทางไปยังปลายทาง

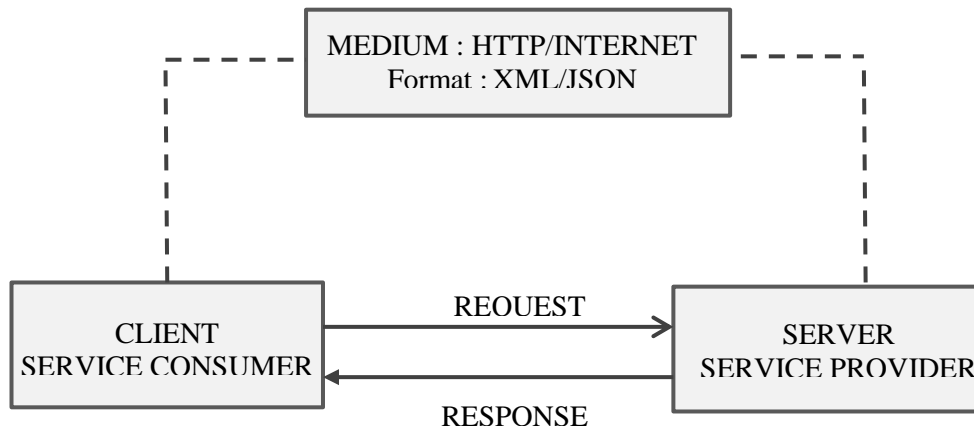
จากหน้าที่การทำงานของการแลกเปลี่ยนข้อมูลคอมพิวเตอร์ข้างต้น ระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลจึงจำเป็นต้องตอบสนองต่อการทำงานข้างต้น และสามารถครอบคลุมการแลกเปลี่ยนข้อมูลจากหลายแหล่ง ดังนั้นโครงสร้างของสถาปัตยกรรมของระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลจึงควรแบ่งออกเป็นสามเลเยอร์หลัก ๆ (รูปที่ 2.1) ดังนี้ ส่วนแรกคือเลเยอร์ข้อมูลต้นทาง (data source layer) ซึ่งมาจากระบบฐานข้อมูลที่แตกต่างกันทำหน้าที่เป็นส่วนให้ข้อมูลสำหรับระบบ ส่วนที่สองคือส่วนของเลเยอร์กลาง (middle layer) ที่ทำหน้าที่ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล โดยต้องมียุทธศาสตร์ประกอบย่อยที่จัดการกับการแปลงรูปเค้าร่างจากต้นทางไปยังปลายทางตามความต้องการในการสืบค้นข้อมูล รวมถึงต้องมีการจัดการสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลเพื่อสร้างความปลอดภัยในการเรียกใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูล เลเยอร์กลางส่วนนี้จึงเป็นส่วนสำคัญในการทำงานที่เชื่อมต่อระบบทั้งหมดเข้าด้วยกัน สำหรับ

ส่วนสุดท้ายคือเลเยอร์ในการใช้งาน (application layer) ซึ่งทำหน้าที่ในการติดต่อกับผู้ใช้ ทำให้ผู้ใช้มีความสะดวกในการสืบค้นคำตอบที่ต้องการได้ (Sun, Wang, Zhao, & Cao, 2010; Xia, Li, Lv, & Tang, 2013)

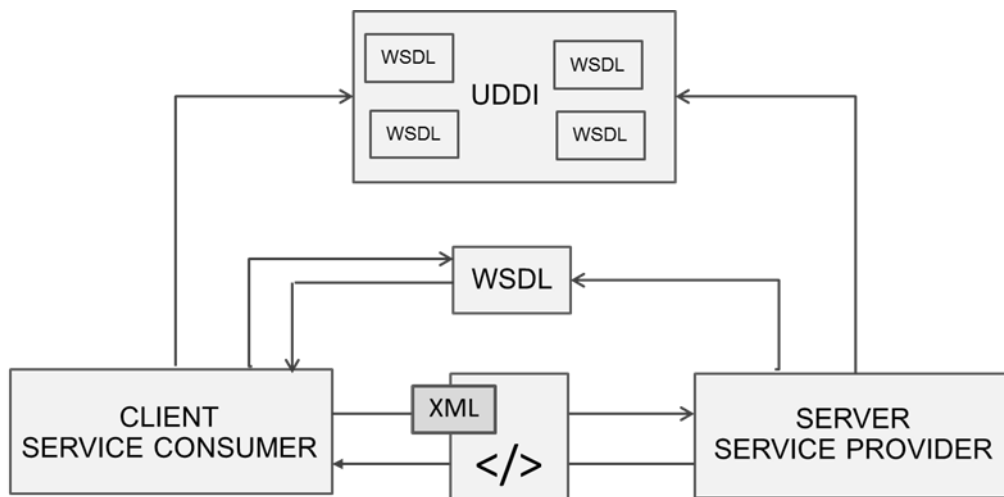
รูปที่ 2.1 สถาปัตยกรรมของระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูล (ดัดแปลงจาก Sun, Wang, Zhao, & Cao, 2010; Xia, Li, Lv, & Tang, 2013)

เนื่องจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางคอมพิวเตอร์มักจะมาจากแอปพลิเคชันที่พัฒนามาจากภาษาโปรแกรมและระบบการจัดการฐานข้อมูลที่แตกต่างกัน เนื่องจากแอปพลิเคชันดังกล่าวมาจากหลายแหล่งในองค์กร หรือหน่วยงานที่แตกต่างกัน การสร้างระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลกลางที่เชื่อมต่อโดยใช้เครือข่ายภายในจึงทำได้ยากและมีค่าใช้จ่ายสูง การแลกเปลี่ยนข้อมูลในทางคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพและมีการลงทุนไม่สูงมากนักจึงอยู่ในรูปแบบของบริการทางเว็บ (web service) โดยบริการทางเว็บจะทำหน้าที่ในการติดต่อกับผู้ใช้เพื่อให้ผู้ใช้สามารถใช้งานในการสืบค้นหรือดึงข้อมูลจากฐานข้อมูลที่เชื่อมต่อกับบริการได้ และแน่ใจได้ว่าเป็นการสื่อสารที่ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง โดยบริการทางเว็บในการแลกเปลี่ยนข้อมูลส่วนใหญ่ที่นิยมจะใช้เทคนิคโพรโตคอลต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย ภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ใช้ภาษา XML การเชื่อมต่อข้อมูลผ่านทางโพรโตคอล HTTP (Hypertext Transfer Protocol) หรือ HTTPS (Secured Hypertext Transfer Protocol) เพื่อให้สามารถส่งข้อมูลผ่านทางเว็บได้ ดังแสดงในรูปที่ 2.2 ผู้ใช้บริการ (client service customer) ส่งคำร้องขอใช้บริการหรือขอข้อมูล (request) จากผู้ให้บริการ (server service provider) และผู้ให้บริการจะได้รับข้อมูลที่ตอบกลับมาผ่านทาง response กระบวนการนี้ต้องการตัวกลาง ได้แก่ HTTP/internet โดยรูปแบบที่ทั้งสองฝ่ายสามารถติดต่อและเข้าใจกันได้อยู่ในรูปแบบของ XML/JSON การพัฒนาบริการทางเว็บสามารถทำได้ 2 แนวทางคือ (1) SOAP web service และ (2) RESTful web service

รูปที่ 2.2 รูปแบบการทำงานของบริการทางเว็บ (web services) ในระดับสูง

การส่งข้อมูลโดยใช้โปรโตคอล SOAP (Simple Object Access Protocol) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านทางบริการทางเว็บในรูปแบบของ XML โดยผู้ให้บริการ (service provider) ใช้ WSDL (Web Service Description Language) หรือเอกสารที่อยู่ในรูปแบบของ XML ที่อธิบายรายละเอียดของเว็บเซอร์วิส เพื่อให้คอมพิวเตอร์ที่ต้องการเรียกใช้เว็บเซอร์วิสทราบรายละเอียดของบริการและวิธีการเรียกใช้ และทำการนำเสนอบริการทางเว็บผ่านทาง UDDI (Universal Description, Discovery, and Integration) ซึ่งเป็นมาตรฐานสำหรับการลงทะเบียนบริการทางเว็บ เพื่อให้ผู้ใช้งานทราบรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับบริการที่ต้องการได้ (Zhang, Hu, Zhang, & Sha, 2006; Qian & Fu, 2011; Datt, Jani, Mishra, & Patel, 2015; Wei, 2015) องค์ประกอบของ SOAP web service แสดงในรูปที่ 2.3

รูปที่ 2.3 องค์ประกอบของ SOAP web service

บริการทางเว็บที่สื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างแอปพลิเคชันโดยใช้สถาปัตยกรรมแบบ REST (Representational State Transfer) เรียกว่า RESTful web service การทำงานจะอาศัย URI/URL ของ

request ผ่านทาง HTTP method เพื่อค้นหาและประมวลผล resource ซึ่งอาจจะเป็นเอกสาร รูปภาพ หรือ วิดีโอ และตอบกลับมาในรูปแบบของ XML หรือ JSON ทั้ง request และ response ไม่เพียงแต่ให้ข้อมูลแต่มีส่วนคำอธิบายเกี่ยวกับการจัดการกับเนื้อหาของข้อมูลนั้นด้วย (self-descriptive message) ข้อดีของ RESTful web service คือ สามารถให้บริการบนสิ่งแวดล้อมและภาษาโปรแกรมที่แตกต่างกันได้ เช่น บางแอปพลิเคชันอยู่บน Windows และบางแอปพลิเคชันทำงานบน Linux เช่นเดียวกับ SOAP web service และเหมาะสำหรับ mobile application และ cloud-based service เนื่องจากต้องการทรัพยากรน้อย (lightweight)

การนำบริการทางเว็บเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลคอมพิวเตอร์ในการทำงานจริงเริ่มมีแพร่หลายมากขึ้น แม้ในระบบที่ใช้คอมพิวเตอร์จำนวนไม่มาก ตัวอย่างเช่น การใช้บริการทางเว็บเพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนและสืบค้นข้อมูลพันธกรรม โดยใช้เครื่องแม่ข่ายในการให้บริการเพียงเครื่องเดียว และใช้ XML เป็นภาษากลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูล (Sugawara & Miyazaki, 2003) และมีตัวอย่างการใช้นำคอมพิวเตอร์อื่นมาเชื่อมต่อเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลพันธกรรมดังกล่าวได้ในทางปฏิบัติ (Li & Zhang, 2003) นอกจากนี้ยังเริ่มมีการนำ JSON มาใช้แทน XML ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลคอมพิวเตอร์ผ่านบริการทางเว็บ โดยใช้ REST แทน SOAP (Peng, Cao, & Xu, 2011) แต่ความนิยมในการใช้งาน XML และ SOAP ยังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง (Borle, Bendarkar, Bhirud, Bambole, & Somkunwar, 2017)

นอกจากประเด็นทางด้านเทคนิคสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางคอมพิวเตอร์แล้ว ประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาในการใช้บริการทางเว็บเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลทางคอมพิวเตอร์คือความปลอดภัย ซึ่งความปลอดภัยที่เกี่ยวข้อง มีตั้งแต่ความปลอดภัยในการเข้าถึงข้อมูลผ่านระดับการใช้งานและยืนยันตัวตน (authorization and authentication) สำหรับผู้ใช้งาน รวมถึงความปลอดภัยในการใช้งานข้อมูลในรูปแบบ XML ซึ่งสามารถทำได้โดยใช้การเข้ารหัส (XML encryption) เช่นการเข้ารหัสแบบ RSA (Rivest-Shamir-Adleman) ใช้กระบวนการเพิ่มความปลอดภัยแบบ SAML (Security Assertion Markup Language) และลายมือชื่อดิจิทัลสำหรับ XML (XML digital signature) ซึ่งสามารถสร้างความปลอดภัยในการรับส่งข้อมูลผ่าน SOAP นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องพิจารณาถึงความปลอดภัยของเครื่องแม่ข่ายที่ให้บริการในแลกเปลี่ยนข้อมูลเมื่อมีการเชื่อมต่อผ่านอินเทอร์เน็ต โดยใช้ Firewall และระบบรักษาความปลอดภัยอื่น ๆ ที่จำเป็น (Fernandez, 2004; Bidgoli, 2006; Muzakir & Ependi, 2013; L'Amrani, El Idrissi, & Ajhoun, 2015)

กล่าวโดยสรุปการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ (data exchange) ระหว่างองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนับว่ามีความสำคัญในการพัฒนางานหรือปรับปรุงประสิทธิภาพของงานในแต่ละองค์กร ซึ่งในช่วงที่ผ่านมานักวิชาการทางคอมพิวเตอร์ได้มีความพยายามพัฒนาเทคโนโลยีในการแลกเปลี่ยนข้อมูลจากฐานข้อมูลต่างองค์กรซึ่งพัฒนามาแตกต่างกัน โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลในทางคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพและมีการลงทุนไม่สูงมากนักจึงอยู่ในรูปแบบของบริการทางเว็บ (web service) ซึ่งสามารถช่วยแก้ปัญหาการแลกเปลี่ยน

ข้อมูลในต่างระบบกันได้ จากการศึกษาเรื่องการแลกเปลี่ยนฐานข้อมูลประเด็นสำคัญอีกประการที่จำเป็นจะต้องให้ความสำคัญคือเรื่องของการวางระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูลและความปลอดภัยของเครือข่ายซึ่งจะต้องนำมาพิจารณาในการวางระบบกันไป

2.2 การพัฒนาระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลกระบวนการยุติธรรม

จากการศึกษาเรื่องระบบฐานข้อมูลกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทยได้ชี้ไปในแนวทางเดียวกันว่า งานด้านฐานข้อมูลกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยมีปัญหาใหญ่ในเรื่องของระบบข้อมูลขาดความเชื่อมโยงและขาดการนำข้อมูลในลักษณะของการสังเคราะห์เป็นภาพรวม โดยจะเห็นได้จากรายงานศึกษาวิจัยต่างๆ ดังนี้

สุดสงวน สุธีสร และคณะ (2547) ได้เคยมีการศึกษาระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและการจัดเก็บข้อมูลทางคดีอาญาพบปัญหาในการจัดเก็บข้อมูลในกระบวนการยุติธรรมโดยส่วนใหญ่แล้วหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจะใช้วิธีการบันทึกข้อมูลจากแบบฟอร์มเอกสารมาลงฐานข้อมูล และฐานข้อมูลในแต่ละหน่วยงานยังขาดความเชื่อมโยงกัน ผลการศึกษาได้เสนอให้มีการพัฒนากลไกระบบการจัดเก็บฐานข้อมูลที่เป็นศูนย์กลางในการจัดเก็บฐานข้อมูลยุติธรรมแห่งชาติ และมีหน่วยงานกลางในการรับผิดชอบจัดทำฐานข้อมูล

อัคราพรรณ จรัสวัฒน์ และคณะ (2551) ได้เคยมีการศึกษาแนวทางในการพัฒนาฐานข้อมูลผู้กระทำผิดเพื่อการจัดทำข้อมูล การกระทำผิดซ้ำของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่าหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นตำรวจ กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้มีการจัดทำฐานข้อมูลและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้กระทำที่เกี่ยวเนื่องกับการดำเนินคดีและปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด แต่ก็พบว่าระบบฐานข้อมูลของแต่ละหน่วยงานขาดความเชื่อมโยงกัน เมื่อผู้กระทำผิดได้ผ่านการพัฒนาพฤตินิสัยและพ้นโทษจากกรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนไปแล้วก็ไม่มีระบบติดตามเพื่อตรวจสอบข้อมูลการกระทำผิดหลังปล่อยทำให้ไม่สามารถจัดทำข้อมูลการกระทำผิดซ้ำที่เชื่อถือได้ ประกอบกับระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ ดังกล่าวมีมาตรฐานในการจัดเก็บและการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ที่แตกต่างกันยังไม่สามารถเชื่อมโยงประเมินข้อมูลการผิดซ้ำในภาพรวมได้ โดยในงานวิจัยดังกล่าวได้เสนอให้มีการจัดตั้งหน่วยงานกลางเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนข้อมูลการกระทำผิดซ้ำ มีคณะกรรมการร่วมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อตัดสินใจในเชิงนโยบาย จัดทำมาตรฐานกลางสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน และให้มีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีขีดความสามารถเพียงพอให้กับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

รายงานวิจัยของคณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต (คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์, 2554) ได้ทำการศึกษาระบบการจัดเก็บและนำเสนอข้อมูลสถิติกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของหน่วยงาน ตำรวจ อัยการ ศาลยุติธรรม และหน่วยงานด้านการพัฒนาพฤตินิสัย ได้แก่ กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุมประพฤติ ซึ่งผลการศึกษาพบว่าระบบข้อมูลกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยมีลักษณะต่างหน่วยต่างทำซึ่งทำให้ข้อมูลประเภทเดียวกัน มีวิธีการจำแนกและนับข้อมูลไม่เหมือนกัน ขาดการเชื่อมโยงและส่งต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ไม่สามารถนำข้อมูลมาสังเคราะห์ในภาพรวมได้ โดยในงานวิจัยดังกล่าวได้เสนอทางแก้ไขให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่รวบรวมและวิเคราะห์สถิติข้อมูลกระบวนการยุติธรรม ให้มีการวางระบบตัวเลขอ้างอิงทางคดีเป็นหนึ่งในเลขต่อหนึ่งคดีและตัวเลขอ้างอิงบุคคลที่กระทำผิดเป็นหนึ่งเลขต่อบุคคล พัฒนาระบบบูรณาการข้อมูลให้เป็นรูปธรรม และกำหนดมาตรฐานการรวบรวมข้อมูลกระบวนการยุติธรรมให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันในทุกหน่วยงาน

พงศ์กุลธร โรจน์วิรุฬ และคณะ (2556) ได้ศึกษาโครงการสำรวจข้อมูลการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่เคยตกเป็นผู้ต้องหาคดีอาญา โดยได้ทดลองนำกลุ่มตัวอย่างข้อมูลที่บันทึกอยู่ในฐานข้อมูลของกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มาทำการวิเคราะห์เพื่อจัดทำอัตราการทำผิดซ้ำโดยการตรวจสอบเลขประจำตัว 13 หลัก พบว่าในช่วงเวลาสามปีหลังจากพ้นโทษนักโทษจากเรือนจำมีอัตราการทำผิดซ้ำร้อยละ 35.8 และเด็กและเยาวชนที่ผ่านการอบรมในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนมีอัตราการทำผิดซ้ำ ร้อยละ 41.5 ในงานวิจัยดังกล่าวได้ชี้ให้เห็นว่าระบบสารสนเทศของหน่วยงานต่างๆ ดังกล่าวมีข้อมูลที่จำเป็นอยู่แล้ว แต่ขาดการเชื่อมโยงและส่งต่อข้อมูลทำให้ไม่สามารถใช้แสดงจำนวนและสัดส่วนผู้กระทำผิดซ้ำที่แท้จริงได้ ซึ่งหากมีการเชื่อมโยงและส่งต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงานก็จะสามารถประมวลผลการกระทำผิดซ้ำในภาพรวมของประเทศหรือแยกตามหน่วยปฏิบัติการ (Local Unit) ได้ ซึ่งในงานวิจัยดังกล่าวได้เสนอให้พัฒนาระบบสารสนเทศให้มีการเชื่อมต่อข้อมูลของแต่ละหน่วยงานได้ และมีหน่วยงานกลางเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนข้อมูล

จากบทสรุปของผลการศึกษาวิจัยด้านข้อมูลกระบวนการยุติธรรมดังกล่าวข้างต้นจะเห็นบทสรุปที่ตรงกันอย่างชัดเจนว่าในระบบกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยได้มีการพัฒนาระบบสารสนเทศใช้ในแต่ละหน่วยงานแล้วแต่สิ่งที่เป็นปัญหาคือเรื่องของมาตรฐานในการจัดเก็บข้อมูลของแต่ละหน่วยงานที่มีวิธีการเก็บรวบรวมและรายงานผลที่แตกต่างกันไม่สามารถนำไปอ้างอิงใช้ข้ามหน่วยงานได้ ขาดการเชื่อมโยงและส่งต่อข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ระหว่างกัน และต้องการให้มีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูล

2.2.1 แนวคิดในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางกระบวนการยุติธรรม

แนวคิดข้อเสนอในการพัฒนาระบบข้อมูลกระบวนการยุติธรรมดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม โดยรัฐบาลได้มีนโยบายให้มีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมเป็นนโยบายสำคัญซึ่งทางรัฐบาลได้มอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมโดยสำนักงานกิจการยุติธรรมเป็นผู้ประสานงานและดำเนินการ สำนักงานกิจการยุติธรรมได้เริ่มดำเนินการจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 จนแล้วเสร็จ จนผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ.2550 เป็นแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม พ.ศ.2552-2555 โดยแนวคิดในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรมได้เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 การทดลองนำระบบนำร่องศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรมมาใช้ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี (สำนักงานกิจการยุติธรรม, 2561) โดยในช่วงแรกของการดำเนินการได้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมหลายประการ เริ่มจากศักยภาพและความพร้อมของเทคโนโลยีสารสนเทศของแต่ละหน่วยยังไม่เท่าเทียมกันส่วนใหญ่มีความพร้อมระดับน้อยถึงปานกลางสำหรับการทำงานแบบอิเล็กทรอนิกส์และเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกัน ขาดแคลนบุคลากรและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานทางเทคโนโลยี การจัดเก็บข้อมูลส่วนใหญ่ยังเป็นเอกสาร ต้องการเครือข่ายและระบบที่มีความมั่นคงปลอดภัย และยังมีปัญหาข้อจำกัดทางระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงานระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยในช่วงของแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมฉบับแรกจะเน้นในเรื่องการของพัฒนาศักยภาพทางเทคโนโลยีของหน่วยงานต่างๆ ให้มีความพร้อม และผลักดันศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรมเป็นโครงการหลักในการพัฒนาระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (สำนักงานกิจการยุติธรรม, 2552)

ในช่วงของแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมฉบับที่ 2 พ.ศ.2559-2562 เป็นช่วงที่รัฐบาลกำลังผลักดันนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ทำให้เกิดความคาดหวังที่มากขึ้นต่อการเปลี่ยนแปลงและใช้ประโยชน์ร่วมกันของข้อมูลทั้งภาครัฐและภาคเอกชน การวางโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลและยกระดับการเข้าถึงบริการภาครัฐผ่านทางเครือข่ายดิจิทัล พัฒนาระบบการให้บริการภาครัฐที่ทันสมัย Smart Government และรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-Government) รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการทำงานและธุรกรรมทางออนไลน์ที่เหมาะสมและการรักษาความปลอดภัยที่มากขึ้น โดยในช่วงที่ผ่านมาพบว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมส่วนใหญ่มีการพัฒนาทางเทคโนโลยีดีขึ้นตามลำดับ แต่ก็ยังไม่สามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งที่ยังปัญหาอุปสรรคคือระบบการทำงานภายในหน่วยงานยังมีความซ้ำซ้อน ข้อมูลในระบบยังขาดความครบถ้วนถูกต้องไม่น่าเชื่อถือ ปัญหาบุคลากรด้านเทคโนโลยี ซึ่งจุดเน้นในแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติฉบับนี้คือให้มีการยกระดับความพร้อมเทคโนโลยีหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมให้ครอบคลุมทุกหน่วยงาน พัฒนา

แลกเปลี่ยนข้อมูลหรือส่งผ่านระบบข้อมูลระหว่างกันได้แบบอัตโนมัติตามมาตรฐานสากล (Web Service) และพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนได้รับบริการที่สะดวก รวดเร็ว ทันสมัย เสียค่าใช้จ่ายน้อย มีความเชื่อมั่น และยอมรับประสิทธิภาพในการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมากขึ้น (สำนักงานกิจการยุติธรรม, 2559)

2.2.2 ระบบศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม

จากการศึกษาแนวคิดในการสร้างระบบเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมนั้นกระทรวงยุติธรรม ได้มีความพยายามในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการยุติธรรม และสร้างความเชื่อมโยงฐานข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ มาใช้พัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรม ซึ่งจากข้อมูลในเอกสารเผยแพร่ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC: Data Exchange Centre) (สำนักงานกิจการยุติธรรม, 2561) ได้แสดงให้เห็นว่าโครงการศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) เป็นโครงการหลักที่มีความสำคัญตามนโยบายการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาระบบงานกระบวนการยุติธรรม และได้ปรากฏอยู่ในแผนแม่บทการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน โดยมีความคาดหวังว่าระบบศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC) จะช่วยเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางฐานข้อมูลที่สำคัญที่จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นต่อการปฏิบัติกระบวนการยุติธรรมของต่างหน่วยงาน และผลักดันให้เกิดการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้พัฒนาระบบงานในกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ

ระบบศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรมได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 โดยมีการนำเอาระบบนำร่องเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมต้นแบบมาทดลองใช้ที่จังหวัดนนทบุรีภายใต้การสนับสนุนจากบริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) แบบไม่คิดค่าใช้จ่ายเป็นกรณีศึกษา ในการทดลองระบบต้นแบบได้มีการติดตั้งระบบต้นแบบในเรื่องของการสืบค้นสถานะทางคดี ระบบสืบค้นบุคคล ระบบรายงานคดีอาชญากรรมและระบบวิดิทัศน์ โดยทดลองกับหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมในส่วนกลางและในจังหวัดนนทบุรี คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สถานีตำรวจภูธรเมืองนนทบุรี สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการจังหวัดนนทบุรี ศาลจังหวัดนนทบุรี กรมราชทัณฑ์ เรือนจำจังหวัดนนทบุรี เรือนจำกลางบางขวาง กรมคุมประพฤติ สำนักงาน ปปส. และสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ซึ่งจากการทดสอบระบบนำร่องดังกล่าวพบว่ายังมีความจำเป็นต้องปรับปรุงระบบข้อมูลกระบวนการยุติธรรม พัฒนามาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูล และเพิ่มเติมระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอันได้แก่ สำนักงานอัยการและหน่วยงานศาล เป็นต้น

ในระยะที่สองได้มีการพัฒนาระบบการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลหน่วยงานต่างๆ และจัดทำระบบรายงานผลการสืบค้นรวบรวมในหน้าเดียวในระบบรายงานสรุปการสืบค้นข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (Single Report) และเริ่มมีความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน

ในระยะที่สามหลังจากโครงการได้ดำเนินการเติบโตระดับหนึ่ง และมีการพัฒนาเทคโนโลยีที่สามารถใช้รองรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม ซึ่งจากการดำเนินโครงการที่ผ่านมา มีหน่วยงานต่างๆ 19 หน่วยงาน ร่วมโครงการและทำข้อตกลงในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน อาทิ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ฯลฯ โดยโครงการในระยะสาม มีเป้าหมายให้เกิดการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตามข้อตกลงความร่วมมือ MOU มีระบบสืบค้นข้อมูลที่มีประสิทธิภาพทั้งในลักษณะ Local Data Source (หรือข้อมูลแยกตามหน่วยงานผู้ให้ข้อมูล) และ Single Report (หรือแบบแสดงข้อมูลบุคคลในส่วนบุคคลในหน้าเดียว) และที่สำคัญคือความพยายามในการให้บริการข้อมูลกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมในลักษณะเว็บเซอร์วิส (Web Service) และมีการผลักดันโครงการพัฒนากระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ (National Single Window on Justice: NSWJ) เพื่อการส่งต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมโดยมีบริการติดตามสถานะคดี การตรวจสอบการกระทำผิดซ้ำ และการสนับสนุนจัดทำรายงานสถิติกระบวนการยุติธรรม โดยการพัฒนากระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ (National Single Window on Justice: NSWJ) จะมีการพัฒนาระบบต่างๆ ดังนี้

- ระบบติดตามสถานะคดี
- ระบบรายงานสถิติกระบวนการยุติธรรม
- ระบบตรวจสอบข้อมูลการกระทำผิดซ้ำ
- การจัดทำมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลของกลุ่มพัฒนาพฤตินิสัย
- การตรวจประเมินความปลอดภัย
- การตรวจสอบช่องโหว่ของระบบตามมาตรฐานสากล
- การจัดทำสถาปัตยกรรมองค์กร

จากการศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการเชื่อมโยงกระบวนการยุติธรรมสรุปได้ว่าการเชื่อมโยงระบบข้อมูลกระบวนการยุติธรรมระหว่างกันถือเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม โดยในช่วงที่ผ่านมาไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จเนื่องจากหน่วยงานส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมด้านเทคโนโลยี ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาก็มีการพัฒนาเทคโนโลยีที่ดีขึ้นตามลำดับ แต่ก็ยังไม่สามารถแลกเปลี่ยน

เชื่อมโยงข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพจากปัญหาอุปสรรคหลายประการ อาทิเช่น ระบบการทำงานยังมีความซ้ำซ้อน ข้อมูลในฐานข้อมูลยังไม่ครบถ้วนถูกต้องขาดความน่าเชื่อถือ ความพร้อมของบุคลากรและยังมีบุคลากรส่วนหนึ่งยังต่อต้านการใช้เทคโนโลยี ข้อกังวลเรื่องความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล และข้อจำกัดทางระเบียบข้อบังคับ กฎหมายที่ยังไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานในระบบอิเล็กทรอนิกส์ อย่างไรก็ตามการพัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ถือเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลซึ่งจะต้องมีการพัฒนาให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

2.3 ปัญหากระบวนการยุติธรรมคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลคดี

จุฬารัตน์ เอื้ออำนวย และคณะ (2548) ได้ชี้ให้เห็นว่าสภาพปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นมีความซับซ้อนและมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากพื้นที่อื่นโดยนอกจากปัญหาอาชญากรรมทั่วไปที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่างๆ แล้ว ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีการก่ออาชญากรรมที่กระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นการก่อการร้าย กลุ่มขบวนการแบ่งแยกดินแดน การใช้กำลังประทุษร้ายโดยมุ่งหวังทางการเมือง การก่อเหตุรุนแรงในบ้านเมือง รวมถึงการก่อเหตุที่เป็นการต่อต้านเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เช่น การกระทำความผิดเกี่ยวกับการต่อสู้ขัดขวางเจ้าหน้าที่ ทำให้ทรัพย์สินสาธารณะหรือของราชการเสียหาย นอกจากนี้ยังมีลักษณะความผิดแฝงที่เกิดจากสภาพการเป็นพื้นที่ชายแดนและช่องโอกาสที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์การก่อความไม่สงบ เช่น การค้าของเถื่อน ลักลอบขนน้ำมันเถื่อน การพนัน และการค้ายาเสพติด

2.3.1 ปัญหาระบบงานกระบวนการยุติธรรม

ในงานชิ้นเดียวกัน จุฬารัตน์ เอื้ออำนวย และคณะ (เพ็งอ้าง) ชี้ให้เห็นว่าการทำหน้าที่ของกระบวนการยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งส่วนใหญ่แล้วการดำเนินกระบวนการยุติธรรมจะอยู่ในขั้นก่อนฟ้องซึ่งมีภารกิจหลักคือการสืบสวนกับสอบสวน

การสืบสวน คือการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งเป็นการดำเนินการเบื้องต้นเพื่อทราบรายละเอียดแห่งการกระทำผิดและสืบหาตัวผู้กระทำผิด ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดให้กระทำโดยฝ่ายปกครองหรือตำรวจ

การสอบสวน คือการรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการอื่นตามกฎหมายซึ่งพนักงานสอบสวนได้กระทำไปเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริง หรือเพื่อพิสูจน์ความผิด และเพื่อเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ โดยในกระบวนการสอบสวนนั้นรวมถึงการดำเนินการหลายอย่าง ตั้งแต่การรับคำร้องทุกข์กล่าวโทษ การตรวจตัวผู้เสียหาย ผู้ต้องหา ตรวจสิ่งของ สถานที่ ทำภาพถ่าย ค้นสถานที่ ค้นตัวบุคคล ออกหมายเรียก ยึดสิ่งของ สอบปากคำให้การพยาน สอบปากคำผู้ต้องหาและแจ้งข้อกล่าวหา ควบคุมตัวผู้ต้องหา ปล่อยตัวชั่วคราว มีความเห็นทางคดี การชันสูตรพลิกศพ โดยกระบวนการสอบสวนนี้เป็นส่วนสำคัญ

ที่กระบวนการยุติธรรมส่วนใหญ่เสียเวลาไปกับขั้นตอนี้ มีรายละเอียดงานที่ต้องกระทำค่อนข้างมาก โดยในส่วนของงานสืบสวนสอบสวนนั้นเป็นส่วนของกระบวนการยุติธรรมที่มีปัญหามากที่สุดใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยปัญหาที่มักจะพบสรุปได้ดังนี้

- 1) ปัญหาความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานที่ใช้ในการดำเนินคดี ที่บ่อยครั้งคดีต้องการความสะดวกรวดเร็วแต่ขาดความละเอียดรอบคอบ อาจเป็นสาเหตุให้มีการจับผิดตัวหรือมีคดีที่ศาลยกฟ้องจำนวนมาก
- 2) ปัญหาการใช้อำนาจบังคับเพื่อมาให้อภัยค่าโดยไม่มีการแจ้งญาติหรือทนายรับรู้ในลักษณะของการอุ้มหายไป ทำให้ญาติพี่น้องของผู้ถูกพาตัวไปเกิดความไม่มั่นใจและไม่ไว้วางใจการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
- 3) ปัญหาการจับกุมเด็กและเยาวชนไม่เป็นไปตามหลักกฎหมาย
- 4) การใช้วิธีการสอบสวนไม่เป็นไปตามหลักกฎหมาย ใช้การซ้อมทรมาน และแสวงหาพยานหลักฐานในทางมิชอบ
- 5) การใช้ความรุนแรงโดยไม่จำเป็นในการเข้าตรวจค้น หรือการปฏิบัติขัดต่อหลักศาสนา
- 6) เหตุการณ์การควบคุมตัวและมีผู้เสียชีวิตจำนวนมากในขณะเคลื่อนย้ายหรือมักจะมีการควบคุมตัวระหว่างการพิจารณานานเกินจำเป็น
- 7) การไม่คืนของกลาง
- 8) กรณีการลักพาตัวทนายมุสลิม

ปัญหาของกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทยนั้นไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้เท่านั้น แต่จากที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีปัญหาอื่นทับซ้อนอยู่ เมื่อเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการที่ขัดต่อหลักความชอบธรรมหรือความชอบด้วยกฎหมายก็ยิ่งทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจระหว่างกันมากยิ่งขึ้นและเป็นการเติมเชื้อความรุนแรงของปัญหาให้เกิดขึ้นเป็นทวีคูณ โดยในกระบวนการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นมักจะพบปัญหาสำคัญ ตั้งแต่ปัญหาความขัดแย้งทางแนวคิดที่ต้องการให้ใช้มาตรการปราบปรามอย่างเด็ดขาดในลักษณะตาต่อตาฟันต่อฟันท่ามกลางข้อถกเถียงในเรื่องการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ความเคยชินกับระบบอำนาจนิยมที่มักจะมีการใช้ความรุนแรงหรือการซ้อมทรมานโดยยึดเอาความสะดวกรวดเร็วเป็นหลัก การละเลยหลักปฏิบัติตามกฎหมายและหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ การแสวงหาพยานหลักฐานโดยวิธีการอันมิชอบ และปัญหาอันเนื่องมาจากการใช้กฎหมายพิเศษในพื้นที่

ในส่วนของการพิจารณาพิพากษาคดีก็ยิ่งพบว่า การดำเนินคดีกับผู้ต้องหาในเรื่องของการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิด โดยในงานของ วรา บุญพันธ์ (2560) ได้แสดงให้เห็นว่าในคดีความมั่นคงนั้นปรากฏว่าศาลพิพากษายกฟ้องมากถึงร้อยละ 60.68 โดยปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาในการดำเนินคดีความมั่นคงนั้นมีทั้งปัจจัยด้านกระบวนการและปัจจัยด้านการพิจารณาคดี

ปัจจัยด้านประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมของรัฐ ซึ่งเป็นปัญหาตั้งแต่การดำเนินคดีในชั้นพนักงานสอบสวนที่มีความล่าช้า การสอบสวนไม่ถูกต้องไม่เป็นธรรม คดีจำนวนมากที่พนักงานสอบสวนส่งมาให้พนักงานอัยการนั้นมีพยานหลักฐานไม่เพียงพอต่อการเอาผิดกับผู้ต้องหาตามที่พนักงานสอบสวนเสนอมา เจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ การย้ายออกนอกพื้นที่ทำให้คดีขาดความต่อเนื่อง การพิจารณาคดีในศาลใช้เวลานานหลายปี หน่วยงานในด้านการพิสูจน์หลักฐานมีการทำงานซ้ำซ้อนขาดเอกภาพ ขาดฐานข้อมูลที่สมบูรณ์

ปัจจัยที่มีผลต่อการพิจารณาพิพากษาคดี พบว่าปัญหาสำคัญที่สุดคือการที่ไม่สามารถหาพยานบุคคลมาให้ปากคำได้เนื่องจากประชาชนเกรงกลัวต่อภัยอันตราย ไม่ไว้วางใจต่อหน่วยงานภาครัฐในการให้ความคุ้มครองพยาน ซึ่งหากมีข้อสงสัยประการใดๆ ต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลยโดยถึงแม้จะมีการนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เข้านำสืบก็มักจะมีปัญหาเรื่องความเชื่อมโยงของห่วงโซ่พยานหลักฐานที่นำมาสืบ หรือการจัดเก็บหลักฐานที่ไม่ครบถ้วนไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมทั้งยังพบปัญหาจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงในการบังคับใช้กฎหมายพิเศษที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.3.2 ปัญหาระบบข้อมูลสารสนเทศที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม

มุฮัมหมัดรอฟี มูซอ และวรพจน์ ปานรอด (2560) ได้ยกประเด็นปัญหาสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้โดยปัญหาสำคัญส่วนหนึ่งนั้นเกิดจากอุปสรรคในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมที่มีปัญหาจากข้อบกพร่องและข้อจำกัดในการบริหารข้อมูลคดีภาครัฐ เช่น กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกควบคุมตัวระหว่างการพิจารณาคดีเป็นเวลานานจนคดีถึงที่สุดและได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำแล้วแต่กลับมีเจ้าหน้าที่มารับตัวที่หน้าประตูเรือนจำเพราะได้อายัดตัวไปดำเนินคดีอื่นอีกทำให้เกิดปัญหาข้อสงสัยว่าทำไมไม่ดำเนินการแจ้งข้อหาและดำเนินคดีให้เสร็จสิ้นในระหว่างถูกควบคุมตัวและทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยเสียสิทธิ์ในเรื่องของการพักโทษและการหักเวลาที่ถูกควบคุมตัวจากวันต้องโทษทางคดี กรณีมีการออกหมายจับซึ่งเป็นคดีสิ้นสุดศาลยกฟ้องหรือมีการยุติคดีแต่ไม่ได้มีการถอนหมายซึ่งเป็นปัญหาเมื่อผู้ต้องหาเดินทางไปต่างประเทศ กรณีที่มีการปล่อยตัวชั่วคราวเป็นบางช่วงแต่ไม่มีข้อมูลระบุเด่นชัดว่าถูกควบคุมตัวที่ใดบ้างทำให้มีปัญหาในการคำนวณวันที่ถูกควบคุมเพื่อรับเงินเยียวยา ปัญหาการติดตามเพื่อทราบสถานะทางคดีที่ประชาชนรู้สึกถึงความล่าช้าและไม่สามารถทราบวาคดีอยู่ในขั้นตอนใดแน่ต้องไปติดต่อหลายหน่วยงาน ซึ่งปัญหาในลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นจากระบบข้อมูลทางคดีของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมขาดความเชื่อมโยงกัน มีลักษณะต่างคนต่างเก็บ และส่วนหนึ่งเป็นข้อมูลความลับที่เกี่ยวกับความมั่นคงไม่สามารถแลกเปลี่ยนให้หน่วยงานอื่นได้ โดยสิ่งที่ประชาชนเรียกร้องมากที่สุดคือการพัฒนาระบบข้อมูลให้ทราบถึงสถานะคดี สถานการณ์ถูกควบคุมตัว และ

การบันทึกประวัติว่าไม่ได้กระทำผิดกรณีศาลยกฟ้องหรือไม่ได้กระทำผิดซึ่งรวมถึงการถอนหมายจับและประกาศ
สืบจับ

นอกจากนี้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ยังมีการดำเนินมาตรการพิเศษด้านความมั่นคงโดยการ
ควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยเพื่อการซักถามหรือรื้อหาพยานหลักฐานเพิ่มเติมตาม พ.ร.บ.กฎอัยการศึก พ.ศ.2457 และ
ตาม พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ซึ่งในระหว่างที่ถูกควบคุมตัวตามกฎหมายพิเศษ
ดังกล่าวนั้นเป็นช่วงที่ประชาชนต้องการรับทราบวาทะที่ตนที่ถูกควบคุมตัวที่ใดและมีสถานะทางคดี
อย่างไร จะถูกควบคุมตัวนานเท่าไรเพื่อลดความวิตกกังวล อย่างไรก็ตามประเด็นนี้จากผลการศึกษาดังกล่าว
แจ้งว่าทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือว่าเป็นข้อมูลลับทางความมั่นคงและไม่สามารถแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงข้อมูล
ดังกล่าวกับหน่วยงานอื่นได้

2.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

เมื่อพิจารณาจากประกาศไว้ตามประกาศคณะรัฐมนตรี เรื่องกำหนดลักษณะความผิดอันมีผลกระทบต่อ
ความมั่นคงในราชอาณาจักรตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร
พ.ศ. 2551 ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ.2557 ได้กำหนดลักษณะความผิดอันมีลักษณะเป็นการกระทำความผิด
อันมีผลกระทบต่อความมั่นคงในราชอาณาจักรโดยครอบคลุมผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการก่อความไม่สงบ
ทุกประเภทไม่ว่าจะเป็น การร่วมขบวนการแบ่งแยกดินแดน การก่อการร้าย ฆ่าผู้อื่น การกระทำความผิด
เกี่ยวกับทรัพย์สินเพื่อนำทรัพย์สินนั้นไปใช้ในการก่อการร้าย ความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืนและวัตถุระเบิด รวมถึง
การก่อความวุ่นวายและขัดขวางเจ้าหน้าที่ (เช่น การทำลายทางหลวง หรือรอยตะปูเรือใบเพื่อขัดขวางเจ้าหน้าที่
เป็นต้น) ซึ่งตามประกาศดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงภาพรวมของลักษณะความผิดที่เกี่ยวกับคดีความมั่นคงได้
อย่างไรก็ดีในส่วนของการดำเนินคดีจะเป็นการดำเนินคดีอาญาและมีข้อความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา
และกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญาที่น่าสนใจ ดังนี้

2.4.1 ความผิดทางอาญา

โดยส่วนใหญ่แล้วการกระทำความผิดในคดีความมั่นคงจะเป็นความผิดฐานก่อการร้ายตามประมวล
กฎหมายอาญาซึ่งระบุนฐานความผิดไว้ค่อนข้างจะครอบคลุมถึงพฤติกรรมการก่อเหตุต่างๆ ดังบทบัญญัติของ
กฎหมายดังนี้

มาตรา 135/1 ผู้ใดกระทำการอันเป็นความผิดอาญาดังต่อไปนี้

(1) ใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการใดอันก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต หรืออันตรายอย่างร้ายแรงต่อ
ร่างกาย หรือเสรีภาพของบุคคลใด ๆ

(2) กระทบการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ระบบการขนส่งสาธารณะ ระบบโทรคมนาคม หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ

(3) กระทบการใดอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของรัฐหนึ่งรัฐใด หรือของบุคคลใด หรือต่อสิ่งแวดล้อม อันก่อให้เกิดหรือน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างสำคัญ ถ้าการกระทำนั้นได้กระทำโดยมีความมุ่งหมายเพื่อขู่เข็ญหรือบังคับรัฐบาลไทย รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ ให้กระทำหรือไม่กระทบการใดอันจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง หรือเพื่อสร้างความปั่นป่วนโดยให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชน

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานก่อการร้าย ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สามปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงหนึ่งล้านบาท

การกระทำในการเดินขบวน ชุมนุม ประท้วง โต้แย้ง หรือเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องให้รัฐช่วยเหลือหรือให้ได้รับความเป็นธรรมอันเป็นการใช้เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ ไม่เป็นการกระทำผิดฐานก่อการร้าย

มาตรา 135/2 ผู้ใด

(1) ขู่เข็ญว่าจะกระทบการก่อการร้าย โดยมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นจะกระทบการตามที่ขู่เข็ญจริง หรือ

(2) สะสมกำลังพลหรืออาวุธ จัดหาหรือรวบรวมทรัพย์สิน ให้หรือรับการฝึกการก่อการร้าย ตระเตรียมการอื่นใด หรือสมคบกัน เพื่อก่อการร้าย หรือกระทำความผิดใด ๆ อันเป็นส่วนหนึ่งของแผนการเพื่อก่อการร้าย หรือยุยงประชาชนให้เข้ามามีส่วนในการก่อการร้าย หรือรู้ว่ามีผู้จะก่อการร้ายแล้วกระทบการใดอันเป็นการช่วยปกปิดไว้

ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา 135/3 ผู้ใดเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดตาม **มาตรา 135/1** หรือ **มาตรา 135/2** ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้นๆ

มาตรา 135/4 ผู้ใดเป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งมีมติของ หรือประกาศภายใต้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติกำหนดให้เป็นคณะบุคคลที่มีการกระทำ อันเป็นการก่อการร้ายและรัฐบาลไทยได้ประกาศให้ความรับรองมติหรือประกาศดังกล่าวด้วยแล้ว ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปีและปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

การดำเนินคดีในความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงในความผิดฐานก่อการร้ายนั้นเป็นความผิดตามบทพิเศษในข้อหาก่อการร้ายตามที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 135/1, 135/2, 135/3 และ 135/4 ดังกล่าวเป็นฐานความผิดที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมตามบทบัญญัติตามมาตรา 4 แห่ง พ.ร.ก.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย

อาญา พ.ศ.2546 อย่างไรก็ตามการดำเนินคดีกับผู้ต้องหาที่ยังสามารถดำเนินคดีตามข้อหาในประมวลกฎหมายอาญาเดิมก่อนที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในความผิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

ความผิดฐานก่อการกบฏ

มาตรา 113 ผู้ใดใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อ

(1) ล้มล้างหรือเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ

(2) ล้มล้างอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร หรืออำนาจตุลาการแห่งรัฐธรรมนูญหรือให้ใช้อำนาจดังกล่าวแล้วไม่ได้ หรือ

(3) แบ่งแยกราชอาณาจักรหรือยึดอำนาจปกครองในส่วนหนึ่งส่วนใดแห่งราชอาณาจักร ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นกบฏ ต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

ความผิดฐานยุยงปลุกปั่น

มาตรา 116 ผู้ใดกระทำให้ปรากฏแก่ประชาชนด้วยวาจา หนังสือ หรือวิธีอื่นใดอันมิใช่เป็นการกระทำภายในความมุ่งหมายแห่งรัฐธรรมนูญ หรือมิใช่เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือติชมโดยสุจริต

(1) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดินหรือรัฐบาล โดยใช้กำลังข่มขืนใจหรือใช้กำลังประทุษร้าย

(2) เพื่อให้เกิดความปั่นป่วน หรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชน ถึงขนาดที่จะก่อความไม่สงบขึ้นในราชอาณาจักร หรือ

(3) เพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดิน

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี

ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น

มาตรา 288 ผู้ใดฆ่าผู้อื่นต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี

มาตรา 289 ผู้ใด

(1) ฆ่าบุพการี

(2) ฆ่าเจ้าพนักงาน ซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทำ หรือได้กระทำการตามหน้าที่

(3) ฆ่าผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน ในการที่เจ้าพนักงานนั้นกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่บุคคลนั้นจะช่วยเหลือหรือได้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานดังกล่าวแล้ว

(4) ฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน

(5) ฆ่าผู้อื่นโดยทรนินหรือโดยกระทำทารุณโหดร้าย

(6) ฆ่าผู้อื่นเพื่อเตรียมการ หรือเพื่อความสะดวกในการที่จะกระทำความผิดอย่างอื่น หรือ

(7) ข่าผู้อื่นเพื่อจะเอา หรือเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่ตนได้กระทำความผิดอื่น เพื่อปกปิดความผิดอื่นของตน หรือเพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาในความผิดอื่นที่ตนได้กระทำไว้

ต้องระวางโทษประหารชีวิต

ความผิดฐานอั้งยี่

มาตรา 209 ผู้ใดเป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งปกปิดวิธีดำเนินการและมีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้า ผู้จัดการหรือผู้มีตำแหน่งหน้าที่ในคณะบุคคลนั้น

ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

ความผิดฐานช่องโจร

มาตรา 210 ผู้ใดสมคบกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่บัญญัติไว้ในภาคความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา และความผิดนั้นมีกำหนดโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นช่องโจร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าเป็นการสมคบเพื่อกระทำความผิด ที่มีระวางโทษถึงประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท

หรือถ้าหากเป็นการกระทำที่มีการใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิดก็จะเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 ในความผิดเกี่ยวกับการครอบครอง พกพา หรือมีไว้ซึ่งอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิดโดยไม่ได้รับอนุญาต

2.4.2 การใช้กฎหมายพิเศษ

ปัญหาและสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเรื่องที่รัฐบาลไทยให้ความสำคัญอย่างยิ่งซึ่งความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ได้เป็นเพียงปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงเฉพาะในระดับพื้นที่เท่านั้น แต่มีผลต่อความมั่นคงของชาติโดยรวมและมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศในประชาคมระหว่างประเทศอีกด้วย โดยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นมีมาตรการและกฎหมายพิเศษมาใช้ในการควบคุมสถานการณ์การก่อความไม่สงบนอกเหนือจากกฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมตามปกติ โดยมีกฎหมายพิเศษมาใช้บังคับ นอกเหนือจากกฎหมายทั่วไปสามฉบับ ได้แก่

1) พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ.2457 ซึ่งประกาศใช้ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส ยกเว้นอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี และยกเว้นพื้นที่ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ได้แก่ อ.จะนะ อ.เทพา อ.สะบ้าย้อย อ.นาทวี โดยกฏอัยการศึกเป็นกฎหมายที่ใช้เมื่อมีเหตุอันจำเป็นเพื่อรักษาความเรียบร้อย หรือมีภัยซึ่งมาจากภายนอกหรือภายในราชอาณาจักร เช่น ในกรณีที่เกิดภาวะสงคราม การก่อการจลาจล หรือการก่อความไม่สงบขั้นรุนแรง โดยเป็นกฎหมายที่มีความเข้มข้นสูงสุดในการรักษาความสงบ กฏอัยการศึกให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ทหารบังคับเหนือพลเรือนในการรักษาความสงบเรียบร้อย และให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ในการปิดล้อม ตรวจสอบบุคคล ยานพาหนะ สถานที่ จับกุมและกักตัวบุคคล ได้โดยทันที เพียงแต่มีข้อสงสัยว่าบุคคลนั้นเป็นศัตรูหรือฝ่าฝืนกฏอัยการศึก หรือขัดคำสั่งเจ้าหน้าที่ โดยทหารมีอำนาจกักตัวบุคคลนั้นเพื่อการสอบถามได้ไม่เกิน 7 วัน โดยไม่ต้องขออำนาจศาล และไม่ต้องมีหมายศาลในการควบคุมตัว

2) พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ปัจจุบันประกาศใช้ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส ยกเว้นอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี และยกเว้นพื้นที่ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ได้แก่ อ.จะนะ อ.เทพา อ.สะบ้าย้อย อ.นาทวี โดยกฎหมายนี้เป็นกฎหมายที่ใช้ในสถานการณ์อันอาจกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรืออาจทำให้ประเทศหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของประเทศตกอยู่ในภาวะคับขัน หรือมีการกระทำผิดเกี่ยวกับก่อการร้าย การรบ หรือการสงคราม ซึ่งจำเป็นต้องใช้มาตรการเร่งด่วนเพื่อรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เอกราช และบูรณภาพแห่งอาณาเขตผลประโยชน์ของชาติ โดยกฎหมายการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินมีบทบัญญัติสำคัญที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการควบคุมตัวบุคคลที่สงสัยว่าเป็นผู้ร่วมกระทำการให้เกิดสถานการณ์ความไม่สงบหรือก่อการร้ายโดยควบคุมตัวได้ไม่เกิน 7 วัน โดยสามารถขยายต่อศาลได้อีกครั้งละไม่เกิน 7 วัน แต่รวมแล้วทั้งหมดต้องไม่เกิน 30 วัน

3) พระราชบัญญัติความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 ปัจจุบันประกาศใช้ในพื้นที่ อ.แม่ลาน จ.ปัตตานี และสี่อำเภอในจังหวัดสงขลา อันได้แก่ อ.จะนะ อ.เทพา อ.สะบ้าย้อย อ.นาทวี เป็นกฎหมายที่ใช้ในการป้องกัน ควบคุม แก้ไข และฟื้นฟูสถานการณ์ใดที่เป็นภัยหรืออาจเป็นภัยอันเกิดจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ที่ก่อให้เกิดความไม่สงบสุข ทำลาย หรือทำความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ ให้กลับคืนสู่สภาวะปกติเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ กฎหมายการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรไม่ได้กำหนดมาตรการควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยเป็นอำนาจพิเศษอย่างกฎหมายกฏอัยการศึก และกฎหมายการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน แต่มีบทบัญญัติสำคัญเป็นกฎหมายทางเลือกให้ผู้หลบหนีคดีแต่ได้กลับตัวกลับใจเข้ามามอบตัวต่อทางราชการด้วยความสมัครใจและได้รับความเห็นชอบจากศาล และพร้อมที่จะเข้ารับการอบรมตามที่กำหนดไม่เกิน 6 เดือน แทนการดำเนินคดีอาญา ซึ่งเมื่อผ่านการ

อบรมแล้วผู้ต้องหาเหล่านั้นก็สามารถกลับมาใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขดังเดิมและสามารถให้ประโยชน์
ความร่วมมือกับทางราชการในการแก้ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ซึ่งจากมาตรการพิเศษในการดำเนินการทางคดีความมั่นคงทั้งในส่วนของอำนาจการควบคุมตัว
ผู้ต้องสงสัย และการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญากับผู้กลับใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องพิจารณาในการ
พัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีบริบทแตกต่างจาก
ระบบกระบวนการยุติธรรมตามปกติ

2.4.3 กฎหมายเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล

นอกจากนี้ในเรื่องของข้อกำหนดจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาระบบสถิติผู้กระทำความผิด
ของประเทศไทย (สำนักงานกิจการยุติธรรม, 2559) พบว่าในการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านกระบวนการยุติธรรม
โดยเฉพาะในส่วนของข้อมูลผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งมีความเสี่ยงในการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์
ในทางมิชอบ โดยข้อมูลผู้กระทำความผิดเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อน หากนำข้อมูลมาเปิดเผย
หรือปล่อยให้มีการสืบค้นข้อมูลโดยไม่มีการกำหนดนโยบายการรักษาความปลอดภัยที่ชัดเจนและเข้มงวดรัดกุม
อาจเป็นช่องทางเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่
บุคคลซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลหรือนำมาซึ่งการจำกัดสิทธิของบุคคลหลายประการ ซึ่งการนำข้อมูลผู้กระทำความผิดไปใช้
ให้เกิดความเสียหายหรือส่งผลกระทบต่อตัวบุคคลนั้นเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารทาง
ราชการ พ.ศ.2540 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และตาม
พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 ในส่วนคดีของ
เด็กและเยาวชนที่ห้ามมิให้เปิดเผยหรือนำประวัติการกระทำความผิดอาญาของเด็กหรือเยาวชนไปพิจารณา
ให้เป็นผลร้ายหรือเป็นการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมแก่เด็กหรือเยาวชนนั้น ไม่ว่าในทางใดๆ (รายละเอียด
ปรากฏตาม ผนวก ก)

อย่างไรก็ดีกฎหมายได้เปิดช่องให้มีการเปิดเผยข้อมูลได้หากเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการใน
หลายกรณีดังนี้

- 1) เป็นการเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตน เพื่อนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน
ของรัฐแห่งนั้น
- 2) เป็นการใช้อุบัติตามปกติภายในวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น
- 3) เปิดเผยต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้วยการวางแผน หรือการสถิติ หรือสำมะโนต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่
ต้องรักษาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ไม่ให้เปิดเผยต่อไปยังผู้อื่น

- 4) เปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย โดยไม่ระบุชื่อส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลใด
- 5) เปิดเผยต่อจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร เพื่อตรวจดูเก็บรักษา
- 6) เปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อการป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน หรือการฟ้องคดี ไม่ว่าจะเป็คนตีประเภทใด
- 7) เปิดเผยเพราะจำเป็นเพื่อการป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิตของบุคคล
- 8) เปิดเผยต่อศาล และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อเท็จจริงดังกล่าว
- 9) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา
- 10) หรือแม้แต่ในพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 ในส่วนคดีของเด็กและเยาวชนที่ห้ามมิให้เปิดเผยหรือนำประวัติการกระทำความผิดอาญาของเด็กหรือเยาวชนก็มีข้อยกเว้นในกรณีที่เป็นการใช้ประกอบดุลพินิจของศาล เพื่อกำหนดวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน

จะเห็นได้ว่าหากเป็นการเปิดเผยข้อมูลเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน หรือในการจัดทำสถิติการกระทำผิดซ้ำก็ถือเป็นข้อมูลที่เผยแพร่ได้เป็นการทั่วไป และสามารถแลกเปลี่ยนส่งต่อระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้นั้น หรือเป็นข้อมูลที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ในระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรมเชิงสถิติ หรือข้อมูลทางการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ซึ่งไม่ได้มีการระบุถึงข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อัคราพรรณ จรัสวัฒน์ และคณะ (2551) ได้ทำการวิจัยโครงการแผนการพัฒนาฐานข้อมูลการกระทำผิดซ้ำ เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาข้อมูลการกระทำผิดซ้ำของประเทศไทย ได้ทำการศึกษาปัญหาข้อมูลการกระทำผิดซ้ำของประเทศไทย พบว่าระบบข้อมูลผู้กระทำผิดของประเทศไทยมีปัญหาความแตกต่างในวิธีการจัดเก็บ ขาดการเชื่อมโยงและส่งต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงาน มีการบันทึกข้อมูลซ้ำซ้อนขาดการบูรณาการ ข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน ข้อมูลขาดความครบถ้วน โดยได้เสนอให้มีการจัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลการกระทำผิดซ้ำ มีคณะกรรมการร่วมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อตัดสินใจในเชิงนโยบาย จัดทำมาตรฐานกลางสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน และให้มีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีขีดความสามารถเพียงพอให้กับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

พงศ์กุลธร โรจน์วิรุฬ และคณะ (2556) ได้ศึกษาโครงการสำรวจข้อมูลการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่เคยตกเป็นผู้ต้องหาคดีอาญาโดยการสำรวจเก็บข้อมูลการกระทำผิดซ้ำของกลุ่มตัวอย่างนักโทษที่พ้นโทษจากเรือนจำ

และเด็กและเยาวชนที่ผ่านการอบรมในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน โดยนำข้อมูลเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักของผู้กระทำผิดจากระบบฐานข้อมูลผู้กระทำผิดของกรมราชทัณฑ์และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มาตรวจสอบการถูกจับกุมตัวซ้ำ (re-arrest) กับฐานข้อมูลอาชญากรของกองทะเบียนประวัติอาชญากร ผลการศึกษาพบว่าในช่วงเวลาสามปีหลังจากพ้นโทษนักโทษจากเรือนจำมีอัตราการทำผิดซ้ำร้อยละ 35.8 และเด็กและเยาวชนที่ผ่านการอบรมในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนมีอัตราการกระทำผิดซ้ำ ร้อยละ 41.5 จากศึกษาได้ประเมินถึงความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน พบว่าในระบบสารสนเทศของแต่ละหน่วยมีข้อมูลที่จำเป็นอยู่แล้วโดยได้เสนอให้มีการเชื่อมโยงและส่งต่อข้อมูลไม่ให้มีการบันทึกข้อมูลซ้ำซ้อน พัฒนาระบบสารสนเทศให้มีการเชื่อมต่อข้อมูลของแต่ละหน่วยงานได้ และมีหน่วยงานกลางเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนข้อมูล อย่างไรก็ตามควรมีการพิจารณารายละเอียดเพิ่มเติมถึงการบันทึกข้อมูลชาวต่างชาติ และแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับข้อกำหนดตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.2540

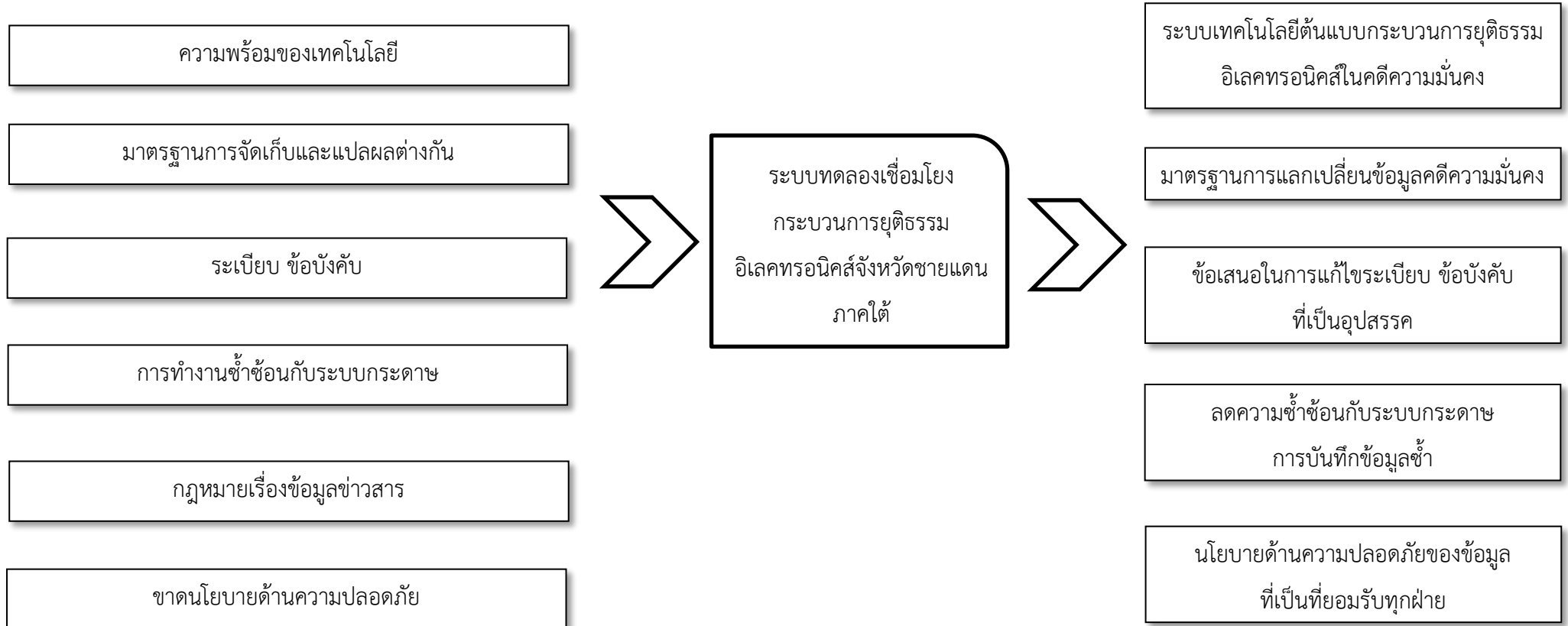
มุขัมหมัดรอฟีอี มุขอ และวรพจน์ ปานรอด (2560) ได้ศึกษาโครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารงานยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย โดยได้ทำการศึกษาความต้องการและพัฒนาระบบทดสอบในการเชื่อมโยงข้อมูลคดีความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ทั้งนี้เป็นการพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลผู้ต้องสงสัยและการเยียวยาของศูนย์อำนวยการรักษาความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และศึกษาความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยงกับระบบคดีความมั่นคงในหน่วยงานตำรวจ อัยการ ศาล และหน่วยงานด้านพัฒนาพฤตินิสัย แต่ยังไม่ได้ทำการระบบทดสอบเชื่อมโยงไปยังฐานข้อมูลคดีในหน่วยงานดังกล่าวแต่อย่างใด

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรม พบว่า การวางระบบการเชื่อมโยงคดีถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมและเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลตามแนวคิดเศรษฐกิจดิจิทัล หากแต่ปัจจุบันยังประสบปัญหาอุปสรรคหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นมาตรฐานการจัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน ข้อมูลขาดความครบถ้วน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติบางส่วนยังยึดติดกับการทำงานในระบบกระดาษ ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานในระบบอิเล็กทรอนิกส์ และข้อจำกัดทางกฎหมายในการเปิดเผยข้อมูล การนำข้อมูลผู้กระทำผิดไปใช้ให้เกิดความเสียหายหรือส่งผลกระทบต่อตัวบุคคลนั้นเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.2540 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 ซึ่งการจัดทำระบบทดสอบเชื่อมโยงกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์คดีความมั่นคง จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีจำนวนคดีต่อปีในปริมาณที่ไม่มากนักอาจใช้เป็นโอกาสในการพัฒนากระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพภายใต้ระบบงานอิเล็กทรอนิกส์ มาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูล นโยบายการรักษาความปลอดภัยข้อมูล และข้อเสนอในการแก้ไขระเบียบ ข้อบังคับกฎหมายที่เป็นอุปสรรคให้เป็นรูปธรรมขึ้นได้

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีงานวิจัยบางชิ้นที่มีการทดลองนำข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในระบบ มาเชื่อมโยงกันและสามารถพัฒนาข้อมูลที่เกิดจากการประมวลวิเคราะห์ข้อมูลในต่างหน่วยงาน และความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยงระบบข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในงานวิจัยชิ้นนี้จะ เป็นการศึกษาต่อยอดเพื่อให้เห็นถึงประโยชน์ในการพัฒนาระบบการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรม อิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบศูนย์ข้อมูลกลางที่มีการพัฒนาขึ้นมา(ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม:DXC) และประเมินถึงปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการ ยุติธรรมพิจารณาเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการเชื่อมโยงข้อมูลให้ประสบผลสำเร็จได้จริงต่อไป

กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการดำเนินโครงการจัดทำระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ และกำหนดมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลและกระบวนการทำงานในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น เป็นการศึกษาวิเคราะห์กระบวนการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกันในการดำเนินคดีความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยแบ่งเนื้อหาการดำเนินการออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการศึกษาวิเคราะห์กระบวนการทำงานการดำเนินคดีอาญาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ ตำรวจ (รวมถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ) อัยการ ศาล และหน่วยงานพัฒนาพฤตินิสัย (กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน) ในการปฏิบัติงานคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อนำมาวิเคราะห์และออกแบบรูปแบบกระบวนการรับส่งข้อมูลคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Data Workflow Diagram) และกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (Code of Conduct) ภายใต้อบบงานที่ทันสมัยและมีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงาน (Computerization)

ส่วนที่ 2 เป็นการศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้และปัญหาข้อขัดข้องในการเชื่อมโยงข้อมูล และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายทั้งในเรื่องการแก้ไขปัญหาคือข้อจำกัดเรื่องระเบียบ กฎหมาย ข้อกำหนดในเรื่องระบบงานและกระบวนการทำงานที่ไม่สอดคล้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงาน แล้วนำมากำหนดมาตรฐานในการแลกเปลี่ยนข้อมูลสำหรับการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

ส่วนที่ 3 จัดทำระบบการเชื่อมโยงข้อมูลต้นแบบเพื่อทดสอบระบบการเชื่อมโยงข้อมูลที่มีอยู่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเป็นการทดลองพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการเชื่อมโยงข้อมูลต้นแบบในพื้นที่เป้าหมาย (Pilot test)

ซึ่งการดำเนินโครงการจัดทำระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ และกำหนดมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลและกระบวนการทำงานในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ในแต่ละส่วนมีแนวคิดและกำหนดระเบียบวิธีในการศึกษาไว้ ดังนี้

3.1 การศึกษาเชิงคุณภาพ

การดำเนินการในส่วนแรกเป็นการศึกษากระบวนการทำงานจริงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีการดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ขอบเขตอำนาจหน้าที่และข้อระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในการดำเนินคดีและปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดของแต่ละหน่วยตามขอบเขตความรับผิดชอบ โดยในส่วนนี้จะ

การศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ซึ่งเป็นการศึกษาจากการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้บริหาร/ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้รับผิดชอบงานเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงาน และผู้ปฏิบัติงานจริงในระบบงานคติความมั่นคงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่การรับแจ้งคดี การแจ้งข้อหา การควบคุมตัว การสอบสวน การสังคดีของพนักงานอัยการ การพิพากษาคดี และการส่งตัวผู้กระทำผิดไปรับโทษและพัฒนาพฤตินิสัย จนกระทั่งปล่อยตัวกลับคืนเข้าสู่สังคม รวมถึงการจัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อระดมความคิดเห็นร่วมกันในการออกแบบกระบวนการทำงานในกรณีที่ต้องการความเห็นและข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงาน โดยจะนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นโจทย์ในการพัฒนากระบวนการรับส่งข้อมูลคติความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Data Workflow Diagram) กรอบแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (Code of Conduct) และกำหนดมาตรฐานในการแลกเปลี่ยนข้อมูล

3.2 การจัดทำตัวแบบทดลองในพื้นที่เป้าหมาย (Pilot test)

นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงคุณภาพตามข้อ 3.1 มาใช้ในการออกแบบระบบทดลอง การเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ต้นแบบ แล้วคัดเลือกหน่วยงานตัวอย่างจากหน่วยงานพื้นที่ซึ่งเป็นหน่วยงานปฏิบัติงานจริงในคติความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อทดลองพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลจากฐานข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ ดังกล่าว ซึ่งในการทดสอบดังกล่าวจะใช้ระบบจำลองในเครือข่ายจำลองซึ่งไม่กระทบกับระบบหลัก และใช้ข้อมูลคดีย้อนหลังกับให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจริงเป็นผู้ร่วมทำการศึกษาเพื่อทำการทดสอบระบบในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง ทั้งนี้จะดำเนินการเฉพาะกับหน่วยงานที่ยินยอมให้ดำเนินการทดสอบระบบ

การดำเนินการทดสอบระบบจะดำเนินการบนพื้นที่เป้าหมาย (Pilot Test) ในลักษณะของการศึกษารายกรณี (Case Study) อย่างละเอียด โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายในจังหวัดปัตตานีซึ่งถือเป็นศูนย์กลางระบบราชการของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยกำหนดหน่วยงานตัวอย่างสำหรับทำการศึกษาหน่วยงานละหนึ่งแห่งตามความเหมาะสมของพื้นที่ ดังต่อไปนี้

- (1) สถานีตำรวจภูธรหนองจิก
- (2) พนักงานสอบสวนพิเศษคติความมั่นคงตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานี
- (3) ศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษภาค 9
- (4) ศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้
- (5) ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- (6) กองทะเบียนประวัติอาชญากร
- (7) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลางตำรวจ

- (8) สำนักงานอัยการภาค 9
- (9) สำนักงานอัยการจังหวัดปัตตานี
- (10) ฝ่ายคดีอาญา 3 สำนักงานอัยการภาค 9 ซึ่งรับผิดชอบคดีความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- (11) ศาลจังหวัดปัตตานี
- (12) ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปัตตานี
- (13) เรือนจำกลางจังหวัดปัตตานี
- (14) สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดปัตตานี
- (15) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนปัตตานี
- (16) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 9 จังหวัดสงขลา
- (17) ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (Data Exchange Centre) สำนักงานกิจการยุติธรรม

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงลึกถึงสภาพปัญหาและวิธีการในการพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลและระบบสารสนเทศต้นแบบ ทำการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาระบบต้นแบบจนสามารถใช้งานได้จริง ทำการทดสอบรูปแบบ (Model) ในการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ และประเมินผลระบบสารสนเทศต้นแบบ รวมถึงการประเมินประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าด้านต้นทุนและระยะเวลาจากการนำระบบต้นแบบไปใช้เปรียบเทียบกับระบบงานที่ทำอยู่เดิม

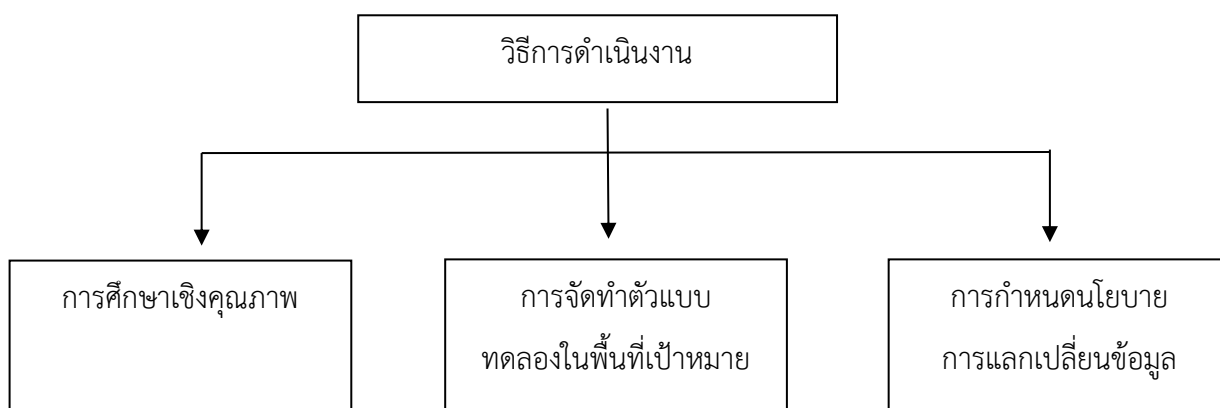
3.3 กำหนดนโยบายการแลกเปลี่ยนข้อมูล

ภายหลังจากที่ได้มีการทดสอบระบบจนสามารถใช้งานได้ ทำการจัดประชุมร่วมหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อตกลงนโยบายการรักษาความลับและความปลอดภัยของข้อมูล และการใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกัน นำผลที่ได้จากการศึกษามาจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาระบบการเชื่อมโยงข้อมูลคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งในเรื่องการแก้ไขปัญหาคือข้อจำกัดเรื่องระเบียบ กฎหมาย ข้อกำหนดในเรื่องระบบงานและกระบวนการทำงานที่ไม่สอดคล้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงาน การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในส่วนที่เป็นปัญหาที่ทำให้การเชื่อมโยงข้อมูลไม่สามารถทำได้จริง และแนวทางในการสนับสนุนข้อมูลเพื่อการบริหารงานยุติธรรมด้านอำนวยความยุติธรรมคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีประสิทธิภาพให้กับผู้บริหารในการพัฒนาระบบการเชื่อมโยงข้อมูลคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระยะต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ควบคู่กับการทำพื้นที่ทดลองเป้าหมาย (Pilot Test) โดยทำการศึกษาเชิงลึกประเมินการดำเนินการในแต่ละกรณีศึกษา โดยทำการวิเคราะห์จากผู้มีส่วนได้เสียที่เข้าร่วมโครงการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งยินยอมร่วมในการเก็บข้อมูลและเข้าร่วมโครงการ เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วน ผู้ศึกษาจะทำงานวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำมาเป็นบทสรุปเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เห็นปัญหาที่แท้จริงและทราบถึงผลสำเร็จหรือข้อจำกัดในการดำเนินการแต่ละรูปแบบ

แผนภาพแสดงระเบียบวิธีการศึกษา

บทที่ 4

ระบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้

การดำเนินโครงการจัดทำระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ และกำหนดมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลและกระบวนการทำงานในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นโครงการศึกษาระบบกระบวนการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมในการดำเนินคดีและปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนใต้โดยเป็นการศึกษากระบวนการทำงานและการใช้งานฐานข้อมูลที่มีอยู่ในแต่ละหน่วยงานตั้งแต่ตำรวจ กรมสอบสวนคดีพิเศษ อัยการ ศาล ศาลเยาวชนและครอบครัว เรือนจำ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และสำนักงานคุมประพฤติ เพื่อนำมาพัฒนาต้นแบบระบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

การศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องและสังเกตการณ์การทำงานในการดำเนินคดีและปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในขั้นตอนการปฏิบัติงานและการใช้งานระบบฐานข้อมูลของแต่ละหน่วยงานทั้งในส่วนของผู้บริหาร/ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้รับผิดชอบงานเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงาน และผู้ปฏิบัติงานจริงในระบบงานคดีความมั่นคงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่การรับแจ้งคดี การแจ้งข้อหา การควบคุมตัว การสอบสวน การส่งคดีของพนักงานอัยการ การพิพากษาคดี และการส่งตัวผู้กระทำผิดไปรับโทษและพัฒนาพฤตินิสัย จนกระทั่งปล่อยตัวกลับคืนเข้าสู่สังคม ควบคู่ไปกับการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกระบวนการในขั้นแรกจะเป็นการวิเคราะห์สภาพปัญหาและแนวทางในการพัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์กระบวนการยุติธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้ กำหนดพื้นที่เป้าหมายในจังหวัดปัตตานีซึ่งถือเป็นศูนย์กลางระบบราชการของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นหน่วยงานตัวอย่าง หลังจากที่ได้ผลการศึกษามาแล้วกระบวนการในขั้นต่อไปขณะที่ปรึกษาได้ทดลองร่าง (Data Workflow Diagram) และกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (Code of Conduct) ที่จะนำไปใช้พัฒนาระบบทดลองต้นแบบมาทำการนำเสนอผ่านการประชุม สันทนาการกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อระดมความคิดเห็นร่วมกันในการออกแบบกระบวนการทำงานในกรณีที่ต้องการความเห็นและข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงานร่วมกับผู้แทนหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในพื้นที่อื่นๆ นอกจากจังหวัดปัตตานีเพื่อให้ระบบที่พัฒนาขึ้นสามารถตอบโจทย์การนำไปใช้ในพื้นที่จังหวัดอื่นๆ ได้ โดยผลการศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 กระบวนการการดำเนินคดีและปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนใต้

การศึกษาระบบการทำงานในการดำเนินคดีและปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ทางคณะที่ปรึกษาได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้รับผิดชอบงาน

เทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และทำการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องและสังเกตการณ์การทำงานในการดำเนินคดีและปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ได้แก่

- (1) สถานีตำรวจภูธรหนองจิก
- (2) พนักงานสอบสวนพิเศษคดีความมั่นคงตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานี
- (3) ศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษภาค 9
- (4) ศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้
- (5) ศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- (6) กองทะเบียนประวัติอาชญากร
- (7) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลางตำรวจ
- (8) สำนักงานอัยการภาค 9
- (9) สำนักงานอัยการจังหวัดปัตตานี
- (10) สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 3 สำนักงานอัยการภาค 9 ซึ่งรับผิดชอบคดีความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- (11) ศาลจังหวัดปัตตานี
- (12) ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปัตตานี
- (13) เรือนจำกลางจังหวัดปัตตานี
- (14) สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดปัตตานี
- (15) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนปัตตานี
- (16) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 9 จังหวัดสงขลา

ซึ่งจากผลของการเข้าหาหรือและสังเกตการณ์การทำงานและการใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานต่างๆ ดังกล่าวโดยละเอียดเพื่อวิเคราะห์กระบวนการทำงานที่เกี่ยวข้องและปัญหาที่พบในปัจจุบัน จากการลงไปสำรวจกระบวนการทำงานในการดำเนินคดีและปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดหน่วยงานต่างๆ มีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 กระบวนการตามกฎหมายพิเศษด้านความมั่นคง

ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ซึ่งมีการประกาศใช้กฎหมายพิเศษด้านความมั่นคงมาใช้ในการควบคุมสถานการณ์การก่อความไม่สงบนอกเหนือจากกฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมตามปกติ โดยมีกฎหมายพิเศษมาใช้บังคับนอกเหนือจากกฎหมายทั่วไปสามฉบับ อันได้แก่

1) พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ.2457 ซึ่งให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ในการปิดล้อม ตรวจค้นบุคคล ยานพาหนะ สถานที่ จับกุมและกักตัวบุคคล ได้โดยทันทีเพียงแต่มีข้อสงสัยว่าบุคคลนั้น เป็นศัตรูหรือฝ่าฝืนกฎอัยการศึก หรือขัดคำสั่งเจ้าหน้าที่ โดยทหารมีอำนาจกักตัวบุคคลนั้นเพื่อการสอบถามได้ ไม่เกิน 7 วัน โดยไม่ต้องขออำนาจศาล และไม่ต้องมีหมายศาลในการควบคุมตัว

2) พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 กฎหมาย การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินมีบทบัญญัติสำคัญที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการควบคุมตัวบุคคลที่ สงสัยว่าเป็นผู้ร่วมกระทำการให้เกิดสถานการณ์ความไม่สงบหรือก่อการร้ายโดยควบคุมตัวได้ไม่เกิน 7 วัน ซึ่งสามารถขอขยายต่อศาลได้อีกครั้งละไม่เกิน 7 วัน แต่รวมแล้วทั้งหมดต้องไม่เกิน 30 วัน หรือขออนุญาตต่อ ศาลให้ออกหมายจับเพื่อติดตามผู้ต้องสงสัยที่หลบหนีในกรณีที่ไม่ได้ตัวมาซักถาม

3) พระราชบัญญัติความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 ปัจจุบันประกาศใช้ในพื้นที่ อ.แม่ลาน จ.ปัตตานี และสี่อำเภอในจังหวัดสงขลา อันได้แก่ อ.จะนะ อ.เทพา อ.สะบ้าย้อย อ.นาทวี กฎหมาย การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรไม่ได้กำหนดมาตรการควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยเป็นอำนาจพิเศษอย่าง กฎอัยการศึกและกฎหมายการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน แต่มีบทบัญญัติสำคัญเกี่ยวกับการดำเนิน มาตรการทางเลือกแทนการดำเนินคดีตามกฎหมาย ในกรณีที่ผู้กระทำผิดในคดีความมั่นคงได้กลับตัวกลับใจ เข้ามามอบตัวต่อทางราชการด้วยความสมัครใจและเป็นประโยชน์ต่อการรักษาความมั่นคงภายใน ราชอาณาจักร

กล่าวคือกฎอัยการศึกและกฎหมายการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินนั้นได้ประกาศใช้ ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้อันได้แก่ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส ยกเว้นอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี และยกเว้นพื้นที่ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ได้แก่ อ.จะนะ อ.เทพา อ.สะบ้าย้อย อ.นาทวี จะมีกระบวนการพิเศษ ที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการลงไปตรวจค้น จับกุม ติดตามตัวผู้ต้องสงสัยว่าจะเกี่ยวข้องกับการก่อคดีความมั่นคงแม้ จะยังไม่มีพยานหลักฐานแน่ชัดเพื่อนำตัวมาซักถาม โดยในขั้นตอนนี้เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงซึ่งอาจเป็นทหารหรือ ตำรวจจะลงไปนำตัวผู้ต้องสงสัยมากักตัวเพื่อซักถาม โดยในเบื้องต้นสามารถใช้อำนาจตามกฎอัยการศึกกักตัว บุคคลนั้นเพื่อการสอบถามได้ไม่เกิน 7 วัน หลังจากนั้นหากยังประสงค์จะกักตัวผู้ต้องสงสัยเพื่อทำการซักถาม ต่อไปเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงจะต้องร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจ (ในที่นี้คือศาลจังหวัดปัตตานี ศาลจังหวัด ยะลา หรือศาลจังหวัดนราธิวาส แล้วแต่กรณี) เพื่อขอควบคุมตัวคราวละไม่เกิน 7 วัน รวมแล้วไม่เกิน 30 วัน ซึ่งหากครบกำหนด 30 วันแล้ว หากไม่ปรากฏพยานหลักฐานเพียงพอจะดำเนินคดีก็จะต้องปล่อยตัวผู้ต้อง สงสัยไป แต่ถ้าหากปรากฏหลักฐานว่าผู้ต้องสงสัยมีความเกี่ยวข้องกับการก่อเหตุในคดี ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ ฝ่ายความมั่นคงจะเชิญตัวพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีดังกล่าวมารับตัวไปดำเนินคดี ซึ่งในทางปฏิบัติ

พนักงานสอบสวนก็จะมีการยื่นคำร้องต่อศาลขอหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้ศาลออกหมายจับก่อนจึงจะรับตัวไปดำเนินคดีตามกระบวนการพิจารณาความอาญาต่อไป

แต่ถ้าหากไปติดตามตัวผู้ต้องสงสัยแล้วไม่พบตัวหรือหลบหนีไปเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงก็จะยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ออกหมายจับบุคคลดังกล่าวได้ โดยทั่วไปกรณีการขอหมายจับผู้ต้องสงสัยตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ดังกล่าวศาลจะออกหมายจับโดยมีกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี หากไม่สามารถจับกุมตัวได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดหมายจับก็จะหมดอายุไป แต่ถ้าหากสามารถจับกุมตัวได้ผู้ต้องสงสัยก็จะถูกนำตัวมาเข้ากระบวนการซักถามตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

การใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการตามกฎหมายการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินในปัจจุบัน ในทางปฏิบัติทั่วไปหากเป็นการดำเนินการโดยฝ่ายทหารจะนำตัวผู้ต้องสงสัยมาควบคุมที่ศูนย์ซักถาม ณ ค่ายอิงคยุทธบริหาร จังหวัดปัตตานี หากเป็นการดำเนินการโดยฝ่ายตำรวจจะนำตัวมาควบคุมที่ศูนย์พิทักษ์สันติ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งในปัจจุบันหน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินการควบคุมตัวเพื่อซักถามมีการเก็บข้อมูลเป็นชั้นความลับใช้เฉพาะภายในหน่วยงาน หรือเป็นการจัดเก็บข้อมูลเป็นแฟ้มงานเอกสารไม่สามารถสืบค้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยยังไม่มีระบบการแลกเปลี่ยนการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานอื่นแต่อย่างใด

ในส่วนของการมาขอหมายจับหรือคำร้องขอให้นำตัวไปควบคุมเพื่อซักถามต่อศาลนั้นปัจจุบันระบบสารสนเทศของศาลยุติธรรมมีระบบข้อมูลในส่วนการดำเนินคดีเฉพาะในกระบวนการวิธีพิจารณาความอาญา ยังไม่มีระบบฐานข้อมูลรองรับเพื่อการสืบค้นและบริหารคดีในส่วนกระบวนการดำเนินการตามกฎหมายการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินแต่อย่างใด ยังเป็นระบบการจัดการงานผ่านเอกสาร

ในพื้นที่ อ.แม่ลาน จ.ปัตตานี และสี่อำเภอในจังหวัดสงขลา อันได้แก่ อ.จะนะ อ.เทพา อ.สะบ้าย้อย อ.นาทวี ซึ่งเป็นพื้นที่ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 กฎหมายการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรไม่ได้กำหนดมาตรการควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยเป็นอำนาจพิเศษอย่างกฎหมายกฏอัยการศึก และกฎหมายการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน จึงไม่มีกระบวนการดำเนินการตามกฎหมายการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินแต่อย่างใด แต่มีบทบัญญัติสำคัญในมาตรา 21 เกี่ยวกับเป็นกฎหมายทางเลือกให้ผู้กระทำผิดที่ได้กลับตัวกลับใจเข้ามามอบตัวต่อทางราชการด้วยความสมัครใจ กระบวนการดังกล่าวเป็นมาตรการพิเศษที่ใช้อยู่ในชั้นการดำเนินคดีอาญา ซึ่งการดำเนินการในชั้นแรกจะมีการรับตัวโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงก่อนในกรณีที่ผู้ต้องหาได้รับสารภาพและยินดีกลับตัวให้ความร่วมมือกับทางราชการ เมื่อพิจารณาแล้วเข้าเกณฑ์ตามกฎหมายก็จะส่งตัวผู้ต้องหาให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีดำเนินการ จากนั้นพนักงานสอบสวนจะรวบรวมรายละเอียดส่งให้คณะกรรมการกักกันกรอง (ซึ่งประกอบด้วย

เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน) พิจารณาว่าผู้ต้องหาดังกล่าวเป็นไปตามหลักเกณฑ์และสมควรนำมาเข้ามาตรา 21 หรือไม่ จากนั้นหลังจากได้เข้ากระบวนการกักขังและเยียวยาผู้เสียหายแล้วก็จะดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ดำเนินการส่งตัวผู้ต้องหาไปปรับการอบรม เมื่อได้รับความเห็นชอบจากศาลก็จะนำตัวเข้ารับการอบรมตามที่กำหนดไม่เกิน 6 เดือน ณ ศูนย์สันติสุข กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภาค 4 ส่วนหน้า ซึ่งหากผ่านการอบรมแล้ว ผู้ต้องหาเหล่านั้นก็สามารถกลับมาใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขดังเดิมและสามารถให้ประโยชน์ความร่วมมือกับทางราชการในการแก้ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยสิทธิการนำคดีอาญามาฟ้องผู้ต้องหาดังกล่าวในคดีที่เกี่ยวข้องก็จะระงับไป

ในระหว่างขั้นตอนการดำเนินการตามมาตรา 21 จะมีการดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหาควบคู่ไปด้วย หากในระหว่างดำเนินการหรือศาลยังไม่มีคำสั่งแต่ผู้ต้องหาขอถอนตัวไม่ร่วมดำเนินการตามมาตรา 21 หรือเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สมควรนำตัวผู้ต้องหาเข้ามาตรการพิเศษตามมาตรา 21 ก็จะแจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบและนำตัวผู้ต้องหากลับไปดำเนินคดีอาญาต่อไป

การดำเนินการตามมาตรการพิเศษในมาตรา 21 ดังกล่าวไม่ได้มีระบบฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการบริหารจัดการเป็นการเฉพาะ ปัจจุบันยังใช้ระบบสารสนเทศบริหารจัดการคดีตามกระบวนการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตามปกติของหน่วยงาน ซึ่งยังไม่มีกรจำแนกข้อมูลคดีที่ดำเนินการตามมาตรา 21 ในระบบฐานข้อมูลและยังใช้การบริหารจัดการในรูปแบบเอกสารอยู่

ปัญหาที่พบจากกระบวนการตามกฎหมายพิเศษในปัจจุบัน

1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมีปัญหาในการประสานงานเพื่อติดตามตัวผู้ต้องสงสัยที่มีหมายจับตามกฎหมายการบริหารสถานการณณ์ฉุกเฉิน โดยยังไม่มีระบบรวบรวมและตรวจสอบข้อมูลหมายจับตามกฎหมายบริหารสถานการณณ์ฉุกเฉิน (หมาย ฉฉ.) จึงไม่สามารถตรวจสอบสถานะของหมายได้เนื่องจากการประสานผ่านระบบเอกสาร รวมถึงเมื่อมีการถอนหมายหรือหมายหมดอายุแล้วก็ไม่ได้มีการส่งต่อเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานทำให้มักจะเกิดเหตุว่ามีการกักตัวบุคคลตามด่านตรวจคนเข้าเมืองทั้งที่หมายหมดอายุแล้วหรือมีการจับกุมตัวบุคคลได้แล้วก่อนหน้าหรือเป็นคดีที่เสร็จสิ้นหรือมีการปล่อยตัวไปแล้ว ซึ่งมักจะเป็นเรื่องร้องเรียนอยู่เสมอ

2) การจับกุมและควบคุมตัวเพื่อการซักถามตามกฎหมายพิเศษเป็นข้อมูลข่าวกรองและมีชั้นความลับในการเข้าถึงข้อมูล ซึ่งปัญหาในเรื่องของการนำตัวบุคคลมาซักถามนั้นเป็นประเด็นที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากและถูกร้องเรียนอยู่เสมอ เนื่องจากมักจะพบว่าปัญหากรณีบุคคลหายตัวไปซึ่งทาง

ญาติไม่สามารถไปติดต่อและตรวจสอบได้ว่าบุคคลดังกล่าวได้หายไปอยู่ที่ใดและถูกนำตัวไปควบคุมตัวเพื่อการซักถามไว้หรือไม่ โดยปัจจุบันยังไม่มีระบบสารสนเทศเพื่อให้บริการกับประชาชนในกรณีดังกล่าว

3) ปัจจุบันการดำเนินการตามมาตรการพิเศษในมาตรา 21 ยังมีอยู่ไม่มากนักและยังสามารถใช้การบริหารจัดการในรูปแบบเอกสารได้อยู่ อย่างไรก็ตามในอนาคตหากมีการเพิ่มจุดเน้นทางนโยบายในการเปิดช่องโอกาสให้ผู้กระทำผิดมอบตัวและกลับใจมากขึ้นก็จำเป็นต้องพัฒนาประเด็นข้อมูล (field) ในส่วนนี้เพิ่มเติมในระบบสารบบคดีของตำรวจและอัยการต่อไป

4.1.2 กระบวนการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐาน

การดำเนินคดีกับผู้ต้องหาในคดีความมั่นคงนั้นใช้กระบวนการดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ต่างจากคดีอาญาอื่น แต่ในกระบวนการรับแจ้งคดีนั้นอาจมีช่องทางและกระบวนการพิเศษเพิ่มขึ้นมาจากกระบวนการยุติธรรมตามปกติที่เริ่มจากการร้องทุกข์กล่าวโทษให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีทั่วไป เนื่องจากในการดำเนินคดีความมั่นคงนั้นมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานและมีกระบวนการพิเศษตามกฎหมายความมั่นคงเข้ามาเกี่ยวข้อง รวมถึงมักจะมี ความเกี่ยวพันเชื่อมโยงกับผู้กระทำผิดจำนวนมากทำให้การดำเนินคดีมีความยุ่งยากซับซ้อนมากกว่าคดีอาญาตามปกติ ซึ่งโดยสรุปแล้วการรับแจ้งหรือการรับร้องทุกข์ในคดีความมั่นคงและนำตัวผู้ต้องหาเข้าสู่กระบวนการดำเนินคดีอาญานั้นโดยส่วนใหญ่แล้วจะเริ่มจากขั้นตอนและกระบวนการดำเนินการที่แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

1) เมื่อมีเหตุที่น่าจะเกี่ยวข้องกับการก่อความไม่สงบเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการวางระเบิด การก่อการร้าย การก่อวินาศกรรม ฆ่าผู้อื่น ซ่องโจรหรืออั้งยี่ที่มีการรวมกลุ่มกันเพื่อก่อการกระทำผิดอันเกี่ยวกับขบวนการก่อการร้ายหรือแบ่งแยกดินแดน การกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินเพื่อนำทรัพย์สินนั้นไปใช้ในการก่อการร้าย ความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืนและวัตถุระเบิด รวมถึงการก่อความวุ่นวายและขัดขวางเจ้าหน้าที่ (เช่น การทำลายทางหลวง หรือโรยตะปูเรือใบเพื่อขัดขวางเจ้าหน้าที่ เป็นต้น) พนักงานสอบสวนผู้รับแจ้งเหตุซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจท้องที่จะออกไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและตรวจสอบเหตุที่เกิดขึ้น หากพบว่าเป็นกรณีที่น่าจะเกี่ยวข้องกับผู้ต้องหาคดีความมั่นคงพนักงานสอบสวนท้องที่จะแจ้งชุดพนักงานสอบสวนพิเศษของตำรวจภูธรจังหวัดเข้าร่วมการสอบสวน การร่วมสอบสวนดังกล่าวอาจเป็นการร่วมสอบสวนตั้งแต่การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุหรือเป็นการแจ้งภายหลังเมื่อพบหลักฐานทางคดีภายหลังว่าจะเป็นคดีความมั่นคง กรณีดังกล่าวพนักงานสอบสวนท้องที่จะเป็นผู้รับคำร้องทุกข์กล่าวโทษในสารบบคดี และจะมีการตั้งชุดพนักงานสอบสวนพิเศษระหว่างพนักงานสอบสวนท้องที่กับพนักงานสอบสวนชุดพิเศษเป็นคณะพนักงานสอบสวนคดีความมั่นคงร่วมทำการสอบสวนคดีร่วมกัน โดยการรับแจ้งเหตุในเบื้องต้นส่วนใหญ่จะเป็นคดีไม่รู้ตัว ซึ่งหากฝ่ายสืบสวนทำการสืบสวนจนรู้ตัวก็จะมี การขอหมายจับต่อศาล หรือหากมีการติดตามจับกุมตัวได้ก็จะนำตัวไปผู้ต้องหาไปดำเนินคดีต่อไป

2) เมื่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงได้เบาะแสผู้ต้องสงสัยว่าอาจเกี่ยวข้องกับคดีก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นก็อาจใช้กระบวนการพิเศษตามกฎหมายความมั่นคงตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยเพื่อทำการซักถามซึ่งหากได้พยานหลักฐานน่าเชื่อถือที่สามารถเชื่อมโยงได้ว่าผู้ต้องสงสัยเป็นผู้ก่อเหตุก็จะแจ้งให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบนำตัวไปดำเนินคดี และอาจใช้คำชัดทอดเพื่อนำไปออกหมายจับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องที่ยังจับกุมตัวไม่ได้ต่อไป โดยหากมีการจับกุมตัวได้ภายหลังก็อาจมีการเชื่อมโยงข้อมูลหมายจับเพื่อทำการอายัดตัวดำเนินคดีต่อไป

3) นอกจากกระบวนการซักถาม ยังมีกระบวนการปิดล้อมตรวจค้นซึ่งอาจดำเนินการโดยฝ่ายตำรวจ หรือฝ่ายทหารร่วมกับเจ้าหน้าที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งหากมีการตรวจพบสิ่งผิดกฎหมาย เช่น อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด ในขณะที่ปิดล้อมตรวจค้นก็อาจมีการส่งตัวมาดำเนินคดีในความผิดดังกล่าวโดยอาจไม่ได้เป็นความผิดที่เกี่ยวกับการก่อความไม่สงบโดยตรง หรือหากมีการตรวจค้นพบวัตถุพยานซึ่งมีหลักฐานเชื่อมโยงได้ว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดในคดีใดก็นำไปสู่การขยายผลเพื่อแจ้งข้อหาคำเนินคดีต่อไปได้

4) ในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังให้ความสำคัญกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ โดยมีระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลนิติวิทยาศาสตร์ (Forensic Integrated Database System: FIDS) ของศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทำการเชื่อมโยงหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่เก็บได้ในคดีหนึ่งไปเกี่ยวพันเชื่อมโยงการก่อเหตุกับคดีอื่นๆ ซึ่งหากมีการพบพยานหลักฐานที่ตรวจค้นพบได้จากบุคคลในคดีหนึ่งที่มีความเชื่อมโยงของหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอื่น ทางศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10 จะทำรายงานการตรวจพิสูจน์หลักฐานแจ้งไปยังพนักงานสอบสวนที่รับผิดชอบคดีที่ตรวจสอบพบหลักฐานเบื้องต้นเพื่อประสานงานให้พนักงานสอบสวนในคดีอื่นมาทำการสอบสวน และอาจมีการแจ้งข้อหาผู้ต้องหาดังกล่าวในคดีอื่นจากการขยายผลความเชื่อมโยงของพยานหลักฐานได้

5) ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีการดำเนินการสืบสวนสอบสวนโดยเจ้าพนักงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะมีหน่วยงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษอันได้แก่ ศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ 3 จังหวัด (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส) และ ศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษภาค 9 ที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดอื่นในภาค 9 นอกจากพื้นที่ 3 จังหวัด ดังกล่าว กระบวนการของกรมสอบสวนคดีพิเศษนั้นจะเริ่มตั้งแต่การตรวจสอบและสืบสวนคดี โดยจะเริ่มทำการสอบสวนคดีเมื่อคดีผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการคดีพิเศษแล้ว ในส่วนของกรมสอบสวนคดีพิเศษจะเกี่ยวข้องกับคดีความมั่นคงทั้งในฐานะของผู้ดำเนินคดีความมั่นคงโดยตรง เนื่องจากคดีความมั่นคงเป็นคดีอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงของประเทศตามอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ (มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ) หรืออาจเป็นการดำเนินคดีในความผิดอื่นที่ไม่เกี่ยวกับความมั่นคงโดยตรง เช่น การฟอกเงิน ยาเสพติด ลักลอบขนสินค้าหนีภาษี แต่หากเป็นการกระทำผิดในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับ ขบวนการ

ก่อความไม่สงบหรือเพื่อแสวงหาทรัพย์สินเพื่อนำไปใช้ในการก่อการร้าย ศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษทั้งสองแห่งดังกล่าวก็อาจดำเนินคดีผู้กระทำความผิดเพื่อเป็นการตัดเครือข่ายและสกัดกั้นโอกาสในการกระทำความผิดของคนร้ายได้

จะเห็นได้ว่าในงานคดีความมั่นคงนั้นจะมีทั้งงานคดีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการก่อเหตุความไม่สงบโดยตรง เช่น การก่อการร้าย การก่อวินาศกรรม ฆ่าผู้อื่น การก่อความวุ่นวายและขัดขวางเจ้าหน้าที่ (เช่น การทำลายทางหลวง หรือโรยตะปูระเบิดเพื่อขัดขวางเจ้าหน้าที่ เป็นต้น) และยังมีลักษณะความผิดที่ไม่ได้เป็นการก่อการร้ายโดยตรงแต่เป็นของการรวมตัวหรือเข้าร่วมในกิจกรรมหรือให้ความร่วมมือกับขบวนการแบ่งแยกดินแดน เช่น ความผิดฐานยุยงปลุกปั่น ในบางครั้งในทางคดีแม้จะทราบว่าผู้กระทำความผิดเกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายแต่พยานหลักฐานยังไม่ถึงก็อาจมีการดำเนินคดีเฉพาะความผิดที่ตรวจพบก่อน เช่น อั้งยี่ ซ่องโจร ครอบครองอาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด เป็นต้น หรือในทางปฏิบัติการอาจมีการดำเนินคดีในลักษณะอื่น เช่น การสกัดกั้นทางการเงิน ขบวนการค้ายาเสพติด ลักลอบขนสินค้าหนีภาษี ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับขบวนการก่อความไม่สงบ แม้ไม่ได้ดำเนินคดีความมั่นคงก็ถือว่าการปฏิบัติการเพื่อต่อต้านผู้ก่อความไม่สงบ ดังนั้นในกระบวนการสอบสวนและดำเนินคดีความมั่นคงนั้นจึงมีทั้งการดำเนินคดีในความผิดความมั่นคง และรวมถึงความผิดอื่นซึ่งเป็นผลจากปฏิบัติการด้านความมั่นคงด้วย

เมื่อได้รับแจ้งคดีแล้วพนักงานสอบสวนจะทำการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องในคดีเป็นสำนวนการสอบสวน โดยในการทำสำนวนการสอบสวนจะแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ

1) คดีไม่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิด หมายถึงคดีที่พนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวนแล้วไม่มีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่จะทำให้ทราบตัวผู้กระทำความผิด เมื่อครบกำหนด 3 เดือนในกรณีความผิดอาญาทั่วไป หรือครบกำหนด 1 ปี ในคดีอุกฉกรรจ์ นับแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ พนักงานสอบสวนจะเสนอสำนวนไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเพื่อพิจารณามีความเห็น แล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 140 ซึ่งหากเป็นคดีก่อการร้ายโดยทั่วไปจะถือเป็นคดีอุกฉกรรจ์ แต่ก็อาจมีบางคดีที่ถือเป็นคดีอาญาทั่วไป เช่น ครอบครองอาวุธปืน วัตถุระเบิด โดยคดีที่ส่งไปจะไปเข้าสารบบคดี ส.3 สำนวนไม่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิดของพนักงานอัยการ

2) คดีรู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่เรียกหรือจับตัวยังไม่ได้ หมายถึงคดีที่รู้จักชื่อ ชื่อสกุล หรือ รู้จักชื่อแต่ไม่รู้จักชื่อสกุล หรือไม่รู้จักชื่อ ชื่อสกุล แต่มีคำนิรूपพรรณเพียงพอที่จะเขียนภาพเหมือนผู้กระทำความผิดเพื่อขอให้ศาลออกหมายจับได้ ซึ่งในกรณีความผิดในคดีความมั่นคงอาจจะรู้ตัวได้จากการสืบสวนของฝ่ายสืบสวน จากกระบวนการซักถาม หรือจากการเชื่อมโยงพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ โดยเมื่อพนักงานสอบสวนรู้ตัวผู้กระทำความผิดแล้วและเห็นว่ามีความพยานหลักฐานเพียงพอที่จะมีคำร้องขอหมายจับต่อศาล หากศาลเห็นชอบให้ออกหมายจับพนักงานสอบสวนก็จะนำหมายจับไปออกประกาศสืบจับ จากนั้นสรุปสำนวนพร้อมความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเพื่อพิจารณามีความเห็น แล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการ

พิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 141 โดยคดีที่ส่งไปจะไปเข้าสารบบคดี ส.2 ส่วนนปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา

3) คดีที่สามารถจับกุมตัวผู้กระทำความผิดได้ อาจเป็นกรณีที่จับกุมตัวผู้ต้องหาได้ในสถานที่เกิดเหตุหรือเป็นการจับกุมตัวได้ภายหลังตามหมายจับ พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมตัว 48 ชั่วโมง ซึ่งหากผู้ต้องหาไม่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวก็จะต้องนำตัวผู้ต้องหาไปยื่นคำร้องขอฝากขังต่อศาล แต่หากเป็นกรณีจับกุมไว้แล้วในคดีอื่น (เช่น กรณีมีผลการเชื่อมโยงหลักฐานทางวิทยาศาสตร์จากคดีก่อนหน้า) พนักงานสอบสวนก็ต้องอายัดตัวมาดำเนินคดีโดยไม่ต้องยื่นคำร้องขอฝากขัง หลังจากนั้นพนักงานสอบสวนจะทำการรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดสรุปสำนวนพร้อมความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเพื่อพิจารณาให้ความเห็น แล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการพิจารณาตามกฎหมาย โดยคดีที่ส่งไปจะไปเข้าสารบบคดี ส.1 ส่วนนปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา

ในส่วนคดีความมั่นคงของพนักงานสอบสวนสำนวนจะถูกส่งไปยังอัยการประจำสำนักงานอัยการจังหวัดในแต่ละจังหวัดพิจารณาในเบื้องต้น ซึ่งหากพนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นคดีความมั่นคงจะส่งต่อไปให้พนักงานอัยการสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 3 สำนักงานอัยการภาค 9 ซึ่งรับผิดชอบคดีความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำหน้าที่พิจารณาต่อไป แต่หากเป็นคดีพิเศษของหน่วยงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ จะส่งไปให้พนักงานอัยการสำนักงานคดีพิเศษทำหน้าที่พิจารณา

ในกระบวนการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานของตำรวจดังกล่าวจะมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าไปเกี่ยวข้องกับหลายระบบ ดังนี้

เริ่มตั้งแต่การรับแจ้งคดีเมื่อมีการรับแจ้งคดีพนักงานสอบสวนท้องที่จะต้องบันทึกข้อมูลทางคดีลงในระบบบริหารข้อมูลคดีสถานีตำรวจ (Criminal Record Information Management Enterprise System: CRIMES) ซึ่งใช้บันทึกข้อมูลคดีอาญาที่ใช้กับสถานีตำรวจทั่วประเทศ

ซึ่งหากมีการออกหมายจับผู้ต้องหาพนักงานสอบสวนก็จะลงบันทึกรายละเอียดของหมายจับลงในระบบ CRIMES เพื่อส่งต่อไปยังระบบฐานข้อมูลประกาศสืบจับของกองทะเบียนประวัติอาชญากรเพื่อดำเนินการแจ้งประกาศสืบจับคนร้ายไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (เช่น ด้านตรวจคนเข้าเมือง) รวมถึงเมื่อจับกุมตัวได้พนักงานสอบสวนจะทำหน้าที่ถอนหมายจับผ่านระบบ CRIMES เช่นเดียวกัน

หากมีการจับกุมตัวผู้ต้องหาได้พนักงานสอบสวนจะจัดให้มีการพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ต้องหาสืบนิ้วเพื่อส่งไปตรวจสอบประวัติการกระทำผิดที่กองทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่งทางกองทะเบียนประวัติอาชญากรจะนำข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับตัวผู้ต้องหามาบันทึกลงในระบบฐานข้อมูลอาชญากร (Criminal Database System: CDS) แล้วนำแบบพิมพ์ลายนิ้วมือมาตรวจเข้าระบบตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมืออัตโนมัติ

(Automated Fingerprint Identification System: AFIS) เพื่อตรวจสอบเปรียบเทียบกับแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือของผู้กระทำผิดในระบบที่เก็บไว้ โดยระบบ AFIS จะทำการคัดเลือกแบบพิมพ์ลายนิ้วมือของผู้กระทำผิดที่มีโอกาสตรงกับแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือที่นำมาตรวจสอบแล้วจะให้เจ้าหน้าที่ทำการตรวจยืนยันอีกชั้นหนึ่งหลังจากที่เข้ากระบวนการตรวจสอบประวัติพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ต้องหาผ่านระบบ CDS และ AFIS แล้วกองทะเบียนประวัติอาชญากรก็จะส่งผลการตรวจสอบประวัติกลับไปให้พนักงานสอบสวนเพื่อรวบรวมเข้าสำนวนส่งให้พนักงานอัยการ ซึ่งหากพบว่าผู้ต้องหาไม่ประวัติรอการลงอาญาหรือรอการกำหนดโทษก็จะมี การเสนอศาลให้บวกลโทษในคดีก่อนมารวมด้วย หรือหากผู้ต้องหาเคยรับโทษถึงจำคุกมาก่อนกลับมากระทำผิดอีกในขณะที่ยังไม่พ้นระยะเวลาที่กำหนดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 92 หรือ 93 ก็จะต้องทำการฟ้องเพิ่มโทษตามเงื่อนไขในกฎหมาย ดังนั้น พนักงานสอบสวนจะต้องค้นผลคำพิพากษาและวันพ้นโทษในคดีที่ตรวจสอบพบมาประกอบสำนวนให้พนักงานอัยการด้วย ซึ่งในปัจจุบันระบบ CDS จะมีช่องสำหรับบันทึกข้อมูลผลคดีและวันพ้นโทษ แต่ส่วนใหญ่แล้วในรายงานประวัติพิมพ์ลายนิ้วมือจะเว้นข้อมูลดังกล่าวเนื่องจากไม่มีข้อมูลบันทึกในรายงานประวัติ

หลังจากทำสำนวนเสร็จสิ้นพนักงานสอบสวนจะสรุปสำนวนพร้อมความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเพื่อพิจารณาให้ความเห็น แล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการพิจารณาตามกฎหมาย โดยในปัจจุบันข้อมูลทางคดีจากระบบ CRIMES จะถูกส่งต่อไปเข้าระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์สำนักงานอัยการสูงสุด สามารถดึงข้อมูลไปใช้งานต่อได้

ปัญหาที่พบจากกระบวนการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานในปัจจุบัน

1) ปัญหาสำคัญที่มักจะถูกวิพากษ์วิจารณ์และมักเป็นเรื่องร้องเรียนเป็นกรณีหนึ่งที่บุคคลได้ถูกอายัดตัวไว้ดำเนินคดีในหลายคดีแต่กลับไม่มีการนำตัวไปฟ้องคดีต่อศาลจนกระทั่งได้รับโทษมาจนจะปล่อยตัวถึงถูกอายัดตัวไว้ดำเนินคดีอื่น ซึ่งกรณีดังกล่าวทำให้นักโทษเสียสิทธิที่พึงได้รับในเรื่องของการพักโทษและอภัยโทษ รวมถึงถูกมองว่าเป็นการกักขังโดยเจ้าหน้าที่ โดยสาเหตุสำคัญของปัญหาดังกล่าวเกิดจากการที่คดีความมั่นคงมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลผู้ก่อเหตุจำนวนมากบางครั้งกว่าจะทราบตัวก็เป็นหลังเกิดเหตุเวลานานซึ่งพนักงานสอบสวนอาจย้ายตำแหน่งไปแล้ว หากไม่มีระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงได้ดีพอจะทำให้ข้อมูลตกหล่นคงเหลือแต่เพียงเอกสารแจ้งการอายัดตัวที่ปรากฏในแฟ้มเอกสารก่อนการปล่อยตัว ทั้งนี้โดยหลักการแล้วควรมีการดำเนินคดีผู้ต้องหาในคดีที่เกี่ยวข้องทั้งหมดให้เสร็จสิ้นในคราวเดียว

2) แม้จะเป็นการออกหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่มีระบบฐานข้อมูลการประกาศสืบจับไว้ควบคุม แต่ก็ยังมักพบเรื่องร้องเรียนในกรณีไม่ได้มีการถอนหมายแม้จะมีการจับกุมหรือคดีเสร็จสิ้นแล้วก็ตามโดยมักจะประสบเหตุอยู่บ่อยครั้งว่ามีการกักตัวบุคคลตามด่านตรวจคนเข้าเมืองทั้งที่เคยถูกจับกุมตัวหรือคดีเสร็จสิ้นแล้ว ทั้งนี้เนื่องจากในแต่ละคดีจะมีความเชื่อมโยงและมีผู้เกี่ยวข้องที่

ถูกออกหมายจับจำนวนมาก ระบบฐานข้อมูลที่มีอยู่ยังขาดเครื่องมือในการเชื่อมโยงข้อมูลและแจ้งเตือนที่มีประสิทธิภาพ

3) ในการบันทึกข้อมูลคดีในระบบ CRIMES พนักงานสอบสวนยังทำงานซ้ำซ้อนกับงานเอกสาร กล่าวคือจะต้องทำงานเอกสารแล้วนำข้อมูลที่ได้จากเอกสารมาบันทึกลงในฐานข้อมูลอีกรอบซึ่งทำให้มีภาระงานมากขึ้นทั้งที่โดยเนื้องานพนักงานสอบสวนมีภาระงานมากอยู่แล้ว ทำให้ข้อมูลที่บันทึกขาดรายละเอียดสำคัญและขาดความครบถ้วน เป็นการทำงานซ้ำซ้อนโดยไม่จำเป็น

4) ในรายงานการตรวจสอบประวัติการกระทำผิดเพื่อป้องกันโทษเพิ่มโทษ ส่วนใหญ่แล้วจะมีการลงบันทึกแค่ประวัติการจับกุมยังไม่มีกรลงบันทึกผลคำพิพากษาและวันพ้นโทษแต่อย่างใด เนื่องจากพนักงานสอบสวนจะไม่ทราบว่าคดีจะมีผลคำพิพากษาเมื่อใด โดยในปัจจุบันยังขาดความเชื่อมโยงข้อมูลในชั้นก่อนฟ้อง ระหว่างการพิจารณา อุทธรณ์/ฎีกา และบังคับโทษ ทำให้ไม่สามารถทราบได้ว่าคดีถึงที่สุดและสิ้นสุดการบังคับโทษเมื่อใด ต้องให้พนักงานสอบสวนไปค้นหาข้อมูลเองซึ่งมีปัญหาเรื่องความถูกต้องและใช้เวลานานหลายครั้งจนใกล้จะครบกำหนดควบคุมตัวก็ยังไม่สามารถสืบค้นข้อมูลมาได้

5) ในการป้องกันปราบปรามและต่อต้านขบวนการก่อความไม่สงบ เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงต้องการทราบการปล่อยตัวไม่ว่าจะเป็นการปล่อยตัวชั่วคราวระหว่างดำเนินคดี การปล่อยตัวโดยคำพิพากษารอลงอาญาหรือรอการกำหนดโทษ รวมถึงการปล่อยตัวเมื่อพ้นโทษ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตรวจสอบติดตามพฤติกรรมและเฝ้าระวังการกระทำผิด ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีกรเชื่อมโยงข้อมูลในส่วนนี้แต่อย่างใด

4.1.3 กระบวนการพิจารณาสั่งคดีโดยพนักงานอัยการ

คดีอาญาความผิดต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย การก่อวินาศกรรม และการดำเนินการตามมาตรการทางเลือกแทนการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นจะอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 3 ภาคในสำนักงานอัยการภาค 9 เนื่องจากคดีดังกล่าวจะต้องดำเนินการด้วยความรวดเร็ว รอบคอบ รัดกุม และเป็นเอกภาพ ทางสำนักงานอัยการสูงสุดจึงได้ออกระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 3 ภาคในสำนักงานอัยการภาค 9 ลงวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ.2559 ขึ้นเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินคดีความมั่นคงซึ่งแตกต่างจากระบบการดำเนินคดีอาญาทั่วไป

คดีความมั่นคงตามระเบียบดังกล่าวหมายความถึงคดีที่มีข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาภาค 2 ลักษณะ 1 ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงในราชอาณาจักร หรือลักษณะความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย ตลอดจนการก่อวินาศกรรม และให้หมายรวมถึงการดำเนินการตามมาตรการทางเลือก

แผนการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (ตามมาตรา 21 พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551) ซึ่งคดีดังกล่าวสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 3 ภาคในสำนักงานอัยการภาค 9 จะมีอำนาจหน้าที่ดำเนินคดีความมั่นคงภายในเขตท้องที่ของสำนักงานอัยการจังหวัดทุกสำนักงาน ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาติของศาลทุกศาลในเขตท้องที่ของสำนักงานอัยการภาค 9 (ทั้งจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา หรือแม้แต่เป็นการก่อเหตุในหาดใหญ่ก็ให้อัยการพิเศษฝ่ายเป็นผู้รับผิดชอบ)

กระบวนการพิจารณาสั่งคดีความมั่นคงนั้นทางสำนักงานอัยการจังหวัดจะเป็นหน่วยรับสำนวนจากพนักงานสอบสวนก่อน ซึ่งหากพิจารณาแล้วเข้าเกณฑ์คดีความมั่นคงดังกล่าวข้างต้นทางสำนักงานอัยการจังหวัดก็จะรับส่งสำนวนไปยังสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 3 ภาค ทันที เพื่อดำเนินการต่อไป โดยอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 3 ภาค มีหน้าที่รับผิดชอบตั้งแต่การรับสำนวน การสั่งให้ทำการสอบสวนเพิ่มเติม การพิจารณาสั่งคดี และการดำเนินคดีในศาลชั้นต้น ตลอดจนถึงชั้นอุทธรณ์และฎีกา

ในกระบวนการพิจารณาสั่งคดีของพนักงานอัยการนั้นปัจจุบันมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการทำงาน โดยแต่เดิมสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 3 ภาค จะมีระบบบริหารจัดการคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ (AGO Case) ซึ่งพัฒนาขึ้นเองทำการบันทึกข้อมูลคดีและความเชื่อมโยงคดีที่รับมาพิจารณาว่าจะเกี่ยวข้องหรือนำไปสู่การดำเนินคดีในคดีอื่นได้หรือไม่ ปัจจุบันสำนักงานอัยการสูงสุดได้พัฒนาระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์ สำนักงานอัยการสูงสุด มาใช้ในการบริหารจัดการคดีซึ่งเพิ่งเริ่มมีการใช้งานทั่วประเทศแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ.2560 ในการทำงานระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์ทางสำนักงานอัยการสูงสุดได้ทำความตกลงกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้มีการดึงข้อมูลจากระบบ CRIMES ที่เกี่ยวข้องกับคดี เช่น หมายเลขคดี ข้อหา รายละเอียดเกี่ยวกับคดี ของกลาง รายละเอียดผู้กล่าวหา และรายละเอียดผู้ต้องหา มาใช้งานต่อได้เลยผ่านหน้าจอเรียกดึงข้อมูล NSW ซึ่งหากข้อมูลจากระบบ CRIMES มีความครบถ้วนถูกต้องเจ้าหน้าที่สารบบคดีก็จะสามารถนำข้อมูลมาใช้งานต่อได้เลยหรือหากมีข้อมูลไม่ครบถ้วนไม่ถูกต้องเจ้าหน้าที่ก็สามารถแก้ไขข้อมูลก่อนนำเข้าบันทึกข้อมูลในระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์ได้

ในการทำงานระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์สามารถนำข้อมูลที่มีอยู่มาลงในแบบฟอร์มเอกสารต่างๆ ของพนักงานอัยการในรูปแบบของไฟล์เอกสาร MS Word ได้ และมีระบบการควบคุมติดตามคดีการติดตามคดีในชั้นศาล และการบันทึกผลคำพิพากษาภายหลังจากที่ศาลมีคำพิพากษาคดีในแต่ละชั้น และมีระบบการบันทึกสรุปผลคำพิพากษาในแต่ละเดือนเพื่อแจ้งกลับไปยังสถานีตำรวจท้องที่เพื่อลงรายการผลคดีในสารบบคดีของตำรวจต่อไป ในภาพรวมแล้วเจ้าหน้าที่สารบบคดีสามารถใช้งานระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์ได้ดี และเห็นว่าระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์สามารถนำมาช่วยลดภาระงานเอกสารได้มาก

ปัญหาที่พบจากกระบวนการพิจารณาสังคมคดีของพนักงานอัยการในปัจจุบัน

1) ปัจจุบันสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 3 ภาค มีระบบบริหารจัดการคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ (AGO Case) ซึ่งใช้เป็นการภายใน ซึ่งระบบ AGO Case นั้นมีความซ้ำซ้อนกับระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์เป็นส่วนใหญ่ ทำให้ใช้งานทั้งสองระบบพร้อมกันมีความซ้ำซ้อนและเป็นการเพิ่มภาระงานโดยไม่จำเป็น

2) ในการดำเนินคดีความมั่นคงนั้นสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 3 ภาค มีความต้องการพิเศษในการเรียกดูข้อมูลความเชื่อมโยงข้อมูลคดีที่รับมากับคดีอื่นๆ เช่น การเชื่อมโยงข้อมูลหมายจับและการอายัดตัวเพื่อจะได้แจ้งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีผู้ต้องหาในคราวเดียว ข้อมูลการเชื่อมโยงข้อมูลพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องกับคดีอื่นเพื่อจะได้แจ้งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมซึ่งอาจนำไปสู่การดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดเพิ่มเติม รวมถึงมีความต้องการเรียกดูคดีโดยจำแนกตามพฤติการณ์ อาวุธที่ใช้ พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่พบ ซึ่งรวมถึงคดีที่มีการสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องในบางข้อหา เพื่อที่จะได้พิจารณาถึงความเชื่อมโยงของคดีไปยังคดีอื่นและอาจเห็นถึงพยานหลักฐานเพิ่มเติมที่จะใช้ในการดำเนินคดีที่ยังสั่งไม่ฟ้องไว้เพราะพยานหลักฐานไม่เพียงพอได้ ซึ่งในปัจจุบันระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์ยังไม่รองรับการใช้งานในส่วนนี้

3) การใช้หน้าจอเรียกดูข้อมูล NSW ที่เป็นการดึงข้อมูลจากระบบ CRIMES ของตำรวจมาใช้งานต่อยังมีปัญหาการใช้งานอยู่บ้าง เช่น ระบบการบันทึกข้อหาของตำรวจกับอัยการมีความแตกต่างกันในการเรียกดูข้อมูลเจ้าหน้าที่สารบบคดีของอัยการจะต้องทำการแก้ข้อหาทุกครั้ง ข้อมูลที่จำเป็นบางอย่างมักจะมีการบันทึกจากตำรวจไม่ครบถ้วน เช่น ข้อมูลของกลาง รายละเอียดผู้เสียหาย ซึ่งเป็นปัญหาในทางปฏิบัติที่เป็นผลมาจากความซ้ำซ้อนของระบบงานเอกสารกับงานฐานข้อมูลเป็นสาเหตุให้ตำรวจท้องที่ยังให้ความสำคัญกับการลงรายละเอียดในฐานข้อมูลน้อยและทำให้มีข้อมูลไม่ครบถ้วน

4.1.4 กระบวนการดำเนินการและพิจารณาคดีในชั้นศาล

กระบวนการดำเนินการในคดีความมั่นคงและพิจารณาคดีในชั้นศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้นจะเกี่ยวข้องกับขั้นตอนการดำเนินการหลักใน 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) ขั้นตอนการออกหมายจับ ในกรณีเป็นคดีรู้ตัวผู้กระทำผิดแต่เรียกหรือจับตัวยังไม่ได้หมายถึงคดีที่รู้จักชื่อ ชื่อสกุล หรือ รู้จักชื่อแต่ไม่รู้จักชื่อสกุล หรือไม่รู้จักชื่อ ชื่อสกุล แต่มีตำหนิรูปพรรณเพียงพอที่จะเขียนภาพเหมือนผู้กระทำผิดเพื่อขอให้ศาลออกหมายจับได้ พนักงานสอบสวนจะยื่นคำร้องต่อศาลขอหมายจับผู้ต้องหา เมื่อศาลเห็นว่ามีความพยานหลักฐานพอสมควรว่าบุคคลนั้นน่าจะได้กระทำความผิดก็จะเห็นชอบให้ออกหมายจับแล้วพนักงานสอบสวนก็จะได้นำรายละเอียดบุคคลตามที่ได้ออกหมายจับ

ไปประกาศสืบจับต่อไป กรณีผู้ต้องหาเป็นเด็กและเยาวชน (อายุไม่เกิน 18 ปี) ก็จะต้องยื่นขอหมายจับต่อศาลเยาวชนและครอบครัว

2) ขั้นตอนการขอฝากขัง (กรณีผู้ใหญ่) ในกรณีที่มีการจับกุมตัวผู้ต้องหาแล้วผู้ถูกจับไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราว และมีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวน หรือการฟ้องคดี ให้นำตัวผู้ถูกจับไปศาลภายใน 48 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับถูกนำตัวไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนก็จะนำตัวผู้ต้องหายื่นคำร้องขอฝากขังต่อศาล โดยมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

- ในกรณีความผิดอาญาที่ได้กระทำความผิดโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังได้ครั้งเดียว มีกำหนดไม่เกินเจ็ดวัน
- ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่าหกเดือนแต่ไม่ถึงสิบปี หรือปรับเกินกว่าห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติด ๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินสี่สิบแปดวัน
- ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติด ๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินแปดสิบสี่วัน

โดยในระหว่างที่มีการควบคุมระหว่างการสอบสวน ศาลจะออกหมายขังระหว่างการสอบสวนเป็นหมายสีฟ้าส่งไปยังเรือนจำให้เรือนจำทำหน้าที่ควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ระหว่างรอการสอบสวนคดี หากมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้วศาลจะเปลี่ยนเป็นหมายขังระหว่างการพิจารณาคดีเป็นหมายสีเหลืองโดยเรือนจำยังทำหน้าที่ในการควบคุมตัวต่อไป ทั้งนี้ อาจมีการยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวที่ศาลได้ในระหว่างที่มีการควบคุมตัวระหว่างการสอบสวนหรือควบคุมตัวระหว่างการพิจารณาแล้วแต่กรณี

3) ขั้นตอนการแจ้งการจับกุมและผิดฟ้องกรณีจับกุมตัวเด็กและเยาวชน พนักงานสอบสวนก็จะต้องทำการถามปากคำเด็ก/เยาวชนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา 24 ชั่วโมง และนำตัวส่งศาลเยาวชนและครอบครัวเพื่อตรวจการจับกุมว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จากนั้นพนักงานสอบสวนจะมีหนังสือแจ้งการจับกุมเด็กและเยาวชนไปยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพื่อรับตัวไปดูแล หากจำเป็นจำเป็นต้องมีการควบคุมตัวไว้ระหว่างการสอบสวนและพิจารณาก็จะส่งตัวให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นผู้ควบคุมตัว ทั้งนี้ อาจมีการยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวที่ศาลเยาวชนและครอบครัวได้ในระหว่างที่มีการควบคุมตัวอยู่ที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จากนั้นพนักงานสอบสวนจะต้องรวบรวมพยานหลักฐานแล้วเสนอสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการจังหวัดแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว

ยื่นฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวให้ทันภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับกุมไม่ว่าจะมีการปล่อยตัวชั่วคราวเด็กและเยาวชนหรือไม่ โดยจะผิดฟ้องได้ในกรณีดังนี้

- ในกรณีความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงให้จำคุก เกินหกเดือนแต่ไม่เกินห้าปี หากเกิดความจำเป็นขอผิดฟ้องต่อไปได้อีกครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสองครั้ง หรือฟ้องภายในหกสิบวัน
- ในกรณีความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงให้จำคุกเกินห้าปีขึ้นไป หากเกิดความจำเป็นขอผิดฟ้องต่อไปได้อีกครั้งละไม่เกินสิบห้าวันแต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินสี่ครั้ง หรือฟ้องภายในเก้าสิบวัน

ในกระบวนการดำเนินคดีเด็กและเยาวชนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจะต้องทำการสืบเสาะและพินิจเรื่องอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษา อบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด และของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ด้วย ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนนั้น รวมทั้งสาเหตุแห่งการกระทำความผิดและเสนอความเห็นเพื่อรายงานต่อศาลเยาวชนและครอบครัวเพื่อประกอบการพิจารณาคดี ทั้งนี้ในระหว่างก่อนการฟ้องคดีต่อศาลก็อาจมีการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาตาม มาตรา 86 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ก็ได้

4) ขั้นตอนการฟ้องและพิจารณาคดี เมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนการสอบสวนจากพนักงานสอบสวนและพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความผิดฐานแน่นอนเพียงพอ พนักงานอัยการก็จะดำเนินการจัดทำคำฟ้องยื่นต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดี โดยยื่นคำฟ้องต่อศาลซึ่งมีรายละเอียดชื่อศาล โจทย์ จำเลย ฐานความผิดและเป็นอ้างมาตราในกฎหมายว่าเป็นความผิดตามกฎหมายใด พร้อมทั้งการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิด ข้อเท็จจริงและรายละเอียดที่เกี่ยวกับเวลาและสถานที่ซึ่งเกิดการกระทำนั้นๆ อีกทั้งบุคคลหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องด้วยพอสมควรเท่าที่จะให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดี เมื่อศาลได้รับฟ้องไว้แล้วก็จะเข้าสู่การพิจารณาคดีในศาลชั้นต้น อุทธรณ์/ฎีกา (ถ้ามี) จนเมื่อศาลมีคำพิพากษา หากศาลพิพากษาให้ยกฟ้องก็จะมีหมายปล่อยเป็นหมายสี่สี่มัดไปยังเรือนจำหรือสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ทำหน้าที่ควบคุมตัวไว้แล้วแต่กรณี แต่หากพิพากษาว่ามีความผิดก็จะมีหมายพิพากษาสี่สี่มัดไปยังหน่วยงานที่ทำหน้าที่บังคับโทษ กรณีลงโทษจำคุกส่งไปยังเรือนจำ กรณีให้รอลงอาญาและรอกการลงโทษส่งไปยังสำนักงานคุมประพฤติ กรณีเด็กและเยาวชนส่งไปยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพื่อดำเนินการตามคำพิพากษาต่อไป

ในกระบวนการดำเนินการตั้งแต่การออกหมายจับ ฝากขัง รับผิดชอบต่อเด็กและเยาวชน รับคำฟ้องและพิจารณาคดี จะมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลเรียกว่าระบบบริหารจัดการคดีของศาลยุติธรรมที่ใช้ในการลงบันทึกข้อมูลทางคดี ควบคุมติดตามและบริหารจัดการข้อมูลทางคดีในแต่ละศาล ซึ่งปัจจุบันในแต่ละศาลก็มีการใช้ระบบฐานข้อมูลและมีการพิมพ์แบบฟอร์มและออกหมายต่างๆ ออกจากระบบบริหารจัดการคดีของศาลยุติธรรมดังกล่าว

ปัญหาที่พบจากกระบวนการดำเนินการและพิจารณาคดีในชั้นศาลในปัจจุบัน

1) ในระบบบริหารจัดการคดีของศาลยุติธรรมในแต่ละศาลในปัจจุบันโดยทั่วไปสามารถใช้งานได้ และสามารถอำนวยความสะดวกในการออกเอกสารต่างๆ และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการบริหารจัดการในทางคดีได้ดี หากแต่ระบบดังกล่าวเป็นระบบภายในแยกใช้งานเฉพาะภายในศาลยังไม่มีเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานอื่น ซึ่งหากมีการเชื่อมโยงอาจจะช่วยอำนวยความสะดวกไม่ต้องกรอกข้อมูลซ้ำในข้อมูลเดิมที่มีอยู่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นหมายจับ คำร้องขอฝากขัง หรือในคำฟ้องคดี รวมถึงหากมีการเชื่อมโยงข้อมูลทางคดีก็จะช่วยส่งต่อผลคดีกลับไปยังตำรวจและพนักงานอัยการได้

2) ในการบริหารจัดการข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ต้องหาและจำเลยของศาลในปัจจุบันจะมีการบันทึกข้อมูลเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ลงในหมายและเอกสารต่างๆ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้อ้างอิงตัวบุคคลได้ อย่างไรก็ตามเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักยังมีปัญหาในกรณีจะตรวจสอบได้เฉพาะคนไทยเท่านั้น ยิ่งไปกว่านั้นหากผู้ต้องหาได้ก่อเหตุหลายคดีในเวลาไล่เลี่ยกันการตรวจสอบข้อมูลโดยเลขประจำตัวจะไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นคดีที่ก่อเหตุคดีใดแน่

4.1.5 กระบวนการดำเนินการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดของกรมราชทัณฑ์

การดูแลผู้กระทำผิดในเรือนจำจะอยู่ในความรับผิดชอบของกรมราชทัณฑ์ โดยในส่วนของเรือนจำจะเกี่ยวข้องกับคดีความมั่นคงสองส่วนคือการควบคุมตัวระหว่างการสอบสวน/พิจารณาคดี และการบังคับโทษตามกฎหมายในกรณีที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลย ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

การรับตัวผู้ต้องขังเพื่อควบคุมตัวระหว่างการดำเนินคดี เริ่มตั้งแต่พนักงานสอบสวนนำตัวผู้ต้องหาซึ่งไม่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวมายื่นคำร้องขอฝากขังต่อศาล ซึ่งหากศาลเห็นชอบให้ทำการฝากขังผู้ต้องหา ก็จะแจ้งเจ้าหน้าที่เรือนจำไปรับตัวผู้ต้องหาพร้อมออกหมายฝากขังสี่ฟ้าแจ้งให้เรือนจำรับตัวมาควบคุมตัวที่เรือนจำเพื่อควบคุมตัวระหว่างการสอบสวนคดี จากนั้นพนักงานสอบสวนก็จะยื่นขอฝากขังครั้งละ 12 วัน รวมแล้วไม่เกิน 48 วัน หรือ 84 วัน แล้วแต่กรณีตามอัตราโทษ โดยทุกครั้งที่ศาลจะมีการสอบถามผู้ต้องขังว่าจะคัดค้านคำร้องขอฝากขังของพนักงานสอบสวนหรือไม่ซึ่งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็จะใช้การซักถาม

ผู้ต้องขังผ่านระบบทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference) โดยไม่ต้องนำตัวผู้ต้องขังมาศาล จากนั้นหากพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีภายในกำหนดเมื่อศาลรับฟ้องไว้แล้วก็จะออกหมายขังระหว่างการพิจารณาเป็นหมายสี่เหลี่ยมแล้วผู้ต้องขังก็จะเปลี่ยนสถานะจากผู้ต้องขังระหว่างการสอบสวนเป็นผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดี แต่หากพนักงานอัยการไม่ได้ยื่นฟ้องผู้ต้องหาตามกำหนดเมื่อครบกำหนดฝากขังแล้วเรือนจำจะต้องปล่อยตัวผู้ต้องขังไป ในระหว่างที่มีการคุมขังผู้ต้องขังระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีทางเรือนจำก็จะทำการสอบประวัติผู้ต้องขังเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางมาตรการในการควบคุมตัวและดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูและพัฒนา พฤตินิสัยผู้ต้องขังในเบื้องต้นโดยผู้ต้องขังระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีจะยังไม่ถือเป็นผู้กระทำผิด ทางเรือนจำจะจัดโปรแกรมบำบัดฟื้นฟูในลักษณะของการสมัครใจเท่านั้นจะบังคับให้เข้าโปรแกรมบำบัดในลักษณะเดียวกับการปฏิบัติต่อนักโทษไม่ได้ ทั้งนี้อาจมีบางกรณีที่ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวไม่ได้ถูกนำตัวมาฝากขังแต่ปรากฏว่าศาลมีคำพิพากษาลงโทษในภายหลังก็อาจถูกหมายขังระหว่างการพิจารณาให้นำตัวไปคุมขังไว้ที่เรือนจำระหว่างรอการอุทธรณ์/ฎีกาก็ได้

การรับตัวนักโทษเด็ดขาดมาบังคับโทษ เมื่อศาลพิพากษาคดีถึงที่สุดแล้วให้จำคุกจำเลยก็จะส่งตัวมารับโทษที่เรือนจำโดยศาลจะออกหมายคำพิพากษาเป็นหมายสี่เหลี่ยมให้เรือนจำนำตัวนักโทษมาควบคุมตามกำหนดโทษ ทางเรือนจำก็จะนำตัวมาสอบประวัติ และจัดให้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยที่เหมาะสมกับนักโทษแต่ละคน โดยอาจเป็นการได้รับการเข้ารับการฝึกอบรม เข้ารับการศึกษาวินัยสามัญหรือสายอาชีพรวมถึงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในมหาวิทยาลัยเปิด ฝึกอาชีพ และการรักษาพยาบาล เมื่อนักโทษได้รับโทษระยะหนึ่งหากประพฤติตัวดีก็จะได้รับการเลื่อนชั้น และมีโอกาสได้รับการอภัยโทษหรือการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษให้พ้นโทษก่อนกำหนดในคำพิพากษาได้ โดยหากนักโทษได้รับการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษก็จะถูกส่งตัวไปให้สำนักงานคุมประพฤติดูแล หรือเมื่อนักโทษจะพ้นโทษจะมีการสอบถามและบันทึกข้อมูลที่อยู่ที่จะไปอาศัยหลังพ้นโทษ ผู้ที่จะไปพักอาศัยด้วย และความต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือหลังพ้นโทษ สำหรับเป็นข้อมูลในการติดตามช่วยเหลือนักโทษซึ่งการดูแลผู้กระทำผิดหลังปล่อยจะเป็นความรับผิดชอบของสำนักงานคุมประพฤติเช่นเดียวกัน

ในปัจจุบันกรมราชทัณฑ์มีระบบฐานข้อมูลผู้ต้องขังซึ่งใช้บันทึกข้อมูลนักโทษและผู้ต้องขังระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดีที่ถูกจำคุกหรือควบคุมตัวในเรือนจำต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยการบันทึกข้อมูลจะเริ่มตั้งแต่รับตัวผู้ต้องขังครั้งแรกไม่ว่าจะเป็นในฐานะผู้ต้องหาถูกฝากขัง ผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดี หรือนักโทษเด็ดขาดที่ต้องโทษจำคุก ในเบื้องต้นเจ้าหน้าที่เรือนจำจะรับตัวผู้ต้องขังพร้อมหมายศาล โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายทัศนศึกษาปฏิบัติของเรือนจำจะนำข้อมูลตามหมายศาลบันทึกเข้าระบบ ออกรหัสประจำตัวให้กับผู้ต้องขัง ถ่ายภาพ และจัดเก็บลายนิ้วมือ การบันทึกประวัติหรือข้อมูลเกี่ยวกับผู้ต้องขัง โดยส่วนใหญ่แล้วจะได้

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสอบถามจากตัวผู้ต้องขัง แล้วนำมาบันทึกในระบบข้อมูลผู้ต้องขัง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการ ควบคุม แก้ไข พัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังต่อไป ในขณะที่อยู่ในเรือนจำเมื่อผู้ต้องขังได้รับการฝึกอบรม หรือเข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา วิชาชีพ รวมถึงการเลื่อนลดชั้น และการรักษาพยาบาล ก็จะมีการบันทึกเข้าระบบข้อมูลผู้ต้องขัง เมื่อผู้ต้องขังจะพ้นโทษหรือย้ายเรือนจำก็จะมีการจำหน่ายผู้ต้องขังออกจากเรือนจำแล้วบันทึกข้อมูลการจำหน่ายผู้ต้องขังออกจากเรือนจำ

ปัญหาที่พบในกระบวนการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดของเรือนจำในปัจจุบัน

1) ในการรับตัวผู้ต้องขังหรือนักโทษนั้นทางเรือนจำจะได้รับแต่หมายศาลซึ่งมีข้อมูลทางคดีเพียงคร่าวๆ เท่านั้นจะไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้กระทำผิด ประวัติการต้องโทษและการบำบัดฟื้นฟูพัฒนาพฤติกรรม ซึ่งหากได้ข้อมูลประวัติการกระทำผิดและผลการบำบัดฟื้นฟูครั้งก่อนหน้ามาแล้วก็จะช่วยในการจำแนกและวางแผนฟื้นฟู แก้ไข และพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังได้มาก และที่สำคัญหากเป็นผู้ต้องขังที่เกี่ยวข้องกับคดีความมั่นคงซึ่งจะต้องให้ความสำคัญและกำหนดมาตรการพิเศษในการควบคุมและรักษาความปลอดภัยหากในหมายศาลไม่ได้ระบุว่ามีความผิดฐานก่อการร้ายทางเรือนจำก็จะไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับว่าผู้ต้องขังมีความเกี่ยวข้องกับขบวนการก่อความไม่สงบ ซึ่งจากข้อมูลในการซักถามสัมภาษณ์เพียงอย่างเดียวก็อาจจะไม่ได้ข้อเท็จจริงที่เพียงพอ

2) มักจะมีปัญหาเรื่องการอายัดตัวไว้ดำเนินคดีในขณะที่ผู้ต้องขังกำลังจะพ้นโทษตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

3) การบันทึกข้อมูลคดีในระบบฐานข้อมูลผู้ต้องขังมีการทำงานซ้ำซ้อนกับงานเอกสาร กล่าวคือเจ้าหน้าที่เรือนจำยังจะต้องทำเอกสารแล้วนำข้อมูลที่ได้จากเอกสารมาบันทึกลงในฐานข้อมูลอีกรอบ ซึ่งทำให้มีภาระงานมากขึ้น เป็นเหตุให้ข้อมูลที่บันทึกขาดรายละเอียดสำคัญและขาดความครบถ้วน เป็นการงานซ้ำซ้อนโดยไม่จำเป็น

4) การสอบประวัติและเก็บข้อมูลเพื่อจำแนกผู้ต้องขังในทางปฏิบัติจะต้องลงไปซักถามและพูดคุยกับผู้ต้องขังในรั้วเรือนจำ แต่ระบบฐานข้อมูลและเครื่องคอมพิวเตอร์ตั้งอยู่ในสำนักงานซึ่งไม่สามารถนำระบบคอมพิวเตอร์เข้าไปช่วยบันทึกข้อมูลได้ จึงจำเป็นต้องบันทึกข้อมูลเป็นรายงานกระดาษมาก่อนแล้วค่อยนำมาบันทึกเข้าระบบทำให้เกิดงานซ้ำซ้อน

5) ปัจจุบันทางเรือนจำมีการส่งลายพิมพ์นิ้วมือไปตรวจสอบประวัติกับกองทะเบียนประวัติอาชญากรในขั้นตอนการขอภัยโทษซึ่งเป็นการงานซ้ำซ้อน

6) แบบฟอร์มต่างๆ มีมากและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

4.1.6 กระบวนการดำเนินการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดของกรมคุมประพฤติ

กรมคุมประพฤติจะรับผิดชอบการดูแลผู้กระทำผิดในส่วนของการสืบเสาะประวัติเพื่อประกอบการพิจารณาของศาล การคุมประพฤติผู้กระทำผิดที่ศาลพิพากษาให้รอการลงอาญาหรือรอการลงโทษซึ่งรวมทั้งเด็กและเยาวชนตามคำสั่งศาลเยาวชนและครอบครัว (Probation) การคุมประพฤตินักโทษที่ได้รับการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษ (Parole) และการดูแลผู้กระทำผิดหลังปล่อย (Aftercare Service) โดยกระบวนการดังกล่าวจะดำเนินการโดยสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดร่วมกับเครือข่ายคุมประพฤติในพื้นที่ และโดยการสนับสนุนของหน่วยงานยุติธรรมจังหวัด ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

การสืบเสาะ ในการพิจารณาคดีบางคดีศาลอาจสั่งให้มีการสืบเสาะประวัติ ความประพฤติ สาเหตุแห่งการกระทำความผิด และพฤติกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ตลอดจนสติปัญญา การศึกษา อบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของผู้กระทำผิด เพื่อประกอบการพิจารณาและหาแนวทางการพิพากษาที่เหมาะสมกับตัวผู้กระทำผิดนั้น หากศาลมีคำสั่งให้ทำการสืบเสาะเจ้าพนักงานคุมประพฤติจะเป็นผู้ดำเนินการลงไปสืบเสาะและแสวงหาข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับตัวผู้กระทำผิดดังกล่าว จัดทำเป็นรายงานการสืบเสาะเสนอต่อศาล

การคุมประพฤติ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้รอการลงอาญาหรือรอการกำหนดโทษหรือให้ทำงานบริการสังคม ผู้กระทำผิดจะถูกส่งตัวมารายงานตัวและปฏิบัติตามเงื่อนไขต่างๆ ตามคำพิพากษาที่สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด โดยเจ้าพนักงานคุมประพฤติจะทำการสอบประวัติและกำหนดเงื่อนไขต่างๆ ให้ผู้ถูกคุมประพฤติปฏิบัติตามเงื่อนไขในคำพิพากษาของศาล หากผู้ถูกคุมประพฤติสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขด้วยดีภายในระยะเวลาที่กำหนดพนักงานคุมประพฤติก็นำรายงานแจ้งต่อศาลในกรณีดังกล่าวโทษรอลงอาญาหรือรอการกำหนดโทษไว้ก็จะเป็นอันยกเลิกไป แต่ถ้าหากมีพฤติกรรมผิดเงื่อนไขหรือไม่มารายงานตัวตามกำหนดเจ้าพนักงานคุมประพฤติก็นำรายงานต่อศาลเพื่อให้ศาลพิจารณาเรียกผู้กระทำผิดมาตักเตือน หรืออาจจะพิจารณากำหนดการลงโทษที่ยังไม่ได้กำหนดหรือลงโทษซึ่งรอไว้นั้นก็ได้ ในกรณีที่มีการผิดเงื่อนไขและผู้กระทำผิดหลบหนีไปพนักงานคุมประพฤติก็นำมาแจ้งตำรวจกุมตัวผู้กระทำผิดมาส่งให้ศาลได้ ทั้งนี้ การคุมประพฤติเด็กและเยาวชนตามคำพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัวก็ดำเนินการในลักษณะเดียวกันกับการคุมประพฤติผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่โดยสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดเป็นหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการเช่นเดียวกัน

การดูแลผู้กระทำผิดหลังปล่อย (Aftercare Service) กรมคุมประพฤดียังมีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลผู้กระทำผิดหลังปล่อย ซึ่งการดำเนินการดูแลผู้กระทำผิดหลังปล่อยโดยสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดจะเป็นหน่วยงานศูนย์กลางทำหน้าที่บูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนในการดูแล

สงเคราะห์ผู้กระทำผิด มีการประสานงานจัดให้มีบ้านกึ่งวิถี หรือใช้เครือข่ายอาสาสมัครคุมประพฤติหรือ ยุติธรรมชุมชนในการลงไปดูแลผู้พ้นโทษในพื้นที่

กรมคุมประพฤติดีมีระบบฐานข้อมูลงานสืบเสาะระบบงานสอดส่อง ซึ่งใช้บันทึกข้อมูล ผู้กระทำผิดที่ศาลสั่งให้ทำการสืบเสาะ และผู้ถูกคุมประพฤติที่ใช้กับสำนักงานคุมประพฤติทั่วประเทศ โดยใน ระบบฐานข้อมูลจะมีระบบงานอยู่ 4 ด้าน ได้แก่

- ระบบงานสืบเสาะ ใช้บันทึกข้อมูลรายละเอียดคดีและข้อมูลผู้กระทำผิดที่ศาลสั่งให้ทำการสืบเสาะ
- ระบบงานสอดส่อง ใช้บันทึกข้อมูลรายละเอียดคดีและข้อมูลผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ที่ศาลสั่งให้ถูกคุมความประพฤติ และบันทึกข้อมูลการนัดหมายและการปฏิบัติตามเงื่อนไข
- ระบบงานสอดส่องเด็กและเยาวชน ใช้บันทึกข้อมูลรายละเอียดคดีและข้อมูลผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนที่ศาลเยาวชนและครอบครัวสั่งให้ถูกคุมความประพฤติ และบันทึกข้อมูลการนัดหมายและการปฏิบัติตามเงื่อนไข
- ระบบงานสอดส่องพักการลงโทษ/ลดวันต้องโทษ ใช้บันทึกข้อมูลรายละเอียดคดีและข้อมูลนักโทษที่ได้รับการคุมประพฤติระหว่างพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษ และบันทึกข้อมูลการนัดหมายและการปฏิบัติตามเงื่อนไข

ปัจจุบันสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดสามารถเรียกตรวจสอบประวัติผู้กระทำผิดโดยใช้ เลขประจำตัวประชาชนเป็นข้อมูลอ้างอิงไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากร โดยทางกองทะเบียนประวัติอาชญากรจะส่งรายงานประวัติการกระทำผิดจากระบบ CDS กลับมาให้สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดเพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการดำเนินการสืบเสาะตามคำสั่งศาล หรือใช้ในการวางแผนการพัฒนาพฤตินิสัยในการดำเนินการคุมประพฤติผู้กระทำผิดต่อไป

ปัญหาที่พบในกระบวนการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยสำนักงานคุมประพฤติ

1) การตรวจสอบประวัติ CDOS ส่วนใหญ่แล้วจะมีการลงบันทึกแค่ประวัติการจับกุม ยังไม่มีการลงบันทึกผลคำพิพากษาและวันพ้นโทษแต่อย่างใด เนื่องจากในระบบ CDS ยังมีปัญหา ความครบถ้วนของข้อมูลผลคำพิพากษาและวันพ้นโทษ โดยในปัจจุบันยังขาดความเชื่อมโยงข้อมูลใน ชั้นก่อนฟ้อง ระหว่างการพิจารณา อุทธรณ์/ฎีกา และบังคับโทษ ทำให้ไม่สามารถทราบได้ว่าคดีถึงที่สุดและ

สิ้นสุดการ บังคับโทษเมื่อใด ต้องให้พนักงานคุมประพฤติทำการค้นหาข้อมูลเองซึ่งมีปัญหาเรื่องความถูกต้อง และใช้เวลานาน

2) การบันทึกข้อมูลคดีในระบบงานสารสนเทศของสำนักงานคุมประพฤติมีการทำงานซ้ำซ้อนกับงานเอกสาร กล่าวคือเจ้าพนักงานคุมประพฤดียังจะต้องทำเอกสารต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นรายงานสืบเสาะ รายงานผลการคุมประพฤติ รายงานผลการฝึกเงื่อนไข ฯลฯ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากเอกสารมาบันทึกลงในฐานข้อมูลอีกรอบซึ่งทำให้มีภาระงานมากขึ้น เป็นเหตุให้ข้อมูลที่บันทึกขาดรายละเอียดสำคัญและขาดความครบถ้วน เป็นการทำงานซ้ำซ้อนโดยไม่จำเป็น

3) การสอบประวัติและเก็บข้อมูลผู้ถูกคุมประพฤติบ่อยครั้งเป็นการลงไปทำงานนอกสถานที่ แต่ระบบฐานข้อมูลและเครื่องคอมพิวเตอร์ตั้งอยู่ในสำนักงานซึ่งไม่สามารถนำระบบคอมพิวเตอร์เข้าไปช่วยบันทึกข้อมูลได้ จึงจำเป็นจะต้องบันทึกข้อมูลเป็นรายงานกระดาษมาก่อนแล้วค่อยนำมาบันทึกเข้าระบบทำให้เกิดงานซ้ำซ้อน

4) เครื่องคอมพิวเตอร์ในระบบสารสนเทศมีเพียงเครื่องเดียวต่อสำนักงานคุมประพฤติหนึ่งแห่ง ยังไม่เพียงพอต่อการทำงานในระบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์

4.1.7 กระบวนการดำเนินการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและ

เยาวชน

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจะรับผิดชอบการดูแลผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนทั้งในส่วนของการควบคุมตัวระหว่างการสอบสวนและพิจารณาคดี การสืบเสาะประวัติเพื่อประกอบการพิจารณาคดีของศาล การใช้มาตรการพิเศษแทนการฟ้องคดี การปฏิบัติตามคำสั่งศาลในมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีหลังฟ้อง รวมถึงการฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนตามคำพิพากษา ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

การรับตัวเพื่อทำการควบคุมระหว่างการสอบสวนและพิจารณาคดี หลังจากที่มีการจับกุมเด็กหรือเยาวชนพนักงานสอบสวนจะนำตัวเด็กหรือเยาวชนไปตรวจสอบการจับกุมว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ที่ศาลเยาวชนและครอบครัวภายใน 24 ชั่วโมงนับแต่มาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน จากนั้นพนักงานสอบสวนจะมีหนังสือแจ้งการจับกุมและส่งตัวเด็กและเยาวชนไปควบคุมตัวยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทำหน้าที่ควบคุมตัวจนกว่าจะพิพากษาคดี หากญาติหรือผู้ปกครองประสงค์จะประกันตัวก็ให้ยื่นคำร้องที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนต่อพนักงานคุมประพฤติ เพื่อเสนอให้ผู้อำนวยการหรือผู้มีอำนาจที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้พิจารณา โดยหลักทั่วไปแล้วจะมีการควบคุมเด็กและเยาวชนเท่าที่จำเป็นให้น้อยที่สุด

การสืบเสาะ ในกระบวนการดำเนินคดีเด็กและเยาวชนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจะต้องทำการสืบเสาะและพินิจประวัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนในทุกคดี โดยพนักงานคุมประพฤติเจ้าของสำนวนเด็กและเยาวชนแต่ละรายจะทำการสืบเสาะเรื่องอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษา อบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด และของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ด้วย ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่พ่วงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนนั้น รวมทั้งสาเหตุแห่งการกระทำความผิดและเสนอความเห็นเพื่อรายงานต่อศาลเยาวชนและครอบครัวเพื่อประกอบการพิจารณาคดี

การใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาตามมาตรา 86 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนอาจพิจารณาใช้มาตรการพิเศษแทนการฟ้องคดีในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนมีความเสี่ยงต่ำ มีความสำนึกในการกระทำ และยินยอมชดเชยค่าเสียหายแก่เหยื่อ เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนอาจกลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่จำเป็นต้องฟ้องคดี กรณีดังกล่าวเจ้าหน้าที่สถานพินิจฯ อาจจัดให้มีการประชุมสหวิชาชีพเพื่อกำหนดวิธีการและมาตรการทางเลือกพร้อมจัดทำเป็นแผนแก้ไขฟื้นฟูให้พนักงานอัยการพิจารณาแล้วรายงานให้ศาลเยาวชนและครอบครัวทราบ โดยหากพนักงานอัยการเห็นชอบจะชะลอการฟ้องไว้ก่อนจนกระทั่งเด็กหรือเยาวชนปฏิบัติตามแผนแล้วพนักงานจะมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องคดี หรือหากการดำเนินการตามแผนไม่สำเร็จก็อาจสั่งฟ้องคดีนำตัวเด็กหรือเยาวชนมาดำเนินคดีต่อไปได้

การใช้มาตรการพิเศษหลังฟ้องตามมาตรา 90 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 เมื่อมีการฟ้องคดีเด็กและเยาวชนต่อศาลเยาวชนและครอบครัว ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำและผู้เสียหายยินยอมและโจทก์ไม่คัดค้าน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าพฤติการณ์แห่งคดีไม่เป็นภัยร้ายแรงต่อสังคมเกินสมควร และศาลเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนอาจกลับตนเป็นคนดีได้ และผู้เสียหายอาจได้รับการชดเชยเยียวยาตามสมควร ศาลอาจสั่งให้มีการจัดทำแผนแก้ไขบำบัด ฟื้นฟู โดยมีเงื่อนไขให้เด็กหรือเยาวชน บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติซึ่งเป็นประโยชน์ต่ออนาคตของเด็กหรือเยาวชนและต่อผู้เสียหายมากกว่า การพิจารณาพิพากษาคดี ในการสั่งให้มีการจัดทำแผนและดำเนินการใช้มาตรการพิเศษตามคำสั่งศาลภายหลังจากมีการฟ้องคดีแล้วดังกล่าวเป็นการใช้มาตรการพิเศษหลังฟ้อง ซึ่งการดำเนินการตามคำสั่งศาลดังกล่าวจะเป็นความรับผิดชอบของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

การฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ภายหลังจากศาลเด็กและเยาวชนพิจารณาคดีและมีคำพิพากษา หากเป็นคำพิพากษาให้จำคุกสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจะส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปรับโทษที่เรือนจำ หากเป็นคำพิพากษาให้คุมประพฤติก็จะส่งตัวเด็กหรือเยาวชนให้สำนักงานคุมประพฤติทำการสอดส่องคุมประพฤติ แต่ถ้าหากศาลมีคำพิพากษาให้มีการฝึกและอบรมซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเป็นความผิดร้ายแรง กรณีดังกล่าวสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนก็จะส่งตัวเด็กหรือเยาวชนก็จะส่งตัวเด็กพร้อมแม่พิมพ์ประวัติไปยังศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นสถานที่ควบคุมรับตัวไปทำการฝึกและอบรมต่อไป โดยในจังหวัดชายแดนภาคใต้จะส่งตัวไปยังศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 9 จังหวัดสงขลาที่เดียว ในการจัดการฝึกและอบรมจะมีนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ พ่อบ้าน พยาบาล นักวิชาการศึกษาในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนร่วมทำการจำแนกและกำหนดแผนการฝึกอบรมตามปัจจัยความเสี่ยงของเด็กหรือเยาวชนแต่ละคน การฝึกและอบรมแก้ไขพัฒนาพฤติกรรมนิสัยเด็กและเยาวชนอาจเป็นการบำบัดทางจิตเวช ฝึกอาชีพ ให้การศึกษา การรักษาพยาบาล ชุมชนและครอบครัวบำบัด ฯลฯ ที่เหมาะสมกับเด็กหรือเยาวชนแต่ละคน หากเด็กหรือเยาวชนมีผลการอบรมด้วยดีและมีครอบครัวให้ความใส่ใจเอาใจใส่ เจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯ ก็อาจมีคำร้องเสนอต่อศาลขอให้ศาลปล่อยตัวเด็กก่อนกำหนดก็ได้ ทั้งนี้ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจะทำหน้าที่ดูแลเด็กหรือเยาวชนจนกระทั่งปล่อยตัว

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีระบบสารสนเทศงานคดีอาญาเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ใช้บันทึกข้อมูลเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกับศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ โดยระบบดังกล่าวเป็นระบบที่เก็บข้อมูลในการรับตัวเด็ก และควบคุมการจ่ายสำนวนให้เจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบในการสืบเสาะและจัดทำรายงานประวัติเด็กและเยาวชนเพื่อประกอบการส่งฟ้องคดีต่อศาล ซึ่งหากมีการตัดสินคดีก็จะมีส่งต่อเด็กและเยาวชนไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อไป โดยทั่วไปแล้วคดีเด็กและเยาวชนศาลจะมีคำพิพากษาให้รอกการลงโทษก็จะส่งตัวไปคุมประพฤติในความดูแลของกรมคุมประพฤติ แต่หากเป็นคดีที่มีโทษหรือพฤติกรรมร้ายแรงศาลจะมีคำสั่งให้ฝึกอบรมก็จะส่งตัวเด็กและเยาวชนไปยังศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน แต่ก็อาจมีบางกรณีที่เด็กและเยาวชนก่อเหตุร้ายแรงสะเทือนขวัญ ซึ่งศาลพิจารณาแล้วเป็นเรื่องร้ายแรงกว่าเยาวชนทั่วไป ก็อาจส่งตัวไปรับโทษจำคุกที่เรือนจำซึ่งอยู่ในความดูแลของกรมราชทัณฑ์

ในกรณีส่งตัวไปยังศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ก็จะมีการบันทึกข้อมูลเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดในระบบสารสนเทศงานคดีอาญาเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนใน

ระบบเดิม แต่จะเป็นการบันทึกข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนของงานศูนย์ฝึกรบเด็กและเยาวชน ซึ่งจะทำการบันทึกข้อมูลผลการฝึกรบจนกระทั่งปล่อยตัว

ปัญหาที่พบในกระบวนการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1) การตรวจสอบประวัติเด็กและเยาวชนในปัจจุบันใช้การสอบถามและตรวจสอบข้อมูลจากระบบสารสนเทศสถานคดีอาญาเด็กและเยาวชนโดยสามารถใช้งานได้ดี อย่างไรก็ตามก็ยังมีปัญหาเวลาที่เด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำแล้วถูกส่งตัวไปรับโทษยังหน่วยงานอื่นโดยเฉพาะการรับโทษจำคุกเนื่องจากอายุพ้นเกณฑ์เด็กและเยาวชนยังขาดการส่งต่อและเชื่อมโยงข้อมูลในส่วนนี้

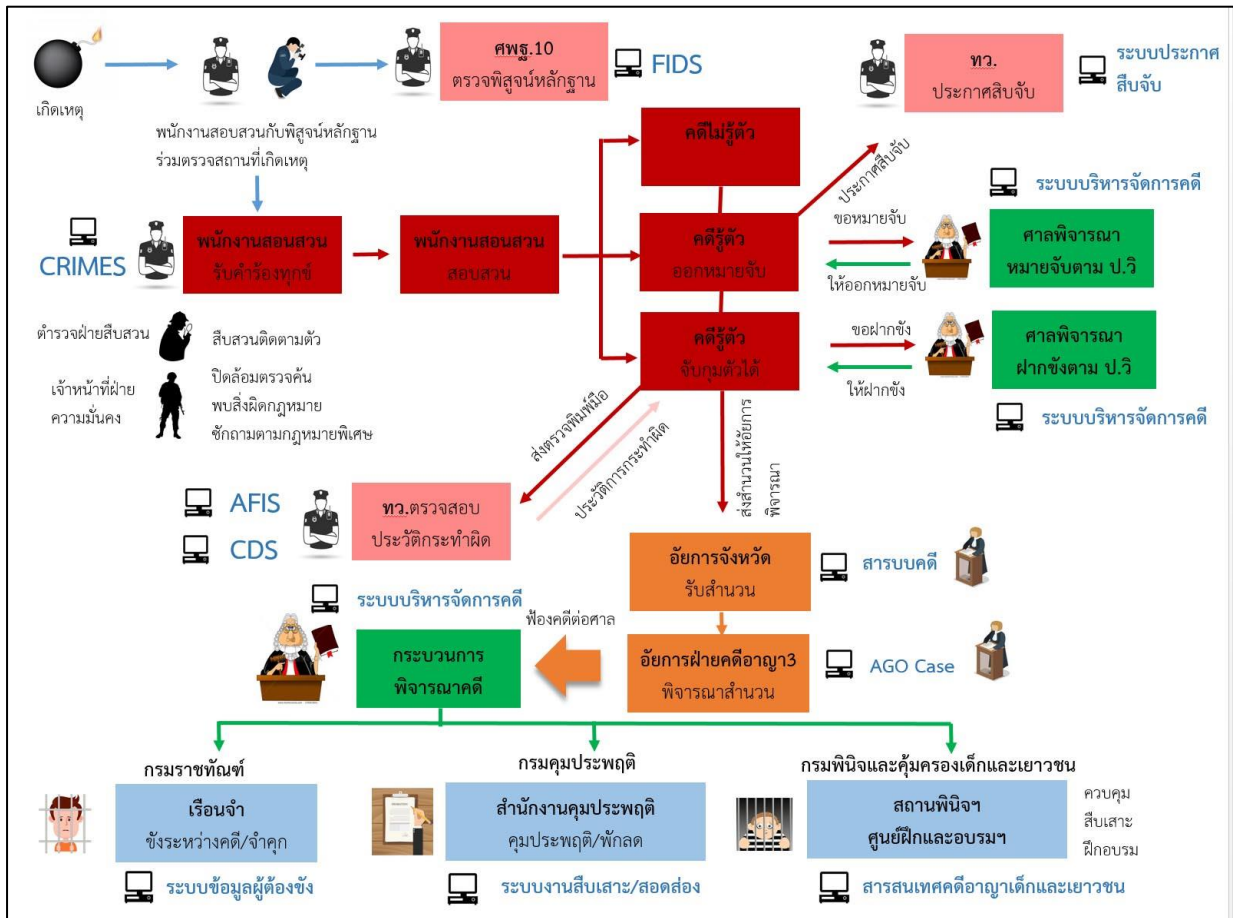
2) กรณีการควบคุมเด็กหรือเยาวชนทั้งในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและในศูนย์ฝึกรบเด็กและเยาวชนนั้นมีความจำเป็นต้องทราบว่เด็กหรือเยาวชนมีความเกี่ยวข้องกับคดีความมั่นคงหรือขบวนการก่อความไม่สงบหรือไม่ ซึ่งหากมีความเกี่ยวข้องจะต้องให้ความสำคัญและกำหนดมาตรการพิเศษในการควบคุมและรักษาความปลอดภัย โดยในปัจจุบันข้อมูลที่ได้จากรายงานแจ้งการจับกุมของพนักงานสอบสวนก็เป็นเนื้อหาทางคดีทั่วไปซึ่งไม่ได้ระบุถึงความเกี่ยวข้องกับคดีความมั่นคง และจากข้อมูลในการซักถามสัมภาษณ์เพียงอย่างเดียวก็อาจจะไม่ได้ข้อเท็จจริงที่เพียงพอ

3) การบันทึกข้อมูลระบบสารสนเทศสถานคดีอาญาเด็กและเยาวชนมีการทำงานซ้ำซ้อนกับงานเอกสาร กล่าวคือเจ้าหน้าที่ทั้งในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนยังจะต้องทำเอกสารต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นรายงานสืบเสาะ รายงานผลการฝึกรบ การจำแนกและประเมินความเสี่ยง ฯลฯ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากเอกสารมาบันทึกลงในฐานข้อมูลอีกรอบซึ่งทำให้มีภาระงานมากขึ้น เป็นเหตุให้ข้อมูลที่บันทึกขาดรายละเอียดสำคัญและขาดความครบถ้วน เป็นการทำงานซ้ำซ้อนโดยไม่จำเป็น

4) การสอบประวัติและเก็บข้อมูลบ่อยครั้งเป็นการลงไปทำงานในพื้นที่ หรือต้องเข้าไปในพื้นที่ควบคุม แต่ระบบฐานข้อมูลและเครื่องคอมพิวเตอร์ตั้งอยู่ในสำนักงานซึ่งไม่สามารถนำระบบคอมพิวเตอร์เข้าไปช่วยบันทึกข้อมูลได้ จึงจำเป็นต้องบันทึกข้อมูลเป็นรายงานกระดาษมาก่อนแล้วค่อยนำมาบันทึกเข้าระบบทำให้เกิดงานซ้ำซ้อน

5) ยังขาดระบบการส่งต่อข้อมูลกรณีมีการส่งตัวผู้กระทำผิดไปรับโทษในต่างหน่วยงาน เช่น ส่งตัวไปคุมประพฤติ หรือส่งตัวเข้าเรือนจำ

แผนภาพที่ 4.1 แผนภาพแสดงกระบวนการดำเนินคดีอาญาและฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

กล่าวโดยสรุปจากการศึกษาวิเคราะห์กระบวนการทำงานการดำเนินคดีอาญาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ ตำรวจ (รวมถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ) อัยการ ศาล ศาลเยาวชนและครอบครัว และหน่วยงานพัฒนาพฤติกรรม (กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน) ในการปฏิบัติงานคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อนำมาวิเคราะห์ในการจัดทำต้นแบบระบบข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์พบปัญหาหลักอยู่ที่ระบบงานด้านการดำเนินการตามกฎหมายพิเศษยังไม่มีระบบฐานข้อมูลรองรับเพื่อสนับสนุนการทำงาน หน่วยงานส่วนใหญ่มีปัญหาความซ้ำซ้อนระหว่างงานเอกสารกับการบันทึกฐานข้อมูลทำให้เจ้าหน้าที่ต้องทำงานมากขึ้น ยังมีความซ้ำซ้อนในการทำงานฐานข้อมูลที่มีอยู่เดิมกับฐานข้อมูลที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ (สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 3) ขาดการเชื่อมโยงและส่งต่อข้อมูลในระหว่างฐานข้อมูลของต่างหน่วยงานที่ควรต้องสามารถใช้งานข้อมูลร่วมกันที่มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของหมายจับ การอายัดตัว ผลคดี และการตรวจสอบประวัติการกระทำผิด รวมถึงในบางหน่วยงานมีความต้องการใช้อุปกรณ์พกพาในการลงไปเก็บข้อมูลนอกสำนักงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานในลักษณะของกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งในการพัฒนาระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรม

อิเล็กทรอนิกส์ต้นแบบจะได้นำปัญหาดังกล่าวเป็นโจทย์ในการพัฒนาระบบทดลองต้นแบบเพื่อช่วยในการเชื่อมโยงข้อมูลที่เป็นและพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

4.2 แนวคิดในการพัฒนาระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ต้นแบบ

ในการพัฒนาระบบทดลองเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ต้นแบบในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้จะเป็นการพัฒนากระบวนการข้อมูลขึ้นใหม่ที่จำเป็นซึ่งจะต้องเป็นการพัฒนาระบบเพื่ออำนวยความสะดวกการทำงานให้รวดเร็วและลดความซ้ำซ้อนในการทำงานโดยไม่ให้ระบบที่พัฒนาขึ้นใหม่เพิ่มภาระงานของหน่วยงานในการกรอกข้อมูลอีก โดยในการพัฒนาระบบในครั้งนี้จะเป็นการลงไปวิเคราะห์หาแนวทางลดความซ้ำซ้อนระหว่างภาระงานเอกสารกับระบบฐานข้อมูลบนพื้นฐานการใช้งานฐานข้อมูลเดิมที่มีอยู่ ตลอดจนทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลที่เป็นต้องใช้ร่วมกันระหว่างฐานข้อมูลที่มีอยู่ของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งจากการลงไปสำรวจวิเคราะห์กระบวนการทำงานและใช้งานฐานข้อมูลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมพบว่าในหลายหน่วยงานมีความพร้อมในการแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันอยู่แล้ว ซึ่งหากระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานใดมีความพร้อมก็จะประสานการดำเนินงานให้มีการทดลองเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมในระบบงานจริงได้ทันที โดยใช้ระบบทดลองต้นแบบเป็นระบบงานสาธิตที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยงข้อมูลเฉพาะในกระบวนการที่เป็นปัญหาไม่สามารถทดสอบระบบในการใช้งานจริงได้

จากผลการศึกษาดังกล่าวคณะที่ปรึกษาได้ทดลองระบบทดลองเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ต้นแบบในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ และออกแบบรูปแบบที่กระบวนการรับส่งข้อมูลคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อการปฏิบัติงานที่รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และเป็นเอกภาพมากขึ้น โดยได้นำกรอบแนวคิดของระบบงานคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่พัฒนาขึ้นมาสอบถามกับผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่การรับแจ้งคดี การแจ้งข้อหา การควบคุมตัว การสอบสวน การสั่งคดีของพนักงานอัยการ การพิพากษาคดี และการส่งตัวผู้กระทำผิดไปรับโทษและพัฒนาพฤตินิสัย จนกระทั่งปล่อยตัวกลับคืนเข้าสู่สังคม โดยการจัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อระดมความคิดเห็นร่วมกันในการออกแบบกระบวนการทำงานในกรณีที่ต้องการความเห็นและข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ซึ่งจากผลการศึกษาวิเคราะห์และสอบถามกับผู้แทนหน่วยงานต่างๆ ได้นำไปสู่การออกแบบระบบทดลองเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ต้นแบบในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

4.2.1 การพัฒนาระบบข้อมูลหมายจับและคำร้องขอควบคุมตัวเพื่อซักถามตามกฎหมายพิเศษ

จากการศึกษาวิเคราะห์ปัญหากระบวนการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่าปัญหาหมายจับตามกฎหมายบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน (หมาย ฉุกเฉิน.) ค้าง และกรณีบุคคลหายไม่สามารถตรวจสอบ

ติดตามตัวได้จากการถูกนำตัวมาควบคุมเพื่อซักถามนั้นเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความไม่เชื่อมั่นในระบบการดำเนินคดีและกระบวนการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เจ้าหน้าที่มักจะถูกจับตาและร้องเรียนอยู่เสมอ ถึงแม้ว่าการออกหมายจับและการควบคุมตัวเพื่อซักถามตามกฎหมายบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินของฝ่ายความมั่นคงจะเป็นข้อมูลข่าวกรองและมีชั้นความลับในการเข้าถึงข้อมูล แต่ก็ควรมีระบบการควบคุมติดตามหมายจับตามกฎหมายบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน (หมาย ฉฉ.) ค้างในชั้นศาล และบันทึกข้อมูลการยื่นคำร้องขอควบคุมเพื่อซักถามในชั้นศาลเพื่อทราบสถานะของบุคคลที่ถูกนำตัวมาซักถาม

ในการพัฒนาระบบทดลองเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ต้นแบบในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ในครั้งนี้ได้รับความร่วมมือของศาลจังหวัดปัตตานีให้มีการพัฒนาระบบต้นแบบในการบันทึกและตรวจสอบข้อมูลหมายจับ (หมาย ฉฉ.) และระบบบันทึกข้อมูลการยื่นคำร้องขอควบคุมเพื่อนำตัวไปซักถามตามกฎหมายบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยมีกรอบแนวทางการดำเนินการดังนี้

1) กรณีเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงซึ่งอาจเป็นตำรวจหรือทหารต้องการขอหมายจับบุคคลตามกฎหมายบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน (หมาย ฉฉ.) ให้มีการบันทึกข้อมูลรายละเอียดพฤติการณ์และรายละเอียดบุคคลผ่านระบบ โดยระบบจะบันทึกข้อมูลหมายจับและบุคคลไว้และสามารถจัดพิมพ์แบบฟอร์มเอกสารคำร้องตัวจริง (Hard Copy) เพื่อใช้ยื่นคำร้องต่อศาลพร้อมส่งต่อข้อมูลไปยังระบบหมายจับของศาลต่อไปได้

ภาพแสดงกระบวนการขอหมายจับในขั้นตอนขอหมายของเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง

ขั้นตอนที่ 1 บันทึกข้อมูลเจ้าหน้าที่ผู้ขอหมาย

ระบบฐานข้อมูล
การขอหมาย ตามกฎหมายสถานการณ์ฉุกเฉินทางอิเล็กทรอนิกส์

เห็นผู้ใช้ ๒๐ แจ้งเตือน ๒๐ Military (นาย เจ้าหน้าที่ ทหาร)

คำร้องขอหมายจับ

หน้าแรก / สร้างคำร้อง

+ เพิ่มรายชื่อผู้ขอหมาย

ชื่อผู้ขอหมาย	พ.อ.	บุญส่ง	ทองแสง	บัญชีรายชื่อผู้ขอหมาย
วัน เดือน ปี เกิด	22 กุมภาพันธ์ 2517		อาชีพ	รับราชการทหาร
ตำแหน่ง	ผู้บังคับการหน่วยทหารพรานเฉพาะกิจ			
หน่วยงาน	กรมทหารพรานที่ 42			
หมายเลขโทรศัพท์	073 485 122			

หมายเหตุ: ชื่อนามสกุลตำแหน่งใช้นามสมมติ

2) จากนั้นในกระบวนการงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงนำเอกสารปิดผนึกมายื่นคำร้องให้ศาล ระบบจะส่งข้อมูลมาเข้ากับระบบการบันทึกและตรวจสอบข้อมูลหมายจับ (หมาย จจ.) ของศาลรอไว้ เมื่อเจ้าหน้าที่ธุรการของศาลได้รับเรื่องจะลงบันทึกรับเรื่องเอกสารไว้ในระบบโดยในชั้นรับเรื่องตามระเบียบของศาลเจ้าหน้าที่จะยังไม่มีการเปิดดูเอกสารเพื่อป้องกันไม่ให้เจ้าหน้าที่นำความลับเกี่ยวกับตัวบุคคลที่ถูกออกหมายจับไปแพร่พราย เมื่อเจ้าหน้าที่รับเรื่องแล้วก็จะนำเอกสารคำร้องขอออกหมายจับหรือขอควบคุมตัวแล้วแต่กรณีนำเสนอต่อผู้พิพากษาผู้ที่มีอำนาจพิจารณา

ภาพแสดงกระบวนการขอหมายจับในขั้นตอนเจ้าหน้าที่ธุรการคดีของศาลลงบันทึกรับเรื่อง
ขั้นตอนที่ 1 ระบบจะส่งข้อมูลคำร้องเข้าระบบบันทึกและตรวจสอบข้อมูลหมายจับของศาลรอไว้

ทะเบียนคำร้องหมายจับ จจ.

หน้าแรก / รายการคำร้องหมายจับ

[+ เพิ่มคำร้อง](#)

เปิด	ยศ	ชื่อ	สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน	อายุ	อาชีพ	วันเดือนปีออกหมาย	ศาล	ตำแหน่ง	ชื่อ	นามสกุล	เลขประจำตัวประชาชน
เปิด	พ.อ.	สุทรง	สุกร	ผู้บังคับการหน่วยเฉพาะกิจ	กรมทหารพรานที่ 47	45 ปี	รับราชการทหาร	25 ธันวาคม 2561	ศาลจังหวัดบึงกาฬ	นาย	ยูธินันต์	กาจ	3-1009-03742-7-68
เปิด	ร.ต.อ.	ปัญญา	มีดี	พนักงานสอบสวน (สน.2)	สถานีตำรวจภูธรโพนพิสัย	42 ปี	รับราชการตำรวจ	11 ธันวาคม 2561	ศาลจังหวัดนครราชสีมา	นาย	สมมนต์	หลงเมืง	1-1111-11111-1-11
เปิด	พ.อ.	บุญส่ง	ห้องเซ่ง	ผู้บังคับการหน่วยทหารพรานเฉพาะกิจ	กรมทหารพรานที่ 42	45 ปี	รับราชการทหาร	26 ธันวาคม 2561	ศาลจังหวัดบึงกาฬ	นาย	รชสิทธิ์	บุญ	2-2222-22222-2-22
เปิด	พ.อ.	บุญส่ง	ห้องเซ่ง	ผู้บังคับการหน่วยทหารพรานเฉพาะกิจ	กรมทหารพรานที่ 42	45 ปี	รับราชการทหาร	26 ธันวาคม 2561	ศาลจังหวัดนครราชสีมา	นาย	สศส	ธธ	4-4444-44444-4-44
เปิด	พ.อ.	บุญส่ง	ห้องเซ่ง	ผู้บังคับการหน่วยทหารพรานเฉพาะกิจ	กรมทหารพรานที่ 42	45 ปี	รับราชการทหาร	25 มกราคม 2562	ศาลจังหวัดบึงกาฬ	นาย	ยูธินันต์	ยะซอ	3-1009-03742-7-68

แสดง 1 ถึง 5 ของ 5 รายการ

[ก่อนหน้า](#) [ถัดไป](#)

ขั้นตอนที่ 2 เจ้าหน้าที่ธุรการศาลลงรับหนังสือ

ระบบฐานข้อมูล
การขอหมาย ตามกฎหมายสถานการณ์ฉุกเฉินทางอิเล็กทรอนิกส์

เพิ่มผู้ใช้ แจ้งเตือน Court (นาม เจ้าหน้าที่ ศาล)

รับหนังสือ หมายจับ ความคุมตัว

ลงทะเบียนรับหนังสือ

[รับหนังสือ](#)

วันที่รับ	ความ	หน่วยงานที่ขอ	ชื่อผู้ร้อง	ชื่อผู้ติดต่อ	เลขประจำตัวประชาชน
26 ธันวาคม 2561	หมายจับสถานการณ์ฉุกเฉิน	กรมทหารพรานที่ 42	พ.อ. บุญส่ง ห้องเซ่ง		
25 มกราคม 2562		กรมทหารพรานที่ 42	พ.อ. บุญส่ง ห้องเซ่ง		

แสดง 1 ถึง 2 ของ 2 รายการ

[ก่อนหน้า](#) [ถัดไป](#)

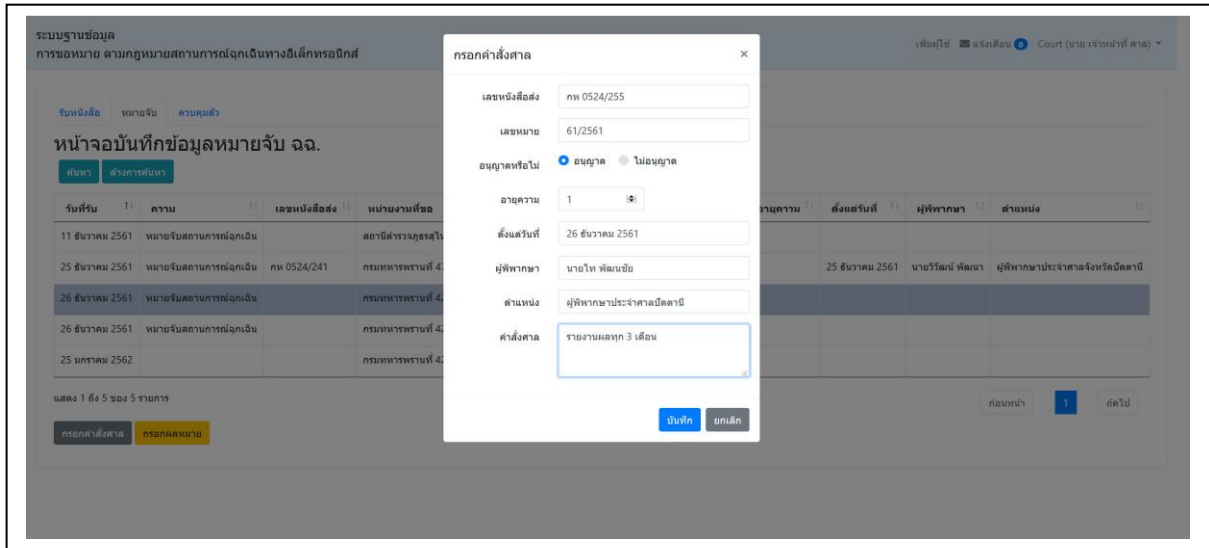
หมายเหตุ: เจ้าหน้าที่ธุรการทราบศาลจะไม่เห็นข้อมูลบุคคลผู้ถูกออกหมาย

3) เมื่อผู้พิพากษาพิจารณาคำร้องเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่ให้เจ้าหน้าที่ธุรการทางคดีของศาลนำข้อมูลผลคำร้องมาบันทึกลงระบบ โดยระบบข้อมูลหมายจับและคำร้องขอควบคุมตัวเพื่อซักถามตามกฎหมายพิเศษจะส่งข้อมูลรายละเอียดบุคคล เลขประจำตัว 13 หลัก และพฤติการณ์เข้ามาในระบบ

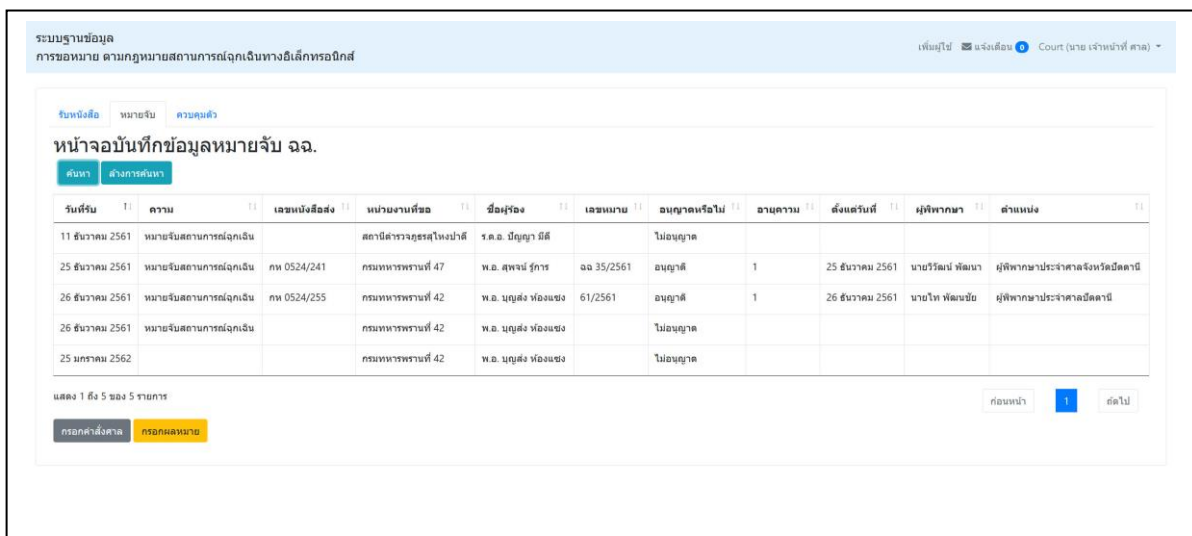
เรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่เพียงแต่บันทึกข้อมูลผลคำร้องโดยไม่ต้องบันทึกรายละเอียดดังกล่าวซ้ำ ซึ่งระบบจะปิดบังข้อมูล เลขประจำตัวบุคคล เพื่อป้องกันความแพร่หลายเป็นการส่งข้อมูลภายในระบบเท่านั้น

กระบวนการบันทึกข้อมูลคำสั่งศาลโดยเจ้าหน้าที่ธุรการคดีของศาล

ขั้นตอนที่ 3 เมื่อผู้พิพากษาพิจารณาแล้วเจ้าหน้าที่ธุรการศาลบันทึกข้อมูลผลหมายเข้าระบบ

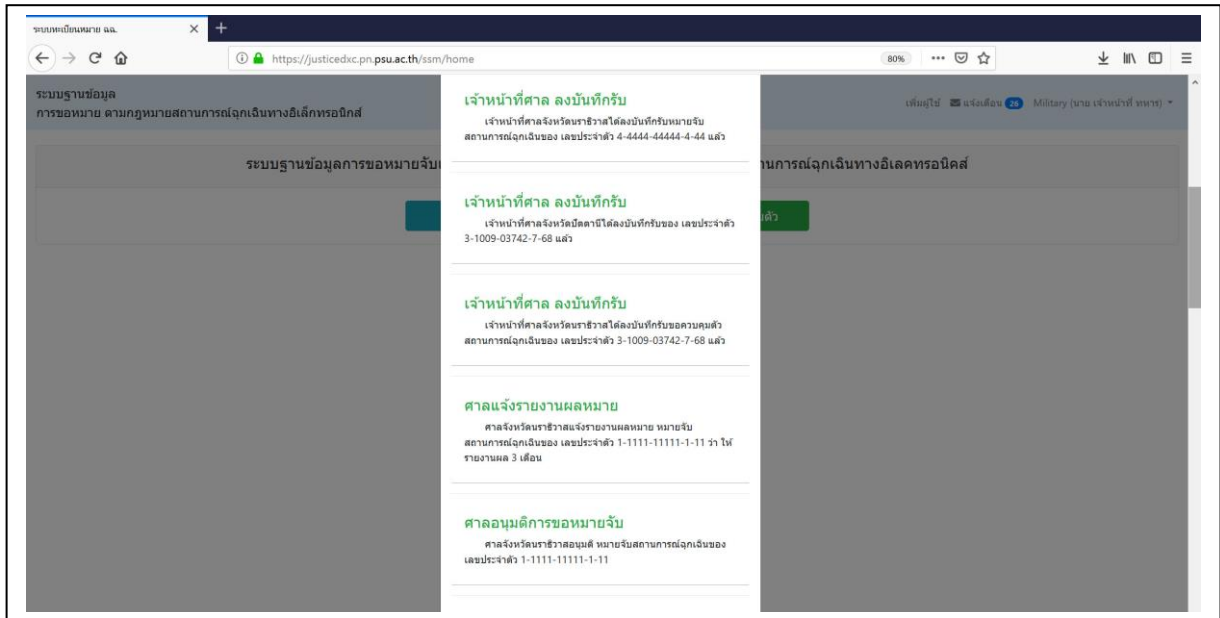
ขั้นตอนที่ 4 ข้อมูลหมายจับเข้าสู่ระบบสามารถตรวจสอบค้นหาและออกแบบรายงานหมายค้ำได้

4) เก็บข้อมูลหมายและเลขประจำตัวประชาชนเพื่อจัดทำรายงานหมายค้ำ และแจ้งข้อมูลหมายหมดอายุไปยังหน่วยงานที่ขอหมาย และใช้ในการกำกับติดตามของศาล สามารถสืบค้นได้ทั้งระบบในฝั่งของเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงและระบบในฝั่งศาล โดยสามารถสืบค้นได้เฉพาะเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายเท่านั้นซึ่งหากประชาชนต้องการจะสืบค้นต้องยื่นคำร้องให้ผู้พิพากษาอนุญาตเท่านั้น

5) มีระบบแจ้งเตือนเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงเมื่อมีความคืบหน้าหรือมีการดำเนินการใดๆ กับตัวบุคคลเช่น ศาลอนุมัติหมายจับแล้ว ศาลไม่อนุมัติหมายจับ หรือมีการถูกควบคุมตัวในคดีอื่น เพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงรับทราบเพื่อขอถอนหมายจับไม่ให้มีการออกหมายจับซ้ำซ้อน

ระบบการแจ้งเตือนอัตโนมัติเมื่อเปิดหน้าจอ

6) มีระบบตรวจสอบสถานะการขอควบคุมตัวเพื่อซักถามเพื่อให้บริการประชาชน โดยญาติของบุคคลสูญหายสามารถมาขอตรวจสอบได้ที่ศาลว่าบุคคลดังกล่าวได้หายไปอยู่ที่ใด ถูกนำตัวไปควบคุมตัวเพื่อการซักถามไว้หรือไม่ ปัจจุบันถูกควบคุมตัวอยู่ที่หน่วยงานใด และจะครบกำหนดควบคุมตัวเมื่อใด

7) สามารถเชื่อมโยงข้อมูลเลขประจำตัวประชาชนไปในระบบคำร้องขอฝากขังจากระบบบริหารจัดการคดีศาลยุติธรรม เมื่อผู้ต้องหาถูกจับกุมในคดีอื่นและถูกนำตัวมาขอฝากขังต่อศาลระบบจะมีการแจ้งเตือนเพื่อแจ้งหน่วยงานความมั่นคงที่ขอหมาย และดำเนินการถอนหมาย ฉ. ในระบบของศาล เนื่องจากมีการจับกุมตัวได้แล้ว ซึ่งรวมถึงกรณีผู้ต้องหาเป็นเด็กและเยาวชนที่ต้องแจ้งการจับกุมต่อศาลเยาวชนและครอบครัว หรือถูกจับกุมตัวได้ในกรณีอื่นด้วย เมื่อถูกจับกุมตัวได้แล้วก็จะดำเนินการถอนหมาย ฉ. ในระบบของศาลเช่นเดียวกัน

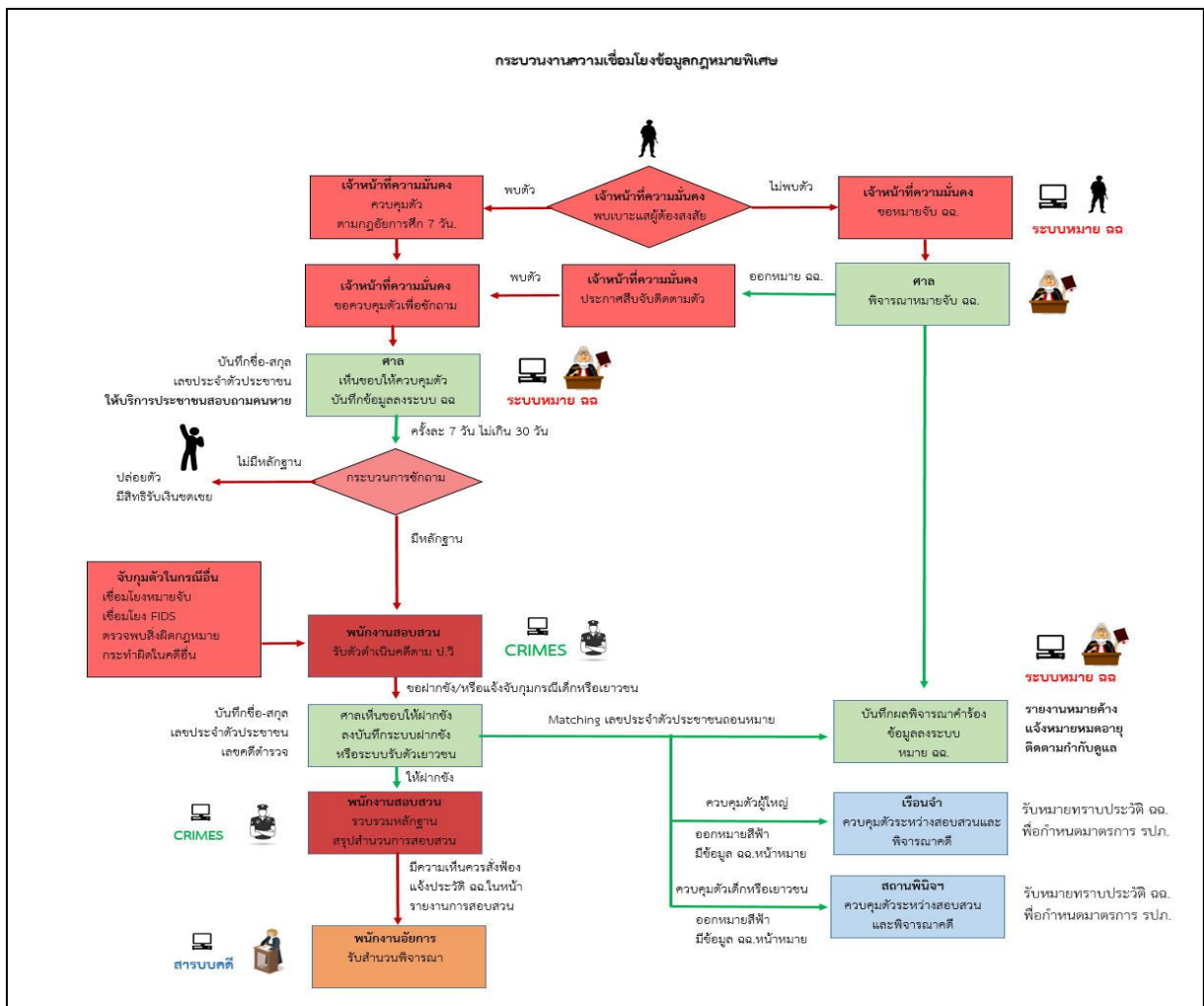
8) ในกรณีที่ผู้ต้องหาถูกนำตัวมาฝากขังหรือแจ้งการจับกุมเด็กและเยาวชนสามารถนำเลขประจำตัวประชาชนมาเชื่อมโยงกับข้อมูลการออกหมายจับ ฉ. และประวัติว่าเคยถูกนำตัวไปควบคุมเพื่อซักถามมาก่อนหรือไม่ แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาบันทึกลงในหน้าหมายขังสีฟ้าที่จะส่งให้เรือนจำหรือสถานพินิจ

และคุ้มครองเด็กและเยาวชนแล้วที่ทำหน้าที่ควบคุมตัวระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีได้รับทราบ เป็นข้อมูลในการกำหนดมาตรการควบคุมและการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม

9) ในกระบวนการส่งสำนวนการสอบสวน ทางพนักงานอัยการขอให้มีการบันทึกหน้า รายงานสอบสวนว่าผู้ต้องหาเคยผ่านกระบวนการควบคุมเพื่อซักถามตามกฎหมายบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินให้ ทราบด้วยเนื่องจากคำซักถามอาจใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบได้ โดยจะมีการพัฒนาระบบ CRIMES ให้มี การออกหน้ารายงานการสอบสวนให้มีข้อมูลดังกล่าวไว้ด้วย

10) ปัจจุบันการดำเนินการตามมาตรการพิเศษในมาตรา 21 ตามกฎหมายความมั่นคง ภายในราชอาณาจักรยังมีอยู่ไม่มากนัก โดยสามารถใช้การบันทึกข้อมูลในระบบ CRIMES กับระบบสารบบคดี อิเลคทรอนิกส์ของสำนักงานอัยการสูงสุดได้ อย่างไรก็ตามในอนาคตควรมีการพัฒนาหน้ารายงานการผล ดำเนินการตามมาตรการพิเศษในมาตรา 21 ในระบบCRIMES กับระบบสารบบคดีอิเลคทรอนิกส์ของ สำนักงานอัยการสูงสุดต่อไป

แผนภาพที่ 4.2: กระบวนการรับส่งข้อมูล (Data Workflow Diagram) ระบบข้อมูลหมายจับและคำร้องขอ ควบคุมตัวเพื่อซักถามตามกฎหมายพิเศษ

4.2.2 การพัฒนาหน้าจอจัดทำสำนวนคดีพนักงานสอบสวน

จากการศึกษาวิเคราะห์ระบบฐานข้อมูล CRIMES ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในปัจจุบันพบว่าพนักงานสอบสวนจะต้องนำข้อมูลที่อยู่ในเอกสารสำนวนการสอบสวนมาลงบันทึกซ้ำในระบบ CRIMES อีกรอบทั้งที่โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นข้อมูลเดียวกันจึงควรมีการนำระบบคอมพิวเตอร์มาช่วยลดภาระงานในส่วนนี้ ประกอบกับปัจจุบันพนักงานสอบสวนมีการจัดซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการทำสำนวนการสอบสวนเนื่องจากเอกสารสำนวนการสอบสวนจะมีข้อมูลซ้ำเดิมอยู่หลายส่วน ดังนั้นการพัฒนาระบบทดลองเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ต้นแบบในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ในครั้งนี้จะได้พัฒนาระบบต้นแบบในการบันทึกหน้าจอที่ช่วยในการจัดทำเอกสารสำนวนการสอบสวนที่สามารถส่งต่อข้อมูลไปบันทึกในระบบ CRIMES ได้โดยอัตโนมัติโดยไม่ต้องทำงานซ้ำซ้อน ซึ่งจะช่วยลดภาระงานของพนักงานสอบสวนที่มีอยู่เดิมและช่วยให้การทำสำนวนการสอบสวนมีความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น โดยมีกรอบแนวทางการดำเนินการดังนี้

1) จัดทำระบบบันทึกหน้าจอเพื่ออำนวยความสะดวกการทำสำนวนการสอบสวนเพื่อช่วยในการจัดทำเอกสารสำนวนการสอบสวนดังต่อไปนี้

- รายงานการสอบสวน
- คำให้การผู้กล่าวหา/พยาน
- คำให้การผู้ต้องหา
- บัญชีของกลาง
- บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้าย
- บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้ายได้คืน
- คำร้องขอหมายจับ
- บันทึกการแจ้งสิทธิ
- บันทึกแจ้งการจับกุมเด็กและเยาวชน
- คำร้องขอฝากขัง
- แผนที่และบันทึกการตรวจสถานที่เกิดเหตุ และเอกสารอื่นๆ ประกอบสำนวน

2) จัดทำระบบทดลองต้นแบบที่หน้าจอการทำสำนวนสามารถส่งต่อข้อมูลเข้าในระบบ CRIMES ได้โดยไม่ต้องบันทึกข้อมูลซ้ำ (Re-entry) และสามารถช่วยอำนวยความสะดวกการพิมพ์เอกสารให้งานรวดเร็วขึ้น โดยในส่วนของกรมสอบสวนคดีพิเศษอาจนำหน้าจอเดียวกันไปใช้ในการทำสำนวนคดีความมั่นคงและเชื่อมโยงกับระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องของหน่วยงาน

3) ในส่วนของระบบทดลองต้นแบบได้ออกแบบให้สามารถบันทึกและจัดทำสำนวนการสอบสวนโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปผ่านเว็บ (Web Application) ที่สามารถติดตั้งกับเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัว

ของพนักงานสอบสวนทั้งแบบตั้งโต๊ะ (Desktop) และแบบเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา (Laptop) โดยในการทำสำนวนการสอบสวนสามารถเปิดใช้งานโปรแกรมสำเร็จรูปได้โดยไม่ต้องเชื่อมต่อเข้าระบบ CRIMES (Off Line) แต่ได้ออกแบบให้สามารถส่งต่อ (Export) ข้อมูลในประเด็นข้อมูล (Field) ที่ระบบ CRIMES ต้องการได้ เมื่อพนักงานสอบสวนนำเครื่องเข้าสู่ระบบ (log in) ของระบบ CRIMES โดยไม่ต้องบันทึกข้อมูลทั้งในระบบ CRIMES และระบบจัดทำสำนวนซ้ำซ้อนอีก การออกแบบระบบในลักษณะนี้จะช่วยลดความหนาแน่นของเครือข่ายจากการใช้งานของพนักงานสอบสวนพร้อมๆ กันไม่ให้ระบบล่าช้าหรือเกิดการติดขัด สามารถแยกทำงานได้หลายเครื่องในกรณีที่ต้องมีการสอบสวนพยานจำนวนมากหรือมีคดีเข้ามาพร้อมๆ กัน และทำให้ระบบการทำงานของพนักงานสอบสวนในการทำสำนวนการสอบสวนกับการบันทึกข้อมูลเข้าระบบฐานข้อมูลเป็นส่วนเดียวกันไม่จำเป็นต้องทำงานซ้ำซ้อนกันอีกซึ่งจะช่วยให้งานมีประสิทธิภาพขึ้นมาก โดยในรายงานศึกษานี้จะได้นำแสดงถึงกระบวนการทำสำนวนการสอบสวนและระบบอำนวยความสะดวกในแต่ละขั้นตอนดังนี้

กระบวนการที่ 1 การจัดทำสำนวนการสอบสวนผ่านระบบทดลองต้นแบบในขั้นตอนบันทึกคดีเบื้องต้น

ขั้นตอนที่ 1 การบันทึกข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคดี

ภาพเปรียบเทียบหน้าจอบันทึกคดีในระบบ CRIMES

The screenshot shows the CRIMES system interface. At the top, there's a header with the CRIMES logo and a search bar. Below the header, there are navigation tabs: 'เพิ่มสำนวนคดี(อาญา)', 'ข้อมูลคดี', 'เอกสารกลุ่ม 1 แบบฟอร์ม', 'เอกสารกลุ่ม 2 รายงาน', 'ดูการสำนวน', and 'สถิติ'. The main content area is divided into several sections:

- คดีเลขที่:** 50/2559
- ชื่อนา:** ลักทรัพย์
- ผู้รับผิดชอบ:** ผู้รับผิดชอบ
- สังกัด:** สังกัด
- ข้อมูลคดี:**
  - หมายเลขคดี: 50/2559 (แก้ไขหมายเลขคดี)
  - หมายเลขบัญชีของกลาง: (แก้ไขเลขบัญชีของกลาง)
  - เลขที่รับแจ้ง: 2/28.09.2559
  - วันที่รับแจ้งเหตุ: 28/9/2559 (09:39)
  - วันที่รับตำรวจทุกข์: 28/9/2559 (10:12)
  - สถานะคดี: รับเลขที่สัการแล้ว (ประเภทการดำเนินคดี: ดำเนินคดี)
  - ประจำวัน ข้อ: ค้นหา, เพิ่ม, ดูรายละเอียด, ลบ
  - ประจำวัน: 0 (ประจำวันที่: 28 กันยายน 2559)
- เหตุการณ์แห่งคดี:** ตามวันเวลาที่เกิดเหตุ ได้จอดรถไว้ที่ลานจอดรถข้างสนามทหารกอง กลับมารถได้หายไป..
- เหตุที่ต้องรายงาน:** เหตุบาสใจ ช่วยเหลือ (เหตุบาสใจ)
- ประเภทคดี:**
  - ประเภทคดี: อาญาทั่วไป คดีรัฐเป็นผู้เสียหาย
  - โกลเลียม/ยอมความ
  - คดีอุกฉกรรจ์
  - คดีเด็กและเยาวชน
  - คดีอาญาข้ามชาติ
  - คดี ปทส.

ในขั้นตอนนี้ได้ออกแบบหน้าจอตตามระบบ CRIMES สามารถเรียกข้อมูลการบันทึกข้อมูลทางคดีจากระบบ CRIMES เข้าระบบทำสำนวนได้โดยอัตโนมัติ และสามารถนำข้อมูลทางคดีที่บันทึกไปใช้ในการจัดทำสำนวนการสอบสวนต่อได้โดยไม่ต้องบันทึกข้อมูลซ้ำ

ระบบทดลองต้นแบบมีระบบช่วยเหลือการแจ้งข้อหาในคดีความมั่นคงอัตโนมัติ โดยระบบการแจ้งข้อกล่าวหาจะสามารถเทียบเคียงแบบข้อกล่าวหาในแบบที่บันทึกในระบบ CRIMES กับระบบที่บันทึกในระบบสารบบคดีของสำนักงานอัยการสูงสุด และมีแบบข้อหาแบบเต็มกับข้อหาแบบย่อเพื่อใช้ในการจัดทำเอกสารสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนได้

ภาพหน้าจอช่วยบันทึกข้อมูลข้อกล่าวหา

ข้อหาในคดี

ร่วมกัน

กระทำคนเดียว ร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้ใช้ เป็นผู้สนับสนุน เป็นผู้สนับสนุนก่อการร้าย โฆษณาหรือประกาศเชิญชวน

ก่อการร้าย

ปล่อยร้ายหรือก่ออันตราย ทำลายขนส่งสาธารณะ ทำลายทรัพย์สินหรือสิ่งแวดลอม ฆ่าล้างโคตรการร้าย สะสมกำลังหรืออาวุธ ฝึกก่อการร้าย เป็นสมาชิกองค์กรก่อการร้ายสากล

วางเพลิง

ที่อยู่อาศัย ติดตั้งสินค้าหรือโรงงาน โรงมหรสพหรือที่ประชุม สาธารณสมบัติ สาธารณสถาน ศาสนสถาน สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน ที่จอดรถ/ท่าเรือ เรือโดยสาร เรือสินค้า เครื่องบิน รถไฟ สถานที่อื่นๆ

อันตรายวางเพลิง

มีผู้เสียชีวิต อันตรายสาหัส

วางระเบิด

ที่อยู่อาศัย ติดตั้งสินค้าหรือโรงงาน โรงมหรสพหรือที่ประชุม สาธารณสมบัติ สาธารณสถาน ศาสนสถาน สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน ที่จอดรถ/ท่าเรือ เรือโดยสาร เรือสินค้า เครื่องบิน รถไฟ สถานที่อื่นๆ

อันตรายวางระเบิด

มีผู้เสียชีวิต อันตรายสาหัส อันตรายแก่กายหรือจิตใจ ไม่ได้รับบาดเจ็บ

ฆ่าผู้อื่น

ฆ่าความผิดสำเร็จ พยายามฆ่า ฆ่าผู้อื่นในรถหรือวีทีเอ็ม 289(4) ฆ่าเจ้าพนักงาน 289(2) ฆ่าโดยการลอบสังหาร 289(5) ฆ่าเพื่อเตรียมการกำกวดอื่น 289(6) พยายามฆ่าผู้อื่นในรถหรือวีทีเอ็ม 289(4) พยายามฆ่าเจ้าพนักงาน 289(2) ฆ่าโดยการลอบสังหาร 289(5) ฆ่าเพื่อเตรียมการกำกวดอื่น 289(6) ฆ่า 297 สาหัสในรถหรือวีทีเอ็ม สาหัสเจ้าพนักงาน สาหัสโดยการลอบสังหาร สาหัสเพื่อเตรียมการกำกวดอื่น อันตรายแก่กายหรือจิตใจ 295 อันตรายแก่กายหรือจิตใจในรถหรือวีทีเอ็ม อันตรายแก่กายหรือจิตใจเจ้าพนักงาน อันตรายแก่กายหรือจิตใจจากอาวุธ อันตรายแก่กายหรือจิตใจเพื่อเตรียมการกำกวดอื่น

เหตุประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน

ปล้นอาวุธ ปล้นทรัพย์สินเพื่อนำทรัพย์สินไปก่อเหตุโดยฆ่าเจ้ากรรม ยิงทรัพย์สินเพื่อนำทรัพย์สินไปก่อเหตุโดยฆ่าเจ้ากรรม ลักทรัพย์รถยนต์เพื่อใช้ก่อเหตุ ลักทรัพย์รถจักรยานยนต์เพื่อใช้ก่อเหตุ ทำลายทรัพย์สินประชาชนทั่วไปเพื่อก่อความ ทำลายทรัพย์สินสาธารณะเพื่อก่อความ

ฉ้อโกง

ฉ้อโกง หัวหน้าที่หรือผู้มีตำแหน่งในฉ้อโกง

ข้อหาอื่น

ข้อหาอื่น หัวหน้าที่หรือผู้มีตำแหน่งในข้อหาอื่น

อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด

ครอบครองปืนหรือเครื่องกระสุนโดยไม่ได้รับอนุญาต พกพาปืนไม่กระเป๋ายืน พกพาปืนกระเป๋ายืน มีอาวุธสงคราม มีวัตถุระเบิด มีและใช้อาวุธสงคราม

ข้อหาในคดี

ใช้กำลังประทุษร้ายหรือกระทำการใดอันก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรืออันตรายอย่างร้ายแรงต่อร่างกายหรือเสรีภาพของบุคคลใดๆ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อขู่เข็ญหรือบังคับรัฐบาลไทย รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศให้กระทำการใดอันจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง หรือเพื่อสร้างความปั่นป่วนโดยให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชน, วางเพลิงเผาทรัพย์สินผู้อื่น, จนเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย, กระทำให้เกิดระเบิดจนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของผู้อื่น, จนเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย, ฆ่าเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่กระทำความผิด หรือได้กระทำความผิด, ลักทรัพย์ในเวลาสาธารณะ, เป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งปกติวิสัยดำเนินการและมีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย, มีวัตถุระเบิดไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต

ข้อหาข้อ

ก่อการร้าย, กระทำให้เกิดระเบิด, ฆ่าเจ้าพนักงาน, มีวัตถุระเบิดไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต

อันเป็นความผิดตามกฎหมาย

ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา

ตาม พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ มาตรา

ระบบทดลองต้นแบบจะช่วยวิเคราะห์การเทียบเคียงข้อหาเพื่อแก้ปัญหามาตรฐานการจัดเก็บข้อมูล ข้อหาไม่ตรงกันของระบบ CRIMES กับข้อหาที่ใช้ในเอกสารสำนวน และข้อหาในระบบสารบบคดีของ สำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งจะทำให้แต่ละระบบมีมาตรฐานข้อมูลข้อหาที่สามารถใช้งานร่วมกันได้ ทั้งนี้ ข้อหาที่เป็นรายละเอียดเป็นเพียงคำแนะนำเบื้องต้นซึ่งพนักงานสอบสวนสามารถปรับเปลี่ยนแก้ไขให้เหมาะสมได้ต่อไป

ตัวอย่างตารางเทียบข้อหากับระบบ CRIMES

กฏการร้าย	ข้อหาตามเนื้อหา	อันเป็นความผิดตาม	มาตรา	กลุ่มข้อหา CRIME	ข้อหา CRIME	ข้อหาชื่อ
ประหารชีวิตหรืออสังหาราย	ไม่กำลังประหารชีวิตหรือการใดอันก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรืออสังหารายอย่างร้ายแรงต่อร่างกายหรือทรัพย์สินของบุคคลใด โดยมีความมุ่งหมายเพื่อขู่ขู่หรือมุ่งประหารชีวิต รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศได้กระทำหรือไม่ กระทำการใดอันจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง หรือเพื่อสร้างความเข้มแข็ง โดยให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชน	ประมวลกฎหมายอาญา	135/1 (1)	ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง	กฏการร้าย(มาตรา 135/1-4)	กฏการร้าย
ทำลายทรัพย์สินสาธารณะ	ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ระบบการขนส่งสาธารณะ ระบบโทรคมนาคม หรือโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นประโยชน์สาธารณะ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อขู่ขู่หรือมุ่งบังคับรัฐบาลไทย รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศได้กระทำหรือไม่ กระทำการใดอันจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง หรือเพื่อสร้างความเข้มแข็ง โดยให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชน	ประมวลกฎหมายอาญา	135/1 (2)	ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง	กฏการร้าย(มาตรา 135/1-4)	กฏการร้าย
ทำลายทรัพย์สินหรือสิ่งแวดลอม	ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของรัฐหนึ่งรัฐใด หรือของบุคคลใด หรือต่อสิ่งแวดลอม อันก่อให้เกิดหรือน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างสาหัส โดยมีความมุ่งหมายเพื่อขู่ขู่หรือมุ่งบังคับรัฐบาลไทย รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศได้กระทำหรือไม่ กระทำการใดอันจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง หรือเพื่อสร้างความเข้มแข็งโดยให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชน	ประมวลกฎหมายอาญา	135/1 (3)	ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง	กฏการร้าย(มาตรา 135/1-4)	กฏการร้าย
ขู่ฆ่ากฏการร้าย	ขู่ขู่จะกระทำการกฏการร้าย โดยมีพฤติการณ์อันควรเชื่อว่าได้ว่าจะกระทำการที่ขู่ขู่ขู่จริง	ประมวลกฎหมายอาญา	135/2 (1)	ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง	กฏการร้าย(มาตรา 135/1-4)	ขู่ฆ่าจะก่อวินาศกรรม
สะสมกำลังหรืออาวุธ มีกฏการร้าย	สะสมกำลังหรืออาวุธ จัดหาหรือรวบรวมทรัพย์สินให้หรือรับการฝึกกฏการร้าย ระเบียบการอื่นใด หรือสะสมคนเพื่อกฏการร้าย ข้อมู่อุปการความผิดใด อันเป็นส่วนหนึ่งของแผนการกฏการร้าย หรือแผนการอื่นใดเข้ามีส่วนในกฏการร้ายหรือรู้ว่าจะกฏการร้ายแล้วกระทำการใดอันเป็นการช่วยเหลือ	ประมวลกฎหมายอาญา	135/2 (2)	ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง	กฏการร้าย(มาตรา 135/1-4)	สะสมกำลังอาวุธหรือมีกฏการร้าย
เป็นสมาชิกองค์กรกฏการร้ายสากล	เป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งมีตั้งอยู่หรือประกอบโดยคนนอกหรือความมั่นคงแห่งดินแดนหรือชาติหนึ่งใดเป็นคณะบุคคลที่มีกระทำการอันเป็นการกฏการร้ายและรัฐบาลไทยได้ประกาศให้การหรือลงมติประกาศดังกล่าวแล้ว	ประมวลกฎหมายอาญา	135/4	ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง	กฏการร้าย(มาตรา 135/1-4)	เป็นสมาชิกองค์กรกฏการร้ายศ

กระบวนการที่ 2 การบันทึกข้อมูลผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย และพยาน

ในขั้นตอนนี้การบันทึกข้อกล่าวหาและพยานระบบทดลองต้นแบบสามารถช่วยเหลือพนักงานสอบสวนในการพิมพ์แบบฟอร์มคำให้การได้หลังจากบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้กล่าวหาหรือพยานเพื่อจัดทำเป็นเอกสารสำนวนการสอบสวนโดยอัตโนมัติ โดยในส่วนของข้อมูลบางอย่างที่บันทึกไว้แล้วตั้งแต่ขั้นบันทึกข้อมูลคดี เช่น ชื่อพนักงานสอบสวน ชื่อสถานีตำรวจ ที่อยู่สถานีตำรวจ จะถูกส่งต่อและนำมาใช้ในการจัดทำเอกสารคำให้การโดยไม่ต้องพิมพ์ข้อมูลซ้ำอีกซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดทำเอกสารสำนวนการสอบสวนได้มาก เมื่อจัดทำคำให้การผู้กล่าวหาแล้วพนักงานสอบสวนยังสามารถส่งต่อ (Export) ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้กล่าวหาหรือพยานในประเด็นข้อมูล (Field) ที่ระบบ CRIMES ต้องการได้เมื่อพนักงานสอบสวนนำเครื่องเข้าสู่ระบบ (log in) ของระบบ CRIMES

ภาพหน้าจอบันทึกข้อมูลผู้กล่าวหาหรือพยาน

แก้ไขผู้กล่าวหา/พยาน

สถานะในคดี พยาน

รู้ตัวหรือไม่ * ไม่ปรากฏว่าผู้ใดกระทำความผิด รู้ตัว (ระบุชื่อ)

ประเภทบุคคล เป็นชาวต่างชาติ

วันที่สอบปากคำ 25 ธันวาคม 2561

คำนำหน้า นาย ชื่อ บุญมา สกุล สุโขทัย

ประเภทบัตร หนังสือเดินทาง

เลขประจำตัว 3149022344441

วัน เดือน ปี เกิด 29 เมษายน 2520

วันออกบัตร 29 มกราคม 2561 วันหมดอายุ 28 เมษายน 2567

บ้านเลขที่ 18 หมู่ 6 ต.รอก/ชอย

ถนน ตำบล บ่อทอง

อำเภอ/เขต หนองจิก จังหวัด ปัตตานี

ชื่อบิดา นายปราโมทย์ สุโขทัย ชื่อมารดา นางปราณี สุโขทัย

เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย ศาสนา พุทธ

อาชีพ รับจ้างทั่วไป

สงวนสิทธิ์เฉพาะอาชีพพยานคดี ถ้าเป็นข้าราชการ ให้ปรากฏว่าในหรือนอกราชการ เบี้ยหวัด, หรือมีบำเหน็จ, หรือมีบำนาญ ให้ลงตามประเภทที่รับ

หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ 061-9997745

สถานที่ทำงาน

สถานที่ทำงาน เมืองปัตตานี ตำแหน่งงาน รับจ้างทั่วไป

เลขที่ หมู่ ต.รอก/ชอย

ถนน ตำบล

อำเภอ/เขต จังหวัด ยะลา

หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ 0611975297

รายได้ต่อเดือน 12000 บาท

กลับ
บันทึก
พิมพ์บันทึกคำให้การ

ตัวอย่างเอกสารคำให้การผู้กล่าวหาหรือพยานที่พิมพ์จากระบบ

										
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ บันทึกคำให้การผู้กล่าวหาหรือพยาน										
คำให้การของ	นาย	สถานีตำรวจ	สภ.เมืองปิตดาปี	อำเภอ	เมืองปิตดาปี	จังหวัด	ปิตดาปี			
บุณมา สุขไทย		วันที่	25 ธันวาคม พ.ศ.2561							
เป็น	พยาน	คดีระหว่าง	นายอวนัส ทยอิจะมิง					ผู้กล่าวหา		
			ไม่รู้ตัวผู้กระทำผิด					ผู้ต้องหา		
		ต่อหน้า	ร.ต.อ. สุพจน์ หัตติ							
ประเภทบัตร			พนักงานสอบสวน							
3149022344441		สอบสวนที่	สภ.เมืองปิตดาปี							
วันออกบัตร	2018-01-29	ชื่อ	นาย บุณมา สุขไทย				อายุ	34	ปี	
หมดอายุ	2024-04-28	เชื้อชาติ	ไทย	สัญชาติ	ไทย	ศาสนา	พุทธ			
ออกโดย	อำเภอ	อาชิว (ลงให้ชัดเจนว่าอาชิวชนิดใด ถ้าเป็นข้าราชการ ให้ปรากฏว่าในหรือนอกราชการ มีเบียดหวัด								
จังหวัด		หรือมีบำเหน็จหรือมีบำนาญ ให้ลงตามประเภทรับ)								
	จึงบันทึกไว้	รับแจ้งทั่วไป โทร 061-9997745								
		ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่	18	หมู่ที่	6	ตำบล	ปอทอง			
	ร.ต.อ. สุพจน์ หัตติ	ชื่อผู้ใหญ่บ้าน				ชื่อกำนัน				
	พนักงานสอบสวน	อำเภอ	หนองจิก	จังหวัด	ปิตดาปี					
		ชื่อบิดา	นายปราโมทย์ สุขไทย			ชื่อมารดา	นางปราณี สุขไทย			
		เกี่ยวข้องกับอะไรกับคู่กรณี	พยาน							
		ขอให้ถ้อยคำว่า	ข้าสาบานตนแล้วขอให้การต่อหน้าพนักงานสอบสวนด้วยความสัตย์จริงดังต่อไปนี้							
		ถาม	ในปัจจุบันท่านพักอาศัยอยู่ที่ใด							
		ตอบ	ตามที่อยู่ตามบัตรประชาชนข้างต้น							
		ถาม	ประกอบอาชิวอะไร รายได้เท่าไร							
		ตอบ	รับแจ้งทั่วไป	รายได้ประมาณ	12000	บาท				

กระบวนการงานที่ 3 การจัดทำบัญชีทรัพย์สินถูกระบุร้าย

ในระบบทดลองต้นแบบได้ออกแบบให้กระบวนการการจัดทำบัญชีของกลาง บัญชีทรัพย์สินถูกระบุร้าย และการประกาศสืบจับทรัพย์สินมารวมอยู่ในกระบวนการเดียวกัน ซึ่งแต่เดิมพนักงานสอบสวนจะต้องแยกพิมพ์เอกสารแต่ละชิ้นและต้องทำบันทึกแจ้งประกาศสืบจับทรัพย์สินส่งแยกไปต่างหาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ทรัพย์สินถูกระบุร้ายเป็นรถหรือยานพาหนะที่มีทะเบียนก็จะมีเอกสารประกาศสืบจับรถแยกต่างหากซึ่งทำให้กระบวนการทำงานยุ่งยากมากขึ้น

ระบบทดลองต้นแบบได้ออกแบบให้มีการบันทึกข้อมูลทรัพย์สินถูกระบุร้ายผ่านระบบ โดยจะเห็นว่าข้อมูลที่เคยบันทึกไว้ในขั้นตอนบันทึกคดีและขั้นตอนคำให้การผู้กล่าวหา ระบบจะช่วยอำนวยความสะดวกในการดึงข้อมูลเดิมมาใช้โดยไม่จำเป็นต้องบันทึกข้อมูลซ้ำอีก

หน้าจอการบันทึกข้อมูลทรัพย์สินถูกระบุร้าย

บัญชีทรัพย์สินถูกระบุร้าย

สถานีตำรวจ/หน่วยงาน: สภ.เมืองปัตตานี

หมายเลขคดี: 241/2561   ลงวันที่: 10 ธันวาคม 2561

ชื่อผู้กล่าวหา: นายอานัส หะยีเจ๊ะมิง   ชื่อผู้ต้องหา: ไม่ปรากฏว่าผู้ใดกระทำความผิด

ข้อหา: ข้าราชการ, มีหรือใช้อาวุธปืน, เครื่องกระสุนปืน, หรือวัตถุระเบิดที่นายทะเบียนไม่สามารถออกใบอนุญาตให้ใช้ได้

ทรัพย์สินถูกระบุร้าย: ทรัพย์สินถูกระบุร้ายได้คืน   ค้นหา:

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ราคา	ของใคร	วัน เดือน ปี ที่ถูกระบุร้าย	ให้ประกาศรูปพรรณทรัพย์สินหรือไม่
1	รถยนต์กระบะ-เบียน 5ค 6511 ปัตตานี	1	500000	นายบุญมา	25 ธันวาคม 2561	☒
2	เงินสด	50000	50000	นายบุญมา	25 ธันวาคม 2561	☐
3	ห้องแถวเลขที่ 8/2 ถูกเพลิงไหม้	1	10000000	นายสุธีร์ สรรนมา	25 ธันวาคม 2561	☐

แสดง 1 ถึง 3 ของ 3 รายการ

[+ เพิ่มข้อมูล](#)   [พิมพ์บัญชีทรัพย์สินถูกระบุร้าย](#)   [ลงประกาศรูปพรรณทรัพย์สินเพื่อติดตาม](#)

เมื่อได้บันทึกรายการทรัพย์สินเพื่อจัดทำบัญชีทรัพย์สินแล้วสามารถนำข้อมูลทรัพย์สินในบัญชีมาลงรายละเอียดเพื่อนำไปใช้ประกาศสืบจับต่อได้เลย โดยสามารถส่งต่อข้อมูลไปเก็บไว้ในระบบ CRIMES เพื่อเป็นระบบประกาศสืบจับทรัพย์สินทั่วประเทศ ซึ่งกระบวนการประกาศสืบจับทรัพย์สินนี้หากได้ดำเนินการผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์แล้วก็ไม่มีความจำเป็นจะต้องจัดทำเอกสารรายการประกาศสืบจับทรัพย์สินซ้ำซ้อนให้เสียเวลาอีก

หน้าจอบันทึกทรัพย์สินจับทรัพย์

ประกาศรูปพรรณทรัพย์เพื่อติดตาม

รายละเอียดทรัพย์สินเพื่อติดตาม

รายการ

จำนวน ราคา/มูลค่า

กรณีรถยนต์/รถจักรยานยนต์ เลขตัวถัง เลขเครื่อง

เลขหมาย/ทะเบียนประจำตัวของ (Serial Number) (ถ้ามี)

รายละเอียดหรือคำพิพาทพิเศษ

รวมถึงเมื่อได้ทรัพย์สินสามารถนำข้อมูลทรัพย์สินที่เคยบันทึกไว้มาจัดทำข้อมูลทรัพย์สินถูกประทุษร้ายได้คืน
ได้ต่อไป

หน้าจอบัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้าย

บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้าย

สถานีตำรวจ/หน่วยงาน

หมายเลขคดี ลงวันที่

ชื่อผู้กล่าวหา ชื่อผู้ต้องหา

ข้อหา

ค้นหา:

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	มูลค่า	ได้คืน/ไม่ได้คืน	ยึดจากใคร	ยึดเมื่อใด
<input type="button" value="บันทึก"/> 1	รถยนต์ทะเบียน 5ก 6511 ปีตตานี	1	500000	☒	ที่เกิดเหตุ	1 มกราคม 2562

แสดง 1 ถึง 1 ของ 1 รายการ

ซึ่งจะช่วยให้กระบวนการในการทำสำนวนการสอบสวนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินกระชับและรวดเร็ว
มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ระบบสามารถจัดพิมพ์เอกสารแบบฟอร์มอัตโนมัติเพื่อประกอบสำนวนการสอบสวนได้
เช่นเดียวกัน

ระบบทดลองต้นแบบได้รวมกระบวนการเกี่ยวกับตัวผู้ต้องหาทั้งหมดไว้ในหน้าจอเดียวซึ่งจะช่วยให้
การทำสำนวนการสอบสวนเกี่ยวกับตัวผู้ต้องหาที่มีความกระชับรวดเร็วขึ้น

ตัวอย่างหน้าจอกระบวนการผู้ต้องหา

หมายเหตุ แจ้งข้อกล่าวหา บันทึกปากคำ เพื่อดำเนินคดีเด็ก/เยาวชน ผ่าคดี

วันที่สอบปากคำ 18 ธันวาคม 2561

คำนำหน้า	นาย	ชื่อ	มุฮัมหมัด	สกุล	กาเจ		
ประเภทบัตร	บัตรประชาชน						
เลขประจำตัว	asd						
วัน เดือน ปี เกิด	26 ธันวาคม 2561						
วันออกบัตร	25 ธันวาคม 2561	วันหมดอายุ	25 ธันวาคม 2561				
ออกโดย (เขต/อำเภอ)	เมืองยะลา		ออกโดย (จังหวัด)	ยะลา			
บ้านเลขที่	15	หมู่	8	ตรอก/ซอย			
ถนน		ตำบล	บ่อทอง				
อำเภอ/เขต	หนองจิก		จังหวัด	ปัตตานี			
ชื่อบิดา	นายรอฟีฎ์ กาเจ			ชื่อมารดา	เซาะห์ กาเจ		
เชื้อชาติ	ไทย	สัญชาติ	ไทย	ศาสนา	อิสลาม		
อาชีพ	รับจ้างทั่วไป						
รายละเอียดการต้องหาหรือต้องโทษ	ตามวันเวลาสถานที่เกิดเหตุผู้ต้องหาได้ร่วมกับพวกที่หลบหนีลอบยิงทำร้ายเจ้าหน้าที่ทหารชุดคุ้มกันครุ โดยผู้ต้องหาเป็นคนจุดปืน ให้ใส่รายละเอียดทุกครั้งที่ต้องหาหรือต้องโทษคดี กรณีมีคำพิพากษาถึงแจ้งด้วยผลคำพิพากษาเป็นอย่างไร ใส่รายละเอียดให้						
ประวัติส่วนตัวพอสังเขป	ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน						
สถานที่จับกุม	บ้านเลขที่ 8						
ประเภท อาคาร/หมู่บ้าน/โรงแรม/อื่นๆ					ชั้น/เลขที่		
หมู่	15	แยก				ตรอก/ซอย	
ถนน			กม.				
จังหวัด	ปัตตานี		อำเภอ/เขต	หนองจิก			
ตำบล/แขวง	บ่อทอง						
วันเวลาจับกุม	11 ธันวาคม 2561						

กลับ บันทึกข้อมูล พิมพ์บันทึกคำให้การ

5) ระบบทดลองต้นแบบยังได้ออกแบบให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลหมายจับกับข้อมูลการฝากขังจากเลขประจำตัวประชาชน ซึ่งหากมีการจับกุมตัวผู้ต้องหาแล้วมีการนำตัวไปฝากขังในคดีอื่นก็จะมี การแจ้งเตือนในระบบ CRIMES และแจ้งเตือนไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากรทราบเพื่อแจ้งพนักงานสอบสวน มาอายัดตัวดำเนินคดีและถอนการประกาศสืบจับต่อไป ซึ่งจะเป็นการแก้ปัญหาหมายจับตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญาค้างทั้งที่เคยถูกจับกุมตัวหรือคดีเสร็จสิ้นแล้ว หากมีการเปิดเชื่อมโยงข้อมูลกับ ระบบฐานข้อมูลของศาล

6) สามารถส่งต่อข้อมูลทางคดีและข้อมูลผู้กล่าวหา และข้อมูลผู้ต้องหา ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการ บันทึกรหัส (Re-entry) ให้กับระบบฐานข้อมูลของอัยการ ศาล และหน่วยงานพัฒนาพฤตินิสัยนำไปใช้ประโยชน์ ต่อได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีการการบันทึกข้อมูลซ้ำ

4.2.3 การพัฒนาระบบการเชื่อมโยงข้อมูลคดีความมั่นคงอัยการ

จากการศึกษาปัญหาความซ้ำซ้อนของระบบบริหารจัดการคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดน ภาคใต้ (AGO Case) กับระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์สำนักงานอัยการสูงสุด พบว่าโดยทั่วไปแล้วระบบ AGO Case นั้นมีความซ้ำซ้อนกับระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์เป็นส่วนใหญ่ จึงสามารถใช้ระบบสารบบคดี อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการบริหารจัดการคดีแทนระบบ AGO Case ได้

ในการพัฒนาระบบทดลองต้นแบบได้รับอนุญาตจากสำนักงานอัยการสูงสุดให้มีการทดลอง เทียบเคียงประเด็นข้อมูล (Field) ของระบบ AGO Case ให้เข้ากับระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์สำนักงาน อัยการสูงสุด เพื่อเตรียมการถ่ายโอนข้อมูลให้ใช้ในระบบเดียว ซึ่งหากมีการถ่ายโอนข้อมูลจากระบบ AGO Case เข้าระบบฐานข้อมูลระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์สำนักงานอัยการสูงสุดแล้วก็สามารถลดความซ้ำซ้อน การทำงานของอัยการในการบริหารจัดการข้อมูลคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้

4.2.4 การพัฒนาระบบการส่งคำร้องผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

ปัจจุบันพบว่าศาลยุติธรรมได้เปิดให้บริการส่งคำฟ้องและคำคู่ความผ่านระบบ E-filing ในคดี แพ่ง ซึ่งหากศาลยุติธรรมอนุญาตให้มีการส่งคำร้องต่างๆ และคำฟ้องคดีในระบบคดีอาญาได้เช่นเดียวกัน ก็จะ ช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดทำเอกสารและบันทึกข้อมูลในระบบบริหารจัดการคดีของศาลได้สะดวก รวดเร็วขึ้น รวมถึงจะช่วยให้มีการส่งต่อและเชื่อมโยงข้อมูลคดีอาญาในกระบวนการยุติธรรมที่ต้องใช้ประโยชน์ ร่วมกันระหว่างหน่วยงานตำรวจ อัยการ ศาล และหน่วยงานพัฒนาพฤตินิสัยได้รวดเร็วและถูกต้องแม่นยำขึ้น

ในการพัฒนาระบบทดลองเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ต้นแบบในคดี ความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ในครั้งนี้จะได้ทดลองจัดทำหน้าจอรอการยื่นคำร้องขอหมายจับและคำร้องขอ

ฝากขัง และการยื่นฟ้องคดีต่อศาลในลักษณะเดียวกับระบบ E-filing ในคดีแพ่ง โดยมีกรอบแนวทางการดำเนินการดังนี้

1) พัฒนาระบบต้นแบบหน้าจอคำร้องขอหมายจับและคำร้องขอฝากขัง โดยใช้ข้อมูลจากระบบ CRIMES เพื่อจัดทำระบบคำร้องผ่านอิเล็กทรอนิกส์ในทำนองเดียวกับ E-filing ซึ่งศาลสามารถนำข้อมูลไปใช้งานต่อในระบบฐานข้อมูลบริหารจัดการคดีของตนเองได้

การพัฒนากระบบส่งคำร้องหมายจับอิเล็กทรอนิกส์

แก้ไขข้อมูลผู้ต้องหา

ผู้ต้องหาคนที่ 1

คำนำหน้า ชื่อ   สกุล

สถานะรัฐตัว* จับกุมได้ หลบหนี

พฤติการณ์ที่ต้องหา

หมายจับ [แจ้งข้อกล่าวหา](#) [บันทึกปากคำ](#) [เพิ่มเด็ก/เยาวชน](#) [ฝากขัง](#)

เลขหมาย

วัน เดือน ปี ที่ขอ

ศาล

พฤติการณ์การมีส่วนร่วมในคดี

พยานหลักฐานในคดี

พยานหลักฐานในคดี

วันที่ออกหมาย

นับแต่วันที่

อายุความ ปี

แต่ไม่เกินวันที่

อัปโหลดเอกสารหมายจับ [เอกสารสำเนาหมายจับ](#)

กรณีถอนหมาย

วันที่จับกุม ผู้จับกุม

รายละเอียดการจับกุม

เอกสารขอหมายจับจากระบบฝากขังอิเล็กทรอนิกส์

	
คำร้อง	ที่
ขอหมายจับ	
	ศาล ศาลปิตดาณี
	วันที่ ๑๙ เดือน ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๑
ความอาญา	
ระหว่าง	ร.ต.อ.สุพจน์ ทั่วดี ผู้ร้อง
	นายอุทัยเทมิก กาจ ผู้ต้องหา
จำเลย	ร.ต.อ.สุพจน์ ทั่วดี ตำแหน่ง พนักงานสอบสวน
อายุ 35 ปี อาชีพ รับราชการตำรวจ สังกัดหน่วยงาน สถานีตำรวจภูธรอำเภอปิตดาณี	
หมายเลขโทรศัพท์	
ขอขึ้นคำร้องขอหมายจับต่อศาล ซึ่งมีข้อความที่จะกล่าวดังต่อไปนี้	
ชื่อ ๑. ด้วยปรากฏว่า นายอุทัยเทมิก กาจ อายุ 1 ปี	ปี
เลขประจำตัวประชาชน ๑๑๑ มีที่อยู่บ้านเลขที่ 15 หมู่ที่ 8	
ครอบครัว/อาชีพ	ดนน
ตำบล บ่อทอง อำเภอหนองจิก จังหวัด ปัตตานี	
ซึ่งมีกำหนดปรับพรมตามต้นแบบพร้อมนี้ ได้กระทำความผิดหรือน่าจะได้กระทำความผิด ซึ่งมีพฤติการณ์ดังต่อไปนี้	
พฤติการณ์ ตามวันเวลาสถานที่เกิดเหตุผู้ต้องหาพร้อมทั้งพยานหลักฐานที่ยังมีอยู่หรือมีหลักฐานที่หา	
จุดคุ้มกันครุ โดยผู้ต้องหาเป็นคนที่หนีทาง	
โดยผู้ต้องหาได้มีส่วนร่วมหรือเชื่อว่ามีส่วนร่วมในคดีนี้กล่าวคือ เป็นผู้ลี้ภัยทาง	
พยานหลักฐานในคดีที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ มีลายนิ้ว	
เหตุเกิดที่	บ้านที่กล่าวบุคคล หมู่ 5 ต.บานา อ.เมืองปัตตานี จ.ปัตตานี
เมื่อวันที่	๑๐ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๑ เวลา ๑๒.๕๕ น.

การกระทำของบุคคลดังกล่าวเป็นความผิดฐาน			
ร่วมกับใช้กำลังประทุษร้ายหรือกระทำการใดอันก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือทรัพย์สินอย่างร้ายแรงต่อ			
ร่างกายหรือเสรีภาพของบุคคลใดๆ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อขู่ข่มขู่หรือบังคับรัฐบาลไทย รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์กร			
ระหว่างประเทศให้กระทำการใดอันจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง หรือเพื่อสร้างความปั่นป่วน			
โดยไม่เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชน, พยายามฆ่าเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทำ			
หรือได้กระทำความผิด, มีหรือใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดที่นายทะเบียนไม่สามารถออกใบอนุญาต			
ให้ได้			
อันเป็นความผิดตาม			
ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 80, 83, 135/1(1), 80, 289(2) และความผิดตามพระราชบัญญัติ			
อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน มาตรา 78			
ข้อ ๓. ซึ่งขอให้ศาลอนุญาตให้ออกหมายจับบุคคลดังกล่าวมาดำเนินการตามกฎหมาย			
ผู้ร้องไม่เคຍร้องขอต่อศาลให้มีการออกหมายจับบุคคลดังกล่าวโดยอาศัยเหตุแห่งการร้องขอเดีวกันนี้			
ให้ศาลออกหมายจับบุคคลดังกล่าวมาก่อน			
ในการยื่นคำร้องนี้ได้มี	ตำแหน่ง		
นำคำร้องมาขึ้นต่อศาล และหากศาลเรียกสอบเมื่อใด ผู้ร้องพร้อมจะมาให้ศาลสอบทันที			
ขอประทานศาลได้โปรดอนุญาต			
ครม.ครม.แล้วแต่จะโปรด			
(ลงชื่อ)	ยศ/ผู้ขอ	ผู้ร้อง	
	(ร.ต.อ.สุพจน์ ทั่วดี)		
ตำแหน่ง	พนักงานสอบสวน		
	สถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานี		

โดยในชั้นนี้ยังไม่ได้รับอนุญาตให้เชื่อมต่อคำร้องขอหมายจับและคำร้องฝากขังเข้ากับระบบฐานข้อมูลของศาลยุติธรรมแต่ก็ได้จัดเตรียมข้อมูลรองรับไว้ให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้

แผนในการแก้ไขฟื้นฟูและพัฒนาพฤตินิสัยผู้กระทำผิด และใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อทราบว่าผู้กระทำผิดเคยผ่านการอบรมหรือโปรแกรมบำบัดฟื้นฟูอะไรบ้างสำหรับการอบรมและจัดโปรแกรมฟื้นฟูที่เหมาะสม ในอีกทางหนึ่งในส่วนของหน่วยงานตำรวจและอัยการก็มีความต้องการทราบผลการดำเนินคดีและวันพ้นโทษเพื่อใช้ในการป้องกันโทษหรือเพิ่มโทษแก่ผู้กระทำผิด

ในปัจจุบันมีการตรวจสอบประวัติลายพิมพ์นิ้วมือและบันทึกข้อมูลการกระทำผิดในระบบ CDS ของกองทะเบียนประวัติอาชญากร แต่ผลการตรวจสอบประวัติการกระทำผิดส่วนใหญ่แล้วจะมีการลงบันทึกแค่ประวัติการจับกุมยังไม่มีการลงบันทึกผลคำพิพากษาและวันพ้นโทษแต่อย่างใด เนื่องจากพนักงานสอบสวนจะไม่ทราบว่าคดีจะมีผลคำพิพากษาเมื่อใดและปัจจุบันยังขาดความเชื่อมโยงข้อมูลในชั้นก่อนฟ้อง ระหว่างการพิจารณา อุทธรณ์/ฎีกา และบังคับโทษ ทำให้ไม่สามารถทราบได้ว่าคดีถึงที่สุดและสิ้นสุดการบังคับโทษเมื่อใด ต้องให้พนักงานสอบสวนไปค้นหาข้อมูลเองซึ่งมีปัญหาเรื่องความถูกต้องและใช้เวลานาน หลายครั้งจนใกล้จะครบกำหนดควบคุมตัวก็ยังไม่สามารถสืบค้นข้อมูลมาได้ จากการวิเคราะห์ระบบฐานข้อมูลของแต่ละหน่วยงานพบว่าข้อมูลในสารบบคดีของสำนักงานอัยการสูงสุดจะมีการบันทึกข้อมูลทั้งในส่วนของรายละเอียดเกี่ยวกับตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย (ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด เลขประจำตัวประชาชน) และข้อมูลในทางคดี (หน่วยงานสถานีตำรวจ เลขคดีสถานีตำรวจ ข้อหา วันที่ถูกจับกุม) รวมถึงข้อมูลผลคดี (คำพิพากษา วันที่พิพากษา ศาลที่พิพากษา) ซึ่งหากระบบฐานข้อมูลประวัติผู้กระทำผิด (Criminal Database System: CDS) ของกองทะเบียนประวัติอาชญากร นำข้อมูลจากระบบสารบบคดีของสำนักงานอัยการสูงสุดมาเชื่อมโยงก็จะสามารถเรียกเอาข้อมูลผลคดีมาเพิ่มเติม (update) ในระบบฐานข้อมูลของตนได้

ปัจจุบันระบบสารบบคดีของสำนักงานอัยการสูงสุด มีการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลบริการทางเว็บ (Web Service) กับข้อมูลในระบบบริหารข้อมูลคดีสถานีตำรวจ (Criminal Record Information Management Enterprise System: CRIMES) โดยการใช้ข้อมูลอ้างอิงเลขคดีจาก “เลขคดีสถานีตำรวจ” กับ “ชื่อสถานีตำรวจ” เป็นข้อมูลอ้างอิงในการเชื่อมโยงฐานข้อมูลของสองหน่วยงาน ในส่วนของกองทะเบียนประวัติอาชญากรแม้จะยังไม่มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับสำนักงานอัยการสูงสุดก็น่าจะสามารถเชื่อมโยงข้อมูลกันได้โดยใช้ “เลขคดีสถานีตำรวจ” กับ “ชื่อสถานีตำรวจ” เป็นข้อมูลหลักในการอ้างอิงเช่นเดียวกัน

ในส่วนหน่วยงานด้านการพัฒนาพฤตินิสัย นิสัย (กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ) นั้น สามารถนำข้อมูล “เลขคดีดำ” “เลขคดีแดง” และ “ชื่อศาลที่พิพากษา” มาเชื่อมโยงข้อมูลกับระบบสารบบคดีสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อให้ได้ข้อมูล “เลขคดีสถานีตำรวจ” กับ “ชื่อสถานีตำรวจ” ไปเชื่อมโยงกับข้อมูลของตำรวจได้

ซึ่งในการพัฒนาระบบทดลองต้นแบบในครั้งนี้ได้วิเคราะห์ประเด็นข้อมูลและได้ทดลองจัดทำระบบเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลบริการทางเว็บ (Web Service) จากฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังนี้

การวิเคราะห์ระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ ในการจัดทำฐานข้อมูลการกระทำผิดซ้ำ

ประเด็นข้อมูล (Field)	หน่วยงาน						หมายเหตุ
	CDS ตำรวจ	สารบบคดี อัยการ	บริหารจัดการคดี ศาล	ฐานข้อมูลผู้ต้องขัง กรมราชทัณฑ์	งานสืบเสาะ/สอดส่อง กรมคุมประพฤติ	สารสนเทศคดีอาญา เด็กและเยาวชน กรมพินิจฯ	
ชื่อ-นามสกุลผู้กระทำผิด	มี	มี	มี	มี	มี	มี	
เลขประชาชน	มี	มี	มี	มี	มี	มี	ใช้อ้างอิงเชื่อมโยงข้อมูลบุคคล
วัน เดือน ปี เกิด	มี	มี	ไม่มี	มี	มี	มี	ใช้ยืนยันกรณีข้อมูลคลาดเคลื่อน
ชื่อบิดา	มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	มี	มี	ใช้ยืนยันกรณีข้อมูลคลาดเคลื่อน
ชื่อมารดา	มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	มี	มี	ใช้ยืนยันกรณีข้อมูลคลาดเคลื่อน
ข้อหา	มี	มี	มี	มี	มี	มี	ใช้ยืนยันกรณีข้อมูลคลาดเคลื่อน
วันที่ถูกจับกุม	มี	มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	
สถานีตำรวจ	มี	มี	ไม่มี	มี	มี	มี	ใช้อ้างอิงเชื่อมโยงข้อมูลบุคคล
เลขคดีสถานีตำรวจ	มี	มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ใช้อ้างอิงเชื่อมโยงข้อมูลบุคคล

ประเด็นข้อมูล (Field)	หน่วยงาน						หมายเหตุ
	CDS ตำรวจ	สารบบคดี อัยการ	บริหารจัดการคดี ศาล	ฐานข้อมูลผู้ต้องขัง กรมราชทัณฑ์	งานสืบเสาะ/สอดส่อง กรมคุมประพฤติ	สารสนเทศคดีอาญา เด็กและเยาวชน กรมพินิจฯ	
วันที่ถูกศาลพิพากษา	มี แต่ไม่ได้บันทึก	มี	มี	มี	มี	มี	
เลขคดีดำ	มี แต่ไม่ได้บันทึก	มี	มี	มี	มี	มี	ใช้อ้างอิงเชื่อมโยงข้อมูลบุคคล
เลขคดีแดง	มี แต่ไม่ได้บันทึก	มี	มี	มี	มี	มี	ใช้อ้างอิงเชื่อมโยงข้อมูลบุคคล
ศาลที่พิพากษา	มี แต่ไม่ได้บันทึก	มี	มี	มี	มี	มี	ใช้อ้างอิงเชื่อมโยงข้อมูลบุคคล
ผลคำพิพากษา/สั่งฟ้อง	มี แต่ไม่ได้บันทึก	มี	มี	มี	มี	มี	

ประเด็นข้อมูล (Field)	หน่วยงาน						หมายเหตุ
	CDS ตำรวจ	สารบบคดี อัยการ	บริหารจัดการคดี ศาล	ฐานข้อมูลผู้ต้องขัง กรมราชทัณฑ์	งานสืบเสาะ/สอดส่อง กรมคุมประพฤติ	สารสนเทศคดีอาญา เด็กและเยาวชน กรมพินิจฯ	
วันที่รับตัวบังคับโทษ	มี แต่ไม่ได้บันทึก	ไม่มี	ไม่มี	มี	มี	มี	
หน่วยงานที่รับตัว บังคับโทษ	มี แต่ไม่ได้บันทึก	ไม่มี	มี	มี	มี	มี	
วันพ้นโทษ	มี แต่ไม่ได้บันทึก	ไม่มี	ไม่มี	มี	มี	มี	ใช้คำนวณในการพิจารณาฟ้อง เพิ่มโทษ

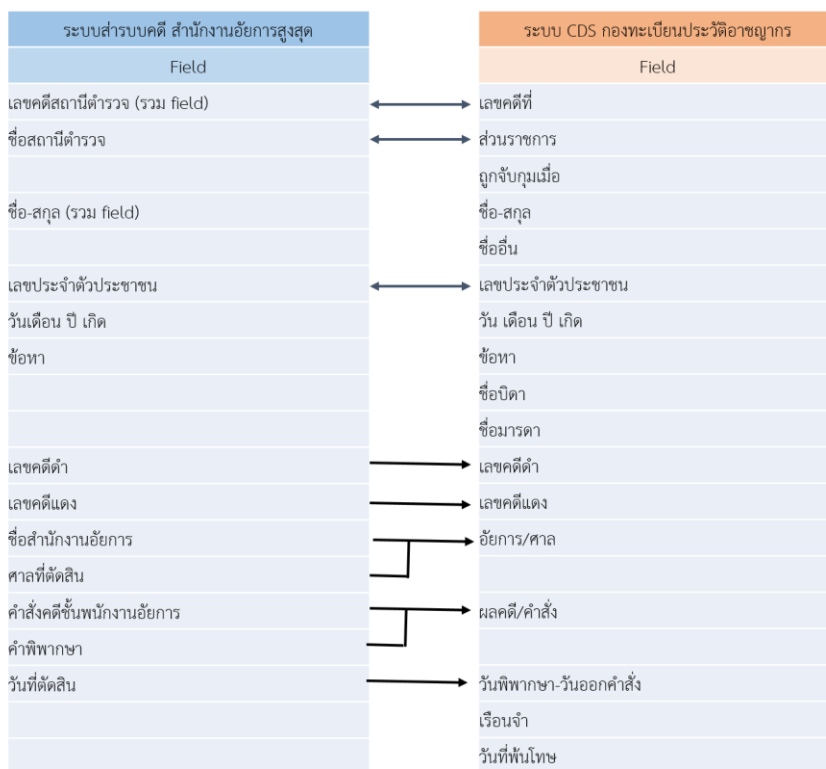
การวิเคราะห์ประเด็นข้อมูลสำหรับจัดทำบริการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลบริการทางเว็บ (Web Service)

หน่วยงาน	เลขคดีดำ	เลขคดีแดง	ศาลที่ตัดสิน	วันที่ตัดสิน	คำพิพากษา	คำนำหน้า	ชื่อ	สกุล	เลขประจำตัวประชาชน	วัน เดือน ปี เกิด
ราชทัณฑ์ (รับตัวนักโทษเด็ดขาด)	CASE_BLACK_No [VW_DXC_TBL_COURT]	CASE_RED_NO [VW_DXC_TBL_COURT]	CASE_COURT [VW_DXC_TBL_COURT]	CASE_DATE [VW_DXC_TBL_COURT]	"จากคุก" IMPOSE_YEAR [VW_DXC_TBL_COURT_IMPOSE] "ปี"+ IMPOSE_MONTH [VW_DXC_TBL_COURT_IMPOSE] "เดือน"+ IMPOSE_DAY [VW_DXC_TBL_COURT_IMPOSE] "วัน"	PARAM_NAME [VW_DXC_TBL_HISTORY]	PRISON_FNAME [VW_DXC_TBL_RECEIVE]	PRISON_LNAME [VW_DXC_TBL_RECEIVE]	HIST_ID_CARD [VW_DXC_TBL_HISTORY]	GENERAL_DOB [VW_DXC_TBL_REG_SOCIAL]
ราชทัณฑ์ (ปล่อยตัว)	CASE_BLACK_No [VW_DXC_TBL_COURT]	CASE_RED_NO [VW_DXC_TBL_COURT]	CASE_COURT [VW_DXC_TBL_COURT] join COURT_CODE [VW_DXC_TBLM_COURT] then show COURT_NAME [VW_DXC_TBLM_COURT]	CASE_DATE [VW_DXC_TBL_COURT]	"จากคุก" IMPOSE_YEAR [VW_DXC_TBL_COURT_IMPOSE] "ปี"+ IMPOSE_MONTH [VW_DXC_TBL_COURT_IMPOSE] "เดือน"+ IMPOSE_DAY [VW_DXC_TBL_COURT_IMPOSE] "วัน"	PARAM_NAME [VW_DXC_TBL_HISTORY]	PRISON_FNAME [VW_DXC_TBL_RECEIVE]	PRISON_LNAME [VW_DXC_TBL_RECEIVE]	HIST_ID_CARD [VW_DXC_TBL_HISTORY]	GENERAL_DOB [VW_DXC_TBL_REG_SOCIAL]
ราชทัณฑ์ (พักการลงโทษ ลดวันต้องโทษ)	CASE_BLACK_No [VW_DXC_TBL_COURT]	CASE_RED_NO [VW_DXC_TBL_COURT]	CASE_COURT [VW_DXC_TBL_COURT] join COURT_CODE [VW_DXC_TBLM_COURT] then show COURT_NAME [VW_DXC_TBLM_COURT]	CASE_DATE [VW_DXC_TBL_COURT]	"จากคุก" IMPOSE_YEAR [VW_DXC_TBL_COURT_IMPOSE] "ปี"+ IMPOSE_MONTH [VW_DXC_TBL_COURT_IMPOSE] "เดือน"+ IMPOSE_DAY [VW_DXC_TBL_COURT_IMPOSE] "วัน"	PARAM_NAME [VW_DXC_TBL_HISTORY]	PRISON_FNAME [VW_DXC_TBL_RECEIVE]	PRISON_LNAME [VW_DXC_TBL_RECEIVE]	HIST_ID_CARD [VW_DXC_TBL_HISTORY]	GENERAL_DOB [VW_DXC_TBL_REG_SOCIAL]
					กรณีไม่มีข้อมูลจากคุก วัน เดือน ปี ของโทษของหนึ่งขอแยกโหล่ง default เป็น "-"					
คุมประพฤติ	CASE_BLACK_ID	CASE_RED_ID	COURT_NAME	CASE_BEGIN	JUD_RESULT	TITLE_NAME	FNAME	LNAME	ID_CARD_NO	BIRTHDATE
กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน										
กรมพินิจ (รับพิพากษา)	BLACKCASENUM	REDCASENUM	COURT_NAME	JUDGMENT_DATE	WORD_DESC	PRE_NAME	JVN_NAME	JVN_SURNAME	JVN_IDCARD	JVN_BIRTHDATE
กรมพินิจ (รับพ้นโทษจากศูนย์ฝึกและอบรมฯ)	BLACKCASENUM	REDCASENUM	COURT_NAME	JUDGMENT_DATE	WORD_DESC	PRE_NAME	JVN_NAME	JVN_SURNAME	JVN_IDCARD	JVN_BIRTHDATE
สำนักงานอัยการสูงสุด	BLACK_FILE [GEN_TR_GENERALC]	RED_FILE [GEN_TR_GENERALC]	COURT_CODE [GEN_TR_COURTRESULT] join COURT_ID [ADM_MS_COURT] then show COURT_NAME [ADM_MS_COURT]	JUDGEMENT_DATE [GEN_TR_COURTRESULT]	JUDGEMENT_DETAIL [GEN_TR_COURTRESULT]	TITLE_1 [GEN_TR_ACCUSED]	NAME_1 [GEN_TR_ACCUSED]	SURNAME_1 [GEN_TR_ACCUSED]	CITIZEN_ID [GEN_TR_ACCUSED]	BIRTH_DATE [GEN_TR_ACCUSED]

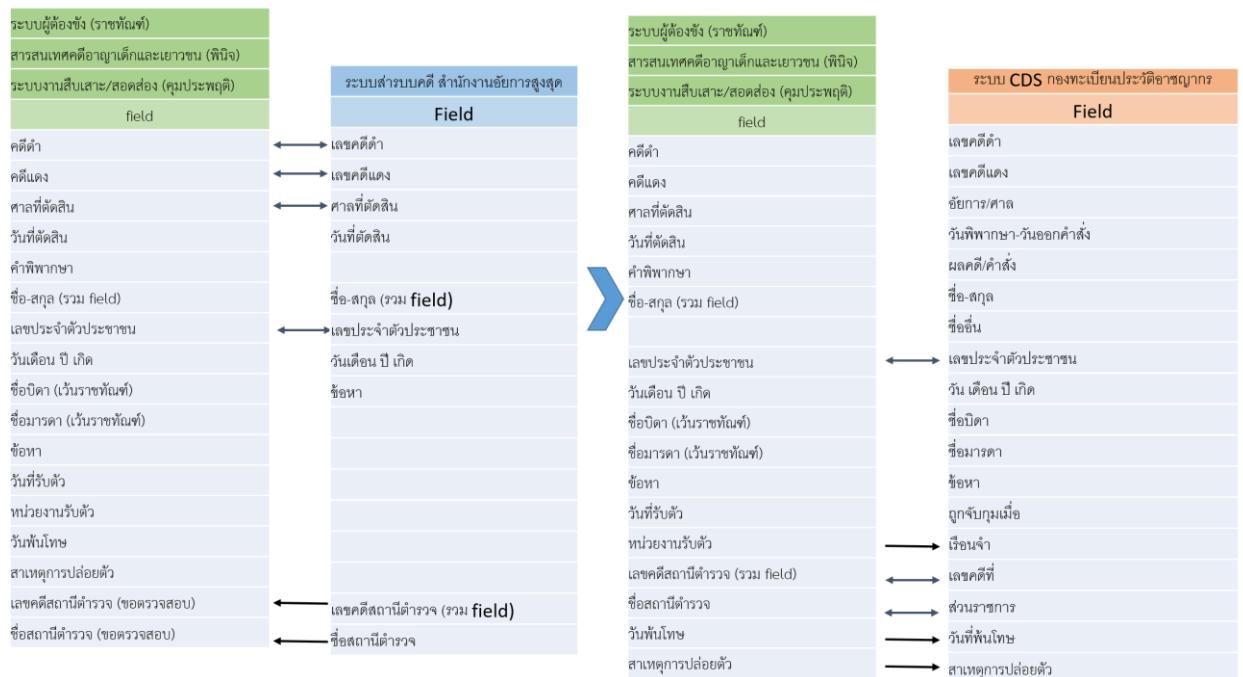
การวิเคราะห์ประเด็นข้อมูลสำหรับจัดทำบริการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลบริการทางเว็บ (Web Service) (ต่อ)

หน่วยงาน	ชื่อบิดา	ชื่อมารดา	ข้อหา	หน่วยงานรับตัว	วันรับตัว	วันพ้นโทษ	เลขคดีสถานีตำรวจ	ปีคดีที่	ชื่อสถานีตำรวจ	คำสั่งชั้นอัยการ	วันที่อัยการมีคำสั่ง
ราชทัณฑ์ (รับตัวนักโทษเด็ดขาด)	ไม่มี	ไม่มี	CASE_BASE [VW_DXC_TBL_COURT]	เรือนจำ PRISON_CODE [VW_DXC_TBL_RECEIVE] join PRISON_CODE [VW_DXC_TBLM_PRISON] then show PRISON_NAME [VW_DXC_TBLM_PRISON]	REC_DATE [VW_DXC_TBL_RECEIVE]	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
ราชทัณฑ์ (ปล่อยตัว)	ไม่มี	ไม่มี	CASE_BASE [VW_DXC_TBL_COURT]	DIST_AREA [VW_DXC_TBL_DISTRIBUTE] join PRISON_CODE [VW_DXC_TBLM_PRISON] then show PRISON_NAME [VW_DXC_TBLM_PRISON]	REC_DATE [VW_DXC_TBL_RECEIVE]	DIST_DATE [VW_DXC_TBL_DISTRIB UTE]	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
ราชทัณฑ์ (พักการลงโทษ ลดวันต้องโทษ)	ไม่มี	ไม่มี	CASE_BASE [VW_DXC_TBL_COURT]	DIST_AREA [VW_DXC_TBL_DISTRIBUTE] join PRISON_CODE [VW_DXC_TBLM_PRISON] then show PRISON_NAME [VW_DXC_TBLM_PRISON]	REC_DATE [VW_DXC_TBL_RECEIVE]	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
คุมประพฤติ	FATHER_NAME	MOTHER_NAME	CASE_GUILTY	OFFICE_NAME	REGISTER_DATE	END_DATE	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน											
กรมพินิจ (รับพิพากษา)	FATHER_NAME	MOTHER_NAME	ALLEGATION_NAME	UNIT_ABB			ไม่มี	ไม่มี	POLICE_STATION_NAME	ไม่มี	ไม่มี
กรมพินิจ (รับพ้นโทษจากศูนย์ฝึกและอบรมฯ)	FATHER_NAME	MOTHER_NAME	ALLEGATION_NAME	UNIT_ABB_1	SEND_DATE	EXIT_DATE	ไม่มี	ไม่มี	POLICE_STATION_NAME	ไม่มี	ไม่มี
สำนักงานอัยการสูงสุด	ไม่มี	ไม่มี	CHARGE_DETAIL [GEN_TR_ACCUSEDCHARGE]	PROSECUTOR_ID [GEN_TR_PROSECUTE] join OFFICE_ID [ADM_MS_OFFICE] then show OFFICE_NAME [ADM_MS_OFFICE]	ไม่มี	ไม่มี	RTP_CASE_NO [GEN_TR_GENERALLC]	RTP_CASE_YEAR [GEN_TR_GENERALLC]	RTP_ORG_CODE [GEN_TR_GENERALLC]	PROS_COMMAND [GEN_TR_ACCUSED]	
				เก็บเป็นรหัส			RTP_CASE_NO+ '/' + RTP_CASE_YEAR				

การเชื่อมโยงข้อมูลผลคำพิพากษา/คำสั่งฟ้องคดีอัยการกับกองทะเบียนประวัติอาชญากร

การเชื่อมโยงข้อมูลการกระทำผิดซ้ำระหว่างฐานข้อมูลของหน่วยงานพัฒนาพฤตินิสัย อัยการ กับกองทะเบียนประวัติอาชญากรรม

โดยในการจัดทำระบบทดลองต้นแบบสามารถทดสอบบริการเชื่อมโยงทางเว็บ (Web Service) ในแต่
 ขั้นตอนได้ดังนี้

กรณีการเพิ่มเติมข้อมูลผลคดีในฐานะข้อมูลกองทะเบียนประวัติอาชญากร

เริ่มตั้งแต่การเตรียมข้อมูลในประเด็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากระบบสารบบคดีสำนักงานอัยการสูงสุด เมื่อ
 ทำการจับคู่ข้อมูลเลขคดีและสถานีตำรวจกับฐานข้อมูลประวัติผู้กระทำความผิด (Criminal Database System:
 CDS) ของกองทะเบียนประวัติอาชญากรแล้วก็สามารถเพิ่มเติมข้อมูลผลคดีในระบบฐานประวัติผู้กระทำความผิด
 (Criminal Database System: CDS) ได้

ข้อมูลจากระบบสารบบคดีสำนักงานอัยการสูงสุด

เลขคดีอาชญากร	ชื่อสถานีตำรวจ	วันที่-ออก	เลขประจำตัวประชาชน	วันเดือน ปี เกิด	บิดา	ชื่ออา	ชื่อกลาง	ชื่อสกุล	เลขคดีอาชญากร	เลขคดีอาชญากร	ชื่อสถานีตำรวจ	สถานีเกิด	จำนวนคดีอาชญากร	วันที่เกิด	
01/2361	สถานี	นายสุเมธ สุขุม	A-1007-03742-75-5	1988-06-16	สุเมธ				03/267	03/268	สถานี	สถานี	จาก 3 เดือน เข้ามานี้มีอาชญากร 100,000 บาท	จาก 3 เดือน เข้ามานี้มีอาชญากร 100,000 บาท	2018-05-16
20/2061	สถานี	นาย โสภ	2310152130123	2018-12-05	สมชาย	สมชาย	สมชาย	สมชาย	03/2567	43/2567	สถานี	สถานี	จาก 3 เดือน เข้ามานี้มีอาชญากร 100,000 บาท	จาก 3 เดือน เข้ามานี้มีอาชญากร 100,000 บาท	2018-03-07
3/59	สถานี	นาย สุเมธ สุขุม	1111111111111	1974-01-20	สุเมธ				2/61	1/60	สถานี	สถานี	จาก 3 เดือน เข้ามานี้มีอาชญากร 100,000 บาท	จาก 3 เดือน เข้ามานี้มีอาชญากร 100,000 บาท	2018-01-20

ทำการเพิ่มเติมผลคดีในฐานะข้อมูลประวัติผู้กระทำความผิด (Criminal Database System: CDS)

เลขคดีอาชญากร	ชื่อสถานีตำรวจ	วันที่-ออก	เลขประจำตัวประชาชน	วันเดือน ปี เกิด	บิดา	ชื่ออา	ชื่อกลาง	ชื่อสกุล	เลขคดีอาชญากร	เลขคดีอาชญากร	ชื่อสถานีตำรวจ	สถานีเกิด	จำนวนคดีอาชญากร	วันที่เกิด
01/2361	สถานี	นายสุเมธ สุขุม	A-1007-03742-75-5	1988-06-16	สุเมธ				03/268	03/267	สถานี	สถานี	จาก 3 เดือน เข้ามานี้มีอาชญากร 100,000 บาท	2017-07-07
20/2061	สถานี	นาย โสภ	2310152130123	2018-12-05	สมชาย	สมชาย	สมชาย	สมชาย	43/2567	03/2567	สถานี	สถานี	จาก 3 เดือน เข้ามานี้มีอาชญากร 100,000 บาท	2018-01-20
3/59	สถานี	นาย สุเมธ สุขุม	1111111111111	1974-01-20	สุเมธ				1/60	2/61	สถานี	สถานี	จาก 3 เดือน เข้ามานี้มีอาชญากร 100,000 บาท	2019-01-01

กรณีการเพิ่มเติมวันพ้นโทษในฐานะข้อมูลกองทะเบียนประวัติอาชญากร

เริ่มตั้งแต่การเตรียมข้อมูลผู้กระทำความผิดของหน่วยงานพัฒนาพฤตินิสัย (ในที่นี้ใช้ตัวอย่างกรมราชทัณฑ์)
 แล้วนำมาเชื่อมโยงกับระบบสารบบคดีสำนักงานอัยการสูงสุด โดยใช้เลขคดีแดง ชื่อศาล เลขประจำตัวผู้กระทำความ
 ผิดเพื่อให้ได้เลขคดีสถานีตำรวจ และชื่อสถานีตำรวจ สำหรับนำไปเชื่อมโยงกับฐานประวัติผู้กระทำความผิด
 (Criminal Database System: CDS)

ข้อมูลผู้พันโทษของกรมราชทัณฑ์

คดีจำ	คดีแดง	ศาลที่ตัดสิน	วันที่ตัดสิน	คำพิพากษา	ชื่อ-สกุล	เลขประจำตัวประชาชน	วันเดือน ปี เกิด	ชื่อบิดา	ชื่อมารดา	ชื่ออา	วันที่รับจำ	หน่วยงานรับจำ	วันปล่อยตัว / พ้นโทษ	สถานศุลกากรปล่อยตัว
1/60	2/61	ศาลจังหวัดปทุมธานี	2016-01-20	จำคุกตลอดชีวิต	นายสุเชษฐ์ กาง	1111111111111	1974-01-20	นายสุไมธ กาง	นางทาสี กาง	ก้องเกียรติ	2016-01-20	เรือนจำกลางปทุมธานี	2019-01-01	กรมราชทัณฑ์
43/2567	03/2567	ศาลปทุมธานี	2017-07-07	จำคุก 3 เดือน ปรับค่าเสียหาย 100,000 บาท	คดี โจ้ชาย	2310152130123	2018-12-05			ก้องความในสมัย โขทัยเวลา	2017-05-10	เรือนจำปทุมธานี		

Showing 1 to 2 of 2 entries

เรียกข้อมูลเลขคดีสถานีตำรวจและชื่อสถานีตำรวจจากระบบสารบบคดีสำนักงานอัยการสูงสุด

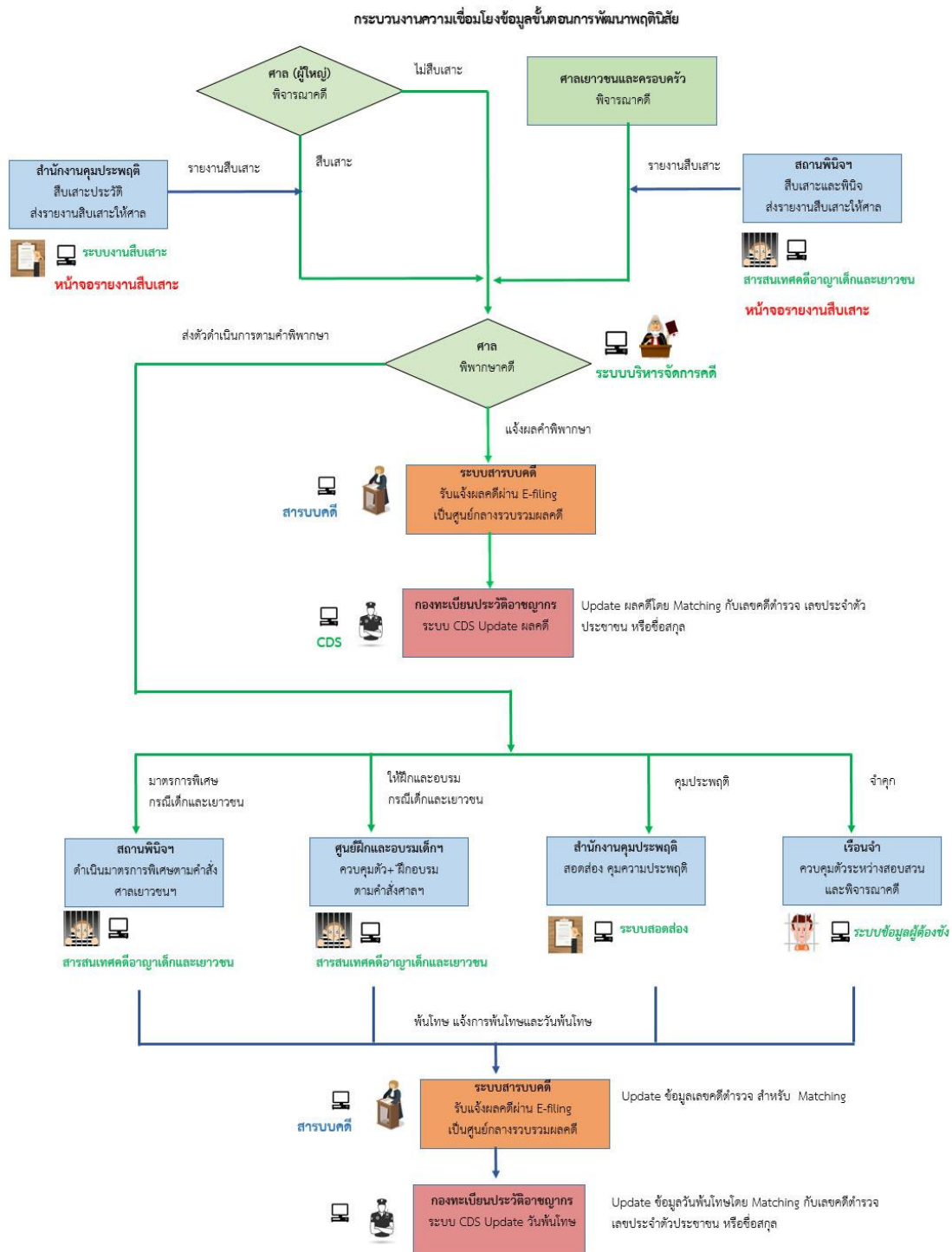
นำข้อมูลเลขคดีสถานีตำรวจและชื่อสถานีตำรวจไปเชื่อมโยงกับฐานประวัติผู้กระทำความผิด (Criminal Database System: CDS) ก็จะสามารถแสดงวันพ้นโทษได้

เลขคดีสถานีตำรวจ	สถานีตำรวจ	ถูกจับกุมเมื่อ	ชื่อ-สกุล	เลขประจำตัวประชาชน	วันเดือน ปี เกิด	อาชญากรรม	ชื่อบิดา	ชื่อมารดา	เลขคดี	เลขคดีแดง	อัยการศาล	คดีจำ	วันที่โทษจบ-ปล่อยตัว	เริ่มจำ	วันที่พ้นโทษ
01/2561	ส.อ.ปทุมธานี	2018-04-21	นายสุไมธ สุเชษฐ์	4-1007-03742-75-5	1988-06-16	ลักทรัพย์			03/486	03/567	ศาลจังหวัดปทุมธานี	จำคุก 3 เดือน ปรับค่าเสียหาย 100,000 บาท	2017-07-07	สถานจำปทุมธานี	
20/2061	ส.อ.ปทุมธานี	2018-06-23	คดี โจ้ชาย	2310152130123	2018-12-05	ก้องความในสมัย โขทัยเวลา			43/2567	03/2567	ศาลปทุมธานี	จำคุก 3 เดือน ปรับค่าเสียหาย 100,000 บาท	2017-07-07	เรือนจำปทุมธานี	
3/59	ส.อ.ปทุมธานี	2018-10-17	นายสุเชษฐ์ กาง	1111111111111	1974-01-20	ลักทรัพย์	นายสุไมธ กาง	นางทาสี กาง	1/60	2/61	ศาลจังหวัดปทุมธานี	จำคุกตลอดชีวิต	2016-01-20	เรือนจำปทุมธานี	2019-01-01

Showing 1 to 3 of 3 entries

ซึ่งหากมีการเชื่อมโยงข้อมูลดังกล่าวก็จะทำให้ระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรมในส่วนของผู้กระทำความผิดเกิดความสมบูรณ์ แต่หน่วยงานมีข้อมูลที่จำเป็นไปใช้ในการปฏิบัติงานของหน่วยงานได้อย่างครบถ้วน

แผนภาพที่ 4.5: กระบวนการรับส่งข้อมูลระบบการแลกเปลี่ยนประวัติการกระทำผิดกับผลคดี

4.3 แนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานภายใต้กระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์

ต้นแบบ

ระบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ออกแบบและพัฒนาขึ้นดังกล่าวมีความจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่างๆ บางส่วนเพื่อให้สอดคล้องกับระบบคอมพิวเตอร์และฐานข้อมูลที่จะนำมาอำนวยความสะดวกการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในการศึกษาระบบทดลองต้นแบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ในครั้งนี้จึงได้ทำการศึกษาขอบเขตอำนาจหน้าที่และลักษณะการทำงานของหน่วยงานต่างๆ จากลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องและสังเกตการณ์การทำงานในการดำเนินคดีและปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในขั้นตอนการปฏิบัติงานและการใช้งานระบบฐานข้อมูลของแต่ละหน่วยงาน แล้วนำมาออกแบบแนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภายใต้กระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ตามระบบงานที่จะพัฒนาขึ้นใหม่ทั้ง 5 ระบบ โดยคณะที่ปรึกษาได้ทดลองร่าง (Data Workflow Diagram) และกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (Code of Conduct) ที่จะนำไปใช้พัฒนาระบบทดลองต้นแบบมาทำการนำเสนอผ่านการประชุมสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อระดมความคิดเห็นร่วมกันในการออกแบบกระบวนการทำงานในกรณีที่ต้องการความเห็นและข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงานร่วมกับผู้แทนหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งในพื้นที่จังหวัดปัตตานี นราธิวาส และจังหวัดยะลา โดยผลการหารือสามารถสรุปกรอบแนวทางปฏิบัติของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

4.3.1 เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง

ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ซึ่งมีการประกาศใช้กฎหมายพิเศษด้านความมั่นคงมาใช้ในการควบคุมสถานการณ์การก่อความไม่สงบนอกเหนือจากกฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมตามปกติ โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงในพื้นที่ อันได้แก่ ทหารหรือตำรวจนั้นจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการในการดำเนินการทางคดีความมั่นคงตั้งแต่การพบเบาะแสผู้ต้องสงสัย การติดตามตัวผู้ต้องสงสัย การดำเนินการตามกฎหมายการศึกษานำตัวผู้ต้องสงสัยมาซักถามเพื่อหาเบาะแสทางคดี และการปิดล้อมตรวจค้น ซึ่งมีส่วนช่วยในการติดตามจับกุมตัวคนร้ายอย่างมาก ในการออกแบบระบบต้นแบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์คดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้จะมีการออกแบบระบบการขอหมายจับตามกฎหมายบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน และระบบคำร้องขอควบคุมเพื่อนำตัวไปซักถามตามกฎหมายดังกล่าว นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงยังจะมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการออกหมายจับ และการนำตัวผู้ต้องสงสัยจากกระบวนการซักถามมาแสวงหาพยานหลักฐานแล้วนำเข้าสู่กระบวนการสอบสวนดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอีกด้วย โดยในระบบต้นแบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์คดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นควรมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติให้กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงดังนี้

1) ในการปิดล้อมตรวจค้นพื้นที่ต้องสงสัยหรือติดตามตัวบุคคลเป้าหมาย หากเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงตรวจค้นพบสิ่งของผิดกฎหมาย เช่น ยาเสพติด อาวุธปืน หรือวัตถุระเบิด ให้จับกุมตัวบุคคลเป้าหมายนั้น นำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดี กรณีพบวัตถุหรือสิ่งของต้องสงสัยว่าอาจมีความเกี่ยวข้องกับการก่อเหตุความไม่สงบ เช่น อุปกรณ์ เครื่องมือ ฯลฯ ซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ได้ให้แจ้งพนักงานสอบสวนทราบเพื่อนำส่งตรวจพิสูจน์และหาความเชื่อมโยงพยานหลักฐานการก่อเหตุในคดีอื่นต่อไป

2) หากพบเบาะแสของคนร้ายแต่เมื่อลงไปติดตามตัวแล้วไม่พบตัวและมีความต้องการจะนำตัวมาซักถามเพื่อทราบเบาะแสการกระทำความผิด ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงเสนอคำร้องต่อศาลจังหวัดในพื้นที่ขอให้ออกหมายจับซึ่งจะต้องมีการระบุหมายเลขประจำตัวประชาชนหรือข้อมูลสำคัญที่จะสามารถใช้ยืนยันตัวบุคคลได้ โดยเจ้าหน้าที่บริหารคดีของศาลจะนำข้อมูลในคำร้องมาลงในระบบขอหมายจับตามกฎหมายบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน (หมาย ฉฉ.) พร้อมกำหนดระยะเวลาอายุของหมายจับลงในระบบให้ชัดเจน โดยระบบจะสามารถให้บริการตรวจสอบข้อมูลหมายจับ รายงานการถอนหมายจับกรณีถูกจับกุมตัวได้ในคดีอื่น และรายงานหมายค้ำในระบบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงนำไปตรวจสอบและพิจารณาเพิกถอนหมายที่ไม่จำเป็น

3) หากระบบมีการเปิดใช้งานเต็มรูปแบบในพื้นที่สามจังหวัด (ปัตตานี นราธิวาส ยะลา) จะมีการเปิดให้บริการตรวจสอบค้นหาข้อมูลหมายจับให้กับหน่วยงานที่มีหน้าที่รับประสานในการติดตามตัวบุคคลต้องสงสัยที่ถูกประกาศสืบจับตามหมายจับ ฉฉ. ซึ่งในทางปฏิบัติคือเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารหรือตำรวจผู้ปฏิบัติงานชายแดนและหน่วยงานตรวจคนเข้าเมือง โดยหากหน่วยงานเหล่านี้ตรวจพบบุคคลต้องสงสัยเช่นในกรณีจะเดินทางออกนอกประเทศให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานดังกล่าวทำการตรวจสอบสถานะของหมายจับก่อนจะมีการกักตัวเพื่อส่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง หรือหากญาติผู้ต้องสงสัยมีความสงสัยเกี่ยวกับการถูกออกหมายของบุคคลก็สามารถให้บริการแจ้งว่าเป็นหมายจับของหน่วยงานใด มีผู้ได้รับผิดชอบเพื่อให้ประชาชนเข้าหารือหรือชี้แจงต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้

4) กรณีติดตามตัวบุคคลตามหมายจับได้ในภายหลัง หรือปรากฏภายหลังว่าบุคคลที่ถูกออกหมายติดตามตัวไม่เกี่ยวข้องกับเหตุก่อความไม่สงบ ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงผู้รับผิดชอบทำการยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดขอให้ถอนหมาย ซึ่งเจ้าหน้าที่บริหารคดีของศาลจะนำข้อมูลในคำร้องมาดำเนินการถอนหมายจับในระบบ

5) กรณีพบเบาะแสของคนร้ายแล้วสามารถติดตามตัวพบตัวผู้ต้องสงสัย เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงอาจพิจารณากักตัวไว้ก่อนเพื่อทำการซักถาม โดยสามารถควบคุมตัวบุคคลนั้นตามกฎหมายการศึกษาได้ไม่เกิน 7 วัน ซึ่งหากครบกำหนด 7 วันแล้วเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงประสงค์จะควบคุมตัวต่อไปก็สามารถควบคุมตัวโดยขออำนาจศาลได้อีกครั้งละไม่เกิน 7 วัน แต่รวมแล้วทั้งหมดต้องไม่เกิน 30 วัน การขอควบคุมตัวเพื่อซักถามให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงผู้รับผิดชอบยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดในพื้นที่ตามกฎหมายบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินโดยจะต้องระบุหมายเลขประจำตัวประชาชนหรือข้อมูลสำคัญที่จะสามารถใช้ยืนยันตัวบุคคลได้ จากนั้นเจ้าหน้าที่บริหารคดีของศาลจะนำข้อมูลในคำร้องมาลงรายละเอียดในระบบควบคุมตัวเพื่อการซักถาม ข้อมูลในระบบจะสามารถเปิดให้บริการประชาชนในกรณีที่ญาติพบบุคคลสูญหายจากพื้นที่ในการมาขอตรวจสอบข้อมูลคนหายที่ศาล

ซึ่งหากระบบมีการเปิดใช้งานเต็มรูปแบบในพื้นที่สามจังหวัด (ปัตตานี นราธิวาส ยะลา) ก็จะสามารถเดินทางมา สอบถามที่ศาลได้ก็ได้ และจะช่วยให้สามารถจัดทำรายงานได้ว่าคดีที่มีการขอชักถามมีผลสำเร็จในการดำเนินคดี (Success Rate) เท่าใด

6) ในกรณีบุคคลต้องสงสัยถูกออกหมายจับ ฉ. ไว้ หากปรากฏในภายหลังว่าผู้ต้องสงสัยได้ถูก นำตัวมาขอควบคุมเพื่อนำตัวไปชักถามต่อศาลแล้ว หรือถูกนำตัวมาฝากขังระบบก็จะแจ้งเตือนให้เจ้าหน้าที่ผู้มา ยื่นคำร้องขอควบคุมหรือพนักงานสอบสวนที่มายื่นคำร้องขอฝากขังทราบ จากนั้นให้เจ้าหน้าที่ผู้มายื่นคำร้องขอ ควบคุมหรือพนักงานสอบสวนที่มายื่นคำร้องขอฝากขังแล้วแต่กรณีทำหน้าที่ประสานให้หน่วยงานผู้ที่มาขอหมายจับ ทราบเพื่อตรวจสอบและดำเนินการตามที่ขอหมายไว้ หากปรากฏว่าเป็นบุคคลเดียวกันก็ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ดำเนินการยื่นคำร้องขอเพิกถอนหมายจับ ฉ. ต่อศาลเพื่อดำเนินการถอนหมายจับในระบบต่อไป

7) ในกระบวนการควบคุมเพื่อชักถามตามกฎหมายบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน หากไม่ปรากฏ หลักฐานยืนยันการกระทำผิดก็จะปล่อยตัวผู้ต้องสงสัยไป โดยผู้ต้องสงสัยสามารถมาขอข้อมูลการควบคุมจากศาลเพื่อ นำไปขอเงินชดเชยเยียวยาได้ โดยเมื่อทำการปล่อยตัวแล้วจะถือว่าหมายจับตามกฎหมายบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน (หมาย ฉ.ฉ.) ของบุคคลนั้นทุกฉบับก่อนหน้านี้เป็นการยกเลิกไปเนื่องจากติดตามตัวได้แล้ว แต่ถ้าหากปรากฏหลักฐาน เพียงพอจะดำเนินคดีต่อผู้ต้องสงสัยให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงประสานกับพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีมา ตรวจสอบหลักฐาน หากมีพยานหลักฐานเพียงพอให้พนักงานสอบสวนนำตัวไปดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญาต่อไป ทั้งนี้พนักงานสอบสวนอาจพิจารณาขอศาลให้ออกหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญาก่อนนำตัวไปควบคุมก็ได้ โดยการดำเนินการขอหมายจับจะดำเนินการผ่านระบบหน้าจอเอกสาร สำนวนการสอบสวนซึ่งจะส่งต่อข้อมูลคำร้องขอหมายจับไปยังศาลผ่านระบบ E-filing ต่อไป

8) ในกรณีที่ผู้ต้องหาถูกนำตัวมาฝากขังหรือมีการแจ้งการจับกุมเด็กและเยาวชนแล้วแต่กรณี ระบบสามารถเชื่อมโยงข้อมูลเลขประจำตัวประชาชนจากระบบบริหารจัดการคดีศาลยุติธรรมมาเชื่อมโยงกับ ข้อมูลการออกหมายจับ ฉ. และประวัติว่าเคยถูกนำตัวไปควบคุมเพื่อชักถามมาก่อนหรือไม่ กรณีพบประวัติให้ บันทึกลงในหน้าหมายขังสีฟ้าว่าเคยพบประวัติการถูกออกหมายจับ ฉ. หรือถูกควบคุมตัวเพื่อชักถามตาม กฎหมายบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินแล้วแต่กรณีโดยไม่ต้องระบุรายละเอียดเลขหมาย เมื่อเรือนจำหรือสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งทำหน้าที่ควบคุมตัวได้รับหมายก็จะทราบเป็นข้อมูลในการกำหนดมาตรการ ควบคุมและการรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม ซึ่งหากต้องการรายละเอียดเชิงลึกถึงความเกี่ยวข้องกับ ขบวนการก่อความไม่สงบให้เจ้าหน้าที่เรือนจำหรือสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทำการประสานจาก หน่วยงานความมั่นคงที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อไป

4.3.2 พนักงานสอบสวน

ในการดำเนินคดีความมั่นคงพนักงานสอบสวนจะมีบทบาทตั้งแต่ออกตรวจสถานที่เกิดเหตุ สอบปากคำพยาน รวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ ซึ่งหากรู้ตัวผู้ต้องหาจะทำหน้าที่ขอหมายจับต่อศาล จากนั้นหากมีการจับกุมตัวผู้ต้องหาจะทำหน้าที่แจ้งข้อกล่าวหา สอบสวนปากคำผู้ต้องหา นำตัวไปขอฝากขังต่อศาล ตรวจสอบประวัติการกระทำผิดเพื่อป้องกันโทษ/เพิ่มโทษ และส่งสำนวนให้อัยการ ซึ่งในการออกแบบระบบต้นแบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์คดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้จะมีการพัฒนาระบบหน้าจอดีทำเอกสารสอบสวนให้กับพนักงานสอบสวนเพื่อให้การทำสำนวนการสอบสวนรวดเร็วขึ้นและไม่ต้องบันทึกข้อมูลซ้ำอีกในระบบ CRIMES และพัฒนาระบบคำร้องขอหมายจับ และคำร้องขอฝากขัง ผ่านระบบยื่นคำร้องอิเล็กทรอนิกส์ (E-filing) โดยความเชื่อมโยงกับระบบ CRIMES โดยในระบบต้นแบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์คดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นควรมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติให้กับพนักงานสอบสวน ดังนี้

1) เมื่อเกิดเหตุที่น่าจะเกี่ยวข้องกับการก่อความไม่สงบในพื้นที่ให้พนักงานสอบสวนผู้รับแจ้งเหตุซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจท้องที่ออกไปตรวจสถานที่เกิดเหตุและตรวจสอบเหตุที่เกิดขึ้น หากพบว่าเป็นกรณีที่น่าจะเกี่ยวข้องกับเหตุคดีความมั่นคงให้พนักงานสอบสวนท้องที่แจ้งชุดพนักงานสอบสวนพิเศษของตำรวจภูธรจังหวัดเข้าร่วมการสอบสวน โดยพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจท้องที่ทำหน้าที่เป็นผู้รับคำร้องทุกข์กล่าวโทษในสารบบคดีแล้วลงบันทึกรายละเอียดทางคดีเบื้องต้นในระบบ CRIMES จากนั้นจะมีการตั้งชุดพนักงานสอบสวนพิเศษระหว่างพนักงานสอบสวนท้องที่กับพนักงานสอบสวนชุดพิเศษเป็นคณะพนักงานสอบสวนคดีความมั่นคงร่วมทำการสอบสวนคดีร่วมกัน หลังจากตั้งชุดสอบสวนพิเศษแล้วให้พนักงานสอบสวนผู้รับคำร้องทุกข์คดีบันทึกทรายชื่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบทั้งหมดลงในระบบ CRIMES เพื่อให้สิทธิในการใช้งานระบบ CRIMES ในคดีดังกล่าว ทั้งนี้ ในกรณีที่พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจท้องที่รับคำร้องทุกข์เป็นคดีอาญาตามปกติแต่พบหลักฐานภายหลังว่าจะเป็นคดีความมั่นคงให้พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจท้องที่ประสานให้มีการตั้งชุดพนักงานสอบสวนพิเศษขึ้นทำการสอบสวนคดีดังกล่าว ซึ่งการบันทึกข้อมูลในระบบ CRIMES ก็ให้ดำเนินการในลักษณะเดียวกัน

2) ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุให้พนักงานสอบสวนดำเนินการร่วมกับเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุของศูนย์พิสูจน์หลักฐาน 10 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุจะทำการเก็บรวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการตรวจพิสูจน์และเก็บผลการตรวจพิสูจน์หลักฐานไว้ในระบบ FIDS เพื่อทำการวิเคราะห์เชื่อมโยงเกี่ยวพันเชื่อมโยงการก่อเหตุกับคดีอื่นๆ ต่อไป

3) การดำเนินการสอบสวนคดีให้พนักงานสอบสวนบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคดีลงในระบบหน้าจอดีทำเอกสารสอบสวน โดยระบบจะช่วยอำนวยความสะดวกในจัดพิมพ์เอกสารสำคัญต่างๆ ในสำนวน

อันได้แก่ คำให้การผู้กล่าวหา/พยาน บัญชีของกลาง บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้าย บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้ายได้คืน แผนที่และบันทึกการตรวจสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งการทำสำนวนการสอบสวนผ่านระบบดังกล่าวจะช่วยส่งต่อข้อมูลเกี่ยวกับคดี ผู้กล่าวหา พยาน ของกลาง ทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้าย เข้าไปบันทึกและรวบรวมไว้ในระบบ CRIMES โดยอัตโนมัติโดยที่พนักงานสอบสวนไม่ต้องบันทึกข้อมูลลงในระบบ CRIMES อีก

4) กรณีพนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวนมาระยะเวลาหนึ่งตามที่กำหนดในกฎหมายแล้วไม่มีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่จะทำให้ทราบตัวผู้กระทำความผิด ให้พนักงานสอบสวนบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลคดีการสอบสวนลงในระบบหน้าจอจัดทำเอกสารสอบสวน ระบบจะช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดพิมพ์เอกสารรายงานการสอบสวนสำหรับจัดทำเป็นสำนวนการสอบสวนนำเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเพื่อพิจารณามีความเห็นแล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการพิจารณา โดยทางอัยการจะสามารถดึงข้อมูลจากระบบ CRIMES ผ่านหน้าจอ NSW ของระบบสารบบคดี สำนักงานอัยการสูงสุด ไปใช้ต่อได้โดยไม่ต้องบันทึกข้อมูลซ้ำอีก

5) กรณีสอบสวนแล้วรู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่ยังไม่สามารถเรียกหรือจับกุมตัวได้ ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากการเชื่อมโยงพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในระบบ FIDS มาจากคดีอื่น จากการสืบสวนคดี หรือจากการขยายผลการซักถามก็ตาม เมื่อพนักงานสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่าพยานหลักฐานเพียงพอให้พนักงานสอบสวนจัดทำคำร้องขอหมายจับผ่านระบบหน้าจอจัดทำเอกสารสอบสวนโดยบันทึกข้อมูล ชื่อสกุล เลขประจำตัวประชาชนหรือข้อมูลอื่นที่ใช้ยืนยันตัวบุคคลได้ ข้อหา พฤติการณ์ ระบบจะช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดพิมพ์เอกสารใบคำร้องและบันทึกข้อมูลผู้ต้องหาที่ถูกออกหมายจับลงในระบบ CRIMES อัตโนมัติ และจะส่งต่อคำร้องขอหมายจับต่อไปยังศาลผ่านระบบคำร้องอิเล็กทรอนิกส์ (E-filing) เมื่อหมายจับได้รับความเห็นชอบจากศาลให้พนักงานสอบสวนส่งต่อข้อมูลประกาศสืบจับไปยังระบบประกาศสืบจับของกองทะเบียนประวัติอาชญากรผ่านระบบ CRIMES เมื่อได้รับข้อมูลหมายจับผ่านระบบ CRIMES แล้วให้กองทะเบียนประวัติอาชญากรนำข้อมูลจากระบบไปประกาศสืบจับบุคคลต่อไป จากนั้นให้พนักงานสอบสวนบันทึกผลคดีควรสั่งฟ้องในระบบหน้าจอจัดทำเอกสารสอบสวน ระบบจะช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดพิมพ์เอกสารรายงานการสอบสวนสำหรับจัดทำเป็นสำนวนการสอบสวนนำเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเพื่อพิจารณามีความเห็นแล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการพิจารณา โดยทางอัยการจะสามารถดึงข้อมูลจากระบบ CRIMES ผ่านหน้าจอ NSW ของระบบสารบบคดี สำนักงานอัยการสูงสุด ไปใช้ต่อได้โดยไม่ต้องบันทึกข้อมูลซ้ำอีก ทั้งนี้ หากพนักงานสอบสวนเห็นว่าพยานหลักฐานไม่เพียงพอก็ต้องขอออกหมายจับโดยให้ทำสำนวนมีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องนำเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเพื่อพิจารณามีความเห็น แล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการพิจารณาต่อไป

6) กรณีมีการจับกุมตัวผู้ต้องหาได้ ซึ่งอาจเป็นการจับกุมตัวโดยเจ้าหน้าที่ จากการรับตัวมาจากการซักถามโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงตามกฎหมายบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือการจับกุมโดยตรวจค้น

สิ่งผิดกฎหมาย พนักงานสอบสวนจะรับตัวผู้ต้องหาตามคำเนิ่นคดีโดยมีอำนาจการควบคุมตัว 48 ชั่วโมง หากไม่มีการปล่อยตัวชั่วคราวก็จะนำตัวไปฝากขังต่อศาลซึ่งตามปกติแล้วในคดีความมั่นคงมักจะไม่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ในการดำเนินการขอฝากขังให้พนักงานสอบสวนจัดทำคำร้องขอหมายจับผ่านระบบหน้าจอจัดทำเอกสารสอบสวนโดยบันทึกข้อมูล เลขคดี ชื่อสกุล เลขประจำตัวประชาชนหรือข้อมูลอื่นที่ใช้ยืนยันตัวบุคคลได้ ระบบจะช่วยอำนวยความสะดวกจัดพิมพ์เอกสารใบคำร้องและบันทึกข้อมูลผู้ต้องหาที่ถูกออกหมายจับลงในระบบ CRIMES อัตโนมัติ และจะส่งต่อคำร้องขอฝากขังต่อไปยังศาลผ่านระบบคำร้องอิเล็กทรอนิกส์ (E-filing) ต่อไป

7) กรณีการจับกุมเด็กหรือเยาวชนพนักงานสอบสวนจะต้องนำตัวเด็กหรือเยาวชนไปแจ้งต่อศาลเพื่อตรวจสอบการจับกุมภายใน 24 ชั่วโมงนับแต่ตัวเด็กและเยาวชนถึงที่ทำการพนักงานสอบสวน จากนั้นให้พนักงานสอบสวนมีหนังสือแจ้งการจับกุมเด็กหรือเยาวชนพร้อมส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หากยังสอบสวนไม่เสร็จภายใน 30 วัน ให้ทำการผิดฟ้องคดีไปยังศาลเยาวชนและครอบครัว โดยในการจัดทำหนังสือแจ้งการจับกุมเด็กหรือเยาวชน และการยื่นคำร้องขอผิดฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวให้พนักงานสอบสวนจัดทำเอกสารผ่านระบบหน้าจอจัดทำเอกสารสอบสวน ระบบจะช่วยอำนวยความสะดวกจัดพิมพ์เอกสารและบันทึกข้อมูลลงในระบบ CRIMES อัตโนมัติ และจะส่งต่อข้อมูลในหนังสือแจ้งการจับกุมไปยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และข้อมูลคำร้องขอผิดฟ้องต่อไปยังศาลผ่านระบบคำร้องอิเล็กทรอนิกส์ (E-filing) ในทำนองเดียวกับการยื่นคำร้องขอฝากขัง

8) กรณีรู้ตัวผู้กระทำผิดและผู้กระทำผิดถูกจับกุมตัวในคดีอื่น ซึ่งอาจมาจากการเชื่อมโยงข้อมูลหมายจับ จากการเชื่อมโยงข้อมูลจากระบบฝากขังว่าถูกฝากขังในคดีอื่น หรือมีการเชื่อมโยงความเกี่ยวพันพยานหลักฐานในระบบ FIDS ก็ตาม ให้พนักงานสอบสวนตรวจสอบว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ต้องหาในคดีหรือไม่แล้วทำการอายัดตัวไว้ดำเนินคดีต่อไป ในการอายัดตัวให้ทำผ่านระบบ CRIMES ซึ่งระบบจะมีการบันทึกข้อมูลผู้ถูกอายัดตัวไว้สำหรับการค้นหาและมีการจัดทำรายงานพร้อมแจ้งเตือนเพื่อการกำกับดูแลการปฏิบัติไม่ให้มีการทิ้งคดีไว้เนิ่นช้า กรณีการอายัดตัวพนักงานสอบสวนไม่ต้องทำคำร้องขอฝากขังอีก ทั้งนี้ ในการอายัดตัวดำเนินคดีหากเป็นกรณีที่ไม่ได้มีการออกหมายจับไว้ก่อนพนักงานสอบสวนอาจพิจารณายื่นคำร้องขอหมายจับต่อศาลก่อนแจ้งข้อหาดำเนินคดีก็ได้ โดยในการขอหมายจับให้ดำเนินการยื่นคำร้องผ่านระบบหน้าจอจัดทำเอกสารสอบสวนและส่งต่อคำร้องขอหมายจับต่อไปยังศาลผ่านระบบคำร้องอิเล็กทรอนิกส์ (E-filing) เช่นเดียวกัน แต่เมื่อศาลให้ความเห็นชอบแล้วไม่ต้องส่งข้อมูลเข้าระบบประกาศสืบจับอีก เนื่องจากมีการจับกุมตัวผู้ต้องหาได้แล้วก่อนหน้า

9) ในการดำเนินคดีกรณีจับกุมตัวผู้ต้องหาได้ พนักงานสอบสวนต้องจัดให้มีการพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ต้องหาสิบนิ้วเพื่อส่งไปตรวจสอบประวัติการกระทำผิดที่กองทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่งทางกองทะเบียนประวัติอาชญากรจะนำข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับตัวผู้ต้องหามาบันทึกลงในระบบฐานข้อมูลอาชญากร CDS แล้วนำแบบพิมพ์ลายนิ้วมือมาตรวจเข้าระบบตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมืออัตโนมัติ AFIS เพื่อตรวจสอบ

เปรียบเทียบกับแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือของผู้กระทำผิดในระบบที่เก็บไว้ โดยระบบ AFIS จะทำการคัดเลือกแบบพิมพ์ลายนิ้วมือผู้กระทำผิดที่มีโอกาสตรงกับแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือที่นำมาตรวจสอบแล้วจะให้เจ้าหน้าที่ทำการตรวจยืนยันอีกชั้นหนึ่ง หลังจากที่เข้ากระบวนการตรวจสอบประวัติพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ต้องหาผ่านระบบ CDS และ AFIS แล้วกองทะเบียนประวัติอาชญากรก็จะส่งผลการตรวจสอบประวัติกลับไปให้พนักงานสอบสวนเพื่อรวบรวมเข้าสำนวนส่งให้พนักงานอัยการ หากพบว่าผู้ต้องหาไม่ประวัติการลงอาญาหรือการกำหนดโทษหรือนำเชื่อว่าอาจจะเพ่งพันโทษมายังไม่ครบกำหนดตามกฎหมายให้พนักงานสอบสวนตรวจสอบประวัติคำพิพากษาและวันพ้นโทษให้พนักงานอัยการก่อนเสนอสำนวน ซึ่งหากระบบต้นแบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์สามารถดำเนินการได้เต็มรูปแบบก็จะมีประวัติคำพิพากษาและวันพ้นโทษในรายงานประวัติพิมพ์ลายนิ้วมือเลย พนักงานสอบสวนไม่ต้องลงไปค้นหาประวัติอีก

10) เมื่อได้รับรายงานผลการตรวจสอบประวัติพิมพ์ลายนิ้วมือ และทำการรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเสร็จสิ้นแล้ว ให้พนักงานสอบสวนสรุปสำนวนมีความเห็นทางคดี หากเห็นว่าพยานหลักฐานเพียงพอให้บันทึกความเห็นควรสั่งฟ้องในระบบหน้าจอจัดทำเอกสารสอบสวน ระบบจะช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดพิมพ์เอกสารรายงานการสอบสวนสำหรับจัดทำเป็นสำนวนการสอบสวนนำเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเพื่อพิจารณามีความเห็นแล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการพิจารณาต่อไป โดยทางอัยการจะสามารถดึงข้อมูลจากระบบ CRIMES ผ่านหน้าจอ NSW ของระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์ สำนักงานอัยการสูงสุด ไปใช้ได้โดยไม่ต้องบันทึกข้อมูลซ้ำอีก ทั้งนี้ หากพนักงานสอบสวนเห็นว่าพยานหลักฐานไม่เพียงพอก็อาจมีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องเสนออัยการก็ได้

11) ในกระบวนการส่งสำนวนการสอบสวน หากเป็นกรณีที่ผู้ต้องหาเคยผ่านกระบวนการควบคุมตัวเพื่อซักถามตามกฎหมายพิเศษให้พนักงานสอบสวนบันทึกในหน้ารายงานสอบสวนด้วยว่าผู้ต้องหาเคยผ่านกระบวนการควบคุมเพื่อซักถามตามกฎหมายบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินให้ทราบด้วยเนื่องจากคำซักถามอาจใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบในการพิจารณาคดีได้

12) ในพื้นที่ ในพื้นที่ อ.แม่ลาน จ.ปัตตานี และสี่อำเภอในจังหวัดสงขลา อันได้แก่ อ.จะนะ อ.เทพา อ.สะบ้าย้อย อ.นาทวี ซึ่งเป็นพื้นที่ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 มีบทบัญญัติสำคัญในมาตรา 21 เป็นกฎหมายทางเลือกให้ผู้กระทำผิดที่ได้กลับตัวกลับใจเข้ามามอบตัวต่อทางราชการด้วยความสมัครใจ กระบวนการดังกล่าวเป็นมาตรการพิเศษที่ใช้อยู่ในชั้นการดำเนินคดีอาญา ซึ่งกระบวนการดำเนินการให้พนักงานสอบสวนจะรวบรวมรายละเอียดส่งให้คณะกรรมการกลั่นกรอง (ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน) พิจารณาว่าผู้ต้องหาดังกล่าวเป็นไปตามหลักเกณฑ์และสมควรนำมาเข้ามาตรา 21 หรือไม่ เมื่อผลการพิจารณาผ่านคณะกรรมการกลั่นกรองและกระบวนการเยียวยาเสร็จสิ้นแล้ว หากเป็นกรณีเห็นชอบให้ดำเนินการตามมาตรา 21 พนักงานสอบสวนจะบันทึกผลความเห็นลงในระบบหน้าจอจัดทำเอกสารสอบสวน ระบบจะช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดพิมพ์

เอกสารรายงานการสอบสวนสำหรับจัดทำเป็นสำนวนการสอบสวนนำเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นพิจารณาแล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการดำเนินการต่อไป โดยทางอัยการจะสามารถดึงข้อมูลจากระบบ CRIMES ผ่านหน้าจอ NSW ของระบบสารบบคดี สำนักงานอัยการสูงสุด กรณีไม่เห็นชอบหรือผู้ต้องหาถอนตัวกลางคันพนักงานสอบสวนจะต้องรวบรวมพยานหลักฐานทางคดีแล้วส่งสำนวนไปให้พนักงานอัยการพิจารณาตามกระบวนการดำเนินคดีอาญาตามปกติ ซึ่งการส่งข้อมูลกรณีรับตัวกลับมาดำเนินคดีให้ดำเนินการตามแบบการส่งข้อมูลในคดีอาญาตามปกติ

4.3.3 พนักงานอัยการ

ในระบบกระบวนการยุติธรรมพนักงานอัยการจะทำหน้าที่เป็นโจทก์ฟ้องผู้กระทำความผิดต่อศาล โดยในกระบวนการดำเนินคดีในชั้นของอัยการจะเริ่มตั้งแต่การรับสำนวนการสอบสวนจากพนักงานสอบสวนมาพิจารณา หากพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความพยานหลักฐานเพียงพอจะรับฟังให้ศาลลงโทษผู้ต้องหาได้ พนักงานอัยการก็จะพิจารณาสั่งฟ้องคดีแล้วนำคดีมาขึ้นฟ้องคดีต่อศาล และดำเนินการคดีในศาลตั้งแต่การพิจารณาคดีในศาลชั้นต้น ตลอดจนถึงชั้นอุทธรณ์และฎีกา ในระบบต้นแบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์สำนักงานอัยการสูงสุดมีระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์ช่วยอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการสารบบคดีและจัดทำเอกสารต่างๆ อย่างไรก็ตามก็มีความมั่นใจในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีลักษณะพิเศษตรงที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับผู้กระทำผิดจำนวนมาก และผู้ต้องหาแต่ละคนอาจมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงไปยังคดีอื่นอีกหลายคดี ประกอบกับการดำเนินคดีความมั่นคงเป็นเรื่องละเอียดอ่อนซึ่งต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบรัดกุมซึ่งหากยังมีข้อสงสัยในพยานหลักฐานแม้เพียงเล็กน้อยพนักงานอัยการจะถือหลักในการสั่งไม่ฟ้องคดีไว้ก่อนเพื่อไม่ให้เสียสิทธิในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดจากการที่กฎหมายห้ามนำคดีมาฟ้องซ้ำ พนักงานอัยการในคดีความมั่นคงจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงความเชื่อมโยงของคดีต่างๆ และความเชื่อมโยงพยานหลักฐานที่อาจช่วยให้มีการนำคดีที่สั่งไม่ฟ้องไว้ก่อนมาดำเนินคดีต่อได้ ทางสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 3 สำนักงานอัยการภาค 9 จึงได้พัฒนาระบบบริหารจัดการคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ (AGO Case) ขึ้นมาใช้เป็นการภายในต่างหากเพื่อช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงคดีและพยานหลักฐานต่างๆ ดังนั้นระบบต้นแบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์คดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ในส่วนขั้นตอนของอัยการนั้นเป็นการพัฒนาความเชื่อมโยงของระบบฐานข้อมูลกับหน่วยงานอื่นและลดความซ้ำซ้อนในระบบฐานข้อมูลทั้งสองระบบดังกล่าว ซึ่งควรมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติให้กับพนักงานอัยการดังนี้

- 1) เมื่อพนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการพิจารณา สำนักงานอัยการจังหวัดจะเป็นหน่วยรับสำนวนจากพนักงานสอบสวนในเบื้องต้นก่อน หลังจากรับสำนวนเจ้าหน้าที่บริหารคดีประจำสำนักงานอัยการจังหวัดจะรับเอาสำนวนมาบันทึกข้อมูลลงระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานอัยการสูงสุด

ในการบันทึกข้อมูลเจ้าหน้าที่บริหารคดีจะดึงข้อมูลจากระบบ CRIMES ของตำรวจ ผ่านหน้าจอ NSW โดยใช้ข้อมูลเลขคดีและชื่อสถานีตำรวจเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับการเรียกข้อมูล

2) ระบบ NSW จะดึงข้อมูลเกี่ยวกับคดี ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ของกลาง ที่บันทึกไว้ในระบบ CRIMES มาปรากฏบนหน้าจอของระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์ในประเด็นข้อมูล (field) ที่ตรงกันโดยอัตโนมัติ จากนั้นให้เจ้าหน้าที่บริหารคดีจะตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแล้วบันทึกข้อมูลเพิ่มเติมลงในระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์

3) จากนั้นสำนักงานอัยการจังหวัดจ่ายสำนวนให้พนักงานอัยการผู้รับผิดชอบ โดยหากพนักงานอัยการประจำสำนักงานจังหวัดซึ่งรับผิดชอบคดีเบื้องต้นพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นคดีเข้าเกณฑ์คดีความมั่นคง ซึ่งหมายถึงคดีความมั่นคงตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด ลงวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ.2559 ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 3 ภาคในสำนักงานอัยการภาค 9 ที่นิยามคดีความมั่นคงว่าเป็นคดีที่มีข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาภาค 2 ลักษณะ 1 ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงในราชอาณาจักร หรือลักษณะความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย ตลอดจนการก่อวินาศกรรม และให้หมายรวมถึงการดำเนินการตามมาตรการทางเลือกแทนการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (ตามมาตรา 21 พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551)

4) เมื่อพิจารณาแล้วเป็นคดีความมั่นคงให้สำนักงานอัยการจังหวัดรับส่งสำนวนไปยังสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 3 ภาค ทันที จากนั้นเจ้าหน้าที่บริการคดีของสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 3 ภาค จะลงข้อมูลรับคดีในระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์ แล้วสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 3 ภาค จะแจกจ่ายสำนวนไปยังพนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 3 รับผิดชอบพิจารณาสำนวน

5) ในการพิจารณาสั่งคดีให้พนักงานอัยการผู้รับผิดชอบสามารถเรียกดูข้อมูลความเชื่อมโยงหมายจับ การอายัดตัว พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ จากระบบ CRIMES และแบบรายงานคดีความมั่นคงแยกประเภทการก่อเหตุจากระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมโยงคดีและพยานหลักฐานต่างๆ กรณีพบความเชื่อมโยงไปยังคดีอื่นพนักงานอัยการอาจพิจารณาแจ้งไปยังพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบให้ทำการสอบสวนเพิ่มเติมหรือหากพบพยานหลักฐานเพียงพอก็อาจให้แจ้งข้อหาอายัดตัวดำเนินคดี หรือหากพบความเชื่อมโยงพยานหลักฐานในคดีที่สั่งไม่ฟ้องไว้ก่อนก็อาจนำมาหรือพินดำเนินคดีต่อไปได้

6) พนักงานอัยการผู้รับผิดชอบทำการพิจารณาสำนวนการสอบสวน โดยมีแนวทางการพิจารณาสั่งคดีดังนี้

- (1) กรณีสำนวน ส.3 คือ สำนวนไม่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิด พิจารณาสั่งงดการสอบสวน ตามความเห็นของพนักงานสอบสวน หรือหากเห็นว่ามิประเด็นที่ควรสืบสวนสอบสวน เพิ่มเติมให้สามารถรู้ตัวผู้กระทำความผิดได้ให้แจ้งพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติม
- (2) กรณีสำนวน ส.2 คือ สำนวนปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา หากพิจารณาแล้วมี หลักฐานเพียงพอให้สั่งฟ้องผู้ต้องหา แจ้งพนักงานสอบสวนติดตามตัวมาดำเนินคดี ต่อไป หากพิจารณาแล้วเห็นว่ามิพยานหลักฐานไม่เพียงพออาจพิจารณาสั่งไม่ฟ้องหรือ แจ้งพนักงานสอบสวนให้ทำการสอบสวนเพิ่มเติม
- (3) กรณีสำนวน ส.1 คือ สำนวนปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา หากพิจารณาแล้วมีหลักฐาน เพียงพอให้สั่งฟ้องผู้ต้องหาแล้วยื่นฟ้องคดีต่อศาลต่อไป หากพิจารณาแล้วเห็นว่ามิ พยานหลักฐานไม่เพียงพออาจพิจารณาสั่งไม่ฟ้องหรือแจ้งพนักงานสอบสวนให้ทำการ สอบสวนเพิ่มเติม ทั้งนี้ ในคดีความมั่นคงอาจมีการพิจารณาสั่งไม่ฟ้องหรือสั่งฟ้องบาง ข้อหากก็ได้
- (4) กรณีการดำเนินมาตรการทางเลือกแทนการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายว่าด้วยการ รักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (ตามมาตรา 21 พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคง ภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551) หลังจากพนักงานอัยการรับสำนวนจากพนักงาน สอบสวน จะพิจารณามีความเห็นตามกฎหมาย หากเห็นชอบก็จะส่งเรื่องให้ศาลผ่าน ผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรพิจารณา เมื่อศาลให้ความเห็นชอบ ให้ดำเนินมาตรการทางเลือกและผู้ต้องหาผ่านการอบรมตามคำสั่งศาลแล้วสิทธิการนำ คดีอาญามาฟ้องระงับไปให้พนักงานอัยการบันทึกผลการดำเนินคดีลงสารบบ แต่หาก ผลการพิจารณาไม่เห็นชอบ ผู้ต้องหาไม่ผ่านการอบรมตามเกณฑ์ หรือผู้ต้องหาถอนตัว กลางคัน ให้พนักงานอัยการส่งสำนวนคืนกลับให้พนักงานสอบสวนไปดำเนินคดีอาญา ตามขั้นตอนปกติต่อไป

7) เมื่อได้รับผลการพิจารณาสั่งคดีจากพนักงานอัยการแล้ว ให้เจ้าหน้าที่บริหารคดีนำมาบันทึก ผลคดีลงในระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบจะแจ้งผลการสั่งคดีในชั้นพนักงานอัยการกลับไปยังระบบ CRIMES ของตำรวจ แล้วระบบ CRIMES ของตำรวจก็จะส่งต่อข้อมูลผลคดีไปบันทึกเพิ่มเติมในระบบ CDS ของ กองทะเบียนประวัติอาชญากรต่อไป

8) ในกรณีสำนวนปรากฏตัวผู้ต้องหาที่ส่งตัวมาที่พนักงานอัยการมีความเห็นสั่งฟ้อง เจ้าหน้าที่ บริหารคดีจะนำมาจัดทำร่างเอกสารคำฟ้อง โดยปัจจุบันยังไม่สามารถจัดทำร่างคำฟ้องจากระบบสารบบคดี อิเล็กทรอนิกส์ได้ เมื่อจัดทำร่างคำฟ้องให้พนักงานอัยการลงนามแล้ว ให้ดำเนินการยื่นคำฟ้องต่อไปยังศาล โดยเมื่อศาลรับคำฟ้องแล้ว พนักงานอัยการผู้รับผิดชอบก็จะมีหน้าที่ดำเนินคดีในศาลชั้นต้น ตลอดจนถึงชั้น

อุทธรณ์และฎีกา (ถ้ามี) โดยหากมีผลการดำเนินคดีในแต่ละชั้นจนถึงที่สุด พนักงานอัยการจะคัดลอกคำพิพากษา มาบันทึกเพิ่มเติม (update) ในระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์ หลังจากได้รับผลคดีแล้ว ระบบจะแจ้งผลคดีเพิ่มเติมในศาลกลับไปยังระบบ CRIMES ของตำรวจ แล้วระบบ CRIMES ของตำรวจก็จะส่งต่อข้อมูลผลคดีไป บันทึกเพิ่มเติมในระบบ CDS ของกองทะเบียนประวัติอาชญากรผ่านระบบบริการทางเว็บ (Web Service) ที่ได้พัฒนาไว้ต่อไป

4.3.4 ศาล

ในการดำเนินคดีความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ศาลจะมีบทบาทตั้งแต่การพิจารณาออกหมายจับผู้ต้องสงสัยตามกฎหมายบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน การพิจารณาให้ความเห็นชอบการควบคุมตัวเพื่อการซักถามตามกฎหมายบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน การพิจารณาออกหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การพิจารณาคำร้องขอฝากขัง การตรวจสอบการจับกุมและให้ผิดฟ้องกรณีผู้ต้องหาเป็นเด็กหรือเยาวชน และการพิจารณาคดีในแต่ละชั้นตั้งแต่ศาลชั้นต้น อุทธรณ์ และฎีกา โดยในระบบต้นแบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์จังหวัดชายแดนภาคใต้จะมีการออกแบบพัฒนาระบบข้อมูลหมายจับและคำร้องขอควบคุมตัวเพื่อซักถามตามกฎหมายพิเศษเพื่ออำนวยความสะดวกระบบบริหารจัดการคดีที่ใช้ของศาล โดยในการทำงานระบบต้นแบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์คดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นควรมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติให้กับศาลดังนี้

1) กรณีเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงมายื่นขอหมายจับบุคคลตามกฎหมายบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน (หมาย ฉฉ.) หรือยื่นคำร้องขอควบคุมเพื่อซักถาม เจ้าหน้าที่ธุรการทางคดีของศาลจะมีระบบคำร้องขอหมายจับบุคคลตามกฎหมายบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน (หมาย ฉฉ.) และระบบคำร้องขอควบคุมเพื่อซักถาม โดยระบบสามารถให้บริการในการตรวจสอบสถานะของหมาย ให้บริการประชาชนในการตรวจสอบสถานะการถูกควบคุมให้กับญาติเพื่อตรวจสอบบุคคลสูญหาย ระบบแจ้งเตือนเพื่อถอนหมายกรณีได้ตัวผู้ถูกออกหมายจากกระบวนการซักถามหรือถูกนำตัวมาฝากขังซึ่งรวมถึงกรณีผู้ต้องหาเป็นเด็กและเยาวชนที่ต้องแจ้งการจับกุมต่อศาลเยาวชนและครอบครัว หรือถูกจับกุมตัวได้ในคดีอื่นด้วย เมื่อถูกจับกุมตัวได้แล้วก็จะดำเนินการแจ้งเตือนเพื่อถอนหมาย ฉฉ. ในระบบของศาลเช่นเดียวกัน

2) การขอออกหมายจับ พนักงานสอบสวนจะส่งคำร้องผ่านระบบส่งคำร้องทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-filing) พร้อมเอกสารตัวจริงส่งมายังศาล ให้เจ้าหน้าที่ธุรการทางคดีของศาลเรียกดูข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้อง โดยในชั้นของเจ้าหน้าที่ธุรการทางคดีของศาลจะไม่สามารถเห็นข้อมูลรายละเอียดบุคคลได้เพื่อป้องกันความลับแพร่พราย โดยเจ้าหน้าที่ธุรการทางคดีของศาลจะลงรับเรื่องในระบบแล้วนำเสนอเอกสารให้ผู้พิพากษาเพื่อพิจารณาคำร้องต่อไป เมื่อผู้พิพากษาเห็นว่ามีความพยานหลักฐานพอสมควรว่าบุคคลนั้นน่าจะได้กระทำความผิดก็จะเห็นชอบให้ออกหมายจับ จากนั้นให้พนักงานสอบสวนนำรายละเอียดบุคคลตามที่ได้ออกหมายจับไปประกาศสืบจับในระบบ CRIMES เพื่อส่งต่อข้อมูลแจ้งประกาศสืบจับไปยังระบบประกาศสืบจับของ

กองทะเบียนประวัติอาชญากรต่อไป กรณีผู้ต้องหาเป็นเด็กและเยาวชน (อายุไม่เกิน 18 ปี) ต้องยื่นขอหมายจับ ต่อศาลเยาวชนและครอบครัว

3) การขอฝากขัง ให้พนักงานสอบสวนส่งคำร้องผ่านระบบส่งคำร้องทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-filing) พร้อมเอกสารตัวจริงส่งมายังศาล เมื่อคำฟ้องมาถึงให้เจ้าหน้าที่ธุรการทางคดีของศาลเรียกดูข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องแล้วบันทึกข้อมูลในส่วน of ศาลเพิ่มเติมข้อมูลแล้วนำเสนอผู้พิพากษาพิจารณาคำร้องต่อไป เมื่อผู้พิพากษาเห็นชอบให้ทำการฝากขังศาลจะออกหมายขังระหว่างการสอบสวนเป็นหมายสีฟ้าส่งไปยังเรือนจำให้ทำหน้าที่ควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ระหว่างรอการสอบสวนคดี หากมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้วศาลจะเปลี่ยนเป็นหมายขังระหว่างการพิจารณาคดีเป็นหมายสีเหลืองโดยเรือนจำยังทำหน้าที่ในการควบคุมตัวต่อไป โดยในระบบต้นแบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์จังหวัดชายแดนภาคใต้ในหน้าหมายสีฟ้าจะมีการระบุเลขคดีสถานีตำรวจ พร้อมรายละเอียดบุคคลซึ่งมีเลขประจำตัวประชาชนหรือข้อมูลอื่นที่ใช้ยืนยันตัวบุคคลได้ซึ่งดึงข้อมูลมาจากระบบส่งคำร้องทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-filing) และระบบบริหารจัดการคดี ซึ่งหากมีการขอฝากขังเพื่อควบคุมตัวระบบจะแจ้งไปยังระบบ CRIMES และระบบการประกาศสืบจับของ ทว. เพื่อตรวจสอบว่าเป็นบุคคลตามหมายจับในคดีอื่นหรือไม่ เพื่อแจ้งพนักงานสอบสวนพิจารณาอายัดตัวต่อไป

4) การจับกุมและมัดฟ้องกรณีจับกุมตัวเด็กและเยาวชน พนักงานสอบสวนต้องทำการถามปากคำเด็ก/เยาวชนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา 24 ชั่วโมง และนำตัวส่งต่อศาลเยาวชนและครอบครัวเพื่อตรวจการจับกุมว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จากนั้นให้พนักงานสอบสวนมีหนังสือแจ้งการจับกุมเด็กและเยาวชนไปยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพื่อรับตัวไปดูแล หากจำเป็นจำต้องมีการควบคุมตัวไว้ระหว่างการสอบสวนและพิจารณาก็จะส่งตัวให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นผู้ควบคุมตัวต่อไป โดยศาลจะออกหมายขังระหว่างการสอบสวนเป็นหมายสีฟ้าส่งไปยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทำหน้าที่ควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้ระหว่างรอการสอบสวนคดี หากมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้วศาลจะเปลี่ยนเป็นหมายขังระหว่างการพิจารณาคดีเป็นหมายสีเหลืองโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนยังทำหน้าที่ในการควบคุมตัวต่อไป ในระบบต้นแบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์จังหวัดชายแดนภาคใต้ในหน้าหมายสีฟ้าจะมีการระบุเลขคดีสถานีตำรวจ พร้อมรายละเอียดบุคคลซึ่งมีเลขประจำตัวประชาชนหรือข้อมูลอื่นที่ใช้ยืนยันตัวบุคคลได้ซึ่งดึงข้อมูลมาจากระบบส่งคำร้องทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-filing) และระบบบริหารจัดการคดี เพื่อให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนนำไปใช้เป็นข้อมูลแจ้งการถูกควบคุมของบุคคลไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากรเพื่อแจ้งเตือนในระบบประกาศสืบจับต่อไป

5) การฟ้องและพิจารณาคดี เมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนการสอบสวนจากพนักงานสอบสวนและพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความผิดฐานแน่นหนาเพียงพอ พนักงานอัยการก็จะดำเนินการจัดทำคำฟ้องยื่นต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดี เมื่อได้รับคำฟ้องแล้วให้เจ้าหน้าที่ธุรการทางคดีของศาลเรียกดูข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องแล้วเพิ่มเติมข้อมูลในส่วน of ศาลนำเสนอผู้พิพากษาเพื่อพิจารณารับคำฟ้องต่อไป เมื่อศาลได้รับ

ฟ้องไว้แล้วก็จะเข้าสู่การพิจารณาคดีในศาลชั้นต้น อุทธรณ์/ฎีกา (ถ้ามี) จนศาลมีคำพิพากษา กรณีศาลมีคำพิพากษาแล้วให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

- (1) กรณีศาลพิพากษาให้ยกฟ้อง ให้ผู้พิพากษาแจ้งผลการพิจารณาคดีส่งให้พนักงานธุรการคดีของศาลบันทึกข้อมูลผลคดี จากนั้นให้ศาลออกหมายปล่อยเป็นหมายสี่สี่มั่งแจ้งไปยังเรือนจำหรือสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ทำหน้าที่ควบคุมตัวไว้แล้วแต่กรณีให้ทำการปล่อยตัว
- (2) กรณีศาลพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิด ให้ผู้พิพากษาแจ้งผลการพิจารณาคดีให้พนักงานธุรการคดีของศาลบันทึกข้อมูลผลคดี จากนั้นให้ศาลออกหมายพิพากษาสี่ชมพูแจ้งไปยังหน่วยงานที่ทำหน้าที่บังคับโทษ กรณีลงโทษจำคุกส่งไปยังเรือนจำ กรณีให้รอลงอาญาและรอการลงโทษส่งไปยังสำนักงานคุมประพฤติ กรณีเด็กและเยาวชนส่งไปยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพื่อดำเนินการตามคำพิพากษาต่อไป
- (3) ทั้งนี้ให้พนักงานธุรการคดีของอัยการบันทึกข้อมูลผลคดีของศาลในแต่ละชั้นลงในระบบบริหารจัดการคดีตั้งแต่ศาลชั้นต้น อุทธรณ์ และฎีกา โดยระบบสารบบคดีของอัยการจะแจ้งข้อมูลผลคดีไปยังระบบฐานข้อมูลอาชญากรรม CDS ของกองทะเบียนประวัติอาชญากรรมเพื่อเพิ่มเติมข้อมูล (Update) ผลคดีต่อไป

4.3.5 เรือนจำ

ในคดีความมั่นคงเรือนจำจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับในกระบวนการการควบคุมตัวระหว่างการสอบสวน/พิจารณาคดี และการบังคับโทษตามกฎหมายในกรณีที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลย โดยปัจจุบันกรมราชทัณฑ์มีระบบฐานข้อมูลผู้ต้องขังใช้กับเรือนจำทั่วประเทศแต่ในระบบดังกล่าวก็ยังมีปัญหาการบันทึกข้อมูลซ้ำซ้อนกับระบบงานเอกสาร และยังขาดการเชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงานอื่นในกระบวนการยุติธรรม โดยในระบบทดลองต้นแบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์จะได้มีการพัฒนาระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลประวัติการกระทำผิดเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลผู้กระทำผิดระหว่างอัยการ กรมราชทัณฑ์ กับกองทะเบียนประวัติอาชญากรรม โดยในการทำงานระบบต้นแบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นควรมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติให้กับเรือนจำดังนี้

- 1) การควบคุมตัวระหว่างการสอบสวนหรือพิจารณาคดี เมื่อพนักงานสอบสวนนำตัวผู้ต้องหาซึ่งไม่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวมายื่นคำร้องขอฝากขังต่อศาลแล้วศาลเห็นชอบให้ทำการฝากขัง ศาลก็จะแจ้งเจ้าหน้าที่เรือนจำไปปรับตัวผู้ต้องหาพร้อมออกหมายฝากขังสี่ฟ้าแจ้งให้เรือนจำนำตัวไปควบคุมตัวระหว่างการ

สอบสวนคดี เมื่อนำตัวผู้ต้องหามาถึงเรือนจำให้เจ้าหน้าที่ทัณฑปฏิบัติของเรือนจำทำการรับตัวและสอบประวัติเบื้องต้นแล้วบันทึกข้อมูลลงในระบบฐานข้อมูลผู้ต้องขังของเรือนจำ

2) ในระบบทดลองต้นแบบเมื่อผู้ต้องหาได้รับอนุญาตให้ทำการฝากขัง ระบบคำร้องขอฝากขังจะทำการเชื่อมโยงไปยังระบบข้อมูลการประกาศสืบจับของตำรวจ ซึ่งหากพบว่ามิบุคคลที่เคยออกหมายจับไว้ก่อนหน้านี้เป็นบุคคลเดียวกับที่ถูกควบคุมตัวระบบจะทำการแจ้งเตือนไปพนักงานสอบสวนในคดีออกหมายจับว่าผู้ต้องหาได้ถูกจับกุมและถูกควบคุมตัวแล้ว เพื่อให้ทำการตรวจสอบตัวบุคคลและขอถอนหมายจับซึ่งรวมถึงให้ดำเนินการอายัดตัวเพื่อดำเนินคดีอื่นต่อไป

3) เมื่อพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีภายในกำหนดและศาลรับฟ้องไว้แล้ว ศาลก็จะออกหมายขังระหว่างการพิจารณาเป็นหมายสี่เหลี่ยม จากนั้นผู้ต้องขังก็จะเปลี่ยนสถานะจากผู้ต้องขังระหว่างการสอบสวนเป็นผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดี แต่หากพนักงานอัยการไม่ได้ยื่นฟ้องผู้ต้องหาตามกำหนดเมื่อครบกำหนดฝากขังแล้วเรือนจำจะต้องปล่อยตัวผู้ต้องขังไป กรณีดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่เรือนจำลงบันทึกในระบบฐานข้อมูลผู้ต้องขังว่าปล่อยตัวเนื่องจากครบขังไม่ได้ยื่นฟ้อง

4) เมื่อศาลพิพากษาคดีถึงที่สุดแล้วให้จำคุกจำเลยก็จะส่งตัวมารับโทษที่เรือนจำโดยศาลจะออกหมายคำพิพากษาเป็นหมายสี่ชมพูให้เรือนจำนำตัวนักโทษมาจำคุกตามกำหนดโทษ ปัจจุบันกองทะเบียนประวัติอาชญากรได้เปิดให้เรือนจำขอตรวจสอบประวัติโดยลายพิมพ์นิ้วมือโดยแต่เดิมข้อมูลที่ได้จะมีแต่ประวัติการถูกจับกุมก่อนหน้าโดยยังไม่มีผลคำพิพากษา ซึ่งระบบทดลองต้นแบบได้ใช้ผลคดีของระบบสารบบคดีของสำนักงานอัยการสูงสุดทำการเพิ่มเติมผลคำพิพากษา (update) ข้อมูลในระบบฐานข้อมูลอาชญากร CDS ของกองทะเบียนประวัติอาชญากรแล้วก็จะทำให้ผลการตรวจสอบประวัติบุคคลดังกล่าวก็จะมีรายงานผลคำพิพากษาให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยไม่ต้องไปขอตรวจสอบผลคำพิพากษาซ้ำอีก

5) จากนั้นเมื่อได้รับตัวนักโทษเรือนจำก็จะนำตัวมาซักถามสอบประวัติเพิ่มเติม และจัดให้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูแก้ไขพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสมกับนักโทษแต่ละคน โดยอาจเป็นการได้รับการเข้ารับการฝึกอบรม เข้ารับการศึกษาวิชาสามัญหรือสายอาชีพรวมถึงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในมหาวิทยาลัยเปิด ฝึกอาชีพ และการรักษาพยาบาล เมื่อนักโทษได้รับโทษระยะหนึ่งหากประพฤติตัวดีก็จะได้รับการเลื่อนชั้น และมีโอกาสได้รับการอภัยโทษหรือการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษให้พ้นโทษก่อนกำหนดในคำพิพากษาได้

6) เมื่อนักโทษผ่านการรับโทษและจะได้รับการปล่อยตัว ให้เจ้าหน้าที่เรือนจำทำการบันทึกผลการพัฒนาพฤติกรรมและวันปล่อยตัว โดยในระบบฐานข้อมูลผู้ต้องขังจะจัดทำรายงานสรุปผลการพัฒนาพฤติกรรมเพื่อแจ้งหน่วยงานพัฒนาพฤติกรรมอื่นรับทราบกรณีที่มีการจับกุมตัวซ้ำสำหรับวางแผนการควบคุมและดูแล และส่งข้อมูลการปล่อยตัวไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากรเพื่อเพิ่มเติมข้อมูล (Update) ผลคดีในส่วนของวันปล่อยตัวในระบบฐานข้อมูลอาชญากร CDS ของกองทะเบียนประวัติอาชญากรต่อไป โดยในระบบทดลองต้นแบบจะส่งข้อมูลเลขคดีดำ เลขคดีแดง ชื่อศาลที่พิพากษา และเลขประจำตัวประชาชนเป็น

ข้อมูลอ้างอิง (Key Reference) ไปทำการจับคู่ข้อมูล (Matching) กับข้อมูลผู้กระทำผิดในระบบสารบบคดีของ อัยการแล้วดึงข้อมูลเลขคดีสถานีตำรวจกับชื่อคดีสถานีตำรวจออกมาจากระบบสารบบคดีของอัยการ แล้วระบบ ทดลองต้นแบบจะเป็นตัวกลางส่งข้อมูลวันพ้นโทษกลับไประบบฐานข้อมูลอาชญากร CDS ของกองทะเบียน ประวัติอาชญากร โดยใช้ข้อมูลเลขคดีตำรวจ ชื่อสถานีตำรวจ และเลขประจำตัวประชาชน เป็นข้อมูลอ้างอิง (Key Reference) ซึ่งจะทำให้ระบบข้อมูลประวัติผู้กระทำผิดมีความครบถ้วนโดยไม่ต้องไปขอตรวจสอบผล คำพิพากษาหรือวันพ้นโทษซ้ำจากเรือนจำหรือหน่วยงานพัฒนาพฤตินิสัยอื่นอีก

7) กรณีนักโทษได้รับการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษก็จะต้องส่งตัวไปยังสำนักงาน คุมประพฤติดูแลและดำเนินการ กรณีดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่เรือนจำส่งรายงานสรุปผลการพัฒนาพฤตินิสัยเพื่อ แจ้งสำนักงานคุมประพฤติทราบและรับตัวไปดูแลต่อไป

4.3.6 สำนักงานคุมประพฤติ

ในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้กรมคุมประพฤติจะรับผิดชอบการดูแลผู้กระทำผิดทั้งใน ส่วนของการสืบเสาะประวัติเพื่อประกอบการพิจารณาคดีของศาล การคุมประพฤติผู้กระทำผิดที่ศาลพิพากษาให้ รอการลงอาญาหรือรอการลงโทษซึ่งรวมทั้งเด็กและเยาวชนตามคำสั่งศาลเยาวชนและครอบครัว (Probation) การคุมประพฤตินักโทษที่ได้รับการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษ (Parole) และการดูแลผู้กระทำผิดหลัง ปลดปล่อย (Aftercare Service) โดยในการออกแบบและพัฒนาระบบทดลองต้นแบบกระบวนการยุติธรรม อิเลคทรอนิกส์จังหวัดชายแดนภาคใต้จะมีการพัฒนาระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลประวัติการกระทำผิดเพื่อเชื่อมโยง ข้อมูลผู้กระทำผิดระหว่างกรมคุมประพฤติกับกองทะเบียนประวัติอาชญากร โดยในการทำงานระบบต้นแบบ กระบวนการยุติธรรมอิเลคทรอนิกส์คดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นควรมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติ ให้กับสำนักงานคุมประพฤติดังนี้

1) ในกรณีที่ศาลสั่งให้ทำการสืบเสาะประวัติจำเลยก่อนมีคำพิพากษา ให้เจ้าหน้าที่คุมประพฤติ ทำหน้าที่สืบเสาะและแสวงหาข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับตัวผู้กระทำผิดดังกล่าว โดยในปัจจุบันในการจัดทำประวัติ ประกอบการสืบเสาะสำนักงานคุมประพฤติสามารถขอตรวจสอบประวัติอาชญากรผ่านระบบขอตรวจสอบ ประวัติผ่านระบบฐานข้อมูลอาชญากร CDS ของกองทะเบียนประวัติอาชญากรได้อยู่แล้ว โดยแต่เดิมข้อมูลที่ได้ จะมีแต่ประวัติการถูกจับกุมก่อนหน้าโดยยังไม่มีผลคำพิพากษา ซึ่งระบบทดลองต้นแบบได้ใช้ผลคดีของระบบ สารบบคดีของสำนักงานอัยการสูงสุดทำการเพิ่มเติมผลคำพิพากษา (update) ข้อมูลในระบบฐานข้อมูล อาชญากร CDS ของกองทะเบียนประวัติอาชญากรแล้วก็จะทำให้ผลการตรวจสอบประวัติบุคคลดังกล่าวก็จะมี รายงานผลคำพิพากษาให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยไม่ต้องไปขอตรวจสอบผลคำพิพากษาซ้ำอีก

2) ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้รอลงอาญาหรือรอการกำหนดโทษหรือให้ทำงานบริการสังคม แล้วแต่กรณีศาลจะออกหมายคำพิพากษาเป็นหมายสี่ชมพูให้สำนักงานคุมประพฤติรับตัวมาดำเนินการตาม

คำพิพากษา ผู้กระทำผิดจะถูกส่งตัวมารายงานตัวและปฏิบัติตามเงื่อนไขต่างๆ ตามคำพิพากษาที่สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด ในการดำเนินการให้เจ้าพนักงานคุมประพฤติทำการสอบประวัติและกำหนดเงื่อนไขต่างๆ ให้ผู้ถูกคุมประพฤติปฏิบัติตามเงื่อนไขในคำพิพากษาของศาล ซึ่งในการวางแผนการดำเนินการพัฒนาพฤตินิสัย ผู้ถูกคุมความประพฤติก็อาจมีการขอตรวจสอบประวัติอาชญากรผ่านระบบขอตรวจสอบประวัติผ่านระบบฐานข้อมูลอาชญากร CDS ซึ่งก็ดำเนินการในลักษณะเดียวกันกับการขอตรวจสอบประวัติเพื่อทำการสืบเสาะ

3) เมื่อครบกำหนดการคุมประพฤติแล้วให้เจ้าพนักงานคุมประพฤติทำการบันทึกผลการพัฒนาพฤตินิสัยและวันพ้นโทษ โดยในระบบฐานข้อมูลการสอดส่องจะจัดทำรายงานผลการพัฒนาพฤตินิสัยเพื่อแจ้งหน่วยงานพัฒนาพฤตินิสัยอื่นรับทราบกรณีที่มีการจับกุมตัวซ้ำสำหรับวางแผนการควบคุมและดูแล และส่งข้อมูลการพ้นการคุมประพฤติไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากรเพื่อเพิ่มเติมข้อมูล (Update) ผลคดีในส่วนของวันพ้นโทษในระบบฐานข้อมูลอาชญากร CDS ของกองทะเบียนประวัติอาชญากรต่อไป โดยในระบบทดลองต้นแบบจะส่งข้อมูลเลขคดีดำ เลขคดีแดง ชื่อศาลที่พิพากษา และเลขประจำตัวประชาชนเป็นข้อมูลอ้างอิง (Key Reference) ไปทำการจับคู่ข้อมูล (Matching) กับข้อมูลผู้กระทำผิดในระบบสารบบคดีของอัยการแล้วดึงข้อมูลเลขคดีสถานีตำรวจกับชื่อคดีสถานีตำรวจออกมาจากระบบสารบบคดีของอัยการออกมา แล้วระบบทดลองต้นแบบจะเป็นตัวกลางส่งข้อมูลวันพ้นโทษกลับไปในระบบฐานข้อมูลอาชญากร CDS ของกองทะเบียนประวัติอาชญากร โดยใช้ข้อมูลเลขคดีตำรวจ ชื่อสถานีตำรวจ และเลขประจำตัวประชาชน เป็นข้อมูลอ้างอิง (Key Reference) ซึ่งจะทำให้ระบบข้อมูลประวัติผู้กระทำผิดมีความครบถ้วนโดยไม่ต้องไปขอตรวจสอบผลคำพิพากษาหรือวันพ้นโทษซ้ำจากเรือนจำหรือหน่วยงานพัฒนาพฤตินิสัยอื่นอีก

4) กรณีรับตัวนักโทษจากเรือนจำเพื่อทำการสอดส่องและคุมประพฤติในกรณีพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษ นักโทษจะถูกส่งตัวมารายงานตัวและปฏิบัติตามเงื่อนไขต่างๆ ที่สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด ในการดำเนินการให้เจ้าพนักงานคุมประพฤติทำการสอบประวัติและกำหนดเงื่อนไขต่างๆ ให้ผู้ถูกคุมประพฤติปฏิบัติตามเงื่อนไขในการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษ ซึ่งในกระบวนการดำเนินการดังกล่าวสามารถบันทึกข้อมูลระบบบันทึกประวัติแบบพกพาซึ่งสามารถจัดทำรายงานผลการคุมประพฤติเสนอต่อศาล โดยผลการคุมประพฤติจะสามารถส่งต่อข้อมูลเข้าไปในระบบงานสอดส่องพัก/ลดการลงโทษของกรมคุมประพฤติได้โดยอัตโนมัติได้เช่นเดียวกัน เมื่อครบกำหนดการพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษแล้วระบบงานสอดส่องพัก/ลด การลงโทษจะจัดทำรายงานผลการพัฒนาพฤตินิสัยเพื่อแจ้งหน่วยงานพัฒนาพฤตินิสัยอื่นรับทราบกรณีที่มีการจับกุมตัวซ้ำสำหรับวางแผนการควบคุมและดูแล และส่งข้อมูลการพ้นโทษไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากรเพื่อเพิ่มเติมข้อมูล (Update) ผลคดีในส่วนของวันพ้นโทษในระบบ CDS ในลักษณะเดียวกันต่อไป

4.3.7 กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจะรับผิดชอบ การดูแลผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนทั้งในส่วนของ การควบคุมตัวระหว่างการสอบสวนและพิจารณาคดี การสืบเสาะประวัติเพื่อประกอบการพิจารณาคดีของศาล การใช้มาตรการพิเศษแทนการฟ้องคดี การปฏิบัติตาม คำสั่งศาลในมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีหลังฟ้อง รวมถึงการฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนตาม คำพิพากษา โดยในการออกแบบและพัฒนาระบบทดลองต้นแบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์จังหวัด ชายแดนภาคใต้จะมีการพัฒนาระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลประวัติการกระทำผิดเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลผู้กระทำผิด ระหว่างกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกับกองทะเบียนประวัติอาชญากร โดยในการทำงานระบบต้นแบบ กระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์คดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นควรมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติ ให้กับกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ดังนี้

1) การรับตัวเพื่อทำการควบคุมระหว่างการสอบสวนและพิจารณาคดี หลังจากที่มีการจับกุม เด็กหรือเยาวชนพนักงานสอบสวนจะนำตัวเด็กหรือเยาวชนไปตรวจสอบการจับกุมว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ที่ ศาลเยาวชนและครอบครัวภายใน 24 ชั่วโมงนับแต่มาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน จากนั้นพนักงาน สอบสวนจะมีหนังสือแจ้งการจับกุมและส่งตัวเด็กและเยาวชนไปควบคุมตัวยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชนทำหน้าที่ควบคุมตัวจนกว่าจะพิพากษาคดี หลังจากได้รับตัวให้เจ้าหน้าที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชนจะรับตัวและทำการสอบประวัติเบื้องต้นแล้วบันทึกข้อมูลลงในระบบฐานข้อมูลสารสนเทศคดีอาญาเด็ก และเยาวชน

2) ในการแจ้งการควบคุมตัวจากศาลเยาวชนและครอบครัวจะมีหมายสี่ห้า ในระบบทดลอง ต้นแบบเมื่อผู้ต้องหาซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนเข้าสู่การรับตัว พนักงานสอบสวนจะทำการแจ้งการจับกุมตัวเด็กและ เยาวชนผ่านระบบทดลองต้นแบบซึ่งข้อมูลเด็กและเยาวชนจะทำการเชื่อมโยงไปยังระบบข้อมูลการประกาศ สืบจับของตำรวจ ซึ่งหากพบว่ามิบุคคลที่เคยออกหมายจับไว้ก่อนหน้าเป็นบุคคลเดียวกับที่ถูกควบคุมตัวระบบจะ ทำการแจ้งเตือนไปพนักงานสอบสวนในคดีออกหมายจับว่าผู้ต้องหาได้ถูกจับกุมและถูกควบคุมตัวแล้ว เพื่อให้ทำ การตรวจสอบตัวบุคคลและขอถอนหมายจับซึ่งรวมถึงให้ดำเนินการอายัดตัวเพื่อดำเนินคดีอื่นต่อไป

3) ปัจจุบันสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนสามารถตรวจสอบการกระทำผิดของเด็ก และเยาวชนได้ผ่านระบบสารสนเทศคดีอาญาเด็กและเยาวชนของตัวเอง หรือขอตรวจสอบประวัติอาชญากรผ่าน ระบบขอตรวจสอบประวัติผ่านระบบฐานข้อมูลอาชญากร CDS ของกองทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่งข้อมูล ประวัติการกระทำผิดนั้นเจ้าหน้าที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนนำข้อมูลมาใช้ประกอบในการสืบเสาะ โดยในกระบวนการดำเนินคดีเด็กและเยาวชนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจะต้องทำการสืบเสาะและ พินิจประวัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนในทุกคดี ในการดำเนินการให้พนักงานคุมประพฤติเจ้าของ สำนวนเด็กหรือเยาวชนทำการสืบเสาะเรื่องอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษา อบรม สุขภาพ

ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด และของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ด้วย ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับเด็กหรือ เยาวชนนั้น รวมทั้งสาเหตุแห่งการกระทำความผิดและเสนอความเห็นเพื่อรายงานต่อศาลเยาวชนและครอบครัว เพื่อประกอบการพิจารณาคดี

4) ในการปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิด สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนอาจ พิจารณาใช้มาตรการพิเศษแทนการฟ้องคดีในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนมีความเสี่ยงต่ำ มีความสำนึกในการกระทำ และยินยอมชดใช้ค่าเสียหายแก่เหยื่อ เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนอาจกลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่ จำเป็นต้องฟ้องคดี โดยกระบวนการดังกล่าวเป็นการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในขั้นตอนก่อนการฟ้องคดี ซึ่งหากมี การดำเนินการตามมาตรการพิเศษดังกล่าว ให้เจ้าหน้าที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทำหน้าที่บันทึก ข้อมูลแผนและผลการดำเนินการเข้าระบบสารสนเทศคดีอาญาเด็กและเยาวชน โดยในระบบฐานข้อมูล สารสนเทศคดีอาญาเด็กและเยาวชนจะจัดทำรายงานผลการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยเพื่อแจ้งหน่วยงานพัฒนาพฤติกรรมนิสัย อื่นรับทราบกรณีที่มีการจับกุมตัวซ้ำสำหรับวางแผนการควบคุมและดูแล

5) ในกรณีมีการฟ้องคดีเด็กและเยาวชน เมื่อสิ้นสุดการพิจารณาคดีแล้วศาลจะมีคำพิพากษา ซึ่งโดยทั่วไปในคดีเด็กและเยาวชนศาลจะมีคำพิพากษาให้ดำเนินการดังนี้

- (1) ให้ผู้ปกครองรับตัวกลับไปดูแลซึ่งถือว่าสิ้นสุดขั้นตอนการดำเนินคดีตั้งแต่ศาลมี คำพิพากษา กรณีดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทำการ บันทึกผลการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยและวันพ้นโทษลงในระบบ โดยในระบบฐานข้อมูล สารสนเทศคดีอาญาเด็กและเยาวชนจะจัดทำรายงานผลการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยเพื่อแจ้ง หน่วยงานพัฒนาพฤติกรรมนิสัยอื่นรับทราบกรณีที่มีการจับกุมตัวซ้ำสำหรับวางแผนการ ควบคุมและดูแล
- (2) ให้ใช้มาตรการพิเศษหลังฟ้องตามมาตรา 90 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและ ครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 เมื่อมีการฟ้องคดีเด็ก และเยาวชนต่อศาลเยาวชนและครอบครัว ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนสำนึกใน การกระทำและผู้เสียหายยินยอมและโจทก์ไม่คัดค้าน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า พฤติการณ์แห่งคดีไม่เป็นภัยร้ายแรงต่อสังคมเกินสมควร และศาลเห็นว่าเด็กหรือ เยาวชนอาจกลับตนเป็นคนดีได้ และผู้เสียหายอาจได้รับการชดเชยเยียวยาตามสมควร ศาลอาจสั่งให้มีการจัดทำแผนแก้ไขบำบัด ฟื้นฟู โดยมีเงื่อนไขให้เด็กหรือเยาวชน บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติซึ่งเป็น ประโยชน์ต่ออนาคตของเด็กหรือเยาวชนและต่อผู้เสียหายมากกว่าการพิจารณา พิพากษาคดี กรณีดังกล่าวให้ให้เจ้าหน้าที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ทำหน้าที่บันทึกข้อมูลแผนและผลการดำเนินการเข้าระบบสารสนเทศคืออาญาเด็ก และเยาวชน โดยในระบบฐานข้อมูลสารสนเทศคืออาญาเด็กและเยาวชนจะจัดทำ รายงานผลการพัฒนาพฤติกรรมเสี่ยงเพื่อแจ้งหน่วยงานพัฒนาพฤติกรรมเสี่ยงรับทราบกรณี ที่มีการจับกุมตัวซ้ำสำหรับวางแผนการควบคุมและดูแล

- (3) ให้คุมประพฤติ กรณีดังกล่าวจะส่งตัวเด็กและเยาวชนให้กับสำนักงานคุมประพฤติ รับไปดูแล กรณีดังกล่าวให้ให้เจ้าหน้าที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนนำ ส่งผลคำพิพากษาและรายงานการสืบเสาะให้เจ้าพนักงานคุมประพฤติของสำนักงาน คุมประพฤติทราบสำหรับการวางแผนดูแล โดยเด็กและเยาวชนจะถูกส่งตัวไปให้ สำนักงานคุมประพฤติรับตัวไปดำเนินการต่อไป
- (4) หากศาลมีคำพิพากษาให้มีการฝึกและอบรมซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเป็นความผิดร้ายแรง กรณีดังกล่าวสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนก็จะส่งตัวเด็กหรือเยาวชนก็จะ ส่งตัวเด็กพร้อมแพ้มประวัติไปยังศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นสถานที่ ควบคุมรับตัวไปทำการฝึกและอบรมต่อไป โดยศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจะ ทำการจำแนกและกำหนดแผนการฝึกอบรมตามปัจจัยความเสี่ยงของเด็กหรือเยาวชน แต่ละคน การฝึกและอบรมแก้ไขพัฒนาพฤติกรรมเสี่ยงเด็กและเยาวชนอาจเป็นการบำบัด ทางจิตเวช ฝึกอาชีพ ให้การศึกษา การรักษาพยาบาล ชุมชนและครอบครัวบำบัด ฯลฯ ที่เหมาะสมกับเด็กหรือเยาวชนแต่ละคน ทั้งนี้ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จะทำหน้าที่ดูแลเด็กหรือเยาวชนจนกระทั่งปล่อยตัว โดยเมื่อจะทำการปล่อยตัวให้ เจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทำการบันทึกผลการพัฒนาพฤติกรรมเสี่ยงและ วันพ้นโทษลงในระบบ ฐานข้อมูลสารสนเทศคืออาญาเด็กและเยาวชน แล้วระบบจะ จัดทำรายงานผลการพัฒนาพฤติกรรมเสี่ยงเพื่อแจ้งหน่วยงานพัฒนาพฤติกรรมเสี่ยงรับทราบ กรณีที่มีการจับกุมตัวซ้ำสำหรับวางแผนการควบคุมและดูแล
- (5) ให้จำคุก เป็นกรณีที่เด็กและเยาวชนกระทำผิดอย่างร้ายแรง กรณีดังกล่าวจะส่งตัวเด็ก และเยาวชนให้กับเรือนจำรับไปดูแล กรณีดังกล่าวให้ให้เจ้าหน้าที่สถานพินิจและ คุ้มครองเด็กและเยาวชนนำส่งผลคำพิพากษาและรายงานการสืบเสาะให้เจ้าหน้าที่ เรือนทราบสำหรับการวางแผนดูแล

เมื่อผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กหรือเยาวชนพ้นโทษหรือการปฏิบัติตามมาตรการปฏิบัติต่อ ผู้กระทำผิดอย่างใดอย่างหนึ่งข้างต้น ระบบทดลองต้นแบบจะส่งข้อมูลการพ้นโทษไปยังกองทะเบียนประวัติ อาชญากรเพื่อเพิ่มเติมข้อมูล (Update) ผลคดีในส่วนของวันพ้นโทษในระบบฐานข้อมูลอาชญากร CDS ของกอง

ทะเบียนประวัติอาชญากรต่อไป โดยในระบบทดลองต้นแบบจะส่งข้อมูลเลขคดีดำ เลขคดีแดง ศาลที่พิพากษา และเลขประจำตัวประชาชนเป็นข้อมูลอ้างอิง (Key Reference) ไปทำการจับคู่ข้อมูล (Matching) กับข้อมูลผู้กระทำผิดในระบบสารบบคดีของอัยการแล้วดึงข้อมูลเลขคดีสถานีตำรวจกับชื่อคดีสถานีตำรวจออกมาจากระบบสารบบคดีของอัยการออกมา แล้วระบบทดลองต้นแบบจะเป็นตัวกลางส่งข้อมูลวันพ้นโทษกลับไประบบฐานข้อมูลอาชญากร CDS ของกองทะเบียนประวัติอาชญากร โดยใช้ข้อมูลเลขคดีตำรวจ ชื่อสถานีตำรวจ และเลขประจำตัวประชาชน เป็นข้อมูลอ้างอิง (Key Reference) ซึ่งจะทำให้ระบบข้อมูลประวัติผู้กระทำผิดมีความครบถ้วนโดยไม่ต้องไปขอตรวจสอบผลคำพิพากษาหรือวันพ้นโทษซ้ำจากเรือนจำหรือหน่วยงานพัฒนาพฤตินิสัยอื่นอีก ทั้งนี้หากเป็นการส่งตัวไปรับการคุมประพฤติหรือการส่งตัวเด็กและเยาวชนเข้าเรือนจำ คุมประพฤติ หรือกรมราชทัณฑ์ซึ่งรับผิดชอบการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดจะเป็นผู้ส่งข้อมูลวันพ้นโทษเข้าระบบฐานข้อมูลอาชญากร CDS แทนแล้วแต่กรณี

4.4 มาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลและนโยบายการรักษาความปลอดภัยและการป้องกันการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ

จากการศึกษาวิเคราะห์กระบวนการทำงานในระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะยึดหลักข้อห้ามตามกฎหมายพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.2540 พระราชบัญญัติการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 ในกรณีผู้กระทำผิดเป็นเด็กหรือเยาวชน ซึ่งโดยหลักทั่วไปข้อมูลทางคดีและข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้กระทำผิดที่บันทึกในระบบฐานข้อมูลถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งตามกฎหมายแล้วจะห้ามไม่ให้มีการเปิดเผยข้อมูลไปให้กับบุคคลอื่นหรือหน่วยงานอื่น เว้นแต่เป็นการเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตนเพื่อนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานแห่งรัฐนั้น หรือเปิดเผยเพื่อป้องกันการฝ่าฝืนกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน การฟ้องคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะมีหลักการปฏิบัติพิเศษในกฎหมายคดีเยาวชนว่าการเปิดเผยหรือนำประวัติการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนไปพิจารณาให้เป็นผลร้ายหรือเป็นการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมแก่เด็กและเยาวชนนั้น

การศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์มาตรฐานการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลและการป้องกันการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ ในทางหนึ่งมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลเป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับคดีความมั่นคงและข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้กระทำผิดนั้นถือเป็นข้อมูลละเอียดอ่อน หากมีการเผยแพร่ออกไปย่อมจะเกิดความเสียหายและเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายข้อมูลข่าวสารดังกล่าว ในอีกทางหนึ่งความกังวลเกี่ยวกับข้อมูลรั่วไหลก็อาจกลายเป็นข้อจำกัดทำให้แต่ละหน่วยงานปิดโอกาสในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานซึ่งเป็นประเด็นที่จะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ

ผลการศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการวางระบบมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลและการป้องกันการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบของแต่ละหน่วยงานในปัจจุบันพบว่า มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

1) ทุกหน่วยงานที่มีระบบฐานข้อมูลไม่ว่าจะเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานอัยการสูงสุด ศาลยุติธรรม กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีการเปิดเผยข้อมูลในระบบฐานข้อมูลในลักษณะของการเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตนเพื่อนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของตนนั้น โดยมีการกำหนดตัวผู้ใช้และสามารถเข้าถึงข้อมูลอย่างชัดเจนเฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องเท่านั้นและได้กำหนดชื่อผู้ใช้ (User Name) และรหัสผ่าน (Password) เป็นรายบุคคลสำหรับเข้าถึงข้อมูล พร้อมเก็บประวัติการเข้าใช้งาน (Log in) สำหรับตรวจสอบกรณีเกิดปัญหาการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ ในบางหน่วยงาน เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะใช้ระบบการอ่านบัตรประจำตัวประชาชน (National ID Card Reader) สำหรับการเข้าถึงข้อมูลสำคัญด้วย

2) ในส่วนของการแลกเปลี่ยนข้อมูลส่วนใหญ่แล้วจะถือเป็นหลักว่าจะไม่เปิดให้หน่วยงานอื่นเข้าถึงและสามารถค้นหาข้อมูลผ่านระบบได้เนื่องจากข้อมูลทางคดีความมั่นคงและข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้กระทำผิดเป็นข้อมูลละเอียดอ่อนและถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ห้ามเปิดเผยตามกฎหมาย แม้ในระบบศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (Data Exchange Centre) ในปัจจุบันก็ยังไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าถึงข้อมูลทางคดีและข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้กระทำผิดมีเพียงการเปิดให้สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการประกาศสืบจับที่ถือว่าเป็นข้อมูลเผยแพร่ทั่วไปได้เท่านั้น บางหน่วยงาน เช่น ศาลยุติธรรม จะถือเป็นหลักการเคร่งครัดว่าจะเปิดเผยข้อมูลให้กับคู่ความหรือผู้มีสิทธิเกี่ยวข้องในทางคดีเท่านั้นไม่เปิดให้หน่วยงานอื่นเข้าถึงข้อมูลแต่อย่างใด

3) ปัจจุบันมีเพียงบางหน่วยงานเท่านั้นที่เปิดให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลนอกหน่วยงาน โดยในการแลกเปลี่ยนข้อมูลนอกหน่วยงานในแต่ละกรณีมีแนวทางการปฏิบัติและมาตรฐานในการแลกเปลี่ยนข้อมูลดังนี้

- การเปิดให้ระบบบริหารข้อมูลคดีสถานีตำรวจ (Criminal Record Information Management Enterprise System: CRIMES) กับระบบสารบบคดีของอัยการมีการเชื่อมโยงกันผ่านบริการทางเว็บ (Web Service) โดยระบบสารบบคดีของอัยการสามารถเรียกดึงข้อมูลทางคดีและข้อมูลผู้กระทำผิดที่บันทึกโดยสถานีตำรวจในระบบ CRIMES มาใช้งานต่อได้แต่จะเป็นเรียกข้อมูลผ่านบริการทางเว็บ (Web Service) เป็นรายคดีโดยใช้ข้อมูลเลขคดีสถานีตำรวจและชื่อสถานีตำรวจเป็นข้อมูลอ้างอิง (Key Reference) ซึ่งตามมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลจะไม่เปิดให้ต่างหน่วยงานสืบค้นข้อมูลเป็นการทั่วไปแต่อย่างใด
- การขอข้อมูลประวัติการถูกจับกุมจากกรมคุมประพฤติไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากรเพื่อใช้ในการจัดทำข้อมูลประกอบรายงานการสืบเสาะหรือประกอบการพิจารณากำหนด

- มาตรการพัฒนาพหุตินิสัย โดยเป็นการขอข้อมูลในลักษณะของการส่งไฟล์ผ่านระบบเครื่องแม่ข่ายกลางของกรมคุมประพฤติไปยังเครื่องแม่ข่ายของกองทะเบียนประวัติอาชญากร การแลกเปลี่ยนข้อมูลให้เฉพาะเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาคดีหรือการดำเนินคดีตามเงื่อนไขข้อยกเว้นในกฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ซึ่งในการให้ข้อมูลกองทะเบียนประวัติอาชญากรให้มีการเก็บข้อมูลประวัติการเข้าใช้งาน (Log in) และชื่อหน่วยงานของผู้ขอข้อมูลไว้ทุกครั้งเพื่อตรวจสอบติดตามในกรณีมีการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ
- การขอข้อมูลประวัติการถูกจับกุมภายหลังพ้นโทษเพื่อนำไปจัดทำรายงานการกระทำผิดซ้ำในส่วนนี้มีกองทะเบียนประวัติอาชญากรให้การสนับสนุนข้อมูลกับกรมคุมประพฤติและกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นการสนับสนุนข้อมูลให้กับหน่วยงานส่วนกลางเพื่อนำไปจัดทำสถิติโดยไม่ระบุข้อมูลส่วนบุคคล
  - นอกจากนี้ยังเริ่มการส่งข้อมูลผู้กระทำผิดในระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานพัฒนาพหุตินิสัยในสังกัดกระทรวงยุติธรรมอันได้แก่ กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ทำการส่งข้อมูลผู้กระทำผิดให้กับระบบพัฒนากระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ (National Single Window on Justice: NSWJ) ของสำนักงานกิจการยุติธรรม ซึ่งเป็นการรับ-ส่งข้อมูลผ่านระบบภายในเพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดทำระบบติดตามผลคดีและรายงานสถิติ แต่ไม่ได้เปิดให้มีการค้นข้อมูลจากหน่วยงานภายนอกเป็นการทั่วไปแต่อย่างใด

จากการวิเคราะห์แนวทางการกำหนดมาตรฐานในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข้างต้นพบว่าโดยหลักทั่วไปจะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลก็ต้องเป็นไปตามข้อกำหนดตามกฎหมาย มาตรฐานในการรักษาความปลอดภัย โดยทั่วไปจะมีการกำหนดชื่อผู้ใช้ (User Name) และรหัสผ่าน (Password) เป็นรายบุคคลสำหรับเข้าถึงข้อมูลพร้อมเก็บประวัติการเข้าใช้งาน (Log in) สำหรับตรวจสอบหากมีการนำข้อมูลไปใช้ในทางมิชอบ หรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านเงื่อนไขของการบริการทางเว็บ (Web Service) ซึ่งเป็นการใช้ข้อมูลผ่านระบบภายในไม่ได้เปิดให้เจ้าหน้าที่เข้าถึงข้อมูลเป็นการทั่วไป จากการพัฒนาระบบทดลองต้นแบบได้มีการนำระบบทดลองต้นแบบแต่ละระบบนำเข้าหรือผ่านที่ประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการป้องกันการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ ปรากฏดังนี้

ระบบข้อมูลหมายจับและคำร้องขอควบคุมตัวเพื่อซักถามตามกฎหมายพิเศษ

- ให้มีการกำหนดชื่อผู้ใช้ (User Name) และรหัสผ่าน (Password) เป็นรายบุคคลสำหรับเข้าถึงข้อมูลพร้อมเก็บประวัติการเข้าใช้งาน (Log in) สำหรับตรวจสอบหากมีการนำข้อมูลไปใช้ในทางมิชอบ

- ในการรับ-ส่งข้อมูลหมายจับให้ส่งข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับตัวบุคคลผ่านระบบภายในเท่านั้นไม่เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่รัฐราชการทางคดีเห็นข้อมูลเพื่อป้องกันการแพร่กระจายความลับ
- กรณีประชาชนต้องการขอทราบว่าญาติของตนได้หายตัวไปเนื่องจากถูกควบคุมเพื่อซักถามหรือไม่ให้มาติดต่อที่ศาลโดยตรงได้โดยให้ยื่นคำร้องให้ผู้พิพากษาอนุญาตก่อนถึงจะตรวจสอบข้อมูลได้

ระบบสำนวนคดีพนักงานสอบสวน

- เป็นระบบช่วยเหลือพนักงานสอบสวนในการทำคดีซึ่งติดตั้งอยู่กับเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัวของพนักงานสอบสวนให้มีการกำหนดชื่อผู้ใช้ (User Name) และรหัสผ่าน (Password) สำหรับจำกัดสิทธิการเข้าใช้ไม่ให้ผู้อื่นแอบลักลอบเข้าถึงข้อมูลในเครื่องของพนักงานสอบสวน
- ได้ออกแบบระบบให้สามารถส่งข้อมูลเข้าไปในระบบ CRIMES ได้ ดังนั้น จึงต้องกำหนดชื่อผู้ใช้ (User Name) และรหัสผ่าน (Password) เป็นรายบุคคลสำหรับเข้าถึงข้อมูล พร้อมเก็บประวัติการเข้าใช้งาน (Log in) ตามมาตรฐานของระบบ CRIMES ในขณะที่โอนย้ายและถ่ายข้อมูล
- มีการพัฒนาระบบตารางเทียบข้อหาสำหรับฐานข้อมูลที่ต่างกัน เพื่อให้การจัดเก็บข้อหาในระบบสำนวนคดีพนักงานสอบสวนสามารถนำไปใช้งานต่อในระบบ CRIMES และระบบสารบบคดีอัยการได้ตามมาตรฐานเดียวกัน

ระบบคดีความมั่นคงอัยการ

- เป็นการแก้ปัญหาความซ้ำซ้อนของการใช้งานระบบฐานข้อมูลคดีสองระบบให้เหลือระบบเดียว ไม่ได้มีการวางมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลใหม่
- มาตรฐานการรักษาความปลอดภัยใช้ตามมาตรฐานการใช้งานระบบสารบบคดี สำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งมีการกำหนดชื่อผู้ใช้ (User Name) และรหัสผ่าน (Password) เป็นรายบุคคลสำหรับเข้าถึงข้อมูล พร้อมเก็บประวัติการเข้าใช้งาน (Log in) สำหรับตรวจสอบหากมีการนำข้อมูลไปใช้ในทางมิชอบ

ระบบการยื่นคำร้องหมายจับและฝากขังทางอิเล็กทรอนิกส์

- ในการรับ-ส่งข้อมูลหมายจับให้ส่งข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับตัวบุคคลผ่านระบบภายในเท่านั้น
- ได้ออกแบบระบบให้สามารถส่งข้อมูลเข้าไปในระบบ CRIMES ได้ ดังนั้น จึงต้องกำหนดชื่อผู้ใช้ (User Name) และรหัสผ่าน (Password) เป็นรายบุคคลสำหรับเข้าถึงข้อมูล พร้อมเก็บประวัติการเข้าใช้งาน (Log in) ตามมาตรฐานของระบบ CRIMES ในขณะที่โอนย้ายและถ่ายข้อมูล

ระบบการแลกเปลี่ยนประวัติการกระทำผิดกับผลคดี

- เป็นการพัฒนาระบบบริการทางเว็บ (Web Service) ซึ่งเป็นการใช้ข้อมูลผ่านระบบภายในไม่ได้เปิดให้เข้าถึงข้อมูลเป็นการทั่วไป

- กำหนดการแลกเปลี่ยนข้อมูลเฉพาะประเด็นข้อมูลสำคัญ (field) ซึ่งเป็นข้อมูลในทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องจัดเก็บตามอำนาจหน้าที่อยู่แล้ว โดยระบบจะช่วยอำนวยความสะดวกให้มีการส่งต่อข้อมูลโดยอัตโนมัติเท่านั้นไม่ได้เป็นการเปิดเผยข้อมูลให้หน่วยงานอื่นอันเป็นการละเมิดกฎหมายข้อมูลข่าวสารแต่อย่างใด

บทสรุปการจัดทำระบบทดลองต้นแบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์จังหวัดชายแดนภาคใต้

ในการศึกษาฉบับนี้ได้ทำการวิเคราะห์ระบบฐานข้อมูลและกระบวนการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยใช้พื้นที่ตัวอย่างสำหรับศึกษาในจังหวัดปัตตานี โดยได้ทำการวิเคราะห์ระบบฐานข้อมูลที่มีอยู่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อทราบถึงกระบวนการทำงานและวิธีการบันทึกข้อมูลลงในระบบฐานข้อมูลของหน่วยงาน และวิเคราะห์ประเด็นข้อมูล (Field) ที่แต่ละหน่วยงานสามารถใช้งานร่วมกันได้ โดยอ้างอิงจากระบบฐานข้อมูลของหน่วยงาน ดังนี้

- 1) ระบบบริหารข้อมูลคดีสถานีตำรวจ ของกองบังคับการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง (Criminal Record Information Management Enterprise System: CRIMES) ซึ่งใช้บันทึกข้อมูลคดีอาญาที่ใช้กับสถานีตำรวจทั่วประเทศ
- 2) ระบบศูนย์บริหารคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งใช้ในการบันทึกข้อมูลคดีพิเศษและตรวจสอบติดตามแรงจูงใจคดีของกรมสอบสวนคดีพิเศษ
- 3) ระบบฐานข้อมูลอาชญากร (Criminal Database System: CDS) ของกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งใช้บันทึกข้อมูลการตรวจสอบประวัติพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ต้องหา
- 4) ระบบสารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์ สำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งใช้บันทึกข้อมูลคดีอาญาของพนักงานอัยการ โดยจะทำการวิเคราะห์เทียบเคียงควบคุมระบบ AGO Case ซึ่งมีการพัฒนาในสำนักงานอัยการจังหวัดปัตตานีเพื่อใช้ในการบริหารจัดการคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเฉพาะ
- 5) ระบบบริหารจัดการคดีของศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นระบบการบริหารจัดการคดีของศาลยุติธรรมที่ใช้ทั่วประเทศ
- 6) ระบบสารสนเทศงานคดีอาญาเด็กและเยาวชน ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่ใช้บันทึกข้อมูลเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดที่ใช้กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กับศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ
- 7) ระบบข้อมูลผู้ต้องขัง ของกรมราชทัณฑ์ ซึ่งใช้บันทึกข้อมูลนักโทษและผู้ต้องขังที่ถูกจำคุกหรือควบคุมตัวในเรือนจำต่าง ๆ ทั่วประเทศ
- 8) ระบบงานสอดส่อง ของกรมคุมประพฤติ ซึ่งใช้บันทึกข้อมูลผู้ถูกคุมประพฤติที่ใช้กับสำนักงานคุมประพฤติทั่วประเทศ

9) ระบบศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC: Data Exchange Centre) ของสำนักงานกิจการยุติธรรม

ผลการศึกษาระบบการทำงานกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน พบว่า ในส่วนงานตามกฎหมายความมั่นคงพิเศษซึ่งมีใช้เฉพาะจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังไม่มีการพัฒนาฐานข้อมูลรองรับเพื่อสนับสนุนการทำงาน หน่วยงานส่วนใหญ่มีการทำงานซ้ำซ้อนกันระหว่างงานเอกสารและการบันทึกข้อมูลลงฐานข้อมูลทำให้เจ้าหน้าที่มีภาระงานมากขึ้น ในบางหน่วยงาน เช่น อัยการ มีการทำงานซ้ำซ้อนกันระหว่างฐานข้อมูลที่ใช้งานอยู่เดิมกับฐานข้อมูลกลางที่พัฒนาขึ้นใหม่ ขาดการเชื่อมโยงและส่งต่อข้อมูลที่ใช้งานร่วมกัน ซึ่งในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลได้มีทดลองพัฒนาระบบทดลองต้นแบบและได้ทดลองใช้งานในระบบการทำงาน คดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ดังนี้

ระบบข้อมูลหมายจับและคำร้องขอควบคุมตัวเพื่อซักถามตามกฎหมายพิเศษ

พัฒนาต้นแบบระบบการยื่นขอคำร้องหมายจับ และคำร้องขอควบคุมตัวเพื่อซักถามตามกฎหมาย สถานการณ์ฉุกเฉิน โดยออกแบบให้สามารถดำเนินการยื่นคำร้องแบบอิเล็กทรอนิกส์จากเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงซึ่งเป็นผู้ขอผ่านระบบและสามารถส่งต่อข้อมูลไปยังศาลได้โดยอัตโนมัติพร้อมสามารถพิมพ์เอกสารแบบฟอร์มตัวจริง (Hard Copy) เพื่อนำเสนอศาลได้โดยไม่ต้องทำงานซ้ำซ้อนอีก

ระบบสำนวนคดีพนักงานสอบสวน

พัฒนาต้นแบบระบบช่วยเหลือพนักงานสอบสวนในการทำคดีโดยเป็นระบบแยกสามารถติดตั้งอยู่กับเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัวของพนักงานสอบสวนซึ่งจะช่วยลดความหนาแน่นในการใช้ข้อมูลพร้อมกัน โดยระบบได้ทดลองการรวมงานที่เกี่ยวข้องกัน (เช่น การจัดการข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สิน การจัดการข้อมูลเกี่ยวกับผู้ต้องหา) ไว้ด้วยกันเพื่อให้การบริหารจัดการคดีรวดเร็วขึ้น และสามารถออกแบบฟอร์มต่างๆ ในสำนวนการสอบสวนพร้อมส่งข้อมูลซ้ำซ้อน

ระบบคดีความมั่นคงอัยการ

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในระบบ AGO Case ซึ่งเป็นระบบที่สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 3 ใช้อยู่เดิมให้สามารถถ่ายโอนข้อมูลไปใช้ต่อในระบบสารบบคดี สำนักงานอัยการสูงสุดซึ่งเป็นระบบกลาง เป็นการแก้ปัญหาคความซ้ำซ้อนของการใช้งานระบบฐานข้อมูลคดีที่ซ้ำซ้อนกันสองระบบให้เหลือเพียงระบบเดียว

ระบบการยื่นคำร้องหมายจับและฝากขังทางอิเล็กทรอนิกส์

พัฒนาต้นแบบระบบยื่นคำร้องขอหมายจับและยื่นฝากขังให้กับศาลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตั้งแต่ขั้นการทำสำนวนการสอบสวนในระบบสำนวนคดีของตำรวจ ซึ่งจะช่วยลดภาระการจัดพิมพ์เอกสารแบบฟอร์มที่ ต้องเสนอศาลโดยสามารถจัดพิมพ์จากระบบได้เลย และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลแจ้งเตือนพนักงานสอบสวนในกรณีที่มียื่นขอฝากขังบุคคลซึ่งถูกหมายจับในคดีอื่น

ระบบการแลกเปลี่ยนประวัติการกระทำผิดกับผลคดี

พัฒนาระบบต้นแบบในการแลกเปลี่ยนผลคดีและวันพ้นโทษระหว่างฐานข้อมูลที่ควรมีการเชื่อมโยง ข้อมูลผู้กระทำผิดอันได้แก่ ระบบฐานข้อมูลอาชญากร (Criminal Database System: CDS) ของกองทะเบียน ประวัติอาชญากร ระบบฐานข้อมูลสารบบคดีของสำนักงานอัยการสูงสุด และระบบฐานข้อมูลของหน่วยงาน พัฒนาพฤตินิสัยในสังกัดกระทรวงยุติธรรม (กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุมประพฤติ) บนพื้นฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลโดยบริการทางเว็บ (Web Service) ซึ่งแสดงให้เห็นความเป็นไปได้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลผู้กระทำผิดในประเด็นข้อมูลสำคัญซึ่งจะทำให้แต่ละหน่วยได้ข้อมูลการจับกุม การฟ้องคดี ผลคำพิพากษา และวันพ้นโทษของผู้กระทำผิด และสามารถนำไปจัดทำรายงานสถิติได้อย่าง ครบถ้วน

นอกจากนี้ในการศึกษาครั้งนี้ยังได้ทำการร่างข้อกำหนดกรอบแนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (Code of Conduct) แยกรายหน่วยงานในกรณีที่มีการนำระบบทดลองต้นแบบไปใช้งานจริงพร้อมแนวทางการ กำหนดมาตรฐานในการแลกเปลี่ยนข้อมูล และนโยบายในการป้องกันการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ ซึ่งหากมีการพัฒนาระบบทดลองต้นแบบไปใช้งานจริงก็จะสามารถนำร่างข้อกำหนดดังกล่าวเหล่านี้ไปพัฒนาต่อ ในระบบงานจริงได้เลย การแลกเปลี่ยนข้อมูลในปัจจุบันจะยังไม่เปิดให้หน่วยงานภายนอกเข้าถึงและใช้ประโยชน์ ข้อมูลกันโดยตรง แต่ภายใต้ระบบทดลองต้นแบบโดยหลักแล้วจะเป็นการทำงานด้วยบริการผ่านเว็บ (Web Service) ซึ่งเป็นการทำงานผ่านระบบภายในซึ่งจำกัดให้ต้องเป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบในคดีเท่านั้นเป็นผู้เข้าถึง และใช้งานในคดีที่ตนรับผิดชอบโดยเจ้าหน้าที่ทั่วไปจะไม่มีโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลได้จึงเป็นมาตรฐานการ จัดการข้อมูลที่มีความปลอดภัยมากขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

โครงการจัดทำระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ และกำหนดมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลและกระบวนการทำงานในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นโครงการภายใต้โครงการเสริมสร้างความร่วมมือพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบฐานข้อมูลกลางกระบวนการยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะเลขานุการของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ซึ่งเป็นการจ้างที่ปรึกษาเพื่อทดลองพัฒนาระบบการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมต้นแบบเพื่อพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลจากฐานข้อมูลในหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องที่ยังมีปัญหา ให้สามารถใช้งานได้จริงอย่างเป็นรูปธรรมและสนับสนุนการพัฒนาระบบงานกระบวนการยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีประสิทธิภาพและทันสมัยมากขึ้น และจัดทำมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลและกระบวนการทำงานภายใต้ระบบการเชื่อมโยงข้อมูลที่สามารถปฏิบัติได้จริงและมีประสิทธิภาพ

ในการดำเนินโครงการได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ระบบการทำงาน การใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ และกระบวนการที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน โดยแบ่งเนื้อหาการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการศึกษาวิเคราะห์กระบวนการทำงานการดำเนินคดีอาญาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ ตำรวจ (รวมถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ) อัยการ ศาล และหน่วยงานพัฒนาพฤตินิสัย (กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน) ในการปฏิบัติงานคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อนำมาวิเคราะห์และออกแบบรูปแบบที่กระบวนการรับส่งข้อมูลคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Data Workflow Diagram) และกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (Code of Conduct) ภายใต้ระบบงานที่ทันสมัยและมีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงาน (Computerization)

ส่วนที่ 2 เป็นการศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้และปัญหาข้อขัดข้องในการเชื่อมโยงข้อมูล และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายทั้งในเรื่องการแก้ไขปัญหาข้อจำกัดเรื่องระเบียบกฎหมาย ข้อกำหนดในเรื่องระบบงาน และกระบวนการทำงานที่ไม่สอดคล้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงาน แล้วนำมากำหนดมาตรฐานในการแลกเปลี่ยนข้อมูลสำหรับการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

ส่วนที่ 3 จัดทำระบบการเชื่อมโยงข้อมูลต้นแบบเพื่อทดสอบระบบการเชื่อมโยงข้อมูลที่มีอยู่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเป็นการทดลองพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการเชื่อมโยงข้อมูลต้นแบบในพื้นที่เป้าหมาย (Pilot test)

ในการศึกษาใช้การศึกษาเนื้อหาโดยวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร สัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง (In-depth Interview) รวมถึงการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อระดมความคิดเห็นในการออกแบบกระบวนการงานในกรณีที่ต้องการความคิดเห็นร่วมกันระหว่างหน่วยงาน แล้วนำมาออกแบบระบบทดลองต้นแบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์เพื่อจำลองการทำงานในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์ (application) ในลักษณะของบริการทางเว็บ (Web Application) ในการพัฒนาระบบทดสอบจะไม่ได้เป็นการออกแบบระบบงานคดีความมั่นคงขึ้นมาใหม่ทั้งหมดแต่จะเป็นการพัฒนากระบวนการบนพื้นฐานของระบบฐานข้อมูลที่มีอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและจะดำเนินการสำหรับหน่วยงานที่ยินยอมให้มีการทดสอบระบบเท่านั้น

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาวิเคราะห์กระบวนการทำงานและระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบว่ากระบวนการทำงานด้านการดำเนินคดีอาญาตั้งแต่ตำรวจ กรมสอบสวนคดีพิเศษ อัยการ ศาล และหน่วยงานพัฒนาพฤตินิสัย (กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน) นั้นมีกระบวนการทำงานที่เชื่อมโยงกันตั้งแต่การรับแจ้งคดี การสอบสวน การออกหมายจับ การจับกุมและแจ้งข้อกล่าวหา การควบคุมตัว การส่งคดีของพนักงานอัยการ การพิจารณาคดีของศาล และการส่งตัวผู้กระทำผิดไปรับโทษและพัฒนาพฤตินิสัยจนกระทั่งปล่อยตัวกลับเข้าสู่สังคม นอกจากนี้ในกระบวนการยุติธรรมจังหวัดชายแดนใต้ยังมีการดำเนินการตามกฎหมายพิเศษทั้งเรื่องดำเนินการตามกฎหมายอัยการศึกและการออกหมายจับผู้ต้องสงสัยหรือการควบคุมตัวเพื่อซักถามตามกฎหมายสถานการณฉุกเฉินของฝ่ายความมั่นคงซึ่งเป็นกระบวนการทำงานเฉพาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้เท่านั้น โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมดังกล่าวต่างก็มีการพัฒนาฐานข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศใช้อยู่แล้วในทุกหน่วยงาน

1) การวิเคราะห์ระบบฐานข้อมูลและกระบวนการทำงาน

ในรายงานฉบับนี้ได้ทำการลงไปสัมภาษณ์และสังเกตการณ์การทำงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในแต่ละกระบวนการและจัดการประชุมกลุ่มย่อยระหว่างผู้แทนหน่วยงานต่างๆ เพื่อทำการวิเคราะห์การทำงานในการใช้งานระบบฐานข้อมูลของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งผลการศึกษาระบบฐานข้อมูลและวิเคราะห์กระบวนการของหน่วยงานต่างๆ พบว่า

- ระบบฐานข้อมูลของแต่ละหน่วยงานต่างก็มีการพัฒนาและออกแบบแยกส่วนใช้ภายในหน่วยงานของตนเองเท่านั้น ยังขาดการเชื่อมโยงและส่งต่อข้อมูลสำคัญระหว่างกัน มีมาตรฐานการเก็บข้อมูลที่ต่างกัน
- ในระบบกระบวนการยุติธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังขาดระบบฐานข้อมูลในการรวบรวมข้อมูลหมายจับต้องสงสัยหรือการควบคุมตัวเพื่อซักถามตามกฎหมายสถานการณฉุกเฉิน

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงานมีระบบฐานข้อมูลรองรับการทำงานแต่ส่วนใหญ่แล้วเป็นการใช้ภายในหน่วยงานยังขาดการเชื่อมโยงข้อมูลที่ต้องใช้ร่วมกันให้กับหน่วยงานอื่น ปัจจุบันมีเพียงระบบบริหารข้อมูลคดีสถานีตำรวจ (Criminal Record Information Management Enterprise System: CRIMES) กับระบบสารบบคดีของอัยการที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลกันผ่านบริการทางเว็บ (Web Service)
- ส่วนใหญ่แล้วการทำงานฐานข้อมูลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนระหว่างงานเอกสารกับการบันทึกข้อมูลลงฐานข้อมูล ที่เจ้าหน้าที่ยังต้องมีการการทำงานเอกสาร แล้วจะต้องนำข้อมูลจากเอกสารมาบันทึกลงในฐานข้อมูลอีกเป็นภาระงานมากขึ้น
- ในส่วนของอัยการมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 3 ซึ่งดูแลคดีความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีการทำงานซ้ำซ้อนกับระบบฐานข้อมูลสารบบคดีซึ่งเป็นระบบข้อมูลกลางของสำนักงานอัยการสูงสุดที่พัฒนาขึ้นในภายหลัง
- ขาดการส่งต่อและเชื่อมโยงข้อมูลในฐานข้อมูลซึ่งต้องใช้งานร่วมกัน และใช้ข้อมูลเดียวกัน เช่น ข้อมูลคดี ข้อมูลหมายจับ ข้อมูลการควบคุมบุคคล และที่สำคัญคือข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิด

2) จัดทำระบบทดลองต้นแบบเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์

ในการจัดทำระบบทดลองต้นแบบได้มีการพัฒนาระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ออกเป็น 5 ระบบหลัก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานกระบวนการยุติธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่

ระบบข้อมูลหมายจับและคำร้องขอควบคุมตัวเพื่อซักถามตามกฎหมายพิเศษ

พัฒนาต้นแบบระบบการยื่นขอคำร้องหมายจับ และคำร้องขอควบคุมตัวเพื่อซักถามตามกฎหมายสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยออกแบบให้สามารถดำเนินการยื่นคำร้องแบบอิเล็กทรอนิกส์จากเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงซึ่งเป็นผู้ขอผ่านระบบและสามารถส่งต่อข้อมูลไปยังศาลได้โดยอัตโนมัติพร้อมสามารถพิมพ์เอกสารแบบฟอร์มตัวจริง (Hard Copy) เพื่อนำเสนอศาลได้โดยไม่ต้องทำงานซ้ำซ้อนอีก เพื่อเป็นต้นแบบในการแก้ปัญหากรณีไม่มีระบบฐานข้อมูลในการรวบรวมข้อมูลหมายจับต้องสงสัยหรือการควบคุมตัวเพื่อซักถามตามกฎหมายสถานการณ์ฉุกเฉิน ผลการศึกษาในส่วนนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้และประโยชน์ของระบบฐานข้อมูลที่สามารถออกแบบให้ช่วยเหลือลดภาระงานเอกสารได้โดยให้กระบวนการบันทึกข้อมูลกับการจัดทำเอกสารเป็นกระบวนการเดียวกัน สามารถส่งต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงานความมั่นคงไปยังศาลให้ใช้ประโยชน์ร่วมได้โดยอัตโนมัติ รวมถึงสามารถช่วยในการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหาที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงมักจะ

ถูกร้องเรียนอยู่เสมอจากที่ไม่สามารถตรวจสอบสถานะของหมายหรือบุคคลได้เนื่องจากเป็นการประสานงานผ่านระบบเอกสาร

ระบบสำนวนคดีพนักงานสอบสวน

พัฒนาต้นแบบระบบช่วยเหลือพนักงานสอบสวนในการทำเอกสารสำนวนคดีการสอบสวนที่สามารถแยกติดตั้งอยู่กับเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัวของพนักงานสอบสวนซึ่งจะช่วยลดความหนาแน่นในการเข้าใช้เครือข่ายข้อมูลพร้อมกันได้ โดยระบบได้ทดลองการรวมงานที่เกี่ยวข้องกัน (เช่น การจัดการข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สิน การจัดการข้อมูลเกี่ยวกับผู้ต้องหา) ไว้ด้วยกันเพื่อให้การบริหารจัดการคดีรวดเร็วขึ้น และสามารถออกให้ระบบสามารถพิมพ์แบบฟอร์มต่างๆ เพื่อใช้ในสำนวนการสอบสวนได้โดยอัตโนมัติเพื่อเป็นต้นแบบการลดภาระงานให้งานบันทึกข้อมูลและการจัดทำเอกสารถูกรวมอยู่ในขั้นตอนเดียวกันเพื่อลดความซ้ำซ้อน ผลการศึกษาในส่วนนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการพัฒนาระบบช่วยทำสำนวนการสอบสวนให้พนักงานสอบสวนสามารถทำสำนวนการสอบสวนได้รวดเร็วขึ้น สามารถลดเอกสารประกอบสำนวนการสอบสวนบางอย่างที่ไม่จำเป็นหากเป็นการทำงานผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ แสดงให้เห็นถึงวิธีการกำหนดมาตรฐานการเทียบข้อหาสำหรับเป็นมาตรฐานในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหลายฐานข้อมูลที่มีมาตรฐานการจัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกันได้ และความเป็นไปได้ในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลในลักษณะแยกใช้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัวเพื่อลดความหนาแน่นในการเข้าเครือข่ายโดยสามารถส่งต่อข้อมูลที่จำเป็นให้กับระบบข้อมูลกลางของหน่วยงานได้เมื่อเข้าเชื่อมต่อกับเครือข่าย

ระบบคดีความมั่นคงอัยการ

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในระบบ AGO Case ซึ่งเป็นระบบที่สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 3 ที่รับผิดชอบงานคดีจังหวัดชายแดนภาคใต้พัฒนาให้อยู่เดิมให้สามารถถ่ายโอนข้อมูลไปใช้ต่อในระบบสารบบคดีของสำนักงานอัยการสูงสุดซึ่งเป็นระบบกลางที่พัฒนาขึ้นภายหลัง เป็นการแก้ปัญหาความซ้ำซ้อนของการใช้งานระบบฐานข้อมูลคดีที่ซ้ำซ้อนกันสองระบบให้เหลือเพียงระบบเดียว ผลการดำเนินการในส่วนนี้ได้ช่วยให้สำนักงานอัยการสูงสุดสามารถลดความซ้ำซ้อนของระบบงานจากการทำงานสองฐานข้อมูลในเรื่องเดียวกันให้เหลือการใช้งานระบบฐานข้อมูลกลางระบบเดียวจนประสบผลสำเร็จได้จริง

ระบบการยื่นคำร้องหมายจับและฝากขังทางอิเล็กทรอนิกส์

พัฒนาต้นแบบระบบยื่นคำร้องขอหมายจับและยื่นฝากขังให้กับศาลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตั้งแต่ขั้นการทำสำนวนการสอบสวนในระบบสำนวนการสอบสวนคดีของตำรวจ ซึ่งจะช่วยลดภาระการจัดพิมพ์เอกสารแบบฟอร์มที่ต้องเสนอศาลโดยสามารถจัดพิมพ์จากระบบได้เลย และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลแจ้งเตือนพนักงานสอบสวนในกรณีที่มียื่นขอฝากขังบุคคลซึ่งถูกหมายจับในคดีอื่น ผลการศึกษาในส่วนนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการยื่นคำร้องให้กับศาลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ลดภาระการจัดพิมพ์คำร้องในรูปแบบ

เอกสาร และช่วยในการเชื่อมโยงข้อมูลหมายจับกับผู้ถูกควบคุมตัวเพื่อแจ้งเตือนไม่ให้มีหมายจับค้างและมีการอายัดตัวไปดำเนินคดีอย่างรวดเร็ว

ระบบการแลกเปลี่ยนประวัติการกระทำผิดกับผลคดี

พัฒนาระบบต้นแบบในการแลกเปลี่ยนผลคดีและวันพ้นโทษระหว่างฐานข้อมูลที่ควรมีการเชื่อมโยงข้อมูลผู้กระทำผิดอันได้แก่ ระบบฐานข้อมูลอาชญากร (Criminal Database System: CDS) ของกองทะเบียนประวัติอาชญากร ระบบฐานข้อมูลสารบบคดีของสำนักงานอัยการสูงสุด และระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานพัฒนาพฤตินิสัยในสังกัดกระทรวงยุติธรรม (กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุมประพฤติ) บนพื้นฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลโดยบริการทางเว็บ (Web Service) ผลการศึกษาในส่วนนี้แสดงให้เห็นความเป็นไปได้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลผู้กระทำผิดในประเด็นข้อมูลสำคัญซึ่งจะทำให้แต่ละหน่วยได้ข้อมูลการจับกุม การฟ้องคดี ผลคำพิพากษา และวันพ้นโทษของผู้กระทำผิด และสามารถนำไปจัดทำรายงานสถิติได้อย่างครบถ้วน

3) ศึกษากระบวนการและกระบวนการเพื่อวางระบบงานที่ทันสมัยภายใต้ระบบงานกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์

หลังจากที่ได้มีการทดลองระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทางคณะที่ปรึกษาได้ทำการประชุมกลุ่มย่อยระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและออกแบบกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ในแต่ละหน่วยงานบนพื้นฐานของกระบวนการอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ออกแบบขึ้นตั้งแต่การขอหมายจับและขอควบคุมตัวเพื่อซักถามตามกฎหมายพิเศษ การสอบสวนและการฟ้องคดี การยื่นขอหมายจับ การควบคุมตัวระหว่างการดำเนินคดีและการขอฝากขัง การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด และการแลกเปลี่ยนข้อมูลประวัติการกระทำผิดและวันพ้นโทษระหว่างหน่วยงาน โดยมีการจัดทำร่างกรอบแนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (Code of Conduct) สำหรับการทำงานร่วมกันภายใต้ระบบงานที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ไว้เรียบร้อยแล้ว ซึ่งหากมีการนำต้นแบบระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้ออกแบบไว้ไปใช้อย่างเป็นทางการในอนาคตก็สามารถนำกรอบแนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (Code of Conduct) ที่ได้ร่างไว้ไปประยุกต์ใช้งานต่อได้ทันที

4) การวิเคราะห์มาตรฐานในการแลกเปลี่ยนข้อมูล และการป้องกันการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ

ในการวิเคราะห์ระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังได้ทำการวิเคราะห์นโยบายและการดำเนินการในการรักษาความปลอดภัยข้อมูลและการป้องกันการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบของแต่ละหน่วยงาน โดยทั่วไปการใช้งาน

ฐานข้อมูลในระบบกระบวนการยุติธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้จะเป็นการใช้ประโยชน์ภายในหน่วยงาน โดยเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายเฉพาะโดยจะมีการกำหนดชื่อผู้ใช้ (User Name) และรหัสผ่าน (Password) เป็นรายบุคคล และจะมีการเก็บประวัติการใช้งาน (Log in) ไว้ทุกครั้ง ในส่วนของการแลกเปลี่ยนข้อมูลมี บางหน่วยงานเปิดให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านบริการทางเว็บ (Web Service) หรือการรับส่งไฟล์ ผ่านเครือข่ายช่องทางพิเศษซึ่งจะมีมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลและเงื่อนไขที่ได้ทำความตกลงกันเป็นการเฉพาะ การพัฒนาระบบทดลองต้นแบบในครั้งนี้โดยทั่วไปจะกำหนดมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลให้มีการ กำหนดตัวผู้ใช้และการจัดเก็บประวัติการใช้งานไว้ในลักษณะเดียวกับมาตรฐานในการใช้งานระบบฐานข้อมูล ตามปกติ แต่อาจมีการกำหนดเงื่อนไขพิเศษตามที่แต่ละหน่วยงานได้นำเสนอไว้ เช่น ในระบบการขอหมายจับ จะเป็นการส่งข้อมูลผ่านภายในระบบและไม่เปิดให้เจ้าหน้าที่ทางธุรกิจมารับทราบข้อมูลบุคคลผู้ถูกออกหมายจับ เพื่อป้องกันความลับ แพรงพราย บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลผู้กระทำผิดให้กระทำผ่านระบบบริการทางเว็บ (Web Service) ซึ่งเป็นระบบภายในโดยไม่เปิดให้บริการแก่เจ้าหน้าที่ทั่วไปในการเข้าถึงข้อมูลได้โดยตรง การแลกเปลี่ยนข้อมูลกำหนดให้ใช้เฉพาะประเด็นข้อมูลสำคัญที่ได้มีการตกลงกันไว้เท่านั้นและจะต้องกำหนด เงื่อนไขในการใช้ประโยชน์ให้ชัดเจนซึ่งต้องมีการระบุไว้ในกรอบแนวทางการปฏิบัติงาน (Code of Conduct)

5.2 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบข้อมูลคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้

การพัฒนาระบบทดลองต้นแบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์จังหวัดชายแดนภาคใต้ในครั้งนี้ได้ ทำการศึกษาถึงกระบวนการใช้งานฐานข้อมูลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมในจังหวัดชายแดน ภาคใต้และวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่ มาใช้ประโยชน์ให้ได้ผลสูงสุดและสามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากการที่ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นระบบฐานข้อมูลกลางที่ใช้เป็นการทั่วไปการศึกษาแนวทางการ พัฒนาระบบข้อมูลคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้นยังได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาในระบบเทคโนโลยี สารสนเทศกระบวนการยุติธรรมที่เกิดขึ้นในภาพรวมด้วย ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษานี้จึงมีความน่าสนใจที่ สามารถนำมาช่วยในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมของประเทศในภาพรวม ได้อีกด้วย จากการทดสอบระบบต้นแบบได้พบข้อค้นพบสำคัญที่ควรนำมาพิจารณาในการพัฒนาปรับปรุงระบบ การทำงานและฐานข้อมูลคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระยะต่อไป ดังนี้

- 1) ปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนกันระหว่างงานเอกสารและการบันทึกข้อมูลลงฐานข้อมูลนั้นถือเป็นปัญหา สำคัญในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศด้านกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย โดยผู้ใช้งานระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศในหน่วยงานตำรวจ กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชนได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเดียวกันว่าการมีระบบฐานข้อมูลกลับทำให้เจ้าหน้าที่ต้องทำงานเพิ่มขึ้นเพราะ ยังมีภาระต้องจัดทำเอกสารต่างๆ อยู่และต้องมาบันทึกข้อมูลลงฐานข้อมูลอีก ยกเว้นในหน่วยงานสำนักงาน อัยการสูงสุดและศาลยุติธรรมที่สามารถจัดพิมพ์เอกสารต่างๆ ในทางคดีออกจากระบบฐานข้อมูลที่ใช้งานอยู่ได้

เลย ปัญหาที่เกิดขึ้นสืบเนื่องจากแต่ละหน่วยงานยังยึดติดรูปแบบเอกสารแบบดั้งเดิมที่กำหนดไว้ในระเบียบ แม้ว่าการพัฒนาระบบทดลองต้นแบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ครั้งนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ ในการจัดทำเอกสารผ่านระบบฐานข้อมูลในรูปแบบของไฟล์เอกสาร MS Word และเปิดช่องให้เอกสารสามารถ แก้ไขเพิ่มเติมได้ อย่างไรก็ตามเอกสารที่ผลิตออกมาจากระบบก็ไม่สามารถสร้างเอกสารที่ถูกต้องสมบูรณ์ตาม ระเบียบงานสารบัญของแต่ละหน่วยงาน จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่าฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานที่ มีปัญหาส่วนใหญ่เคยมีความพยายามในการพัฒนาแบบฟอร์มเอกสารที่สามารถผลิตออกมาจากฐานข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์กันอยู่ก่อนแล้วทั้งสิ้น แต่เนื่องจากระบบงานเอกสารที่มีอยู่มีความซับซ้อนจากระบบการกรอก ข้อมูลก่อนหลังหรือระบบงานเอกสารที่เน้นการบรรยายเนื้อหา มากกว่าการแสดงข้อมูลในลักษณะช่องข้อมูลใน แบบฟอร์ม และผู้ใช้งานในหน่วยงานยังยึดติดรูปแบบเอกสารดั้งเดิมของหน่วยงานที่ไม่สามารถออกแบบให้สร้าง ออกมาจากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้ ซึ่งแม้แต่การศึกษาในครั้งนี้ก็ไม่สามารถที่จะออกแบบระบบการผลิต เอกสารจากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับทุกหน่วยงานได้หมด ในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในระยะ ต่อไปควรที่หน่วยงานต่างๆ จะต้องมาทบทวนระบบงานเอกสารของหน่วยงานก่อนโดยพัฒนาแบบฟอร์มเอกสาร ที่ง่ายต่อการทำงานในระบบอิเล็กทรอนิกส์ มีการแก้ไขระเบียบงานสารบรรณที่เป็นอุปสรรค ในกระบวนการ หลายอย่างเมื่อมีการเชื่อมโยงส่งต่อข้อมูลผ่านระบบฐานข้อมูลแล้วก็สามารถยุบเลิกงานเอกสารที่ไม่จำเป็นได้ และพัฒนาระบบงานให้สอดคล้องกับการใช้งานสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพต่อไป

2) โดยหลักทั่วไปข้อมูลทางคดีและข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้กระทำผิดที่บันทึกในระบบฐานข้อมูล กระบวนการยุติธรรมนั้นถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการซึ่งห้ามไม่ให้มี การเปิดเผยข้อมูลไปให้กับบุคคลอื่นหรือหน่วยงานอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนคดีเด็กและเยาวชนซึ่งห้าม เปิดเผยหรือนำประวัติการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนไปพิจารณาให้เป็นผลร้าย หรือเป็นการเลือกปฏิบัติอัน ไม่เป็นธรรมแก่เด็กและเยาวชนนั้น หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยจะถือเป็นหลักปฏิบัติ ค่อนข้างเคร่งครัดว่าจะเปิดให้เข้าถึงข้อมูลได้เป็นการภายในหน่วยงานเท่านั้นจึงเป็นอุปสรรคต่อการแลกเปลี่ยน เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน แม้จะมีการกำหนดข้อยกเว้นไว้ว่าหากเป็นการเปิดเผยเพื่อป้องกันการฝ่าฝืน กฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน การฟ้องคดี นั้นสามารถกระทำได้แต่ก็ยังมีปัญหาในการตีความกฎหมาย เช่น หากเป็นการเปิดเผยข้อมูลประวัติผู้กระทำผิดของตำรวจให้กับหน่วยงานพัฒนาพฤตินิสัยเพื่อการวางแผน บำบัดฟื้นฟูและปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดนั้นอาจจะไม่เข้าข้อยกเว้นให้เปิดเผยข้อมูลแก่หน่วยงานอื่นได้ดังกล่าว หากพิจารณาจากหน่วยงานที่มีการอนุญาตให้แลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้อย่างเช่นตำรวจกับอัยการ หรือในส่วนของ กองทะเบียนประวัติอาชญากรกับกรมคุมประพฤติก็ถือว่าเป็นการให้ข้อมูลเพื่อประกอบการฟ้องคดี แต่ใน กระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลประวัติการกระทำผิดกับผลคดีที่ได้ออกแบบระบบทดสอบไว้นั้นก็ยังมีปัญหาการ ตีความว่าการส่งข้อมูลประวัติการกระทำผิดให้หน่วยงานพัฒนาพฤตินิสัยนำมาใช้วางแผนบำบัดฟื้นฟูจะสามารถ ทำได้โดยถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ ในการแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมทั้งในระบบ ทดลองต้นแบบหรือในอนาคตในประเด็นอื่นก็ตาม หากมีปัญหาการตีความกฎหมายข้อมูลข่าวสารก็ควรมีการ นำเสนอให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของทางราชการซึ่งเป็นผู้มีอำนาจตีความตามกฎหมายพิจารณาตัดสิน

ชี้ขาด ซึ่งหากเป็นประเด็นการใช้ข้อมูลที่เป็นต้องใช้แต่ติดขัดข้อกฎหมายก็ควรนำเข้าสู่การพิจารณาปรับแก้ไขกฎหมายต่อไปไม่ควรทิ้งให้ประเด็นปัญหาข้อมูลข่าวสารของทางราชการมาเป็นอุปสรรคในการแลกเปลี่ยนข้อมูล

3) การแลกเปลี่ยนข้อมูลในระบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์นั้นหากมีการดำเนินการอย่างเต็มรูปแบบในอนาคตย่อมจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่อาจเกิดปัญหาการปฏิบัติในอนาคต เช่น ความน่าเชื่อถือและคุณภาพของข้อมูลที่แต่ละหน่วยงานส่งมาให้ทำการแลกเปลี่ยน ความครบถ้วนของข้อมูลที่นำเข้าสู่ระบบ กรณีเกิดเหตุการณ์รั่วไหลของข้อมูลหรือการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ข้อมูลมีการรั่วไหลก็อาจเป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานผู้มีหน้าที่ในการดูแลรักษาข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้แม้จะได้ทำการวางกรอบแนวทางปฏิบัติและมาตรฐานในการแลกเปลี่ยนข้อมูลไว้แล้ว แต่ก็ไม่สามารถเป็นเครื่องยืนยันได้อย่างสมบูรณ์ว่าจะไม่เกิดปัญหาดังกล่าวขึ้น ในการพัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงข้อมูลในอนาคต ควรจะมีการตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการข้อมูลกระบวนการยุติธรรมซึ่งมีผู้แทนทั้งฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและตัวผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นผู้ใช้ข้อมูลจริงนำปัญหาข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นดังกล่าวมาพิจารณาวางแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา แนวทางการชดเชยเยียวยา และพัฒนาวางระบบงานใหม่ในอนาคตเพื่อป้องกันไม่ให้มีการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบในทำนองเดียวกันอีก ปัจจุบันแม้จะมีคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมอยู่แต่ก็ทำหน้าที่ในการประสานงานเท่านั้นยังไม่ได้มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการข้อมูลในเชิงปฏิบัติ ซึ่งต่อไปในอนาคตหากมีแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงข้อมูลกันคณะกรรมการบริหารจัดการข้อมูลในลักษณะดังกล่าวจะมีความสำคัญอย่างมากต่อการทำงานร่วมกันในการแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงข้อมูล

4) การดำเนินโครงการทดลองต้นแบบในครั้งนี้เป็นเพียงการออกแบบระบบทดลองต้นแบบในการพัฒนาระบบการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งควรนำเข้าสู่การพิจารณาของผู้บริหารหน่วยงานในการพัฒนาให้ใช้งานได้จริงต่อไป

5) การดำเนินโครงการพัฒนาระบบทดลองต้นแบบในครั้งนี้เป็นลักษณะการทำงานของวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) ซึ่งหากพิจารณาจากงานการใช้ฐานข้อมูลในหน่วยงานที่มีปัญหานั้นมักเกิดขึ้นจากการกำหนดให้ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศต้องทำงานและพัฒนาระบบข้อมูลโดยอ้างอิงระบบงานเอกสารเดิมตามระเบียบแนวทางการปฏิบัติงานดั้งเดิมทั้งหมด โดยขาดการวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมว่าเอกสารใดสามารถผลิตจากระบบสารสนเทศได้ เอกสารใดไม่สามารถทำได้หรือหากทำได้ก็จะเป็นการสร้างภาระงานที่มากกว่างานที่ปฏิบัติอยู่เดิม หรือเป็นงานที่อ้างอิงระบบงานแบบดั้งเดิมตามระเบียบหรือกฎหมายทั้งที่ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถช่วยลดขั้นตอนและทำงานได้รวดเร็วมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ไม่สามารถนำรูปแบบงานทันสมัยมาใช้ได้เนื่องจากขัดระเบียบ ปัญหาดังกล่าวถือเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นต้นเหตุทำให้เกิดปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนระหว่างงานเอกสารและระบบฐานข้อมูลในการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศของทุกหน่วยงานควรมีหน่วยงานหรือบุคคลที่มีอำนาจในการพิจารณา

วางระบบงานตั้งแต่ต้น (System Analyst) เพื่อพิจารณาวางระบบการทำงานและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้สอดคล้องกันตั้งแต่ต้นเพื่อนำเสนอผู้บริหารหน่วยงานในการพัฒนาปรับปรุงระเบียบการปฏิบัติหรือยุบเลิกปรับปรุงแบบฟอร์มเอกสารต่างๆ ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มศักยภาพ

บรรณานุกรม

- Arenas, M., Barceló, P., Libkin, L., & Murlak, F. (2014). *Foundations of Data Exchange*. Cambridge University Press.
- Barceló, P. (2009). Logical foundations of relational data exchange. *ACM SIGMOD Record*, 38(1), 49-58.
- Bernstein, P. A. (2003, January). Applying Model Management to Classical Meta Data Problems. In *CIDR* (Vol. 2003, pp. 209-220).
- Bernstein, P. A., & Melnik, S. (2007, June). Model management 2.0: manipulating richer mappings. In *Proceedings of the 2007 ACM SIGMOD international conference on Management of data* (pp. 1-12). ACM.
- Bidgoli, H. (2006). *Handbook of Information Security, Information Warfare, Social, Legal, and International Issues and Security Foundations* (Vol. 2). John Wiley & Sons.
- Borle, K., Bendarkar, A., Bhirud, R., Bambole, A., & Somkunwar, R. (2017). A Survey on Heterogeneous Data Exchange Using XML. *International Research Journal of Engineering and Technology (IRJET)*, 4(3), 2562-2565
- Datt, R., Jani, N. N., Mishra, R., & Patel, A. (2015). DATA EXCHANGE MODEL USING WEB SERVICE FOR HETEROGENEOUS DATABASES. *Journal Impact Factor*, 6(4), 107-111.
- Fagin, R., Haas, L. M., Hernández, M., Miller, R. J., Popa, L., & Velegrakis, Y. (2009). Clio: Schema mapping creation and data exchange. In *Conceptual Modeling: Foundations and Applications* (pp. 198- 236). Springer, Berlin, Heidelberg.
- Fagin, R., Kolaitis, P. G., Miller, R. J., & Popa, L. (2005). Data exchange: semantics and query answering. *Theoretical Computer Science*, 336(1), 89-124.
- Fernandez, E. B. (2004, June). Two Patterns for Web Services Security. In *International Conference on Internet Computing* (pp. 801-807).
- Housel, B., Taylor, R., Ghosh, S., & Lum, V. Y. (1977). EXPRESS: A data extraction, processing, and restructuring system. *ACM Transactions on Database Systems*, 2(2), 134-174

- Kolaitis, P. G. (2005, June). Schema mappings, data exchange, and metadata management. In *Proceedings of the twenty-fourth ACM SIGMOD-SIGACT-SIGART symposium on Principles of database* (pp. 61-75). ACM.
- L'Amrani, H., El Idrissi, Y. E. B., & Ajhoun, R. (2015). The Security of Web Services: Secure Communication and Identity Management. In *BDCA* (pp. 56-60).
- Li, X., & Zhang, Y. (2003). Bioinformatics data distribution and integration via Web Services and XML. *Genomics, proteomics & bioinformatics*, 1(4), 299-303
- Miller, R. J., Hernandez, M. A., Haas, L. M., Yan, L.-L., Ho, C. T. H., Fagin, R., and Popa, L. (2001). The Clio project: Managing heterogeneity. *SIGMOD Record*, 30(1), 78–83
- Muzakir, A. & Ependi, U. (2013, February). THE SECURITY MODEL FOR DATA EXCHANGE USING XML ENCRYPTION AND SECURITY TOKEN IN WEB SERVICE. In *the Second International Conference on Information Technology and Business Application (ICIBA 2013)* (pp. 108-115). PPP-UBD Press.
- Nurseitov, N., Paulson, M., Reynolds, R., & Izurieta, C. (2009). Comparison of JSON and XML data interchange formats: a case study. *Caine*, 9, 157-162
- Peng, D., Cao, L., & Xu, W. (2011). Using JSON for data exchanging in web service applications. *Journal of Computational Information Systems*, 7(16), 5883-5890.
- Qian, S., & Fu, Z. (2011, May). Design and implementation of the data share and data exchange system based on SOA. In *Communication Software and Networks (ICCSN), 2011 IEEE 3rd International Conference on* (pp. 697-699). IEEE.
- Scanlon, S. A. (2017). *A Comparative Study of Data Transformations for Efficient XML and JSON Data Compression. An In-Depth Analysis of Data Transformation Techniques, including Tag and Capital Conversions, Character and Word N-Gram Transformations, and Domain-Specific Data Transforms using SMILES Data as a Case Study*(Doctoral dissertation, University of Bradford).
- Sugawara, H., & Miyazaki, S. (2003). Biological SOAP servers and web services provided by the public sequence data bank. *Nucleic acids research*, 31(13), 3836-3839.

- Sun, P., Wang, Y., Zhao, J., & Cao, Z. (2010, December). Research on the Ontology-Based Power Enterprise Data Exchange System. In *Computational Intelligence and Software Engineering (CISE), 2010 International Conference on* (pp. 1-4). IEEE.
- Wei, N. (2015). Research on an information application integration platform based on SOA and web service. *International Journal of Multimedia and Ubiquitous Engineering*, 10(12), 165-174.
- Xia, Y. W., Li, Z. P., Lv, S. D., & Tang, G. H. (2013). The Research and Application of heterogeneous database based on XML in Distance Education. In *Applied Mechanics and Materials* (Vol. 347, pp.2483-2487). Trans Tech Publications.
- Zhang, C. X., Hu, Y. X., Zhang, G. B., & Sha, J. (2006). Data Exchange based on Web Services. *IJCSNS*, 6(5A), 210.
- ก่อเกียรติ วุฒิจำนง (2557). *การเปรียบเทียบรูปแบบการจัดทำสถิติอาชญากรรม: กรณีศึกษาระหว่างสถิติคดีอาญา 5 กลุ่ม ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสถิติอาชญากรรมในประเทศไทยอังกฤษและเวลล์*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาอาชญาวิทยาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
- คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ (2554) *โครงการศึกษาแนวทางการบูรณาการข้อมูลสถิติกระบวนการยุติธรรมทางอาญา*. รายงานวิจัย: สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.
- จักรชัย ศรีบรมวงศ (2556). *การพิจารณาพิพากษาคดีก่อการร้ายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของสำนักคดีความมั่นคงในศาลอุทธรณ์ภาค 9*. รายงานศึกษาส่วนบุคคลในหลักสูตรผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น รุ่น 11: สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม
- จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2548). *การดำเนินกระบวนการยุติธรรมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้: ปัญหาและแนวทางแก้ไข*. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา
- จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2549). *การประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้: ความสำเร็จ ผลกระทบ และข้อเสนอแนะ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2551) ‘การสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมในประเทศไทย: ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาระบบการยุติธรรมยุคใหม่.’, *วารสารกระบวนการยุติธรรม*, 1 (2) : หน้า 11-36
- ปริศนา มัชฌิมา (2556) *การจัดการฐานข้อมูล*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

พงศ์กุลธร โรจนวีรุฬ และคณะ (2558) ‘การสำรวจข้อมูลการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่เคยตกเป็นผู้ต้องหา คดีอาญา.’, *วารสารกระบวนการยุติธรรม*, 8 (1), หน้า 1-11

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2552) *การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ*. หน่วยที่ 10 ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและวิธีการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

มุฮัมหมัดรอฟีอี มุซอ และ วรพจน์ ปานรอด (2560) *การพัฒนากระบวนงานข้อมูลเพื่อการบริหารงานยุติธรรม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย*. รายงานวิจัย: สำนักงานกิจการยุติธรรม

วรา บุญพันธ์ (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อคำพิพากษายกฟ้องในข้อหาเกี่ยวกับความมั่นคง ศึกษากรณีพื้นที่สาม จังหวัดชายแดนใต้*. บทความเผยแพร่: การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8 วันที่ 22 มิถุนายน 2560 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

สำนักงานกิจการยุติธรรม (2552) *แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ*. เอกสารเผยแพร่: สำนักงานกิจการยุติธรรม

สำนักงานกิจการยุติธรรม (2559) *แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 2*. เอกสารเผยแพร่: สำนักงานกิจการยุติธรรม

สำนักงานกิจการยุติธรรม (2559) *รายงานสรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาระบบสถิติผู้กระทำ ความผิดของประเทศไทย*. เอกสารรายงาน: สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.

สำนักงานกิจการยุติธรรม (2560) *รายงานสถานการณ์อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรม ประจำปี พ.ศ.2558*. กรุงเทพมหานคร: เอกสารเผยแพร่สำนักงานกิจการยุติธรรม

สำนักงานกิจการยุติธรรม (2561) *เอกสารบรรยายสรุปศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม: Data Exchange Centre*. เอกสารเผยแพร่: สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.

สุดสงวน สุธีสร และคณะ (2547). *โครงการศึกษาระบบการจัดเก็บฐานข้อมูลกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม*. รายงานวิจัย: สำนักงานกิจการยุติธรรม

อัคราพรรณ จรัสวัฒน์ และคณะ (2551) *แผนการพัฒนาฐานข้อมูลการกระทำผิดซ้ำ*. รายงานวิจัย: สำนักงาน กิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.

ภาคผนวก

ผนวก ก

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสาร

เรื่องความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิส่วนตัวของเด็กและเยาวชน

ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 84 เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชน ห้ามมิให้เปิดเผยหรือนำประวัติการกระทำความผิดอาญาของเด็กหรือเยาวชนไปพิจารณา ให้เป็นผลร้ายหรือเป็นการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมแก่เด็กหรือเยาวชนนั้น ไม่ว่าในทางใดๆ เว้นแต่เป็นการใช้ประกอบดุลพินิจของศาล เพื่อกำหนดวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน หากมีการฝ่าฝืนให้ศาลสั่งระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือเพิกถอนการกระทำนั้น และอาจกำหนดค่าเสียหายหรือบรรเทาผลร้ายหรือมีคำสั่งให้จัดการแก้ไข เพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นตามที่เห็นสมควร

มาตรา 130 ห้ามมิให้ผู้ใดบันทึกภาพ แพร่ภาพ พิมพ์รูป หรือบันทึกเสียง แพร่เสียงของเด็กหรือเยาวชน ซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือโฆษณาข้อความซึ่งปรากฏในทางสอบสวนของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือในทางพิจารณาคดีของศาลที่อาจทำให้บุคคลอื่นรู้จักตัว ชื่อตัว หรือชื่อสกุลของเด็กหรือเยาวชนนั้น หรือโฆษณาข้อความเปิดเผยประวัติการกระทำความผิด หรือสถานที่อยู่ สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษาของเด็กหรือเยาวชนนั้น

ความในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับแก่การกระทำเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาโดยได้รับอนุญาตจากศาล หรือการกระทำที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ (ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 130 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา 192)

มาตรา 136 ในการโฆษณาไม่ว่าด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือซึ่งคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ห้ามมิให้ระบุชื่อ หรือแสดงข้อความ หรือกระทำการด้วยประการใดๆ อันจะทำให้รู้ตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งเป็นจำเลย เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากศาล (ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 136 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา 192)

มาตรา 185 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานมีตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และได้รู้ความลับของผู้อื่นเพราะการปฏิบัติการตามตำแหน่งหน้าที่ กระทำการโดยประการใดๆ อันมิชอบด้วยหน้าที่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้น โดยประการที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เรื่องการรักษาความลับและป้องกันการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในทางมิชอบ

การรักษาความปลอดภัยข้อมูล ระบบคอมพิวเตอร์ และระบบเครือข่าย (Information and Network Security) ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

มาตรา 11 ผู้ใดส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แก่บุคคลอื่นโดยปกปิดหรือปลอมแปลงแหล่งที่มาของการส่งข้อมูลดังกล่าว อันเป็นการรบกวนการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ของบุคคลอื่นโดยปกติสุข ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา 16 ผู้ใดนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ซึ่งปรากฏเป็นภาพของผู้อื่น โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น เกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 22 ห้ามมิให้พนักงานเจ้าหน้าที่เปิดเผยหรือส่งมอบข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลของผู้ใช้บริการ ที่ได้ตามมาตรา 18 ให้แก่บุคคลใด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการกระทำเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีกับพนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ หรือเป็นการกระทำตามคำสั่งหรือที่ได้รับอนุญาตจากศาล

มาตรา 23 พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นล่วงรู้ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลของผู้ใช้บริการ ที่ได้มาตามมาตรา 18 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อมูลที่เปิดเผยได้ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 หมวด 1 เรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา โดยเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ โครงสร้าง การจัดตั้งองค์กร อำนาจหน้าที่และวิธีการดำเนินงาน สถานที่ติดต่อหรือคำแนะนำในการติดต่อกับ หน่วยงาน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อมูลข่าวสารอื่นตามมาตรา 7 และจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ตามมาตรา 9

ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผย

ตามหมวด 2 คือ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ตามมาตรา 14 และข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ตามมาตรา 15

- (1) การเปิดเผยที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงหรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
- (2) การเปิดเผยที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกันปราบปราม หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม
- (3) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐ ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ/รายงานข้อเท็จจริง
- (4) การเปิดเผยที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคล
- (5) รายงานการแพทย์ หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร

(6) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่กฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย

(7) กรณีอื่นตามที่พระราชกฤษฎีกากำหนด

หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงาน ประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ของเอกชนประกอบกัน

หากกรณีที่มีข้อมูลนั้น เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ไม่ว่าจะส่วนบุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทยและบุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยแต่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยตามมาตรา 21 หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา 23 ดังต่อไปนี้

- (1) จัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเท่าที่เกี่ยวข้องและจำเป็น เพื่อการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ และยกเลิกเมื่อหมดความจำเป็น
- (2) พยายามเก็บข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของข้อมูล โดยเฉพาะในกรณีที่จะกระทบถึงประโยชน์ได้เสียโดยตรงของบุคคลนั้น
- (3) จัดให้มีการพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาและตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้องอยู่เสมอเกี่ยวกับ ประเภทของบุคคลที่มีการเก็บข้อมูลไว้ ประเภทของระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ลักษณะการใช้ข้อมูลตามปกติ วิธีการขอตรวจสอบข้อมูลของเจ้าของข้อมูล วิธีการขอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล แหล่งที่มาของข้อมูล
- (4) ตรวจสอบแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในความรับผิดชอบให้ถูกต้องอยู่เสมอ

(5) จัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่ระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ตามความเหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้มีการนำไปใช้โดยไม่เหมาะสมหรือเป็นผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูล

กรณีที่หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมีได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยตามมาตรา 24 ดังต่อไปนี้

(1) เป็นการเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตน เพื่อนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(2) เป็นการใช้ข้อมูลตามปกติภายในวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น

(3) เปิดเผยต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้วยการวางแผน หรือการสถิติ หรือสำมะโนต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่ต้องรักษาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ไม่ให้เปิดเผยต่อไปยังผู้อื่น

(4) เปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย โดยไม่ระบุชื่อส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลใด

(5) เปิดเผยต่อจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร เพื่อตรวจดูแลรักษา

(6) เปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อการป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน หรือการฟ้องคดี ไม่ว่าจะเป็นคนตีประเภทใด

(7) เปิดเผยเพราะจำเป็นเพื่อการป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิตของบุคคล

(8) เปิดเผยต่อศาล และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อเท็จจริงดังกล่าว

(9) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ผนวก ข

สรุปผลการประชุม

การรับฟังและให้ความเห็นระบบทดสอบต้นแบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์
และเชื่อมโยงข้อมูลระบบฐานข้อมูลคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้
วันที่ 26 ธันวาคม 2561 เวลา 11.00 – 16.00 น. ณ ห้องประชุม BB 206 ชั้น 2
โรงแรมเซ็นทรา บายเซ็นทารา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

ผู้เข้าร่วมประชุม

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

1. พ.ต.อ.พจน์ พอร์ตี้ กองทะเบียนประวัติอาชญากร ผกก.กลุ่มงานผู้เชี่ยวชาญ กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจ
2. พ.ต.ต.ทินภัทร จันทร์สุข ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สารวัตรกลุ่มงานบริหารจัดการระบบฐานข้อมูล ศทก.
3. พ.ต.อ.นพคุณ ประทุมเพชร สำนักงานตำรวจนครบาล ผกก.(สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน บก.น.2
4. พ.ต.อ.ณภัทร นิมวงษ์ สำนักงานตำรวจภูธรภาค 1 ผกก.(สอบสวน) กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจภูธรภาค 1

กรมการปกครอง

5. นายสุชาติ ธาเนิร์ตน์ สำนักงานบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง รักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการบริหารงานทะเบียน

สำนักงานศาลยุติธรรม

6. นางสาวณัชชา วรวัฒนเมธีกุล ผู้ตรวจราชการสำนักงานศาลยุติธรรม
7. นางสาวณัฐนิชา คชะชา นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

8. นายทวีพงษ์ แก่นพินิจ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กลุ่มงานนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ
9. นายธีระพล สันติสำราญวิไล ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ
10. นางสาวอุมาภรณ์ กังเม่ง ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ

สำนักงานอัยการสูงสุด

11. นายรัชต์เทพ ดีประหลาด ผู้อำนวยการสำนักบริหารกิจการอัยการสูงสุด
12. นางณัฐนน แก้วกระจ่าง ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
13. นางสาวชฎาวัลย์ สิงห์อินทร์ นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

14. นางสาวชัชชนันท์ จันทบุรี นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ
15. นายโยธิน จารจุฑารัตน์ นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ
16. นางสาววาสนา แพงนอก เจ้าพนักงานธุรการ

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (TIJ)

17. นางสาววันวิสา เพ็ญอุดม เจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการ
18. นางสาวศุภาพิชญ์ มณีนาถ ผู้ช่วยนักประสานงานโครงการ

กรมคุมประพฤติ

19. นายวีรพันธ์ พวงเพชร พนักงานคุมประพฤติชำนาญการพิเศษ
20. นายสมคิด รัตน์ะ พนักงานคุมประพฤติ

กรมราชทัณฑ์

21. นายชัยรัตน์ แก้วเทศ นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ
22. นางสาวณธธรา ฐิติธราตล นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ
23. นายบุญศิษฐ์ ศักดิ์บุรณพงษ์ นักทัณฑวิทยาชำนาญการ

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)

24. นายสุโชตน์ เฉลิมช่วง ที่ปรึกษาเทคโนโลยีสารสนเทศ

สำนักงานกิจการยุติธรรม

25. นายดนุพล ชื่นอารมณ ที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
26. นางสาวจิตติยา พฤกษาเมธานันท์ นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการพิเศษ
27. นางสาวคัทลียา แก้วอ่อน นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ
28. นายณัฐวุฒิ อินทร์เนตร นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ
29. นางสาวชีวรัตน์ สุ่มงคล นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ
30. นางสาวปทุมณฑา จงอริยตระกูล นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ
31. นางสาวธัญราณินทร์ วีระณรงค์ นักวิชาการยุติธรรม
32. นายคทาวุธ อินทรทัต นักวิชาการคอมพิวเตอร์
33. นางสาวจินต์ณภรณ์ คงศิริบุญรักษ์ เจ้าหน้าที่โครงการแผนแม่บทฯ
34. นางสาวอุษณีย์ ลีจ้อย เจ้าหน้าที่โครงการฯ
35. นายกิตติวงศ์ ศุภชัยศิริกุล ที่ปรึกษาโครงการ DXC

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

36. พ.ต.ต.ดร.ชวนัสร์ เจนการ

หัวหน้าโครงการวิจัยฯ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

37. ดร.อัครชัย เอื้ออนันตสันต์

รองอธิการบดีฝ่ายระบบสารสนเทศและวางแผน วิทยาเขต
ปัตตานี

38. นายอานัส หะยีเจ๊ะมิง

นักวิจัย/โปรแกรมเมอร์

เริ่มประชุมเวลา

เวลา 11.00 น.

เรื่องแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้จัดประชุมวิพากษ์และนำเสนอโครงการจัดทำระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูล กระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์และการกำหนดมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลและกระบวนการทำงานในคดี ความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีการนำเสนอความเป็นมาของโครงการฯ รายละเอียดเนื้อหาโครงการฯ เกี่ยวกับเรื่องประสิทธิภาพของการนำระบบฐานข้อมูลมาใช้แต่ผู้ปฏิบัติงานต้องทำงานมากขึ้น การทำงานซ้ำซ้อน และมีภาระงานในการกรอกข้อมูล ความเชื่อมโยงของข้อมูลในฐานข้อมูลเดียวกันและหน่วยงานต้องใช้ข้อมูลร่วมกัน ยังขาดการส่งต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มาตรฐานของข้อมูลในส่วนของชั้นความลับหรือ ข้อมูลส่วนบุคคล ยังไม่มีมาตรฐานและนโยบายการรักษาความปลอดภัย อีกทั้ง ยังมีช่องทางของการนำข้อมูลไปใช้ ประโยชน์ในทางมิชอบ การนำเสนอรูปแบบขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานในรูปแบบปกติ ตั้งแต่ กระบวนการขึ้นจับกุมสอบสวน ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ การออกหมายจับตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การฝากขัง การตรวจประวัติลายพิมพ์นิ้วมือ รวมไปถึงการเขียนสำนวนการ สอบสวน กระบวนการขึ้นส่งฟ้องศาลของพนักงานอัยการที่มีการพิจารณาสั่งคดี การฟ้องเพิ่มโทษซึ่งพิจารณาจาก ความเชื่อมโยงของหมายจับ พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์และการสอบสวนเพิ่มเติม กระบวนการขึ้นศาลระบบ บริหารจัดการคดี ตั้งแต่การฝากขัง การปล่อยตัวชั่วคราว ตลอดจนการพิพากษาคดี และในส่วนหลังจากมี คำพิพากษาให้เข้าสู่ระบบการพัฒนาฤตินิสัยตั้งแต่การควบคุมตัวระหว่างสอบสวนหรือพิจารณา การสืบเสาะ ประวัตติ คัดกรองจำแนกคุมขังบังคับโทษ ผ่านระบบข้อมูลผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ การคุมประพฤติ พักการ ลงโทษหรือลดวันต้องโทษในระบบงานสอดส่องของกรมคุมประพฤติ และการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ผ่านระบบสารสนเทศคดีอาญาเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยมี พ.ต.ต.ดร.ชวนัสร์ เจนการ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย เข้ามาชี้แจงอธิบายรายละเอียดความเป็นมาของโครงการฯ และหัวข้อที่จะ ดำเนินการวิพากษ์ในที่ประชุม

เรื่องพิจารณา

หัวหน้าโครงการฯ และคณะที่ปรึกษาได้นำเสนอรายละเอียดโครงการจัดทำระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์และการกำหนดมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลและกระบวนการทำงานในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้ การดำเนินโครงการจัดทำระบบทดลองการเชื่อมโยงข้อมูลกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์และการกำหนดมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลและกระบวนการทำงานในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการศึกษากระบวนการทำงานของข้อมูลในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมในการดำเนินคดีและปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในคดีความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งการทำงานและการใช้งานฐานข้อมูลที่มีอยู่แต่ละหน่วยงานตั้งแต่ หน่วยงานตำรวจผ่านระบบบริหารข้อมูลคดีสถานีตำรวจ (Criminal Record Information Management Enterprise System : CRIMES) และระบบฐานข้อมูลอาชญากร (Criminal Database System : CDS) ผ่านช่องทางเบี่ยงประวัติอาชญากร เพื่อเข้าสู่สารบบคดีอิเล็กทรอนิกส์ ระบบคดีของหน่วยงานกรมสอบสวนคดีพิเศษ ระบบการส่งฟ้องศาลของพนักงานอัยการ กระบวนการพิจารณาชั้นศาลผ่านระบบบริหารจัดการคดี ศาลเยาวชนและครอบครัว ผู้กระทำผิดซึ่งถูกคุมขังในเรือนจำ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และสำนักงานคุมประพฤติ เพื่อนำมาพัฒนาต้นแบบระบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ระบบข้อมูลหมายจับและคำร้องขอควบคุมตัวเพื่อซักถามตามกฎหมายพิเศษ

พัฒนาต้นแบบระบบการยื่นขอคำร้องหมายจับ และคำร้องขอควบคุมตัวเพื่อซักถามตามกฎหมายสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยออกแบบให้สามารถดำเนินการยื่นคำร้องแบบอิเล็กทรอนิกส์จากเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงซึ่งเป็นผู้ขอผ่านระบบและสามารถส่งต่อข้อมูลไปยังศาลได้โดยอัตโนมัติพร้อมสามารถพิมพ์เอกสารแบบฟอร์มตัวจริง (Hard Copy) เพื่อนำเสนอศาลได้โดยไม่ต้องทำงานซ้ำซ้อนอีก เพื่อเป็นต้นแบบในการแก้ปัญหากรณีไม่มีระบบฐานข้อมูลในการรวบรวมข้อมูลหมายจับต้องสงสัยหรือการควบคุมตัวเพื่อซักถามตามกฎหมายสถานการณ์ฉุกเฉิน ผลการศึกษาในส่วนนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้และประโยชน์ของระบบฐานข้อมูลที่สามารถออกแบบให้ช่วยเหลือลดภาระงานเอกสารได้โดยให้กระบวนการบันทึกข้อมูลกับการจัดทำเอกสารเป็นกระบวนการงานเดียวกัน สามารถส่งต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงานความมั่นคงไปยังศาลให้ใช้ประโยชน์ร่วมได้โดยอัตโนมัติ รวมถึงสามารถช่วยในการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหาที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงมักจะถูกร้องเรียนอยู่เสมอจากที่ไม่สามารถตรวจสอบสถานะของหมายหรือบุคคลได้เนื่องจากเป็นการประสานงานผ่านระบบเอกสาร

ระบบสำนวนคดีพนักงานสอบสวน

พัฒนาต้นแบบระบบช่วยเหลือพนักงานสอบสวนในการทำเอกสารสำนวนคดีการสอบสวนที่สามารถแยกติดตั้งอยู่กับเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัวของพนักงานสอบสวนซึ่งจะช่วยลดความหนาแน่นในการเข้า

ใช้เครือข่ายข้อมูลพร้อมกันได้ โดยระบบได้ทดลองการรวมงานที่เกี่ยวข้องกัน (เช่น การจัดการข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สิน การจัดการข้อมูลเกี่ยวกับผู้ต้องหา) ไว้ด้วยกันเพื่อให้การบริหารจัดการคดีรวดเร็วขึ้น และสามารถออกให้ระบบสามารถพิมพ์แบบฟอร์มต่างๆ เพื่อใช้ในสำนวนการสอบสวนได้โดยอัตโนมัติเพื่อเป็นต้นแบบการลดภาระงานให้งานบันทึกข้อมูลและการจัดทำเอกสารถูกรวมอยู่ในขั้นตอนเดียวกันเพื่อลดความซ้ำซ้อน ผลการศึกษาในส่วนนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการพัฒนาระบบช่วยทำสำนวนการสอบสวนให้พนักงานสอบสวนสามารถทำสำนวนการสอบสวนได้รวดเร็วขึ้น สามารถลดเอกสารประกอบสำนวนการสอบสวนบางอย่างที่ไม่จำเป็นหากเป็นการทำงานผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ แสดงให้เห็นถึงวิธีการกำหนดมาตรฐานการเทียบข้อหาสำหรับเป็นมาตรฐานในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหลายฐานข้อมูลที่มีมาตรฐานการจัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกันได้ และความเป็นไปได้ในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลในลักษณะแยกใช้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัวเพื่อลดความหนาแน่นในการเข้าเครือข่ายโดยสามารถส่งต่อข้อมูลที่จำเป็นให้กับระบบข้อมูลกลางของหน่วยงานได้ เมื่อเข้าเชื่อมต่อกับเครือข่าย

ระบบคดีความมั่นคงอัยการ

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในระบบ AGO Case ซึ่งเป็นระบบที่สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา 3 ที่รับผิดชอบงานคดีจังหวัดชายแดนภาคใต้พัฒนาให้อยู่เดิมให้สามารถถ่ายโอนข้อมูลไปใช้ต่อในระบบสารบบคดีของสำนักงานอัยการสูงสุดซึ่งเป็นระบบกลางที่พัฒนาขึ้นภายหลัง เป็นการแก้ปัญหาความซ้ำซ้อนของการใช้งานระบบฐานข้อมูลคดีที่ซ้ำซ้อนกันสองระบบให้เหลือเพียงระบบเดียว ผลการดำเนินการในส่วนนี้ได้ช่วยให้สำนักงานอัยการสูงสุดสามารถลดความซ้ำซ้อนของระบบงานซ้ำซ้อนจากการทำงานสองฐานข้อมูลในเรื่องเดียวกันให้เหลือการใช้งานระบบฐานข้อมูลกลางระบบเดียวจนประสบผลสำเร็จได้จริง

ระบบการยื่นคำร้องหมายจับและฝากขังทางอิเล็กทรอนิกส์

พัฒนาต้นแบบระบบยื่นคำร้องขอหมายจับและยื่นฝากขังให้กับศาลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ตั้งแต่ขั้นการทำสำนวนการสอบสวนในระบบสำนวนการคดีของตำรวจ ซึ่งจะช่วยลดภาระการจัดพิมพ์เอกสารแบบฟอร์มที่ต้องเสนอศาลโดยสามารถจัดพิมพ์จากระบบได้เลย และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลแจ้งเตือนพนักงานสอบสวนในกรณีที่มียื่นขอฝากขังบุคคลซึ่งถูกหมายจับในคดีอื่น ผลการศึกษาในส่วนนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการยื่นคำร้องให้กับศาลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ลดภาระการจัดพิมพ์คำร้องในรูปแบบเอกสาร และช่วยในการเชื่อมโยงข้อมูลหมายจับกับผู้ถูกควบคุมตัวเพื่อแจ้งเตือนไม่ให้มีหมายจับค้างและมีการอายัดตัวไปดำเนินคดีอย่างรวดเร็ว

ระบบการแลกเปลี่ยนประวัติการกระทำผิดกับผลคดี

พัฒนาระบบต้นแบบในการแลกเปลี่ยนผลคดีและวันพ้นโทษระหว่างฐานข้อมูลที่ควรมีการเชื่อมโยงข้อมูลผู้กระทำผิดอันได้แก่ ระบบฐานข้อมูลอาชญากร (Criminal Database System: CDS) ของกองทะเบียนประวัติอาชญากร ระบบฐานข้อมูลสารบบคดีของสำนักงานอัยการสูงสุด และระบบฐานข้อมูลของ

หน่วยงานพัฒนาพฤติกรรมนิสัยในสังกัดกระทรวงยุติธรรม (กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุมประพฤติ) บนพื้นฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลโดยบริการทางเว็บ (Web Service) ผลการศึกษาในส่วนนี้แสดงให้เห็นความเป็นไปได้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลผู้กระทำผิดในประเด็นข้อมูลสำคัญซึ่งจะทำให้แต่ละหน่วยได้ข้อมูลการจับกุม การฟ้องคดี ผลคำพิพากษา และวันพ้นโทษของผู้กระทำผิด และสามารถนำไปจัดทำรายงานสถิติได้อย่างครบถ้วน

ผลการอภิปราย

ผู้เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยกับระบบทดลองต้นแบบดังกล่าวและเชื่อว่าการนำระบบทดลองต้นแบบไปใช้น่าจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพงานในกระบวนการยุติธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงน่าจะเป็นต้นแบบในแก้ปัญหาาระบบกระบวนการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศในภาพรวมได้หลายประการ โดยที่ประชุมได้มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบทดลองต้นแบบที่ได้นำเสนอ ดังนี้

1. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งเป็นผู้แทนส่วนที่ปฏิบัติงานสอบสวนได้ให้ความเห็นว่าการใช้เทคโนโลยีช่วยอำนวยความสะดวกเป็นเรื่องที่ดีและช่วยให้งานรวดเร็วขึ้น แต่ในหลายส่วนระบบทดลองต้นแบบยังไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนตามระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดี ซึ่งที่ปรึกษาได้ชี้แจงว่าส่วนนี้เป็นการแสดงให้เห็นลักษณะการทำงานรูปแบบใหม่บนพื้นฐานของการทำงานด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งในการใช้งานจริงก็จำเป็นจะต้องมีการแก้ไขระเบียบต่างๆ เกี่ยวกับงานเอกสารต่อไป

2. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เห็นว่า ข้อมูลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมยังมีปัญหาเรื่องแบบฟอร์มเอกสารกับการทำงานบน Digital Platform ปัญหาเรื่องความสมบูรณ์ของข้อมูลต้นทางของหน่วยงานต่างๆ ทำให้เกิดอุปสรรคในการเชื่อมโยงฐานข้อมูล แต่ละหน่วยงานควรมีผู้วิเคราะห์ระบบงานซึ่งทำหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูล การลดงานเอกสารและปรับเปลี่ยน Platform และพัฒนาการทำงานให้บันทึกข้อมูลในรูปแบบของ Digital

3. ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมได้แสดงความคิดเห็นว่าในส่วนของระบบหมายจับและคำร้องขอควบคุมตัวเพื่อซักถามตามกฎหมายพิเศษมีความน่าสนใจซึ่งควรนำไปทดสอบในพื้นที่โดยอาจทดลองกับศาลจังหวัดปัตตานีซึ่งเป็นพื้นที่ศึกษาเป็นโครงการนำร่อง ปัจจุบันระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของศาลยุติธรรมได้มีการพัฒนาเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ แต่ในส่วนของการแลกเปลี่ยนข้อมูลยังเปิดเผยข้อมูลเฉพาะคู่ความในคดีเท่านั้นตามกฎหมาย

4. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดได้ชี้แจงว่าปัจจุบันสำนักงานอัยการสูงสุดได้เปิดให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติแล้ว ซึ่งหากการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานอื่นในส่วนใดที่เป็นประโยชน์ก็ยินดีให้ความร่วมมือ ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามระเบียบและกฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการ

5. ที่ปรึกษาโครงการ DXC เห็นว่าภาพการนำเสนอในเรื่องของการแลกเปลี่ยนข้อมูลในระบบแลกเปลี่ยนผลคดียังไม่เป็นอัตโนมัติ (Manual) ซึ่งการทำงานในระบบจริงจะต้องเป็นการส่งผ่านข้อมูลในระบบบริการทางเว็บ (Web Service) โดยอัตโนมัติผ่านระบบภายในทันทีเมื่อข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลง (update) ซึ่งที่

ปรึกษาได้ชี้แจงว่าในการพัฒนาระบบและเขียนโปรแกรมจริงได้ดำเนินการในลักษณะดังกล่าว แต่ในการนำเสนอโครงการได้ใช้วิธีการแสดงขั้นตอนแต่ละขั้นตอนแบบไม่อัตโนมัติ (manual) เพื่อให้ผู้รับชมเข้าใจง่าย โดยในส่วนของ การเขียนโปรแกรมสามารถส่งต่อให้หน่วยงานต่างๆ นำไปพัฒนาต่อไปได้

6. ผู้แทนกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนยังมีความกังวลใจเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูล ประวัติการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนซึ่งตามกฎหมายให้ปกปิด และมักจะมีปัญหาเวลาเด็กและเยาวชนไปสมัครงาน

เลิกประชุม เวลา 16.00 น.

